



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

### Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

### About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>











21  
11/11/11

PAMÁTKY  
STARÉ LITERATURY ČESKÉ

VYDÁVANÉ

MATICÍ ČESKOU.

ČÍSLO VIII.

ŘADA I., ODDÍL 2.

HRADECKÝ RUKOPIS.

SPISŮ MUSEJNÍCH ČÍSLO 153.

V PRAZE 1881.  
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

*Frant. Váša*

# HRADECKÝ RUKOPIS.

~~~~~  
PROF. FRANT. POŠL.

VYDAL

ADOLF PATERA.



V PRAZE 1881.  
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.



**Knihtiskárna: J. Otto v Praze.**

Hradeckým rukopisem nazýváme pergamenový rukopis v malé 12<sup>o</sup>, který obsahuje sbírku staročeských veršovaných skládání a nalezen byl v předešlém století v Hradci Králové. Asi v letech 1787—1789 daroval tento rukopis děkan hradecký Klier slavnému slavistovi Jos. Dobrovskému a od něho se dostal rukopis do knížecí Lobkovické knihovny v Praze, kde se dosud chová pod číslem 334. \*)

Desek rukopis již nemá, z předu jsou pouze dva pergamenové lístky, z nichžto na prvním jest zlomek latinské grammatiky a na druhém kousek latinského formuláře, z kterého jest i na konci rukopisu nepatrný zbytek. Formulář obsahuje listiny, jednající též o českých věcech, a jest velmi drobným a pěkným písmem psán, kdežto zbytek grammatiky psán větším písmem. Rukopis zavírá v sobě nyní 145 listů, na každé straně po 18, 19 neb 20 řádcích

---

\*) Za ochotné zapůjčení rukopisu vzdávám své srdečné díky panu bibliotekáři prof. Dr. Ant. Gindelymu, který mi dovolil, že jsem mohl i při obtížných korekturách rukopisu stále používat.

o jednom sloupci. Výška pergamenu jest 11<sup>cm.</sup> 3<sup>mm.</sup>, šířka 8<sup>cm.</sup> 5<sup>mm.</sup>; výška sloupce 7<sup>cm.</sup> 6<sup>mm.</sup>, šířka 6<sup>cm.</sup> Na postranních okrajích jsou listy propíchnány ostrou rařijí, by se mohly řádky správně vyčárkovati, které jsou tence inkoustem vedeny a sice prvé tři a poslední tři vždy přes celou šířku stránky, kdežto ostatní jsou obyčejně na počátku a konci řádku kolmými čarami obroubeny, které jsou též přes celou stranu vedeny. Vrstev jest v rukopise třinácte, z nichžto 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10 a 13 jsou po 12<sup>a</sup> a 3, 5, 9, 11 a 12 po 10<sup>u</sup> listech a opatřeny jsou kustody (až na sedmou vrstvu). V prvé vrstvě se již nenalézá list druhý, a proto list 11<sup>v</sup> (nyní 10<sup>v</sup>) vypadává. Již při vydání prvního dílu Starobylých skládání r. 1817 nebylo tohoto listu, neb Hanka podává (str. 3—4) text jeho v závorkách, tedy doplnil ho dle nějakého přepisu staršího, o kterém však neudal, kde se nalézá.

Pergamen jest nestejný a po stranách od myší ohlodán, zejména 1 (až do textu), 8, 9 a 10 vrstva. Některé listy jsou děravé a sešívány, mnohé vlhkem sbortěny a poslední list roztržen.

Rukopis jest psán asi v polovici XIV. stol. písmem dosti pěkným a stejným až na 67<sup>b</sup> 1—5\*) a 109<sup>b</sup> 13—19, které jsou sice týmž

---

\*) První číslo znamená list, *a* stranu první, *b* stranu druhou a číslo na třetím místě řádek.

písařem psány, ale poněkud drobnějším písmem a, jak se zdá, jiným pérem. Listy 123<sup>b</sup>—124<sup>b</sup> jsou později připsány, nejspíše teprva na konci XIV. století. Soudě dle množství chyb a vynechaných slov a veršů, myslím, že náš rukopis jest přepis staršího rukopisu aneb spíše více rukopisů. Na některých stranách připsána jsou (nejspíše teprva v XV. stol.) po straně slova, kterými se upozorňuje na obsah, tak ku př. 10<sup>b</sup> 2 a 3 menna, 13<sup>b</sup> 17 a 18 nowí dyw atd. Písmo jest na některých stranách částečně setřeno, což platí zejména o první a poslední stránce. Prvá strana byla již před vydáním Starobylych skládání nějakou tekutinou polita, tak že nelze některých slov na ní přečísti a i následující listy (3—5) byly též tím poněkud dotknuty, ale písmo při tom neutrpělo. Poslední stránku Hanka v Starobylych skládáních (I. str. 128) ani neotiskl, udává, že jí není možná přečísti. Na některých stránkách byla mnohá písmena ano i celá slova, která byla nejspíše již částečně setřena, v našem století inkoustem obcerstvována, jak to na př. nalézáme na l. 29<sup>a</sup> 15—17; 47<sup>a</sup> 1—3; 57<sup>a</sup> 6—9, 11—13; 61<sup>a</sup> 7—9; 93<sup>b</sup> 6, 7, 17—19 a t. d. Inkoust místy sezrzavěl. Jsou-li při některých skládáních nadpisy, jsou vždy červeně od rubrikatora vepsány, iniciálka pak buď červeně neb modře. Na l. 106<sup>b</sup> 15 zapomnul rubrikator vepsati iniciálku S.



## Obsah rukopisu:

I. Na l. 1<sup>a</sup>—29<sup>a</sup> 14 jest *legenda o sv. Prokopu* v 1112 verších. Jak z obsahu samého vysvítá, byl skladatelem jejím beze vší pochyby některý mnich řádu sv. Benedikta z kláštera Sázavského, který žil asi na konci XIII. aneb na počátku XIV. stol. Legenda tato není veliké ceny básnické a oplývá vnitřními odpory a nesrovnalostmi a děj pak epický jest roztrhán. Pramenem skladateli nebylo latinské pokračování Kosmových letopisů Sázavského mnicha, ale spíše některá latinská legenda o sv. Prokopovi, skládaná podle těchto letopisů a tradice, zachované o něm v klášteře Sázavském. Již r. 1789 dne 3. list. vyslovil se Jos. Dobrovský o tom ve svém listě k Durichovi (viz rukopis Musea 4. H. 7) takto: „Procopii vitam latinam, quam Bollandistae ediderunt, et cujus multa apographa vidi et tractavi in manuscriptis sec. XIV. ex bohemico compilatam seu, ut praefatio quibusdam exemplaribus praefixa habet, ex slavonico (utique bohemo-slavico) opinabatur is, qui Praefationem istam conscripserat. Sed omnino falsum est, nam si ex Bohemico vertisset, non potuisset — magna ex parte — retinere integras periodos et verba eadem, quae leguntur in Continuatore Cosmae Sazaviensi. Neque bohémica vita rhytmica ex Sazaviensi confecta est, sed ex latina illa sequiore et multum foedata fabulis, in quarum numero est et illa de canonicatu Procopii

in ecclesia Wissehradensi et studio seu schola linguae slavonicae celebri in eadem ecclesia. De rosario, quod *páteř* vocat poeta rhythmicus, non recordor, utrum quaedam legantur in latina Procopii vita“. A Fr. Palacký psal o tom takto (Würdigung der alten böhmischen Geschichtschreiber 1830 pag. 51): „Die gereimte böhmische Legende vom hl. Prokop, wie es scheint im XIII. Jahrh. verfasst, ist eine blosse Erweiterung dessen, was der Mönch von Sazava von dem ersten Gründer seines Klosters geschrieben; denn man hat keinen hinreichenden Grund anzunehmen, dass beide aus einer gemeinschaftlichen ältern Quelle geschöpft haben sollten, und die Legende schmiegt sich sichtbar an den Text, und selbst an manche Wendungen unsers Chronisten an.“ Nejpodrobněji pojednal o legendě sv. Prokopa Jul. Feifalik r. 1859 ve svém článku „Studien zur Geschichte der altböhmischen Literatur I. pag. 1—19 a II. pag. 13—14“ (Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Classe der kais. Akademie der Wiss. in Wien. Band XXX, pag. 414—430 a Band XXXII, pag. 310—311). Již roku 1795 bylo několik veršů z této legendy vytištěno v Durichově „Bibliotheca slavica“ pag. 16—17, 46—47, celá pak legenda vydána ponejprv r. 1817 od Hanky v Starobylých skládáních, díl I. str. 1—51, ale tak chatrně, jak to byl učinil na př. se Svatovítským zby-

kem české *Alexandreidy* (viz *Zbytky* str. IV) a s českými glossami žaltáře musejního (1 H. 1). Některé chyby opravil a verše, které byl vynechal, otiskl v díle II. na str. XXXIX a XLI. Podobně nedbale vydal Hanka i ostatní skládání našeho rukopisu. Podruhé byla vydána legenda o sv. Prokopu r. 1845 ve „Výboře z literatury české“, díl I. sl. 181—212 a po třetí r. 1873 v „Pramenech dějin českých“, díl I., str. XXVI. 349—359. Úryvky z naší legendy nalézáme též vytištěny v čítankách školních Čelakovského a J. Jirečka.

II. Na l. 29<sup>a</sup> 15—51<sup>b</sup> 2 nalézá se *Pláč Marie Magdalény* a obsahuje 1008 veršů. Pramenem českému básníku byla Origenova „Homelia super evangelium secundum Iohannem feria V. post pascha de planctu beatæ Mariæ Magdalænæ“. Teprva mezi tiskem rukopisu podařilo se mi dopátrati se tohoto originalu, který též v dodatcích str. 438—449 a sice dle rukopisu c. k. universitní knihovny v Praze (XIII. E. 14<sup>c</sup>) fol. 239<sup>a</sup> sl. 2—250<sup>b</sup> sl. 1 otiskuji, doplňuje ho v závorkách dle Pařížského vydání r. 1604 „Origenis Opera omnia, pars II. pag. 291—294.“ Latinský pergamenový rukopis (XIII. E. 14<sup>c</sup>) jest psán asi r. 1303 a darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty, dcery českého krále Otakara II. Český básník drží se své předlohy místy doslovně, ale obyčejně rozvinuje široce myšlenku, která byla v origi-

nale jen krátce vyslovena. Báseň tato byla dosud otištěna jen jednou a sice v Star. Skl. díl II. (1818) str. 1—47.

III. Na l. 51<sup>b</sup> 3—61<sup>b</sup> 10 jest *Pláč svaté Marie* a obsahuje 429 veršů. Báseň tato patří do cyklu tak zvaných velikonočních her, o kterých u nás r. 1863 pojednal Dr. I. J. Hanuš ve svém spise „Die lateinisch-böhmischen Oster-Spiele des XIV.—XV. Jahrhunderts“. I této básně podařilo se mi najítí original a sice v pergamenovém latinském rukopise c. k. universitní knihovny v Praze (XII. D. 10) na listě 30<sup>a</sup>—34<sup>a</sup>. Rukopis tento jest z r. 1319 a byl taktéž darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty. Latinský original jsem otiskl v dodatcích na str. 450—452. Počátek básně jest podoben jednomu verši (cap. I. v. 12) Jeremiášova pláče. *Mone* F. J. Schauspiele des Mittelalters. Karlsruhe, 1846 Band II. pag. 362—366, otiskl též „Planctus beatissimae virginis, dei genitricis Mariae“, který se v desíti slokách úplně shoduje s naším latinským originalem (XII. D. 10). Český básník dosti pěkně a veršem plyným rozvedl svůj original. Zachovaly se nám ještě jiné dva „Pláče panny Marie“, a oba v zdejší universitní knihovně, prvý (z rukopisu XIV. G. 17) vydal P. Šafařík v Časopise Musea 1848 II. 266—269, druhý „Plankt nebo žalošćenie matky božie u veliký pátek“ (z ruk. XVII. F. 30) I. J. Hanuš ve svém Malém vý-



boře (1863) str. 56—60. Obě tyto básně jsou teprva asi z konce XIV. stol. a jsou kratší a zcela rozdílny od „Pláče“, zachovaném v Hradeckém rukopise, který byl vytištěn jen jednou a to r. 1818 od Hanky v Star. Skl. díl III. str. 61—81.

IV. Na l. 61<sup>b</sup> 10—74<sup>b</sup> 19 nalézá se *Devatero radostí svaté Mařie* v 555 verších. Vzorrem byla českému básníku zajisté některá z latinských básní, obsahujících „Gaudia beatae virginis Mariae“, jichž veliké množství v rukopisech středověkých se nalézá, viz ku př. některé u Mone, Lateinische Hymnen des Mittelalters Band II. (1854) pag. 160—170. Nelze se tedy domýšleti, že by Petr Suchenwirt byl sloužil za vzor českým „Devatero“ aneb „Sedmero radostem“, neb jeho spisovatelská činnost patří hlavně teprve do druhé polovice XIV. stol., kdežto „Devatero radostí“ bylo zajisté skládáno v první polovici XIV. stol. Že se vyskytá některá podobnost v Suchenwirtových „Siben frewd Marie“ \*) a v českých „radostech“, lze si objasnit jen stejnými vzory latinskými. „Devatero radostí“ otištěno bylo r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 1—27.

V. Na l. 75<sup>a</sup> 1—94<sup>a</sup> 11 jest *Umučení Páně* v 654 verších. Básník čerpal především svoji látku z evangelia sv. Matouše, ačkoliv ne vý-

---

\*) Peter Suchenwirt's Werke aus dem XIV. Jahrh. Herausgegeben von A. Primisser, Wien, 1827 p. 123—142.

hradně, používaje i zprávy ostatních tří evangelistů. Verše jsou nestejně, někdy velmi dlouhé, jinde opět zcela krátké. *Umučení* bylo vytištěno jen jednou a to r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 27—61.

VI. Na l. 94<sup>a</sup> 11—120<sup>b</sup> 3 nalézají se *Desa-tero kázanie božie* a obsahuje 1194 verše, tedy jest nejdelší básní v našem rukopise. O tom, jak oblíbena a rozšířena byla tato mravoučná báseň, svědčí zajisté též to, že se nám zachovalo několik zbytků jejích z různých rukopisů.

1. Nejstarší zbytky jsou dva pergamenové listy (druhý z nich jest necelý), které našel policejní rada Köhler v Zhořelci a roku 1841 poslal Fr. Palackému. Tyto listy nalézaly se na deskách a byly velmi neopatrně odloupnuty, tak že tím písmo mnohých míst bylo setřeno. Prvou zprávu o nich podal nám znamenitý slavista ruský I. I. Srezněvský ve svém dopise k Hankovi, vytištěném v Časopise Musea 1840 str. 406, kde též se nalézají otištěny verše 211—228. Zbytky tyto jsou již rozděleny na verše a zachovaly se nám v nich verše 150—230, 391—417 a 431—457. Mezi prvním a druhým listem chybí dva listy a dolejší část druhého listu utržena (t. j. 13 veršů). Písmo zbytků těchto jest pěkné, stejné, z první polovice XIV stol. (asi z let 1325—1340), tedy starší Hradeckého rukopisu, neb se v nich zachovalo mnohem více nepřehlasených *u* než v tomto.

## XIV

2. Jiný zbytek Desatera byl roku 1861 nalezen v rukopise (XI. F. 3) c. k. universitní knihovny v Praze a chová se tam nyní pod sig. XVII. J. 17, č. 5. Zprávu o něm nalézáme v Časopise Musea 1861, svaz. II., str. 115—116 a v „Sitzungsberichte d. k. böhm. Gesell. d. Wiss. in Prag 1861 I. pag. 74—75“. Jest to jeden necelý list, obsahující 62 verše, a psán jest písmem tučným asi na konci XIV. stol. Písmo jeho jest částečně setřeno, neb byl neopatrně odlepován od desky. Některá slova v něm natřel Hanuš vodičkou Giobertiho, ale ta tak zmodrala, že jich částečně již nelze přečísti. Zachovaly se nám v tomto zbytku verše 922—932, 956—971, 983—1013 a 1022—1025, avšak v jiném pořádku, než jaký jest v Hradeckém rukopise, a sice v tomto: v. 1022—1025, 956—971, 922—932, 983—1013.

3. Jiný rukopis Desatera. podařilo se mi najíti lonského roku v knihovně kapitolní na hradě Pražském na konci papírového rukopisu ve fol. (N. 17) a sice na listech 152<sup>a</sup> sl. 1—157<sup>a</sup> sl. 2, avšak není bohužel dopsán, neb se zde končí veršem 1101 (dle Hrad. ruk.). Jest to chatrný přepis staršího rukopisu, neb oplývá chybami, a psán jest písmem dosti pěkným asi na konci XIV. století. Varianty z tohoto rukopisu jakož i z druhých dvou otiskl jsem zcela věrně pod čarou na str. 264—353, užívaje při tom následujících skratků: K. = kapitolní ruko-

pis, Zh. = Zhořelecké zbytky a U. = univerzitní zbytky.

4. Na konci Desatera v našem rukopise jest ještě *Malé Desatero* (verš 1159—1196), které se nalézá též na listu druhém rukopisu „Žaltáře Wittenberského“ a otištěno bylo roku 1880 v Památkách staré literatury české, číslo 7: Žaltář Wittenberský str. VI.—VII. Varianty z tohoto malého Desatera jsou otištěny na str. 352—356 pod skratkou W.

Skladatelem Desatera byl nejspíše kněz, který, rozbíraje veškerá boží přikázání, kárá ostře a vtipně poklesky a nemravy své doby. Některé příklady bere z gest Romanorum (viz o tom Časopis Musea 1862 str. 367), z nichžto jsem na ukázkou jednu povídku v dodatcích na str. 453—454 otiskl, a sice ze sbírky vydané od Österleye (Gesta Romanorum von Hermann Österley. Berlin 1872 pag. 325—327): De in-execrabili dolo vetularum.

Desatero otištěno bylo nejprve roku 1817 v Star. Skl. díl I. str. 52—107 a potom roku 1845 ve Výboře z literatury české, díl I. sloupec 231—264. Úryvky z něho jsou též v Jirečkově Anthologii z literatury české doby staré.

VII. Na l. 120<sup>b</sup> 4—123<sup>a</sup> 11 jest *Zdrávas Maria* a obsahuje 124 verše. Soudě dle všeho myslím, že měl nejspíše český básník i této básně nějaký latinský vzor. před sebou. Hlavní obsah její jest sedmero radostí panny Marie,



avšak nezdá se, že by se byla báseň tato zachovala celá, neb jsou některé radosti vynechány. Nalézá se ještě v rukopise papírovém v kapitální knihovně na hradě Pražském (D. 84) na listě 84<sup>b</sup>—86<sup>a</sup> asi z konce XIV. století. Tištěna byla jednou a sice r. 1817 v Star. Skl. díl I. str. 107—113.

VIII. Na l. 123<sup>b</sup> 1—124<sup>b</sup> 7 jest *Svatý Jan apoštol* v 40 verších. Tyto verše jsou nejchatrnější v našem rukopise a byly do něho vepsány teprv asi ke konci XIV. stol. Na konci jich připsáno (124<sup>b</sup>) částečně od téhož písaře, který psal předcházející verše, toto: Skonaua lye modlitwa dobra. — Pomny ne-nechy nykoly toho — Przirozūū myloft wzdy — To neyfu me knyhy bohda nynye atd. Vytištěn byl *sv. Jan* v Star. Skl. díl II. (1818) str. 47—49.

IX. Na l. 125<sup>a</sup> 1—130<sup>a</sup> 11, 132<sup>a</sup> 12—138<sup>b</sup> 13 nalézají se *Satyry* a sice: a) na l. 125<sup>a</sup> 1—128<sup>a</sup> 15 o *ševcích*; b) na l. 128<sup>a</sup> 15—130<sup>a</sup> 11 o *konšelech nevěrných*; c) na l. 132<sup>a</sup> 12—133<sup>b</sup> 6 o *zlých kovářích*; d) na l. 133<sup>b</sup> 7—134<sup>b</sup> 12 o *sladovnících*; e) na l. 134<sup>b</sup> 12—136<sup>a</sup> 2 o *lazebnících*; f) na l. 136<sup>a</sup> 2—137<sup>a</sup> 17 *řezník*; g) na l. 137<sup>a</sup> 18—138<sup>b</sup> 13 o *pekaři*. V těchto satyrách vyličují se a na posměch obracejí vady a nepříslušnosti rozličných stavův a řemesel. Básník užívá rozličných srovnání a dotvrzuje mínění své obyčejně nějakým příkladem. Tištěny byly třikráte: nejprve r. 1805 v Tomsově spise „Ueber

die Veränderungen der čech. Sprache pag. 67—72, 74—84“, potom r. 1818 v Star. Skl. díl II. str. 117—144 a konečně r. 1845 ve Výboře z literatury české díl I. sl. 211—228.

X. Na l. 130<sup>a</sup> 11—132<sup>a</sup> 12 jest *bájka o lišce a o žbánu* a obsahuje 97 veršů. Jest to jediná bájka, která se nám ze staré literatury české zachovala a o které můžeme snad tvrditi, že jest českého, t. j. slovanského původu. I v ruské literatuře nalézá se bájka podobného obsahu a byla vytištěna u „А. Н. Афанасьева, Народныя русскія сказки, выпускъ“ III. (1860) str. 24, kde se též (str. 111) přirovnává k naší české. Jest to nejlepší báseň v našem sborníku a vydali ji: *Puchmayer* ve svém Sebrání básní a zpěvů, sv. I. (1795) str. 147—148; *Tomsa*, Ueber die Veränderungen etc. (1805) pag. 72—74; *Hanka*, St. Skl. díl I. (1817) str. 202—206, Výbor z literatury české díl I. (1845) sl. 227—230; Světozor 1868 (s ilustracemi) v příloze k čís. 11<sup>tému</sup>; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1872) str. 482—483 (necelou), jakož i Čelakovský a Jireček ve svých čítankách.

XI. Na listě 138<sup>b</sup> 13—146<sup>b</sup> 19 nalézá se báseň *o bohatci* v 345 verších. Prvých 48 veršů shoduje se zcela s počátkem básně „o nebezpečném času smrti“ aneb o smrtelnosti, která se nám ve třech prepisech zachovala, a sice: Nejstarší jest asi z konce XIV. stol. v kapitulní knihovně na hradě Pražském v papírovém

## XVIII

rukopise (D. 48) l. 31<sup>b</sup>—35<sup>a</sup>, druhý v c. k. universitní knihovně v papírovém rukopise (XVII. F. 50) l. 40<sup>a</sup>—45<sup>a</sup> asi z r. 1409 aneb 1410, a třetí podařilo se mi najíti v kapitulní knihovně v papírovém rukopise v 4<sup>o</sup> (O. 39) l. 94<sup>b</sup>—99<sup>a</sup> teprv asi z konce XV. stol., který jediný má nadpis (o nebezpečném czašu smrti). Varianty těchto tří přepisů (v. 1—48) otiskl jsem na str. 412—417, užívaje při tom následujících skratků: **K.** pro prvý, **U.** pro druhý a **O.** pro třetí přepis. Vytiskl byl *Bohatec* r. 1817 v Star. Skl., díl I. str. 113—128.

O celém rukopise nalézáme prvou tištěnou zprávu u *Dobrovského*, *Geschichte der böhm. Sprache* (Neuere Abhandlungen der k. böhm. Gesell. d. Wiss. Band I. 1791 pag. 331—332), kteroužto zprávu s nepatrnými změnami a krátkým dodatkem o pravopise a jazyku rukopisu našeho vytiskl Dobrovský r. 1792 ve své „*Geschichte der böhm. Sprache und Literatur*“ pag. 91—92. Roku 1818 pojednává Dobrovský opět jen krátce o našem rukopise v „*Geschichte der böhm. Sprache und ältern Literatur*“ pag. 124—126.“ O některých básních našeho rukopisu pojednal krátce K. *Ninger* ve článku: „Epické básnictví duchovní v době předhusitské“ (Poutník od Otavy. Roč. II. sv. 1, č. 4, 6, 10, 14 a 20), a roku 1872 o obsahu celého rukopisu nejmenovaný (—s) v článku „Rukopis Hradecký“ (Hradečan. Roč. II. č. 21—25).

Zbývá nám ještě zmíniti se, že kromě Slovníka naučného“ nalézáme krátkou zprávu o Hradeckém rukopise ještě v následujících spisech: *Jungmann*, historie literatury (1825), str. 28, vyd. II. (1849), str. 29 a 31; *Hanuš*, Dodatky a doplňky k Jungmannově historii I. (1869), str. 8 a 11; *Sabina*, Dějepis literatury československé (1866), str. 153 atd.; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1859), str. 103 atd., vyd. III. (1869), str. 111 atd.; *Jos. Jireček*, Rukověť k dějinám literatury české, díl I. (1875), str. 260, a jiné.

*Pravopis* našeho rukopisu vykazuje se některými zvláštnostmi, které krátce vylíčiti se pokusíme.

#### 1. c se píše:

- a) nejčastěji *cz*: Czo (1<sup>a</sup> 2), chczy (1<sup>a</sup> 2), odiedczyewi (1<sup>a</sup> 3) atd.
- b) často pouhé *c*: dospiewayuce (10<sup>b</sup> 14); chodiece (10<sup>a</sup> 16), porucziieguce (9<sup>b</sup> 12), wiece (3<sup>b</sup> 17, 4<sup>a</sup> 18) atd.
- c) čtyřikrát *cf*, *cs*: mocs (13<sup>b</sup> 16, 82<sup>a</sup> 2), nocs (88<sup>b</sup> 12), rucfy (79<sup>b</sup> 1).
- d) dvakráte *z*: Cztwrtynazt (70<sup>a</sup> 3), wdruhemnazte (73<sup>a</sup> 17).

#### 2. č se označuje:

- a) obyčejně *cz*: czyny (1<sup>b</sup> 5), czynyl (1<sup>a</sup> 9), czys (1<sup>a</sup> 4), czlowiek (1<sup>b</sup> 4), wczzechach (1<sup>a</sup> 6) atd.

- b) někdy *c*: *cfo* (11<sup>b</sup> 6, 15<sup>b</sup> 13, 26<sup>b</sup> 10, 27<sup>b</sup> 8, 28<sup>a</sup> 16, 31<sup>b</sup> 7 atd.), a jednou *csf*: *czftwrtka* (127<sup>b</sup> 12).

3. *ě* se píše:

- a) buď *ze* aneb *ye*: *diety* (1<sup>a</sup>.1), *diediczyewi* (1<sup>a</sup> 3), *diegy* (1<sup>b</sup> 14), *fobie* (1<sup>b</sup> 15); *knyezie* (3<sup>b</sup> 6), *fy* (1<sup>a</sup> 5), *wiernye* (1<sup>a</sup> 8) atd.  
 b) pouhým *e*: *Hanenye* (60<sup>b</sup> 19), *napllneney* (53<sup>b</sup> 9), *fnem* (94<sup>a</sup> 5) atd., a u zájmena třetí osoby po *n* skoro pravidelně nalézáme pouhé *e*: *otneho*, *knemu*, *wnem* atd.

4. za cizí *f* nalézáme psáno:

- a) nejčastěji *ff*: *uffala* (33<sup>a</sup> 3), *uffafe* (31<sup>a</sup> 16), *uffati* (49<sup>b</sup> 14), *zuffawfy* (42<sup>b</sup> 9) atd.  
 b) někdy *f*: *falfowati* (134<sup>b</sup> 8), *yozeť* (46<sup>a</sup> 10), *yozeťu* (62<sup>a</sup> 18), *kayfas* (75<sup>a</sup> 17).  
 c) někdy *ph*: *iozeť* (44<sup>b</sup> 9), *yozeť* (93<sup>b</sup> 15, 94<sup>a</sup> 4), *yozeťa* (65<sup>b</sup> 1), *kayphas* (75<sup>b</sup> 11 a 17, 83<sup>a</sup> 15, 83<sup>b</sup> 17, 84<sup>a</sup> 11), *Seraphini* (74<sup>a</sup> 4).

5. *h* a *ch* píše se dosti správně *h*, *ch*; jen jednou chybně za *ch* psáno *h*: *vbrziechu* (10<sup>b</sup>.12).

6. *i*, *í* se označuje buď *z*, *í* aneb *y*: *diediczyewi* (1<sup>a</sup> 3, 4), *napoli* (1<sup>b</sup> 2), *narodil* (1<sup>a</sup> 6), *czys* (1<sup>a</sup> 4), *chczy* (1<sup>a</sup> 2), *ftarzy* (1<sup>a</sup> 1) atd., pak jednou *ŷ*: *Snŷmyz* (15<sup>b</sup> 17), a jednou *ij*: *milo-frdenŷtwij* (74<sup>b</sup> 9). Je-li tečka nad *z*, tedy jest buď nahodilá aneb později připsána: *poyczil* (8<sup>a</sup> 16), *miloŷti* (37<sup>b</sup> 15), *zabil* (145<sup>b</sup> 13). Teprva

v básni „*sv. Jan*“ (123<sup>b</sup>—124<sup>b</sup>) počíná se objevovati častěji tečka nad *i*.

7. *j* a dvojhlásky *ia*, *ie*, *iu* se píší:

- a) obyčejně *g*: *gaz* (1<sup>a</sup> 2, 11), *Genz* (1<sup>a</sup> 5), *geft* (1<sup>a</sup> 6, 1<sup>b</sup> 8), *gich* (1<sup>b</sup> 2) atd.
- b) často *gi*, *gy*: *giedenye* (4<sup>a</sup> 1), *gielen* (6<sup>b</sup> 18), *pokogie* (3<sup>b</sup> 17), *gyey* (7<sup>b</sup> 12) atd.
- c) takéž často *i*: *boiowaffe* (5<sup>b</sup> 12), *iako* (3<sup>a</sup> 12), *ieho* (3<sup>b</sup> 4), *iemu* (5<sup>a</sup> 8) atd.
- d) mnohdy *y*: *dospiewayuce* (10<sup>b</sup> 14), *yeho* (1<sup>b</sup> 6, 4<sup>a</sup> 4, 18) *Swoy* (1<sup>a</sup> 6) atd.

8. *k* se píše pravidelně *k*, jen v cizích slovech dvakráte *c*: *benedicta* (17<sup>a</sup> 3), *Magnificat* (67<sup>b</sup> 14).

9. Místo novočeské samohlásky *l* nalézáme obyčejně *ll*: *napllneno* (9<sup>b</sup> 8), *pllnyl* (1<sup>a</sup> 8, 9<sup>b</sup> 4), *pllny* (13<sup>a</sup> 8), *pllwalı* (53<sup>a</sup> 6) atd.; někdy však *l*: *oflnuwfe* (57<sup>a</sup> 11), *peklny* (26<sup>a</sup> 15, 16), *plny* (17<sup>a</sup> 3), *llzam* (36<sup>b</sup> 3), *llzyla* (30<sup>a</sup> 14), *myflczy* (30<sup>b</sup> 17), a jednou *ll*: *pilnoft* (63<sup>a</sup> 19). Jednou psáno chybně: *gmyella* (72<sup>a</sup> 12).

10. Místo novočeské samohlásky *r* přichází nejčastěji *rr*: *drzıelı* (5<sup>a</sup> 1), *drzıeffe* (1<sup>b</sup> 18), *prrwych* (1<sup>b</sup> 19), *utrrpienye* (4<sup>b</sup> 13, 5<sup>b</sup> 15) atd.; vedle toho často též *r*: *nayprwo* (15<sup>b</sup> 4), *prchem* (13<sup>b</sup> 4), *fmrt* (15<sup>b</sup> 12), *frdcê* (8<sup>a</sup> 2) atd.

11. *ř* se píše:

- a) pravidelně *rż*: *dobrzıe* (1<sup>a</sup> 7), *Mıstrzy* (3<sup>a</sup> 2), *przıkłady* (1<sup>b</sup> 5), *ftarzy* (1<sup>a</sup> 1) atd.
- b) jednou též *r/*: *prfıftupıwfy* (126<sup>a</sup> 7).

12. **s** se označuje:

- a) obyčejně samým *f*: *Slyšte* (1<sup>a</sup> 1), *flowenfkem* (1<sup>a</sup> 4), *ftarzy* (1<sup>a</sup> 1), *fwu* (1<sup>a</sup> 10) atd., na konci slova pak až na slovo *tof* (116<sup>b</sup> 1) vždy *s*: *yakos* (14<sup>b</sup> 10), *les* (6<sup>b</sup> 11), *nas* (14<sup>b</sup> 15), *wes* (1<sup>b</sup> 10) atd.
- b) často *ff*: *czaffye* (3<sup>a</sup> 1), *czaffow* (4<sup>b</sup> 1), *czefkeho* (1<sup>b</sup> 9), *czeffkey* (1<sup>a</sup> 17), *ffwateho* (3<sup>b</sup> 9) atd.
- c) několikrát *z*: *getzemany* (80<sup>a</sup> 19), *ztrawu* (90<sup>b</sup> 11, 135<sup>a</sup> 5), *ztrawiczye* (125<sup>a</sup> 15), *ztrawnie* (6<sup>a</sup> 4), *ztrawny* (134<sup>b</sup> 14), *zwiezy* (75<sup>b</sup> 8).
- d) třikrát *z*/*z*: *nezštala* (47<sup>b</sup> 4), *nezštyde* (30<sup>b</sup> 6), *zšmylla* (98<sup>a</sup> 19).
- e) jednou *fz*: *Cfznu* (102<sup>b</sup> 7).

13. **š** se píše:

- a) pouhým *f*: *duf* (74<sup>a</sup> 1), *Slyšte* (1<sup>a</sup> 1, 12), *uflifyte* (1<sup>a</sup> 9, 10), *wfaky* (1<sup>b</sup> 4), *wfak* (1<sup>b</sup> 12) atd., a na konci obyčejně *s*: *bydlis* (7<sup>a</sup> 18), *ymas* (4<sup>b</sup> 11), *zadas* (4<sup>b</sup> 10). Tečka nad *š* ve slově *Tupaš* (141<sup>a</sup> 15) jest pozdějšího původu.
- b) aneb *ff*: *bieffe* (3<sup>a</sup> 10), *cztieffe* (3<sup>a</sup> 8), *drrieffe* (1<sup>b</sup> 18), *gmyeffe* (1<sup>b</sup> 17) atd.

14. **šč** se označuje *fcz*: *Gefcze* (3<sup>b</sup> 12), *luczifcze* (6<sup>b</sup> 17, 7<sup>a</sup> 12), *pufczy* (5<sup>a</sup> 15, 19) atd.

15. Za **t** vyskytá se v těchto slovech *th*: *bethlemu* (69<sup>a</sup> 12), *bethlemye* (69<sup>a</sup> 14, 70<sup>a</sup> 5), *nazareth* (62<sup>a</sup> 16), *nazaretha* (62<sup>a</sup> 14). V následujících místech *h* při *t* znamená snad měkkost: *azth* (130<sup>a</sup> 7), *bythi* (60<sup>a</sup> 9), *krythi* (103<sup>b</sup> 3),

napllythy (77<sup>a</sup> 2), Tath (72<sup>a</sup> 11), wfyethkach (99<sup>b</sup> 18), zahynuthy (9<sup>b</sup> 17).

16. **u** se píše:

- a) obyčejně samým **u**: fwu (1<sup>a</sup> 10), uflyfyte (1<sup>a</sup> 9), uzyway (1<sup>b</sup> 5) atd.
- b) na počátku slov často **v**: vbrziechu (10<sup>b</sup> 12), vczynty (11<sup>a</sup> 7), vřfwateho (3<sup>b</sup> 9) atd., a velmi řídce ve středu slov: dvřfry (93<sup>b</sup> 16), wřtv-pugy (95<sup>a</sup> 16), zywymv (127<sup>a</sup> 16).

17. **w** se označuje:

- a) obyčejně **w**: diediczyewi (1<sup>a</sup> 3, 4), powiedieti (1<sup>a</sup> 3), pkopowi (1<sup>a</sup> 5), flowenfkm (1<sup>a</sup> 4), wam (1<sup>a</sup> 2) atd.
- b) pětkrát **u**: deuante (117<sup>b</sup> 1), yedua (31<sup>b</sup> 16), řkoual (132<sup>b</sup> 5), řuu (86<sup>a</sup> 12), uywrrhu (126<sup>b</sup> 9).

18. **y, ý** se píše:

- a) samým **y**: Kdyz (1<sup>a</sup> 10), Slyřte (1<sup>a</sup> 1), řwaty (1<sup>a</sup> 8), wy (1<sup>a</sup> 1) atd., jednou **ý**: mylořtwým (14<sup>a</sup> 5).
- b) málokdy **z**: kdiz (6<sup>b</sup> 10), řkriti (6<sup>a</sup> 13) atd.

19. **z** se označuje:

- a) obyčejně **z**: gaz (1<sup>a</sup> 2, 11), kazny (3<sup>a</sup> 5), rozřlodil (1<sup>a</sup> 7), zakon (1<sup>a</sup> 7) atd.
- b) často **ř**: rořkaza (34<sup>b</sup> 14), welfdy (31<sup>b</sup> 4, 36<sup>a</sup> 13, 37<sup>a</sup> 1), wřkrziefenye (29<sup>a</sup> 17), wřtekli (28<sup>b</sup> 1), řwyczyegie (10<sup>b</sup> 1) atd.
- c) dvakrát **sz**: zzieda (107<sup>b</sup> 4, 108<sup>a</sup> 8).
- d) jednou **řz**: řztyela (124<sup>a</sup> 16).



20. *ż* se píše:

- a) nejčastěji pouhým *z*: *bozy* (1<sup>b</sup> 7), *Genz* (1<sup>a</sup> 5), *Kdyz* (1<sup>a</sup> 10), *fbozy* (1<sup>b</sup> 2) atd.
- b) často */* a *s*: *czys* (1<sup>a</sup> 4), *czys* (15<sup>a</sup> 10), *yesto* (5<sup>b</sup> 2, 3, 7<sup>a</sup> 18, 8<sup>a</sup> 12, 8<sup>b</sup> 2) atd.

Tečka nad *ż* ve slově *żwat* (128<sup>a</sup> 13) jest pozdějšího původu.

Měkkost není ještě všude označena, zejména na konci slov nikdy mimo *th*, dotčené výše pod č. 15, ku př.: *bazn* (19<sup>a</sup> 14), *kazn* (19<sup>a</sup> 13), *len* (20<sup>a</sup> 17), *ohen* (26<sup>a</sup> 15), *fnatek* (16<sup>a</sup> 3) atd.

Dvojení samohlásek se vyskytá několikráte:

- aa* = *á*: *prawaa* (52<sup>b</sup> 4),
- ee* = *é*: *utieffytelee* (37<sup>b</sup> 2).

Kromě toho objevuje se zdvojování samohlásek *a*, *o*, *u* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v těchto slovech: *kaapoſtolom* (76<sup>a</sup> 7, 79<sup>b</sup> 16), *ſaapoſtoly* (81<sup>b</sup> 11); *kooffierzie* (98<sup>a</sup> 10), *woopatſtwiu* (25<sup>b</sup> 2), *wootczy* (51<sup>b</sup> 2), *kuutieffenyu* (36<sup>a</sup> 16), *ſuufylym* (39<sup>a</sup> 17), *zuuher* (28<sup>b</sup> 19), *zuuſtawenye* (40<sup>a</sup> 8).

Též se počíná objevovati vstavka *u* před *o*, a to zejména ve slově *Buoh*, které přichází 72<sup>krát</sup> se vstavkou a pouze 11<sup>krát</sup> bez ní, a pak ve slovech *buozie* a *puol* (po třikrát). Mimo to se nalézají *uo* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v následujících slovech: *kuoczaffu* (131<sup>a</sup> 9), *ſuocztem* (53<sup>a</sup> 10), *ſuotpuſczenym* (46<sup>a</sup> 14), *wuoczy* (55<sup>b</sup> 9), *zuobycziegie* (48<sup>a</sup> 10).

*Skratky* nalézáme v rukopise tyto:

1. ā, ē, ē, ō, ū, ŷ = am, an, em, en, om, on, un, ym: gmā (60<sup>a</sup> 8), kāmamy (128<sup>a</sup> 10), nā (37<sup>a</sup> 11, 59<sup>a</sup> 8, 144<sup>b</sup> 18), wā (21<sup>a</sup> 3, 84<sup>a</sup> 14), hābu (108<sup>a</sup> 15), Krzieftāfkym (65<sup>b</sup> 11), māštyrzem (16<sup>b</sup> 11), māzelštwie (102<sup>b</sup> 19), pohāštwo (74<sup>b</sup> 16); andielē (121<sup>a</sup> 15), czšnē (103<sup>a</sup> 14), duchē (121<sup>a</sup> 1), horzē (30<sup>b</sup> 5), krzizē (91<sup>a</sup> 14), lidē (94<sup>a</sup> 13), Muziē (67<sup>b</sup> 7), nē, nē (1<sup>a</sup> 17, 53<sup>a</sup> 15, 70<sup>b</sup> 16, 130<sup>b</sup> 9), nēž (69<sup>a</sup> 14), owšē (24<sup>a</sup> 15), placzē (36<sup>a</sup> 18), ūowē (82<sup>b</sup> 14), ūrdcē (8<sup>a</sup> 2), ūwē (30<sup>b</sup> 13, 117<sup>b</sup> 17), ūynē (66<sup>a</sup> 19), wšē (24<sup>a</sup> 13), wšīē (49<sup>a</sup> 4, 110<sup>b</sup> 18, 145<sup>a</sup> 18), zlatatkē (69<sup>a</sup> 16); yēz (138<sup>b</sup> 16), Mēno (10<sup>b</sup> 13), moczē (133<sup>a</sup> 18), ūpašē (99<sup>a</sup> 2), uczēnyku (92<sup>b</sup> 7), vmorzē (93<sup>a</sup> 18); dōny (137<sup>a</sup> 19), natō (136<sup>b</sup> 2), Potō (7<sup>b</sup> 13), wtō (34<sup>b</sup> 19, 48<sup>b</sup> 15, 80<sup>a</sup> 19, 80<sup>b</sup> 1, 128<sup>a</sup> 19), zidō (87<sup>a</sup> 12); ūkōczie (81<sup>a</sup> 18); wierdūk (133<sup>a</sup> 3); bozŷ (6<sup>b</sup> 12), dobrŷ (96<sup>a</sup> 7, 119<sup>a</sup> 12), mnohŷ (93<sup>b</sup> 3), mušŷ (10<sup>a</sup> 11), nŷ (43<sup>a</sup> 10, 46<sup>b</sup> 2, 89<sup>b</sup> 14, 92<sup>a</sup> 1, 100<sup>a</sup> 16), otlučzŷ (39<sup>b</sup> 6), ponyeŷ (130<sup>b</sup> 19), ūbozŷ (142<sup>a</sup> 16), slawnŷ (74<sup>b</sup> 1), ūwaŷŷ (58<sup>a</sup> 18), ūwŷ (66<sup>a</sup> 19, 81<sup>a</sup> 12), welikŷ (26<sup>b</sup> 14), zgiewenŷ (51<sup>a</sup> 11, 66<sup>b</sup> 9).

Na l. 11<sup>a</sup> 7 nadepsána chybně nad *e* skratka: knēmu.

2. l' = el: archangl'y, angl'y (74<sup>a</sup> 7).

3. p = pro: pblud (45<sup>b</sup> 6), pbudy (146<sup>b</sup> 14), pkop (10<sup>a</sup> 1, 26<sup>b</sup> 4), pkopowi (1<sup>a</sup> 5), pkraŷu (105<sup>a</sup> 18), pmluwi (57<sup>b</sup> 12), pūbozie (145<sup>a</sup> 13).

4.  $\mathring{p}$ ,  $t^{\circ}$  = pra, tra:  $\mathring{k}\mathring{u}\mathring{p}\mathring{w}\mathring{u}$  (129<sup>a</sup> 2),  $\mathring{p}\mathring{w}\mathring{u}$  (90<sup>b</sup> 9),  $\mathring{p}\mathring{w}\mathring{y}\mathring{m}$  (115<sup>a</sup> 4),  $u\mathring{p}\mathring{w}\mathring{i}\mathring{c}\mathring{h}\mathring{u}$  (137<sup>b</sup> 9);  $\mathring{p}\mathring{r}\mathring{z}\mathring{i}\mathring{e}\mathring{p}\mathring{r}\mathring{o}\mathring{s}\mathring{t}\mathring{n}\mathring{y}\mathring{e}$  (49<sup>a</sup> 1).

5.  $t^{\circ}$  = tr:  $M\mathring{i}\mathring{s}\mathring{t}^{\circ}$  (76<sup>b</sup> 4).

6.  $\mathring{I}\mathring{h}\mathring{s}$  (latinská skratka) = Ihesus.

Okrouhlé (rotunda)  $r$  vyskytá se pořídku, na př.  $\mathring{p}\mathring{o}\mathring{k}\mathring{o}\mathring{r}\mathring{n}\mathring{e}$  (3<sup>b</sup> 4),  $\mathring{m}\mathring{o}\mathring{r}\mathring{a}\mathring{w}\mathring{s}\mathring{k}\mathring{y}$  (16<sup>b</sup> 14),  $\mathring{p}\mathring{o}\mathring{k}\mathring{o}\mathring{r}\mathring{n}\mathring{y}\mathring{e}$  (17<sup>a</sup> 2) atd.

I *jazyk* našeho rukopisu nasvědčuje tomu, že obsah jeho není sepsán ani složen jedním básníkem, ale že jest přepis starších rukopisů různých dob, který si nejspíše některý mnich spořídil, přepsav si do svého sborníčku ta česká skládání, kterých se mohl dopídit a která se mu líbila. Proto se nám v některých skládáních zachovalo více archaismů, v jiných opět méně. Zejména to platí o přehlasování  $u$  v  $i$ , které se jeví skoro v každém skládání jinak. Nejvíce původních  $u$  zachovalo se v *Umučení* a sice asi 89  $u$ : 94  $i$ ; pak následují skládání, co se poměru  $u$  k  $i$  dotýče, v tomto pořadu: *Maria Magdalena* asi 64:127, *Radosti* asi 34:67, *Pláč sv. Maříe* asi 17:47, *Desatero* asi 38:213, *Prokop* asi 17:104, *Satyry* 8:70, *Bohatec* asi 2:20, *Liška* asi 1:16, *Zdrávas* 0:16, *Jan* asi 0:6. I cizomluvy, které přicházejí v některých skládáních našeho rukopisu, svědčí o různých skladatelích. Zajímavě jest též kladení předložek za slovem, ku kterému patří, na př.  $\mathring{c}\mathring{z}\mathring{o}$  dle (88<sup>b</sup> 1),  $\mathring{m}\mathring{n}\mathring{e}$   $\mathring{m}\mathring{i}\mathring{s}\mathring{t}\mathring{o}$  (92<sup>b</sup> 4).

Zároveň s *inheď* (33<sup>b</sup> 19, 34<sup>b</sup> 6 atd.) přichází již *hneď* (11<sup>a</sup> 5, 54<sup>b</sup> 8, 57<sup>b</sup> 12 atd.), jakož vedle *jmám* čteme též *mám* atd. I jiných zvláštností jazykových jest v našem sborníku hojnost, avšak každý soudný čtenář najde jich sám při bedlivém čtení.

Co se verše v našem rukopise dotýče, ten vyjma Umučení Páně, jest obyčejně dosti pravidelný, osmislabičný a rýmovaný, ačkoli mnohý verš pro nesprávnost a libovůli přepisovačovu často utrpěl a byl porouchán. Aby rovného čísla slabik ve verších dosáhli, užívali básníci našeho rukopisu mimo jiné též toho, že odmítali samohlásky v dosloví a sice:

- a) j' za je: *kteray* (37<sup>a</sup> 10), *kterey* (37<sup>a</sup> 19), *mílay* (41<sup>b</sup> 8), *Kteray* (46<sup>a</sup> 8), *welkay* (46<sup>b</sup> 17), *Zey* (48<sup>a</sup> 16), *totoy* (142<sup>a</sup> 1), *Ktoy* (145<sup>a</sup> 2, 145<sup>a</sup> 4).
- b) *bies* za *biefe*: 30<sup>b</sup> 11 (dvakráte), (31<sup>a</sup> 13, 31<sup>a</sup> 18, 31<sup>b</sup> 12, 32<sup>a</sup> 14, 43<sup>b</sup> 3, 44<sup>b</sup> 3, 66<sup>a</sup> 14); *gmies* za *gmiefe*: 31<sup>a</sup> 2.
- c) l' za li: *Kdel* (38<sup>a</sup> 16), *budel* (39<sup>a</sup> 10), *Kdel* (41<sup>a</sup> 6), *kteryl* (52<sup>a</sup> 12), *Budetel* (53<sup>b</sup> 6), *chczetel* (116<sup>a</sup> 9), *chczewiel* (125<sup>b</sup> 5).

Cena básnická u většiny skládání, které se v našem sborníku nalézají, jest zcela nepatrná a místy pouhé rýmování, jakž jsem to již byl o legendě sv. Prokopa podotkl.

Poněvadž hlavním cílem vydání tohoto jest podati původní text se vši možnou věrností,

pokud toho právě tiskem dosíci možná, napodobeny tiskem kromě skrácenin všeliké chyby originalu a opravy jich zcela tak, jak je v originale nalézáme od písaře rukopisu samého aneb od souvěkého rubrikatora. Opravy staly se obyčejně buď v samém řádku aneb nad řádkem a jen dvakráte pod řádkem (18<sup>b</sup> 19, 106<sup>a</sup> 19), a místo, kam vynechané písmeno neb slovo patří, opatřeno mnohdy skobkou (^). Na listě 94<sup>b</sup> ř. 4—6 se písař nejspíše zmýlil a proto vyškrábal, co byl již napsal, a psal opět na témž místě znova. Avšak nalézají se v našem rukopise mnohé opravy z XV. století, kterými mnohdy nějaký čtenář starší formy předělával na mladší. Tak na př. *kzywu* předělal ve *kzywemv* (127<sup>a</sup> 16), *upil kzywu bohu v upi<sup>l</sup> kzyw<sup>emv</sup> bohu* (133<sup>b</sup> 5), *chczu* v *chczij* (140<sup>b</sup> 8), *proczze* v *proczcz*, vyškrábav *e* (141<sup>a</sup> 3), *wocziu*, *wliczu*, *wobocznu* v *woczij*, *wliczij*, *wobiczi* (144<sup>a</sup> 2) atd. Neporozuměv dobře rukopisu opravil mnohá slova chybně, na př. do *Obozie* (142<sup>a</sup> 16) přidal chybně *z*: *Ozbozie*; *otneho* (143<sup>a</sup> 12) četl chybně co *onneho* a nadepsal *t* atd.

Od téhož opravovatele pochází nejspíše větší díl rasur, které jsem dal vytisknouti v závorce ležatým písmem. Pod slovy aneb písmeny, která jsou v rukopise přeškrtnuta a což nelze bylo tiskem napodobiti, jsou vytištěny vodorovné čáry. Též udělal písař pod písmenem, které se nemělo čísti, tečku, ku př. *fhucziaē*

(26<sup>a</sup> 5), prrweu (29<sup>b</sup> 17), kazã (101<sup>a</sup> 6), tabatı (130<sup>a</sup> 5) atd. Přepsal-li se, předělával napsané již slovo v jiné, na př. 93<sup>b</sup> 16: *du//ry* předěláno z *uvery*. Nepodařilo-li aneb zalilo-li se písaři některé písmeno, tedy je buď znova napsal aneb nadepsal na př. 106<sup>b</sup> 5 kaký. Některé opravy rukopisu pocházejí teprva z našeho století, tak na př. připsáno na l. 3<sup>a</sup> 9 po straně *ch* a v slově *krato|wile* udělána kolmá čára, kde toto *ch* chybí; na l. 112<sup>b</sup> 4 a 5 připsána nad *s* v slově *sředneš* skobka a *dnes* nově inkoustem občerstvováno atd.

Text v našem rukopise není rozdělen na verše, ale psán in continuo, a verše naznačil písař obyčejně tím, že počal verš velkým písmenem aneb opatřil konec jeho tečkou, což však na mnohých místech opomenul učiniti. Též mnohá písmena velká od malých těžko rozeznati, platí to zejména o písmenech *a*, *n*, *p*, *v*, *w*, *y*, *z*. Ale někdy napsal písař i uprostřed verše velké písmeno (na př. 54<sup>b</sup> 15, 84<sup>a</sup> 10) aneb učinil tečku (na př. 1<sup>b</sup> 8, 12<sup>a</sup> 6, 18<sup>b</sup> 1, 36<sup>a</sup> 11 atd.). Vlastní jména nepíše velkými písmeny kromě někdy na počátku verše. Pro lepší pohodlí čtenářů rozdělil jsem původní text na verše, naznačiv konec řádku kolmou čarou a otisknuv po straně číslo listův a řádků. Tučnější arabské číslo znamená pokaždé list, *a* vedle něho prvou stranu a *b* druhou stranu originalu, a čísla drobnějším písmem vytištěná značí řádky

stránek. Proto jsem nemohl na dvou místech napodobiti rozdělovacího znaménka, kterého užil písař, aby tím čtenář nebyl uveden v omyl, a sice jsou to následující místa: *mrrtwe|zywy* (74<sup>b</sup> 14), *fwē|dvřfry* (93<sup>b</sup> 16). Při této příležitosti sluší připomenouti, že předložky jsou obyčejně psány dohromady s následujícím slovem. Jsou-li ve vydání původního textu některá slova neb písmena v závorkách, nelze jich bylo v originále z rozličných příčin přechýti a jsou dle domyslu doplněna.

Co se transkripce dotýče, o té bylo sice ve Sboru matičním projevono přání, bych se řídil tak zvaným pravidlem o měkkém *e*, ale slavný Sbor zůstavil mi úplnou volnost, bych jednal dle svého nejlepšího přesvědčení. Já však uváživ bedlivě a svědomitě vše, čeho bylo v příčině té potřebí, neuznal jsem za vhodné odchýliti se od užívaného ve Výboře z literatury české způsobu transkribování staročeských textů, kterým jsem se až dosud řídil ve svých člancích, uveřejněných v Časopise českého Musea. Své opravy chyb původního textu jakož i některé konjekтуры položil jsem v transkripci vždy do závorky, chyby metrické však neuznal jsem za dobré opravit z příčin, vyložených na str. XVII Zbytků rýmovaných Alexandreid staročeských. Též musím vyznati, že se mi nepodařilo všude dopřít se pravého smyslu a mnohá místa v našem rukopise jsou mi nejasná, jak to ostatně i při mno-

hých jiných památkách staročeských zhusta se stává, a místa tato dají se opravit i objasniti poněkud snad jen tehdy, až se najdou správnější rukopisy těchto památek, které náš sborník obsahuje. Po straně u transkripce nalézající se čísla a jdoucí pořád od počátku až do konce každé básně znamenají počet veršů jednotlivých skládání v našem rukopise.

Konečně pokládám za svou milou povinnost, vzdáti velectěnému panu professoru M. Hattalovi své nejsrdečnější díky za jeho laskavou a vydatnou pomoc, kterou mi ochotně prokázal zejména při transkribování rukopisu vůbec a při všech důležitějších konjekturách zvláště.







HRADECKÝ RUKOPIS.

1<sup>a</sup>    Slysće starzy y wy diety |  
       Czo gaz wam chcey | powiediet.  
       Odiediczye|wi slowenskem.  
 5    Czyns | opkopowi swatem.  
       Genz sye | gest wczexach narodil.  
       Swoy | zakon dobrze rozplodil.  
       zakon | swaty wiernye pllnyl.  
       awelike | diwy czynyl.  
 10    Otom dobrzye usly|fyte.  
       Kdycz swu (myśl tu) przylo|zite.  
       Czo gaz (onem chcey wam di)eti |  
       Slysće wlychny (ktoz ch)tie gmiety |  
       (O)tpustky ktom(u otplaty.)  
       (Ahrzi|e)chow zbaweny(e zaty.)  
 15    (Skut|ky) swate podle to(ho.)  
       (Vf)lyffyte | (d)ywow mnoho.  
       Czo gest czy|(n)yl wczesskey zemy.  
       Itak onê | wknyhach cztemy.  
       Wgynych | zemyech kudy koli.  
 1<sup>b</sup>    Nawodach || take napoli.  
       Nachudych ktomu | nachudych.  
       Nagich sbozy y nahra|diech.

## Legenda o sv. Prokopu.

Slyšte staří i vy, děti,  
co jaz vám chci pověděti  
o dědicevi slovenském,  
ciž o Prokopovi svatém,  
5 jenž se jest v Čechách narodil,  
svůj zákon dobře rozplodil,  
zákon svatý věrně plnil  
a veliké divy činil.  
O tom dobře uslyšíte,  
10 když svú (mysl tu) přiložíte.  
Co jaz (o nem chci vám di)eti,  
slyšte všichni, (ktož ch)tie jnieti  
(o)tpustky, k tom(u otplaty)  
(a hřie)chóv zbaveni(e za ty)  
15 (skutky) svaté podle to(ho).  
(Us)lyšíte (d)ivóv mnoho,  
co jest činil v českej zemi,  
i (j)ak o nem v knihách čtemy,  
v jiných zemiech kudy koli,  
20 na vodách, také na poli,  
na chudých (i na bohatciech),  
na jich sboží i na hradiech,

\*

Nadknyezy ipak nadzaky |  
 Znamenayto czlowiek wfaky. |  
 5 Geho czyny iprzyklady.  
 Auzyway | yeho rady.  
 Racz nam toho spo|mahati.  
 Synu bozy itwa maty |  
 Swaty prokop gest. flowenske|ho roda.  
 10 Nedaleko otczeffkeho | broda.  
 Tu wes dobrze buoh | rozplodyl.  
 wnyeyz fye ten swa|ty urodil.  
 Awlak dobrze powie|dieti fmyegy.  
 Tey wfy gmye | chotun diegy.  
 15 wnyeyzto bydl(e)|se stary kmet.  
 Ten sobie gm(ie)|se mnoho let.  
 Swu zenu fl(e)|chetnu gmyesse.  
 Snyzto ma(n)|zelstwo drrziess.  
 Przatel ny | prrwych ny poslednych.  
 2<sup>a</sup> ale || [wfbozy wfe prostrziednych.  
 Iako salomun zadasse.  
 Tak fye tyem manzelom stasse.  
 Tito fye boha bogiechu.  
 Azprawnye wzdy ziwı byechu.  
 Prokop odyetinstwie fweho.  
 By chowane welmi czfneho.  
 Pobozye tworczy tuzyesse.  
 Swyetsku flawu potupieffe.  
 Pocze fye czfnoftmi trzpytyeti.  
 Welyke przyednofti gmyeti.  
 Mezi spoluwyeky fwymi.  
 Obczowasse nrawy czfnyymi.

nad knězi i pak nad žáky.  
 Znamenaj to člověk všaký,  
 25 jeho činy i příklady  
 a užívaj jeho rady.  
 Rač nám toho spomáhati,  
 synu boží i tvá máti!  
 Svatý Prokop jest slovenského roda,  
 30 nedaleko ot Českého Broda.  
 Tu ves dobře Buoh rozplodil,  
 v nějž se ten svatý urodil.  
 A však dobře pověděti směji:  
 tej vsi (i)mě Chotún dějí,  
 35 v nějžto bydl(é)še starý kmet.  
 Ten sobě jm(ie)še mnoho let;  
 svú ženu šl(e)chetnú jmieše,  
 s nížto ma(n)želstvo držíeše,  
 přátel ni prvých ni posledních,  
 40 ale [v sboží vše prostředních.  
 Jako Šalomún žádáše,  
 tak se těm manželóm stáše.  
 Tito se Boha bojéchu  
 a správně vždy živi biechu.  
 45 Prokop ot dětinstvie svého  
 by chování velmi čsného,  
 po Božě tvorci túžieše,  
 světskú slávu potupieše;  
 poče se čsnostmi třpytětí,  
 50 veliké přednosti jmieti  
 mezi spoluvěky svými.  
 Obcováše nrawy čsnými,

- Wezdy fye boha bogieffe.  
 Swoge roditele cztyeffe.  
 (2<sup>b</sup>) Rozkosi myesta nedasse.  
 Wezdy upokorzye ftasse.  
 Agak zrzyet nageho tyele.  
 Tak byeff sbozny wmyśli czele.  
 Widucze to roditeli.  
 Iakeho synaczka gmieli.  
 Wzachu mezi sobu radu.  
 Chtyec z gey flati kwyffehradu.  
 Kmystru naflowo wzatemu.  
 By gey uczil czteny wffemu.  
 Kdez flawne uczenye byeffe.  
 Wflowenf kem iazyczye ktwyeffe.  
 Tu prokop wuczeny lonye.  
 Czital wzdy ffnahu wzakonye.  
 3<sup>a</sup> Akehdy tu] || wkratkem czaffye.  
 Tomu pifmu | 1 nauczi fye.  
 Miftrzy fye tomu | diwiechu.  
 Mezy sobu tak mlu|wiechu.  
 5 prokop dobrze upifmie | dofpieł.  
 Aweczfti iwkazny profpieł |  
 Neb nykdy prazden nebieffe.  
 ne|bo namodlitwie nebo wknyhach | cztieffe.  
 Tak fye uczyl welmy mi|le.  
 Netbal igedne kratowile.  
 10 Diw|ne owfem pokokory bieffe.  
 Ze | gyz kazdy to mluwieffe.  
 Tento | prokop tako gefł tych.  
 Gyz ia|ko by byl owfem mnych.

vezdy sě Boha bojěše,  
 svoje roditele ctieše;  
 55 rozkoši místa nedáše,  
 vezdy u pokoře stáše;  
 • a jak zřief na jeho těle,  
 tak bieš' sbožný v mysli cele.  
 Vidúce to roditeli,  
 60 jakého synáčka jměli,  
 vzachu mezi sobú radu,  
 chtiec jej sláti k Vyšehradu,  
 k mistru na slovo vzatému,  
 by jej učil čtení všemu,  
 65 kdež slavné učenie bieše,  
 v slovenském jazyce ktvieše.  
 Tu Prokop v učení lóně  
 čítal vždy s snahú v zákoně;  
 a kehdy tu] v krátkém časě  
 70 tomu písmu nauči sě,  
 mistři sě tomu diviechu,  
 mezi sobú tak mluviechu:  
 Prokop dobře v písmě dospěl  
 a ve čsti i v kázni prospěl;  
 75 neb nikdy prázden nebieše,  
 nebo na modlitvě nebo v knihách čtieše.  
 Tak sě učil velmi mile,  
 netbal i jedné krato(ch)vfle,  
 divné ovšem po(ko)ry bieše,  
 80 že již každý to mluvieše:  
 Tento Prokop tako jest tich,  
 již jako by byl ovšem mnich.



- Nykdy | (n)ewidieł by smal.  
 15 Any kdy ſdie|(t)kamy wecz ghar.  
 Gedno piel | (h)odyny nebo paterzie.  
 Niekde | (f)ukromye nebo wkorzie.  
 Po|cziechu ſye kanownyczy diwiti |.  
 Arzkucz czo chcemy uczynyti ||  
 3<sup>b</sup> widymy czlowieka dobreho.  
 Ake|wſyey czſty podobneho.  
 Guzt geſt(ſ) | dobrze natey dobie.  
 Przitowarz|iſſmy ho kſobie.  
 5 Proieho pokor|ne ponyzenye.  
 Snydu ſye wyſe|hrazſka knyezie.  
 Bywſe wſich|ny wtey radie.  
 wkapitole nawy|ſehradie.  
 wzwołichu gey fluzeb|nykem.  
 10 Vſſwateho petra kanow|nykem.  
 Nerad tomu ſwaty pro|kop bieſſe.  
 Neb tohoto ſwieta | nenawidieſſe.  
 Geſcze by to byli | uczynyli.  
 Ez by gey probostem | wzwołili.  
 15 Ale ſwaty prokop w(1)|da ſwietskū leſt.  
 Potupi toho | przebytka czeſt.  
 Igednoho po|kogie nehledagie.  
 wiece ſye | probuoh pokorzi gie.  
 Nenofyl | draheho odienye.  
 4<sup>a</sup> Ny pitie dra||heho ny giedenye.  
 Tehdy wſich|ny kanownyczy.  
 Diekan probost | itrziednyczy.  
 Swateho prokopa | powyſſychu.  
 5 Knyezem yeho uczy|nychu.

Nikdy (n)eviděli, by smál,  
 ani kdy s die(t)kami več jh(rál),  
 85 jedno pěl (h)odiny nebo páteře  
 někde (s)úkromě nebo v kóře.  
 Počechu se kanovníci diviti  
 a řkúc: Co chcemy učiniti?  
 Vidíme člověka dobrého  
 90 a ke všej čsti podobného.  
 Južť jest dobře na tej době,  
 přitovařišmy ho k sobě  
 pro jeho pokorné ponížení.  
 Snidú se vyšehrazská kněžie.  
 95 Byvše všichni v tej radě  
 v kapitole na Vyšehradě,  
 vzvolichu jej služebníkem,  
 u svatého Petra kanovníkem.  
 Nerád tomu svatý Prokop bieše,  
 100 neb tohoto světa nenávidieše.  
 Ješče by to byli učinili,  
 ež by jej proboštem vzvolili;  
 ale svatý Prokop, v(i)da světskú lešť,  
 potupi toho přiebytka čest.  
 105 I jednoho pokoje nehledaje,  
 viece se pro Buoh pokoříje,  
 nenosil drahého oděnie,  
 ni pitie drahého ni jedenie.  
 Tehdy všichni kanovníci,  
 110 děkan, probošt i třiedníci,  
 svatého Prokopa povýšichu,  
 knězem jeho učinichu.

- Sta fye potom welmy | wŕkorzie.  
 Sluzy mfy uwylsehradz|ŕkem korzie.  
 Swe pokory ne|promyenyl.  
 wiecze nez drzew | probuoh czynyl.  
 10 Kanownykiem | nawylsehradie bieffe.  
 Ale gy|ney promyeny chtieffe.  
 Arzka | czemu my ge tato czeŕt.  
 Genz | czyny duffy przieleŕt.  
 wiedie ze | neny bohu wzaczen.  
 15 Ktoz ŕbozie | myluje ten bude ztraczen.  
 Otom | byloby mnoho prawiti.  
 Ale mu|ŕymy toho ukratiti.  
 Nebo geŕt | wiece prawenye.  
 Oyeho mило|ŕti y mluwenye.  
 4<sup>b</sup> Otdawnych || czaffow to geŕt myŕlil.  
 Kde by | kromye lidi bydlil.  
 Naleze mny|cha ŕtareho.  
 Kewŕyey czŕnoŕti po|dobneho.  
 Ipoczie yeho profyty |  
 5 Chtie tyze zakon noŕŕyti.  
 Tehdy | ten mnych duchowny.  
 wida | ze geŕt czlowiek rowny.  
 Ipoczie | mluwiti knemu.  
 Prawie yako | kŕynu ŕwemu.  
 10 Rzka procz ty | zakona zadas.  
 aty weliku czeŕt | ŕbozym ymas.  
 Wŕwateho bene|dichta zakonye.  
 Muŕŕys gmiet(1) | utrrpienye.  
 Kromye przatel p(rz)|iebywati.  
 15 Swyma rukama d(1e)|lati.

Sta se potom velmi v skoře,  
 slúži mši u vyšehrazském kóře.  
 115 Své pokory neproměnil,  
 více než dřiev pro Buoh činil.  
 Kanovníkem na Vyšehradě bieše,  
 ale jinej proměně chtieše  
 a řka: Čemu mi je tato česť,  
 120 jenž činí duši přelesť?  
 Vědě, že nenie Bohu vzácen,  
 ktož sbožie miluje, ten bude ztracen.  
 O tom bylo by mnoho praviti,  
 ale musíme toho ukrátiti;  
 125 nebo jest více pravenie  
 o jeho milosti i mluvenie.  
 Ot dávných časův to jest myslil,  
 kde by kromě lidí bydlil.  
 Naleze mnicha starého,  
 130 ke všej čsnosti podobného,  
 i poče jeho prositi,  
 chtě týž zákon nositi.  
 Tehdy ten mnich duchovný,  
 vida, že jest člověk rovný,  
 135 i poče mluvit k nemu,  
 pravě jako k synu svému,  
 řka: Proč ty zákona žádáš,  
 a ty velikú česť sbožím jmáš?  
 V svatého Benedichta zákoně  
 140 musíš jmiet(i) utrpěnie,  
 kromě přátel p(ř)ebývati,  
 svýma rukama d(ě)lati.

- Swaty prokop gemu p(o)|wiedie.  
 arzka wfak gaz dobrz1(e) | wiedie.  
 Ze gest to waffe uftaw(e)|nye.  
 yakoz fwiedczy fwate czte|nye.
- 5<sup>a</sup> Aby nycz wlastneho nie ney||miele.  
 Apofluffenftwie drrzieli |  
 Abychom wfegno prodali.  
 Awe|gmie bozie rozdali.  
 Wteyto mie | profbie nemeftkay.
- 5 Proffym fwa|ty mnye zakon day.  
 Tdy ftary | mnych gla wtey myerzie.  
 wida | gey wuftawney wierzie.  
 pro | profb fwateho ducha.  
 poda ie|mu mnychoweho rucha.
- 10 Pak | dotawad fnym tu bydlil.  
 Az fye | dobrze zakonu nauczył.  
 Potom | gide dofwego kragie.  
 Taynye | sobie bydla ptagie.  
 Neproto | aby przatety widiel.
- 15 Gedno kde | by napufczy fediel.  
 Tukde by by|lo miefito fliczne.  
 abohu fluziti | flufne.  
 I bra fye dogedneho le|ffa.  
 Sffobu wfy potrzebu ne|fa.
- 5<sup>b</sup> Takz pak pötey pufczy || chodie.  
 prziblizey fye kgedney wo|die.  
 Ta woda fazawa flowe.  
 Ye|fto idnes podlafter plowe.  
 Nech|tie przieftu rzieku dale.
- 5 Shrrnu fye | przigedney fkale.

Svatý Prokop jemu p(o)vědě  
a řka: Však jaz dobr(e) vědě,  
145 že jest to vaše ustav(e)nie,  
jakož svědčí svaté čtenie,  
aby nic vlastného nejměli  
a poslušenstvie drželi,  
abychom všechno prodali  
150 a ve jmě božie rozdali.  
V tejto mě prosbě nemeškaj,  
prosím, svatý mně zákon daj.  
T'dy starý mnich, jsa v tej mieře,  
vida jej v ustavnej vieře,  
155 pro prosb(u) svatého ducha  
poda jemu mnichového rúcha.  
Pak dotavad s ním tu bydlil,  
až se dobře zákonu naučil.  
Potom jide do svého kraje,  
160 tajně sobě bydla ptaje,  
ne proto, aby přátely viděl,  
jedno kde by na púšči seděl,  
tu kde by bylo miesto sličné  
a Bohu slúžiti slušné.  

---

165 I bra se do jedn(o)ho lesa,  
s sobú vši potřebu nesa.  
Takž pak po tej púšči chodě,  
přiblíži se k jednej vodě.  
Ta voda Sázava slove,  
170 ježto i dnes pod (k)lášter plove.  
Nechtě přes tu řeku dále,  
shrnu se při jednej skále.

- Ta skala sta|sse wtey chwili.  
 Otkurzymye | zadwie myli.  
 Wtey skale dya|blowe przebywachu.  
 Amnoho | zloſti ukazowachu.  
 10 Swaty pro|kop wida gich zloſt.  
 wſtupi pro|to uwieczſy czſnoſt.  
 Proti hrzie|chom boiowaſſe.  
 Atiem pſom ot|powiedaſſe.  
 Rzka nelzye wam | zde gmyeti mocy.  
 15 Kdyz my boh | raczy ſpomoczy.  
 Welkeho utrr|pienye bieſſe.  
 Mnoho namodli(t)|wie amalo giedieſſe.  
 Gablecz|ka plana azeludy.  
 6<sup>a</sup> Apodmieru || napigal ſye wody.  
 Az poczie | okolo ſebe planyti.  
 Adomek tu|diez ſobie ſtawiti.  
 apnyewie ta|ko kopaffe.  
 5 Tu ſobie ztrawnie | utieziewaſſe.  
 naleze naſkale | czyelu kru.  
 Tu poſtawi ſwate | marzie kaplu.  
 Tu ſye modleſe | wedne wnoczy.  
 Az tomu mynu|chu mnozy roczy.  
 10 Nebieſſe iged|nomu czlowieku znam.  
 Nykde | ho newiediel gedno buoh ſam |  
 Ale nemoz ſye myeſto nahorzie | ſkriti.  
 Takez ohen podkady byty |  
 Proyeſho welike utrrpienye.  
 15 Vczy|ny buoh to zgiewenye.  
 Nechtie | gho dele tagity.  
 Chtie gehu krz|ieſtanom' zgiewity.

Ta skála stáše v tej chvíli  
 ot Kúřimě za dvě mli.  
 175 V tej skále ďablové přebýváchu  
 a mnoho zlosti ukazováchu.  
 Svatý Prokop, vida jich zlost,  
 vstúpi proto u věčší čsnost;  
~~proti hřiechóm bojováše~~  
 180 a těm psóm odpoviedáše,  
 řka: Nelze vám zde jmieti moci,  
 když mi Bóh ráčí spomoci.  
 Velikého utrpěníe bieše,  
 mnoho na modli(t)vě, a málo jedieše:  
 185 jablečka planá a želudy,  
 a pod měrú napíjal se vody.  
 Až poče okolo sebe planiti  
 a domek tudiež sobě staviti,  
 a pněvie tak(é) kopáše,  
 190 tu sobě stravně utěžieváše.  
 Naleze na skále celú kru,  
 tu postavi svaté Mařie kaplu,  
 tu se modléše ve dne v noci,  
 až tomu minuchu mnozí roci.  
 195 Nebieše i jednomu člověku znám,  
 nik(t)e ho nevěděl, jedno Buoh sám.  
 Ale nemóz se miesto na hoře skryti,  
 takéž oheň pod kádí býti.  
 Pro jeho veliké utrpěníe  
 200 učini Buoh to zjevení,  
 nechtě j'ho déle tajiti,  
 chtě jeho křesťanóm zjeviti.



- Knyezie ge|muzto oldrzich diechu.  
 6<sup>b</sup> Sezwa low|czy<sup>e</sup> kterez koli biechu.  
 Ipoczcie gym | wfyem mluwity.  
 Naktere chcemy | leffy giti.  
 Weczye mussymy nalow |  
 Kde chcemy lowiti pocziet.  
 5 poku|my weczye nassazawfkey horzie |  
 Tu sobie vmyslichu wfkorzie |  
 wty my fye leffy gietı zada.  
 Po|giedmy tam tot gest ma rada |  
 Kterziz koli przynem biechu.  
 10 wfich|ny gmu wtom powolichu.  
 Akdiz | fye wten les webrachu.  
 Tu wfich|ny knyeczye oftachu.  
 Sta fye bozȳ | powolenym.  
 Ze neofa igedn(o)|ho fnym.  
 15 Knyezy fye zgiewı g(ie)|len krafny.  
 weliky awelmy m(af)|ny.  
 Knyez oldrzich fye nelekg(ie.) |  
 Awruku luczıfche gmagie.  
 Za|strzieliti gielen chtieffe.  
 7<sup>a</sup> Genz || przednym nedaleko teczieffe. |  
 Newelmy przednym chwatagie |  
 yedno iako gmu rozum dawacie |  
 Aprziebiehna chwihı malu.  
 5 Ista|wı fye nadtu fkalu.  
 Nanyeyz|to fwaty prokop dielaffe.  
 wty | czaffy dub ofsyekowaffe.  
 za|ko|czy zaffwateho prokopa nohy |  
 Aobratıw knemu rohy.

Knieže, jemužto Oldřich diechu,  
sezva lovči(e), kteréž koli bicchu,  
205 i poče jim všem mluvit:  
Na které chcemy lesy jíti?  
Vece: Musíme na lov (jeti).  
Kde chcemy lovit počieti?  
Tu sobě umyslichu v skoře:  
210 Pokusmy, vece, na sázavskéj hoře.  
V ty mi se lesy jeti žádá,  
pojedmy tam, toť jest má rada.  
Kteríž koli při nem biechu,  
všichni j'mu v tom povolichu.  
215 A když se v ten les vebrachu,  
tu všichni kněze ostachu.  
Sta se božím povolením,  
že neosta i jedn(o)ho s ním.  
Knězi se zjevi j(e)len krásný,  
220 veliký a velni m(as)ný.  
Kněz Oldřich se nelekaj(e)  
a v rukú lučišče jmaje,  
zastřeliti jelen chtieše,  
jenž před ním nedaleko tečieše,  
225 nevelmi před ním chvátaje,  
jedno jako j'mu rozum dávaje.  
A přeběhna chvíli malú  
i stavi se nad tú skalú,  
na nějžto svatý Prokop děláš,  
230 v ty časy dub osěkováš.  
Zaskoči za svatého Prokopa nohy  
a obrátiv k nemu rohy,

- 10 Mezy | rohy krziz gmięgieffe.  
 Knyez | oldrzich to dobrze widieffe |  
 Inhed zruku lucziscze wrze |  
 Akonye sweho potrrze.  
 Wida | to zwierzie przedworne.
- 15 Am|nycha twarzy pokorne.  
 Ta|zati knyez mnycha poczie.  
 Af|hynsta sye dolow boczie.  
 Kto | gfy yesto nateyto pusczy bydlis ||
- 7<sup>b</sup> Kakot diegi aczo tu czynys |  
 Swaty prokop hned te chwile |.  
 Odpowiedie gemu mile.  
 Yaz | bydlym wtom pokogy.
- 5 Hrziel|nyk a prokop my diegy.  
 Podza|konem benedichta swateho.  
 za|otplatu kralowstwa nebeskeho |  
 Knyez oldrzich skoczy skonye |  
 Swynu plascz hlau poklonye |
- 10 Otcze zpowieday myehrziesne|ho.  
 Proti bohu zawynylcho |  
 Swaty prokop gyey zpowieda |  
 Pozpowiedi pokanye da.  
 Potô | poczie knyez oldrzich mluwiti |
- 15 Arzka chce my sye pití.  
 Rozehl | sem sye biehem welikym.  
 Na|poymye wéczye pityn twym |
- 8<sup>a</sup> Swaty prokop . gynehot pitie || neymam.  
 Nec tu wodu gizto | piem sam.  
 Wzem gisticzy srdcê | wzdechna.  
 Swu ruku wodu | pozehna.

mezi rohy kříž jmějieše.  
 Kněz Oldřich to dobře vidieše;  
 235 inhed z rukú lučišče vrže  
 a koně svého potrže.  
 Vida to zvieře předvorné  
 a mnicha tváři pokorné,  
 tázati kněz mnicha poče  
 240 a s hynšta se dolóv boče:  
 Kto jsi, ježto na tejto púšči bydlíš?  
 kakoť dějí a co tu činíš?  
 Svatý Prokop hned té chvíle  
 odpovědě jemu mile:  
 245 Jaz bydlím v tom pokoji,  
 hříšník, a Prokop mi dějí,  
 pod zákonem Benedichta svatého  
 za otplatu královstva nebeského.  
 Kněz Oldřich skoči s koně,  
 250 svinu plášč, hlavu pokloně:  
 Otče! zpoviedaj mě hříšného,  
 proti Bohu zavinilého.  
 Svatý Prokop jej zpovieda,  
 po zpovědi pokánie da.  
 255 Potom poče kněz Oldřich mluvití  
 a řka: Chce mi se píti,  
 ro(z)žehl sem se během velikým;  
 napoj mě, vece, pitím tvým.  
 Svatý Prokop: Jinéhoť pitie nej mám,  
 260 než tu vodu, jižto piem sám.  
 Vzem jistici, srdcem vzdechna,  
 svú rukú vodu požehna,

- 5      Podaw knyezy piti | kaza.  
        Napiw fye oldrzich otaza |  
        Diwi fye tak flechetne wyno | gmas.  
        nateyto pufczy kde ge | chowas.  
        Wemnozye sem ze|myech byl.  
 10     Nikda sem lepszeho | nepil.  
        Tak fye byese tu uczyny|lo.  
        Iako naoney swatbie bylo |  
        Gesto bieffe hospodyn sam.  
        Ta|kyze diw uczynyl tam.  
        Kdyz | bieffe wkana galilee.  
 15     Tu wen | wierzichu apostole.  
        Tehoze diwu, milemu.  
        Poyczil proko|pu swatemu.  
        Znamenaw ol|drzich diwy przewelike.  
 8<sup>b</sup>    Poczcie || to mluwiti take.  
        Sberz okolo | sebe bratrze wiece.  
        yesto budu | stobu bohu sluziece  
        Chczy tuto kla|ster uczynyti.  
 5      Sbozym idiedynamí | gey nadati.  
        Swaty prokop to uf|lyffye.  
        Posta malu chwili tiffye.  
        Czo | knyez oldrzich mluwy nynye.  
        wz|wiediew yeho vmyflenye.  
        poczie | mu ktomu raditi. .  
 10     By to raczyl | uczynyti.  
        Bohu naczest iwfyem | swatym giftie.  
        Agmenem swate|mu yanu baptistie.  
        Knysz oldrzich | przigie mile radu.  
        Pak swaty | prokop da mu wnadu.

podáv knězi, píti káza.  
 Napiv se Oldřich, otázka,  
 265 divi se: Tak šlechetné víno jmaš  
 na tejto púšči! kde je chováš?  
 Ve mnozě sem zemích byl,  
 nikdá sem lepšího nepil.  
 Tak se bieše tu učinilo,  
 270 jako na onej svatbě bylo,  
 ježto bieše Hospodin sám  
 takýže div učinil tam,  
 když bieše v Kana Galílee,  
 tu veň věrichu apoštolé.  
 275 Téhože divu milému  
 pójčil Prokopu svatému.  
 Znamenav Oldřich divy preveliké,  
 poče to mluviti také:  
 Sbeř okolo sebe bratřie více,  
 280 ježto budú s tobú Bohu slúžiece.  
 Chei tuto klášter učiniti,  
 sbožím i dědinami jej nadati.  
 Svatý Prokop to uslyše,  
 posta malú chvíli tiše,  
 285 co kněz Oldřich mluví nynie.  
 Vzvěděv jeho umyšlenie,  
 poče mu k tomu raditi,  
 by to ráčil učiniti  
 Bohu na česť i všem svatým jistě,  
 290 a jménem svatému Janu Baptistě.  
 Kněz Oldřich přijí mile radu;  
 pak svatý Prokop da mu vnađu,

- 15 Kady by | wen zleſſa wygiel.  
 Apak knemu | zaſſye przigiel.  
 Poradiw ſye ſſwy|my pany.  
 Sgynymy take zema|ny.  
 Dielnyky whromadu ſhluczie ||  
 9<sup>a</sup> Idospie tiem dielem ruczie.  
 Keh|dyz ſye to dielo ſkona.  
 ptaw do|poſlednyeho ſhona.  
 Czoz tu bie|ſe trzeba koi.  
 5 Swateho proko|pa opatem wzwoi.  
 Swaty pro|kop chtieſſe ſye ſkryti.  
 Nechtie | rad opatem byti.  
 Aknyez ol|drzych iwiſye bratrze.  
 Necza|kachu az dozaytrze.  
 10 Swateho | prokopa zwolichu.  
 Apoſluſen|ſtwie knemu ſlibichu.  
 Stalo | ſye geſt to ſwieczenye.  
 Oſy|na bozieho porozenye.  
 Let po|tiſſuczy dewateho.  
 15 Podcieſſa|rzem gyndrzicha druheho.  
 O|patem gla bratrzy zakonu | uczieſſe.  
 Afam nayprawe czy|nyeſſe.  
 9<sup>b</sup> Hoſta myle przigyna|ſſe.  
 Pracznym kzdrawi pomaha|ſe.  
 Aſſmutne utieſſiewaſſe.  
 Wſe | czoz probuoh uczynyti bylo.  
 To | gmu owſem bieſſe mlo.  
 5 Pllnyl | rad bozie kazanye.  
 Zſwateho du|cha uſtawenye.  
 yeho ſlowo na|wiſye ſtrany roſtieſſe.

kady by ven z lesa vyjel,  
 a pak k nemu zasě přijel.  
 295 Poradiv se s svými pány,  
 s jinými také zemany,  
 dělníky v hromadu shluče,  
 i dospě tiem dielem rúče.  
 Kehdyž se to dielo skona,  
 300 ptav do poslednieho shona,  
 což tu bieše třeba koli,  
 svatého Prokopa opatem zvolí.  
 Svatý Prokop chtieše se skrýti,  
 nechtě rád opatem býti;  
 305 a kněz Oldřich i vše bratřie  
 nečakáchu až do zajtrie,  
 svatého Prokopa zvolichu  
 a poslušenstvie k nemu slíbichu.  
 Stalo se jest to svěcenie  
 310 ot syna božieho porozenie  
 let po tisúci devátého,  
 pod ciesař(stv)em Jindřicha druhého.  
 Opatem jsa, bratří zákonu učieše,  
 a sám najprvé činieše:  
 315 hosti mile přijímáše,  
 pracným k zdraví pomáháše  
 a smutné utěšieváše.  
 Vše, což pro Buoh učiniti bylo,  
 to j'mu ovšem bieše milo.  
 320 Plnil rád božie kázanie  
 z svatého ducha ustavenie.  
 Jeho slovo na vše strany rostieše

1053



- Awfady | naplneno bieffe.  
 Kteryz koli | to flyffyechu.  
 10 Sewsiech ſtran kne|mu biezieffe.  
 Dary ſwe gmu ob|ietugice.  
 Aumodlitwu tye poru|czieguce.  
 Hrrnyechu knemu ne|bozatka.  
 Prawie iako kſlepicy | kurzatka.  
 15 Otpowiedagicz ducha | zleho.  
 Aproffyecze otczye ſwate|ho.  
 Aby gye racził przywynuti |  
 Nedal gich duſſyem zahynuthy |  
 Chtiecze ſnym doſinrti ſtati.  
 10• Awe||wfem yeho poſluchati.  
 Swaty p|kop myle wſyechny przigymaſſe |  
 Aſflowo gym bozye kazaffe.  
 Wſich ny gey lide mylowachu  
 5 aſſnym by|dliti zadachu.  
 Ponydz geſt tu | opatem byl.  
 Klaſterſkeho nycz ge | nezyl.  
 Gedno <sup>cz</sup>o ſwyma rukama wy|dielal.  
 Toho yeſcze chudym udełal |  
 Tak byl otec myloſtiwy  
 10 I nawſ|iechny liutoſtiwy.  
 Otom bylo by | mnoho prawiti.  
 Ale gyz muſſy | ukratiti.  
 Chezy prawiti oyeho | diwiech.  
 I ogeho ſwatych cziniech |  
 Czo geſt czynyl teho czaffe.  
 15 Kdez | geſt wſieczka lidſka ſpaſſa.  
 Keh|diſto ſkrzizy chodiece.

a všady naplneno bieše.  
 Kteříž koli to slyšiechu,  
 325 se všech stran k nemu běžie(chu),  
 dary své j'mu obětujíce  
 a v modlitvu (s)ě porúčejúce.  
 Hrníechu k nemu nebožátka,  
 právě jako k slepici kuřátka,  
 330 odpoviedajíc ducha zlého  
 a prosiece otce svatého,  
 aby je ráčil přivinúti,  
 nedal jich dušiem zahynúti,  
 chtiece s ním do smrti státi  
 335 a ve všem jeho poslúchati.  
 Svatý Prokop mile všechny přijímáše  
 a slovo jim božie kázáše;  
 všichni jej lidé milováchu  
 a s ním bydliti žádáchu.  
 340 Ponidž jest tu opatem byl,  
 klášterského nic je nežil,  
 jedno (co) svýma rukama vydělal,  
 toho ješče chudým ud(i)elal.  
 Tak byl otec milostivý  
 345 i na všechny lútostivý.  
 O tom bylo by mnoho praviti,  
 ale již musím ukrátiti.  
 Chci praviti o jeho diviech  
 i o jeho svatých činiech,  
 350 co jest činil t(o)ho časa,  
 kdež jest všecka lidská spása,  
 kehdyžto s kříži chodiece

- azatry | dny fye poſciece.  
 Lid ſkrizy cho|dł zpiewagie.  
 10<sup>b</sup> Podle rzymſke|ho ſwyczyegie.  
 Ktomu czaſſu zkracie | dalekeho.  
 Chtiecz widietł prokopa | ſwatcho  
 Geden tudiez przyſſel bie|ſe  
 aten człowiek menna ſlowieſſe |  
 5 Choditł ſſwatym prokopem chtieſe |  
 K tomu weliku zadoſt gniegieſſe |  
 Przifſed kſazawie poczie ſtatł.  
 ana | przewożnyka ptatł.  
 Nebieſſe tu ige|den człowiek.  
 10 yeſto by yeho przeweżł | wdiek  
 Kſwateho prokopa domu. |  
 newiedieſſo czo uczynytł tomu.  
 Mno|ho lody vbrziechu ſtogiechu.  
 Sfo|chory przywazany biechu.  
 Wty ho | doby hodynamy doſpiewayuce.  
 15 po|gidu ſſwatymy zpiewagice.  
 Swaty | prokop ibratrze gyna.  
 Achwalece | hoſpodyna.  
 Vzrze menna ſmut|nye ſtaſſe.  
 11<sup>a</sup> Akbohu ſrdcem wzdycha||ſſe.  
 Ze ſnym rad choditł chtieſſe |  
 Protoze takto mluwieſſe.  
 Proſwa|teho prokopa zaſlużenye.  
 Doprziey. | my boze przeweżenye.  
 5 To powie|die wſwey truchłoſti.  
 Hned fye kne|nu człunek zproſti.  
 Oſtawrw onen | prazden brzieh.

a za tři dni se postiece,  
lid s kříží chodil, zpívaje  
355 podle římského zvyčeje.  
K tomu času z kraje dalekého,  
chtíec viděti Prokopa svatého,  
jeden tudíž přišel biese,  
a ten člověk Menna sloviese;  
360 choditi s svatým Prokopem chtiese,  
k tomu velikú žádost jmějese.  
Přišel k Sázavě, počs státi  
a na převozníka ptáti.  
Nebiese tu i jeden člověk,  
365 ježto by jeho převezl v diek  
k svatého Prokopa domu;  
nevědieš(e), co učiniti tomu.  
Mnoho lodí u bře(h)u stojěchu,  
s sochory přivázány biechu.  
370 V ty doby, hodinami dospievajúce,  
pojidú, s svatými zpievajúce,  
svatý Prokop i bratřie jiná,  
a chválěce Hospodina.  
Uzře Menna, smutně stáše  
375 a k Bohu srdcem vzdycháše,  
že s ním rád choditi chtiese,  
protože takto mluvieše:  
Pro svatého Prokopa zaslúženie  
dopřej mi, Bože, převezenie!  
380 To povědě v svej truchlosti,  
hned se k ne(m)u člunek zprosti;  
ostaviv onen prázdny břeh,

Vczyny knēmū | ruczy bieh.  
 Przymczie sye knemu | uprzyemo.  
 10 to gest otmnohych wi|dieno.  
 Ktoz sſwatym prokopem | biechu.  
 Atakto knemu mluwie|chu.  
 Kako tie gest fyem bezwefla |  
 Lody prziefwodu przienefla.  
 Mē|no gym wſyem odpowiedie.  
 15 wel|my weſſele ſnymy chodie.  
 Boh | uczynyl to znamenye.  
 proſwate|ho prokopa zaſluzenye.  
 Swaty | prokop tey chwale nechtiſſe ||  
 11<sup>b</sup> Protoze takto mluwieſſe.  
 Myla bra|trzy nediwte ſye.  
 Awſak weczteny | czte ſſye.  
 Budeteli gmietu myeru |  
 akbohu prawednu wieru.  
 5 yakoż|to iadro horcziczne.  
 Aproſyti czoz yeſt | ſliczne.  
 Cſo chczete to obdrrzite.  
 Trzie|bali hory przewratite.  
 Takez ty | gest toto nynye.  
 Buoh napllyl | yeho zadanye.  
 10 Bud buoh zaduczy | pochwalen.  
 Nawieky wiekoma | amen.  
 Poſluchayte wiece diwow |  
 I gehu prieſſwatych czynow.  
 Sew|ſiech ſtran knemu bieziechu.  
 apr|aczne knemu ſtieziechu.  
 15 Swaty | prokop dnem y noczy.

- učini k nemu rúčí běh,  
 přimče sě k nemu upřemo.  
 385 To jest ot mnohých vidieno,  
 ktož s svatým Prokopem biechu  
 a takto k nemu mluviechu:  
 Kako tě jest sěm bez vesla  
 lodi přes vodu přenesla?  
 390 Menno jim všem odpovědě,  
 velmi vesele s nimi chodě:  
 Bóh. učinil to znamenie  
 pro svatého Prokopa zaslúženie.  
 Svatý Prokop tej chvále nechtieše,  
 395 protože takto mluvieše:  
 Milá bratři, nedivte sě;  
 a však ve čtení čte sě:  
 Budete-li jmieti mieru  
 a k Bohu pravedlnú vieru  
 400 jakožto jádro horčičné,  
 a prositi, což jest sličné,  
 co chcete, to obdržíte,  
 třeba-li, hory převrátíte.  
 Takéž ti jest toto nynie:  
 405 Buoh naplnil jeho žádanie.  
 Buď Buoh žádúcí pochválen  
 na věky věkoma, amen!  
 Poslúchajte více divóv  
 i jeho přesvatých činóv!  
 410 Se všech stran k nemu běžiechu  
 a pracné k nemu stěžiechu.  
 Svatý Prokop dnem i nocí

- Wfiem | spomahaſſe dnein y noczy.  
 Mezy | gynymy pracznymy przyweden | bieſſe.  
 Ten wſobie zleho ducha | gmiſſe.  
 12<sup>a</sup> Ten ſye nawſechno trr haſſe.  
 Przieshroznye zuby ſkrziehta ſe.  
 Szymagie ſwe zuby i pleczy.  
 Ch | tie zewſiech lidi uteczy.  
 Chodiechu | ſnym przietele whluczye.  
 5 Aſwaza | wſe gemu ruczye.  
 Ankazdemu cho | dy lagie.  
 Naſſwateho prokopa. wo | lagie.  
 Prokope krziwdu my czy | nys.  
 Ze mye wen ottudto pudis |  
 wſak gaz tobie nycz neſkozy |  
 10 Acz ſtiemto czlowiekiem chozy.  
 Po | wiediew to wdiebley zloſti.  
 wzlo | my cżlowiekiem bezmyloſti.  
 Swa | ty prokop uzrziw pracznego |  
 Vkroti wnem ducha zleho.  
 15 Po | ruczy gey bratru cżſnemu.  
 Aprzi | kaza moczye gemu.  
 Snaznu | peczy onem gmieti.  
 Poſtiecz ſye | nadnym klatwu pieti.  
 Aſam ſye | namodlitwu otda.  
 12<sup>b</sup> Swoy ziwot || utrpieny podda.  
 Tu nakolenczy | klekagie.  
 Anaſſwych prrſſech. | padagie.  
 Hlad mra donoczy ſye | poſtie.  
 Chtie zbawiti zleho hoſtie |  
 5 Czynye to wnoczy iwedne.

všem spomáháše (boží pomocí).  
 Mezi jinými pracnými přiveden bieše,  
 415 (jenž) v sobě zlého ducha jmieše;  
 ten se na všechno trháše,  
 přehrozně zuby skřehťáše,  
 szímaje své zuby i pleci,  
 chtě ze všech lidí utéci.  
 420 Chodiechu s ním přietelé v hluce.  
 a svázavše jemu ruce,  
 an každému, chod(ě), laje,  
 na svatého Prokopa volaje:  
 Prokope! křivdu mi činíš,  
 425 že mě ven ottudto pudíš;  
 však jaz tobě nic neškozi,  
 ač s tiemto člověkem chozi.  
 Pověděv to v dieblej zlosti,  
 vzlomi člověkem bez milosti.  
 430 Svatý Prokop, uzřev pracného,  
 ukroti v nem ducha zlého.  
 Poruči jej bratru čsnému  
 a prikáza mocně jemu,  
 snažnú pěči o nem jmieti,  
 435 postiec se, nad ním klatvu pěti.  
 A sám se na modlitvu otda,  
 svůj život utrpění podda,  
 tu na kolenci klekaje  
 a na svých prsech padaje,  
 440 hlad mra, do noci se postě,  
 chtě zbaviti zlého hostě,  
 čině to v noci i ve dne,

*Handwritten signature or mark.*

*21*



Ato | prawie do teho dne.  
 Potom zakl|ew ducha zleho.  
 wyhna gey zczło|wieka czsneho.  
 To mnozi ldye | widiechu.  
 10 Kteryz koli przitom | biechu.  
 Ze welmy ubrrzkem spie|chu.  
 wzletie nakostelnu strziechu |  
 Brrzo wnyuz ptak fye fwynugie |  
 Leti precz fye nelenugie.  
 potom | pak nazemy pade.  
 15 Anacztwero | fye rozpade.  
 Ten czlowiek by ow|sem uzdrawen.  
 Bud wtom hospo|dyn pochwalen.  
 Gefcze wam | wiecze powiedie.  
 Czo ofswatem | prokopie wiedie.  
 13\* Sta fye to || pak wyedny czaffy.  
 vfflyffiewffe | wfake hlaffy.  
 Ande czrrtie wolagice |  
 Mezy sobu to mluwiece.  
 Czefsky | czlowiek nadnamy gest.  
 5 Onemz | gsmly dawno kladly left.  
 Chtiecz | gehu ofsud wyhnaty.  
 Gyz fye to | nemoze statı.  
 Nebo gla zawıfty | plny.  
 Gmagie knam niewierne | czyny.  
 wfe proti naffemu fboru |  
 10 Obsiedl zde nadnamy horu |  
 Nuze prokope wiezto brecz. |  
 Protie muflymy gıti precz.  
 Swaty prokop pozehnawfye.

a to právě do téhodne.  
 Potom zaklev ducha zlého,  
 445 vyhna jej z člověka čsného.  
 To mnozí lidie vidiechu,  
 kteříž koli při tom biechu,  
 že velmi u brzkém spěchu  
 vzletě na kostelnú střechu;  
 450 brzo vňuž pták se svinuje,  
 let(ě) přeč se nelenuje.  
 Potom pak na zemi pade  
 a na čtvero se rozpade.  
 Ten člověk by ovšem uzdraven.  
 455 Buď v tom Hospodin pochválen!  
 Ješče vám více povědě,  
 co o svatém Prokopu vědě.  
 Sta se to pak v jedny časy,  
 uslyševše všaké hlasy,  
 460 ande črtie volající, --  
 mezi sobú to mluviece:  
 Český člověk nad námi jest,  
 o nemž jsmy dávno kladli lest,  
 chtiec jeho otsud vyhnati.  
 465 Již se to nemóže státi,  
 nebo jsa závisti plný,  
 jmaje k nám nevěrné činy,  
 vše proti našemu sboru  
 obsědl zde nad námi horu.  
 470 Nuže, Prokope, věz to, breč,  
 pro tě musíme jíti přeč.  
 Svatý Prokop požehnav se,

čerti

Poſwatne rucho wzwlek naſſye. |  
 15 Biczik mały ſobie uczyny.  
 Igide | tam dogieſkynye.  
 wſwogy ruku | neſſa ſwate.  
 Arzka wy ſyemye | proklate.  
 wy gſte hadoweſo ro|da.  
 Gieſczerczeho ktomu płoda |  
 13<sup>n</sup> Boży mocy kazugy wem.  
 abyſte | ſły ottudto wen.  
 Niekterde napu|ſczy gdiete.  
 anykomemu neſkod|te.  
 Tdy czrrtie wielkym prchem |.  
 5 proraziece ſkalu wrchem.  
 prz|iedſwatym prokopem bieziecze |  
 Swe ſmutky ſobie prawiecze |  
 Horze nanafſe ſedienye.  
 Gyzt | naſeho bydla nenye.  
 10 Sebrachu | ſye wſiechna rzyſſye.  
 I mylobu|zka towarzifſye.  
 Poyemſe ſye | wſieczka obecz.  
 Gidu whoru | gleyz diegy lobecz.  
 Prokop ſwa|ty potom bogy.  
 15 Wiecz tu oſta | upokogy.  
 Hoſpodyne bud ty ch|wala.  
 Dyebelſka mocs neoſtała |  
 Poſſedte malo mlcziecie.  
 Vſlyfy|te dywow mnoho wiecze.  
 Lidy | otwład prziemnoſtwie.  
 14<sup>a</sup> zſwenićz || okolo zſuffiedſtwie.  
 Knemu ſye | utiekowachu.

- posvátné rúcho vzvlek na sě,  
 bičík malý sobě učin(ě)  
 475 i jide tam do jezkyne,  
 v svojí rukú nesa svaté  
 a řka: Vy siemě proklaté,  
 vy jste hadového roda,  
 ješcerčieho k tomu ploda.  
 480 Boží mocí kazuji vem,  
 abyste šli ottudto ven;  
 některde na púšci jděte  
 a nikomému neškodte!  
 T'dy črtie velikým prchem,  
 485 proraziece skálu vrchem,  
 před svatým Prokopem běžiece,  
 své smutky sobě praviece:  
 Hoře na naše s(ě)děnie,  
 již našeho bydla nenie!  
 490 Sebrachu sě všechna říše  
 i milobuzká tovařišie,  
 pojemše sě všecka obec,  
 jidú v horu, jejž dějí Lobec.  
 Prokop svatý po tom boji  
 495 viac tu osta u pokoji.  
 Hospodine, buď ti chvála,  
 diebelská moc neostála!
- Pos(ě)dte málo mlčiece,  
 uslyšíte divóv mnoho vice.  
 500 Lidí otvšad přemnožstvie,  
 z ve(s)nic okolo, z súsědstvie,  
 k nemu sě utěkováchu,

*vyšiel jidi  
 jezkyne*

3.

- Zdrawie otneho | przigymachu.  
 Swaty prokop | welmy myle.  
 5 Wsieczkerny kŏbie | przichile.  
 Kazdeho myłostawým | czynem.  
 Aŏweho myŏtra przikładem.  
 Nechtie by otneho ktery dŏw |  
 Był zgiewen donydz geŏt żyw |  
 Ze toho buoh nemyluye.  
 10 Ktoz | ŏye przedłhdny welbuge.  
 To | igyne ŏtogie mluwieŏŏ.  
 Aprzie|dnym mnozŏtwie lida bieŏŏ |  
 Wten czas take ŏlepa zena.  
 bie|ŏe przieden prziwedena.  
 15 To ŏwie|ta widietŏ nemozieŏŏ.  
 Wŏak ŏwa|teho otcze proŏŏŏŏ.  
 Rzkucz tys | ŏluha boha zyweho.  
 Dopomoz | my zraku meho.  
 Tak nakole nu kleczeczy.  
 14<sup>b</sup> prziezaloŏtwie || placzyczy.  
 Rzkucz ŏmyłuy ŏŏye | nademnu.  
 Otcze ŏwaty nynie nad|temnu.  
 Swaty prokop ŏmyłowa | ŏye nadny.  
 5 Nadtu giŏtu temnu | pany.  
 Krzizem ŏwatym zname.nagie.  
 Atakaz ŏłowa gmenugie |  
 Giezto gie ŏam ŏyn bozy piel. |  
 Kdysto geŏt onomu ŏlepczy zdiel |  
 Rzka pomoz boze zraku memu |  
 10 yakos pomohl onemu ŏlepemu |  
 Aiakez to brrzo powiedie.

.zdravie ot neho přijímáchu.  
 Svatý Prokop velmi mile  
 505 všeckerny k sobě přichýle,  
 každého milostivým činem  
 a svého mistra příkladem,  
 nechtě, by ot neho který div  
 byl zjeven, donidž jest živ;  
 510 že toho Buoň nemiluje,  
 ktož se před lidmi velbuje.  
 To i jiné stoje mluvieše  
 a před ním množství lida bieše.  
 V ten čas také slepá žena  
 515 bieše předeň přivedena.  
 T(a) světa viděti nemožieše,  
 však svatého otce prosieše,  
 řkúc: Tys sluha Boha živého,  
 dopomoz mi zraku mého.  
 520 Tak na kolenú klečieci,  
 přežalostivě plačící,  
 řkúci: Smiluj se nađe mnú,  
 otče svatý, nynie nad temnú!  
 Svatý Prokop smilova se nad ní,  
 525 nad tú jistú temnú paní,  
 křížem svatým znamenaje  
 a takáž slova jmenuje,  
 ježto je sám syn boží pěl,  
 kdyžto jest onomu slepci sděl,  
 530 řka: Pomoz, Bože, zraku mému,  
 jakos pomohl on(o)mu slepému!  
 A jakž to brzo povědě,

- Tak | zena oczyma wzhladie.  
 Awiecz | do sweho skonczenie.  
 Gmyela | zdrowie i widienye.  
 15 Zbawiz | nas boze slepoty.  
 Doprzegie | nam swe lepoty.  
 Sta sye po | hrzniechu tiech czassow.  
 Knyez | oldrzych vmrze wlozichu gey | wrow.  
 15<sup>a</sup> Anetak klastera gescze || bieffe doczynyl.  
 yakz swatemu | proku shbil. •  
 Agefcze to miesto | chude bylo.  
 Aopatstwie potwrr|zeno nebylo.  
 5 Proto swaty pro|kop i bratrze geho.  
 Chwalecz | tworczye nebeffkeho.  
 Nyekdy | poklasteru sye pochowachu  
 Anyekdy popusczy przyebywachu |  
 Ale flys czo sye potom sta.  
 10 knyez | brzechnaw ieho syn wsta.  
 Czis | nastolecz sweho otczye.  
 Iby kn|yezem czesfkym wtom roczye |  
 Ten boha welmy milowaffe |  
 15 A sweho otcze skutkow nasle|dowaffe.  
 Kdyz iemu czo powie|diechu.  
 Gest otczeho otcze wie|diechu.  
 To prziwelmy rad fly|siessie.  
 aproieho duffy myle pl'nyessie.  
 15<sup>b</sup> Akdyz to dobrze uzrzie||chu.  
 O swatem prokopu yemu | powiediechu.  
 Rzkucz knyeze racz | to wiedieti.  
 Cso chcezy tobie onem | powiedieti.  
 5 Bylt gest nayprwo | pustennykem.

tak žena očima vzhledě,  
 a viac do svého skončenie  
 535 jměla zdravie i viděnie.  
 Zbaviž nás, Bože, slepoty,  
 dopřeje nám své lepoty!  
 Sta se, po hříechu těch časův,  
 kněz Oldřich umře, vložichu jej v rov,  
 540 a ne tak kláštera ješče bieše dočinil,  
 jakž svatému Prok(op)u slíbil.  
 A ješče to miesto chudé bylo  
 a opatstvie potvrzeno nebylo.  
 Proto svatý Prokop i bratřie jeho,  
 545 chváléc tvorce nebeského,  
 někdy po klášteru se pochováchu  
 a někdy po púšči přebýváchu.  
 Ale slyš, co se potom sta.  
 Kněz Břecislav, jeho syn, vsta  
 550 ciž na stolec svého otce,  
 i by knězem českým v tom roce.  
 Ten Boha velmi milováše  
 a svého otce skutków následováše.  
 Když jemu co pověděchu,  
 555 ježto ot jeho otce věděchu,  
 to převelmi rád slyšieše  
 a pro jeho duši mile plnieše.  
 A když to dobře uzřechu,  
 o svatém Prokopu jemu pověděchu,  
 560 řkúc: Knieže, rač to věděti,  
 co chci tobě o nem pověděti.  
 Bylt jest najprvo pústenníkem,



potom byl twe ho otczye zpowiednykem.  
 Ageft | ti muz fwatych czynow.  
 Aczynyt | przyjemnoho diwow.  
 Mnohot | gest twoy otec z iemu slihowal |  
 10 Az gemu iklaster dielal.  
 poh rziechu zatiem fye rozftonal |  
 Aprosmrt yeho nedokonal.  
 Rad | tomu knyez brzieczislaw bieffe |  
 Czoż ofswatem prokopie flysiefe |  
 15 Wdiw fye mnozy wzradowa|chu.  
 Naylepsy fye whromadu | sebrachu.  
 Snymyz fye poczie | knyez tazati.  
 Chtie fweho otczye | zadusfye fkonati.  
 16\* Rzka gym || pany radte mnye ktomu.  
 abyeh | pomohl fwateho prokopa domu |  
 Rad bych uczynyl tu snatek.  
 Neb | gest meho otczie poczatek.  
 5 whromadu fye pany sebrachu.  
 Tu ra du knyezy brzieczislawowy da chu.  
 Dokonay fweho otczye zadusfye.  
 Tot tobie naylepe flufye.  
 Knysz to welmy rad uczyny |  
 10 Sweho otczye zadost spllly. |  
 Dogiew fwateho prokopa ru:czye.  
 Aumodlitmu fye gemu po|ruczie.  
 Zpowiedaw fye poczie gey | otczem zwati.  
 15 Arzka otcze fwaty | racz mnye znaty.  
 Sbozye iswobodstwie wam dawagy.  
 Opatstwie wam | potwrrzogy.  
 Tobie gym byti kazugy |

potom byl tvého otce zpovědníkem;  
 a jest ti muž svatých činův  
 565 a činit přemnoho divův.  
 Mnohoť jest tvůj otec jemu sliboval,  
 až jemu i klášter dělal,  
 po hříechu zatiem se rozstonal  
 a pro smrt jeho nedokonal.  
 570 Rád tomu kněz Břecislav bieše,  
 což o svatém Prokopě slyšieše.  
 V div se mnozí vzradovachu,  
 nejlepší se v hromadu sebrachu,  
 s nimiž se poče kněz tázati,  
 575 chtě svého otce zádušie skonati,  
 řka jim: Páni! radte mně k tomu,  
 abych pomohl svatého Prokopa domu.  
 Rád bych učinil tu sňatek,  
 neb jest mého otce počátek.  
 580 V hromadu se páni sebrachu,  
 tu radu knězi Břecislavovi dachu:  
 Dokonaj svého otce zádušie,  
 toť tobě najlépe slušie.  
 Kněz to velmi rád učini,  
 585 svého otce žádost splni.  
 Dojev svatého Prokopa rúče,  
 a v modlit(v)u se jemu poručé,  
 zpoviedav se, poče jej otcem zváti  
 a řka: Otče svatý, rač mě znáti!  
 590 Sbožie i svobodstvie vám dávaji,  
 opatstvie vám potvrzuji,  
 tobě jim býti-kazuji.

- Swaty prokop mezy wlyemy sto|gie.  
awladanye toho lye bogye ||
- 16<sup>b</sup> Poczie knyezye probuoh prosslyty.  
Aby | gehu raczil zbawiti.  
Rzka widite | mye nedostoyneho.  
probuoh wolte | mezy sobu gynieho.  
5 Nedostoyen sem | brziemene toho.  
wolte seho nebo | onoho.  
To igyne snymy mluwieffe |  
(Opatem nykacz byti nechtiese.  
Ale | wesken snatek ihdie isudie  
Iwfeh|czy dobry lidie.
- 10 Prosbu knemu | vczynychu.  
agedwa naniem ob|drriechu.  
Ze nadziem swatym ma|ftryzem.  
wzwolichu gey czynym | pastyrzem.  
Brzieczilaw ten kniez | czeslky.  
15 Assewerus biskup moraw|fky.  
Hospodarzem yeho potwrdu|chu.  
Ktomu opatem swietichu |  
Wgehozto wiecz swatem tiele.  
duch | swaty przebywal cziele.  
Akel|dysz woopatstwi stogy.
- 17<sup>a</sup> Hospodi|na lye wewsem bogie.  
welmy po|kornye nesi kazanye.  
I swateho | benedicta ustawenye.  
Biese plny | wlye mylosti.  
5 Bezewlye protivne | zlosti.  
Sbozie dobrze opravowase |  
Bratrz i czeled zposobowasse. |

Svatý Prokop, mezi všemi stoje  
 a vládanie toho sě boje,  
 595 poče knězě pro Buoh prositi,  
 aby jeho ráčil zbaviti,  
 řka: Vidfte mě nedóstožného,  
 pro Buoh volte mezi sobú jiného!  
 Nedóstožen sem břemene toho,  
 600 volte s(ě)ho nebo onoho.  
 To i jiné s nimi mluvieše,  
 opatem nikakž býti nechtieše.  
 Ale vešken sňatek i súdie  
 i všelící dobří lidie  
 605 prosbu k nemu učiaichu,  
 a jedva na něm obdržechu,  
 že nad tiem svatým manstýřem  
 vzvolichu jej čsným pastýřem.  
 Břecislav, ten kněz český,  
 610 a Severus, biskup moravský,  
 hospodářem jeho potvrdichu,  
 k tomu opatem světichu,  
 v jehožto viec svatém těle  
 duch svatý přebýval cele.  
 615 A kehdyž vo opatství stoj(e),  
 Hospodina sě ve všem boje,  
 velmi pokorně nesl kázanie  
 i svatého Benedikta ustavenie.  
 Bieše plný všie milosti;  
 620 beze všie protivné zlosti;  
 sbožie dobře opravováše,  
 bratří i čeled spósobováše.

Szczedr hoftem byl ipuſtennykom |  
 I wſiem bozym ſluzebnykom. |  
 Tiem ſbozym ſluził tak hotowie |  
 10 Lecz ſyrotkom lecz chudey wdowie |  
 Zageho tu ſwatych czaffow.  
 Ne|by igednyech nedostatkow.  
 Nebo | gey wſichny mſlowachu.  
 Ktoz | koli ſnym przebywachu.  
 15 Nebo | ſkrrzie ſwe dobre ſkutky.  
 po wiedacie gym otpuſtky  
 Czy|nyl iako lekarz mudry.  
 dawacie wſiem przyklad dobry.  
 Mno|he ldi hrziechow zbawugye |  
 17<sup>b</sup> Poſſyelał duſſye doracie.  
 Czuzie|ho nycz nechtieł ziti.  
 praw uſtaw|nye doſwe ſmrta.  
 Klaſterſkeho | nycz neużywaſſe.  
 5 Gedno czoz | ſwyma rukama wydelaſſe. |  
 Tiem ſye krrmł i odiewał.  
 A | chudym ſzczedrze udielał.  
 Ageſcze | newſet geſt tuto pſano  
 Czoz yeſt | dobrym lidem znamo.  
 10 awſichny | ktoz toto ſyſſyte.  
 procz takeze | neczynyte.  
 poſluchayte hoſtakowe |  
 Ktomu wſichny leycherziewe.  
 kte'rzy poſſwietu bludite.  
 Analidech | ktomu ludite.  
 15 Geſto radi berze te czuzie.  
 Chowayte ſye duſſye | ztraceny.

Šcedr hostem byl i pústenníkóm  
 i všem božím služebníkóm,  
 625 tiem sbožím slúžil tak hotově  
 leč sirotkóm, leč chudej vdově.  
 Za jeho tu svatých časów  
 neby i jedných nedostatków;  
 nebo jej všichni milováchu,  
 630 ktož koli s ním přebýváchu.  
 Nebo skrze své dobré skutky,  
 poviedaje jim odpustky,  
 činil jako lékař múdrý,  
 dávaje všemr příklad dobrý.  
 635 Mnohé lidi hřiechów zbavuje,  
 posielal duše do ráje.  
 Cuzieho nic nechtěl žíti,  
 práv ústavně do své smrti.  
 Klášterského nic neužíváše,  
 640 jedno což svýma rukama vyděláše,  
 tiem se krmil i odieval  
 a chudým šcedře udielal.  
 A ješče nevšef jest tuto psáno,  
 což jest dobrým lidem známo.  
 645 A všichni, ktož toto slyšíte,  
 proč takéže nečiníte?  
 Poslúchajte hostákové,  
 k tomu všichni lejcheřevé,  
 kteří po světu blúdíte  
 650 a na lidech k tomu lúdíte,  
 ježto rádi bérete cuzie,  
 chovajte se duše ztracenie,

Otkadz neny wyku|penye.  
 yedno tam wieczne bydle|nye.  
 Nahle toho oftanuce.  
 Swa|teho prokopa przykład przigmuce ||  
 18<sup>a</sup> poproffite otczie fwateho  
 aby wy | zbawil ohnye wieczneho.  
 Bychomy | hrziechow zbuduce.  
 Asswych fye | win pokayuce.  
 5 wiecz wfeho zle|ho oftali.  
 Potom bohu fye dostali |  
 Take to doneho bieffe.  
 yakoz ta|mo onem czte ffye.  
 Ze fye lidske ch|waly krigieffe.  
 Atez fwey bratrzy | radieffe.  
 10 Tem gesto biechu wtu | dobu.  
 I take kterziz potom budu |  
 Aby fye nabozenstwym newelbi li.  
 Any fye przedlidmy chlubi li |  
 Vczynyte welmy flechetnye.  
 Aby | bylo drrzano ustawnye.  
 15 Aby mfy | porzad zpiewali.  
 Kdyz by lidie vm fye bywali.  
 Anebo nakazdy swa|tek.  
 Bywa zde weliky fnatek |  
 Tu mfy poprimye zpiewagy. |  
 Ten obyczey ieszcze idnes gmagi ||  
 18<sup>b</sup> Prochudynu . yesto fye rano scho di.  
 asswe nabozenstwie plody.  
 Ate mfy posluchagice.  
 Bohu fye po ruczigice.

otkadž nenie vykúpenie,  
jedno tam věčné bydlenie.

655 Náhle toho ostanúce,  
svatého Prokopa príklad prijmuće,  
poprosíte otce svatého,  
aby vy zbavil ohně věčného;  
bychomy, hřiechův zbudúce  
660 a svých se vin pokajúce,  
viec všeho zlého ostali,  
potom Bohu se dostali.

Také to do neho bieše,  
jakož tamo o nem čte se,  
665 že se lidské chvály kryjěše  
a též svej bratři radieše,  
těm, ježto biechu v tu dobu,  
i také kteříž potom budú,  
aby se náboženstvím nevelbili  
670 ani se před lidmi chlubili.

Učiníte velmi šlechetně,  
aby bylo držáno ústavně,  
aby mše pořád zpievali,  
když by lidie u mše bývali,  
675 anebo na každý svátek  
bývá zde veliký snátek.  
Tu mši po primě zpievají,  
ten obyčej ješče i dnes jmají  
pro chudinu, ježto se ráno schodí  
680 a své náboženstvie plodí.  
A té mše poslúchajíce,  
Bohu se poručijíce,



- 5 Igde kazdy dosweho do mu.  
 Ikamz libo bylo komu.  
 Sta | sye pak nagedny hody.  
 Tu sye | gednomu bratru przihody.  
 Ze | tu swatu mfy swatu sluzieffe |  
 Wyffokym hlasssem notieffe |  
 10 Chlubieffe sye tiem pohrzechu |  
 Az mnozy onem mluwiechu |  
 Tak gest krafnye zpiewal mfy | dnes.  
 yako geden andiel znebes |  
 Kdyz to swati prokop uslyfsye |  
 15 Ze sye ten bratr hlasssem chlubieffe  
 Swatemu otczy protiwno | bieffe.  
 ze tak uczynyl iakz ge mu nefsuffieffe.  
 Sezwa swu bratrzy whromadu.  
 19<sup>a</sup> Vczy<sub>ny</sub> otom dobru radu.  
 Arzka bratrze toho | bratra sudmy.  
 ze sye hlasssem chlu|bil przedlidmy.  
 Kazaw genu | przedbratrzy stat.  
 5 Ipoczcie mu ztoho | lat.  
 Obratrze myly procz tak czynys.  
 Ze swu dussy welmy czrnys |  
 az my gest ziel welmy toho.  
 ze | sebe nelituges mnoho.  
 Baza. ne|wies ze prowynu taku.  
 10 Potratys | wiecznu otplatu.  
 Nahle poznay | sye y swu wynu.  
 Achoway sye | potom toho czynu.  
 Wfak aby po'tom gmyel bazn.  
 Dachy yemu | osliczy kazn.

i jde každý do svého domu,  
 i kamž libo bylo komu.  
 685 Sta se pak na jedny hody,  
 tu se jednomu bratru přihodi,  
 že tu svatú mši slúžieše,  
 vysokým hlasem notieše.  
 Chlubieše se tiem po hříechu,  
 690 až mnozí o nem mluviechu:  
 Tak jest krásně zpieval mši dnes  
 jako jeden anděl s nebes!  
 Když to svatý Prokop uslyše,  
 že se ten bratr hlasem chlubieše,  
 695 svatému otci protivno bieše,  
 že tak učinil, jakž jemu neslušieše.  
 Sezva svú bratří v hromadu,  
 uči(ni) o tom dobrú radu  
 a řka: Bratřie, toho bratra sudmy  
 700 že se hlasem chlubil před lidmi.  
 Kázav jemu před bratří státi  
 i poče mu z toho láti:  
 Ó bratře milý, proč tak činíš,  
 že svú duši velmi črníš?  
 705 Až mi jest žel velmi toho,  
 že sebe nelituješ mnoho;  
 ba za nevieš, že pro vinu takú  
 potratíš věčnú otplatu?  
 Náhle poznaj se i svú vinu  
 710 a chovaj se potom toho činu.  
 Však aby potom jměl bázn,  
 dachu jemu osličí kázň.

- 15 Potom tomu itake | gynym.  
 dal przykład wśyem | bratrom swym.  
 zapowiedie aby | toho neczynyl.  
 By ſye kde na|bozenstwym chlubil.  
 Rzka my|la bratrze wam geſt to znamo |  
 19<sup>b</sup> Gakoz tam wieczteny pſano.  
 Sukro|mye otewſyech lidy.  
 Aten genz ſrrd|ce lidſke widy.  
 Kdy uſlyſſy czo ſliczne|ho.  
 Przige hotowie kazdeho.  
 5 proto | mogy myly ſynowe.  
 Chowayte ſye | przyeludy dyablowe.  
 Akdyz czo na|boznye proſſyte.  
 Wiezte to ez giſcie | obdrrzite  
 Gyz ſwateho prokopa dy|wy roſciechu.  
 10 Anawſye ſtrany roz|neſſeny biechu.  
 Mnoho ſlepych pro|hledaſſe.  
 Chromych bezczyſla uzdra|wowaſſe.  
 Bieſſy otlidy othonyewal |  
 Bozy moczy belhawym chodity | kazał.  
 Mnozy nyemy yfu mluwili |  
 15 Ktomu hlufſy gfu ſlyſſieli.  
 Kterziz | koli byli niemoczny.  
 Take mnozy | mnozy malomoczny.  
 Bezczyſla uz|draweno gych mnoho.  
 Az nemoz | pocziſti toho.  
 20<sup>a</sup> Wſak znamenayte ie|den niemoczny.  
 Powſem tielu ma|lomoczny.  
 przigide kootczy ſwate|mu.  
 poruczy ſye moczyne gemu |

Potom tomu i také jiným  
dal příklad všem bratrům svým,  
715 zapovědě, aby toho nečinili,  
by se kde náboženstvím chlubili,  
řka: Milá bratřie, vám jest to známo,  
jakož tam ve čtení psáno,  
súkromě ote všech lidí;  
720 a ten, jenž srdce lidské vidí,  
kdy uslyší co sličného,  
přijme hotově každého.  
Proto, moji milí synové,  
chovajte se přeludy ďáblové  
725 a když co nábožně prosíte,  
vězte to, ež jistě obdržíte.

Již svatého Prokopa divy rostiechu  
a na vše strany rozneseny biechu:  
mnoho slepých prohlédáše,  
730 chromých bez čísla uzdravováše;  
běsy ot lidí othonieval,  
boží mocí belhavým choditi kázal;  
mnozí němí jsú mluvili,  
k tomu hluší jsú slyšeli,  
735 kteříž koli byli nemocní,  
také mnozí malomocní,  
bez čísla uzdraveno jich mnoho,  
až nemóž počísti toho.  
Však znamenajte: jeden nemocný,  
740 po všem tělu malomocný,  
přijide ko otcí svatému,  
poruči se mocně jemu.

Swaty prokop przigem pracznego |  
 5 Dotehodne chowa gehu.  
 Potem|dny poczie otpuszczenye brati.  
 A | chtie dosweho kragie wstati.  
 Swa|ty otecz nachude laskawy.  
 Wida | ze czlowiek natiele nezdrawy |  
 10 poczie ieho litowati.  
 Ze yemu | neyma czo datí.  
 Gyz bieffe pro | buoh wfeczko rozdal.  
 Neb gmu | buoh byl smrt zwiestowal.  
 I bie|fe fye wleho zbawil.  
 15 Nez gedyne | rucho nassobie ostawil.  
 weczye | myly synu mnyet gest stohoto | swieta snyti.  
 Nebud len dotrzenie | doby dne zde byti.  
 Az mye do rowu | doprowadie.  
 20<sup>b</sup> Tutot mu sukny || tobie dadie.  
 Gakoz fye potom ye | stalo.  
 To uslyffite az gesce pocztu | malo.  
 Gyz otnarozenye syna bo|zieho.  
 5 Potiffuczy popadessat le|ta czwrtého.  
 Takeho byl fleche|tenstwie.  
 Ze gemu buoh zgie|wil proroczstwie.  
 Swu smrt | przeddwiema dnoma wiediel |  
 10 Tu swyma przieteloma powie|diel.  
 witoffowi sentrziency swe|mu.  
 Agymramowi bratrczy | druhemu.  
 Tiema kfobie przigi|ti kazal.  
 Aporzad gyma wfe | ukazal.  
 15 Arzka synowe mogy | mili.  
 Wy gfte semnu otmlado|sti byli.

- Svatý Prokop přijem pracného,  
do téhodne chova jeho;  
745 po témdni poče otpuščenje bráti  
a chtě do svého kraje vstáti.  
Svatý otec, na chudé laskavý,  
vida, že člověk na těle nezdravý,  
poče jeho litovati,  
750 že jemu nejma co dáti.  
Již bieše pro Buoh všecko rozdal,  
neb j'mu Buoh byl smrt zvěstoval;  
i bieše se všeho zbavil,  
než jediné rúcho na sobě ostavil.  
755 Vece: Milý synu, mněť jest s tohoto světa sníti,  
nebuď leň, do třetie doby dne zde býti;  
až mě do rovu doprovodie,  
tutoť mú sukni tobě dadie.  
Jakož se potom je stalo,  
760 to uslyšíte, až ješče počtu málo.  
Již ot narozenie syna božieho  
po tisúci po padesát léta čtvrtého 1654  
takého byl šlechtenstvie,  
že jemu Buoh zjevil prorocstvie:  
765 svú smrt před dvěma dnoma věděl,  
tu svýma přieteloma pověděl,  
Vitošovi, se(s)třenci svému,  
a Jimramovi, bratřci druhému.  
Těma k sobě přijíti kázal  
770 a pořád jima vše ukázal  
a řka: Synové moji milí,  
vy jste se mnú ot mladosti byli;

- Chowal sem was otopo|czatka.  
 Gako ślepicye swa | kurzatka.  
 Trzeti den andielske | posłanye.  
 21<sup>a</sup> To slowo bozie zwie|śtowane.  
 Wecze mnyet gest sto|hoto swieta śnyti  
 wieztez czo sye | wam śtane pomey śmrti.  
 To wā | porząd wśe zgiewugy.  
 5 Abohu | was poruczigy.  
 Nebo mnozy na|was krocze.  
 ze wy ottadto wyśso|cze.  
 Atakto sye potom śtane.  
 Gy|ne knyezcie pobrzecziślawowy | wśtane.  
 10 Tomu bude gmeno śby|hnyew.  
 Ten ukaze nadwamy | swoy hnyew.  
 Vposłuchacie leśt|nych ldi.  
 Ottawadto was wy|pudi.  
 I da pak to miesto nyem|cziom.  
 15 Otkads gynym czuzo|zemcziom.  
 awy neymagicz kde | byti.  
 Muffite dogyne zemye giti |  
 Tam przebute leśt rokow.  
 Az | buoh vmeny tiech sokow.  
 yeśto | budu nawy śocziti.  
 21<sup>b</sup> Nebo kteru || krziwdu czynyti.  
 proto mogy syno|we myly.  
 Tak gakoźte semnu | byli  
 wśbozy whromadie bydle|ce.  
 amezy sobu sye nezleczo.  
 5 prze|bywagice tam mile.  
 azt y myne | ta zła chwile.

choval sem vás ot počátka  
 jako slepice svá kuřátka.  
 775 Třetí den andělské poslánie,  
 to slovo božie zvěstovanie,  
 vece, mněť jest s tohoto světa sníti!  
 Věztež, co se vám stane po mej smrti,  
 to vám pořád vše zjevují  
 780 a Bohu vás poručíji;  
 nebo mnozí na vás kročie,  
 že vy ottadto vysočie.  
 A takto se potom stane:  
 jiné knieže po Břecislavovi vstane,  
 785 tomu bude jméno Zbyhněv,  
 ten ukáže nad vámi svůj hněv.  
 Uposlúchaje lestných lidí,  
 ottavadto vás vypudí,  
 i dá pak to místo Němcóm,  
 790 otkads jiným cuzozemcóm;  
 a vy, nejmajíc kde býti,  
 musíte do jiné země jíti.  
 Tam přebu(de)te šest ròkóv,  
 až Buoh umení těch sokóv,  
 795 ježto budú na vy sočiti  
 nebo kterou křivdu činiti.  
 Proto, moji synové milí,  
 tak jakož ste se mnú byli,  
 v sboží v hromadě bydléce  
 800 a mezi sobú se nezléc(e),  
 přebývajíce tam mile,  
 až i mine ta zlá chvíle,

*preložené  
 z. A. J. J. J. J.*



- Otboha sye neroz|paczigice.  
 ale wewsem sye gemu | porucziegicze  
 Iwzaloſtſi iwefmut|ciech.
- 10 Take wewſiech dobrych | ſkutczyech.  
 aſtaneſi sye czo wam | zleho.  
 Poproſſite boha ſameho |  
 Toz wam prawſi igyney bratrzy |  
 Ze was buoh wewsem opatrzy |  
 Itake was ſkoro utieſſy.
- 15 Ze wa|my zaſſye poſpieſſy.  
 waſſye ne|przately zatraſi.  
 awy ſewſy czſti | nawraſi.  
 Buoh to uczyny ſwu | moczy.
- 22<sup>a</sup> Aſſmu nedoſtoynu po||moczy.  
 Akehdyz tiech ſeſt let | myne.  
 Knyez ſbyhnyew nemilo|ſtiwy zhyny.  
 Apotom bude knyez | wratſlaw.  
 5 Ten bude nabuozie | ſluhy laſkaw.  
 Ten ſye ktomu kla|ſteru obratſi.  
 Awas ſewſy czty | nawraſi.  
 Ataky pokoy buoh | wam uczyny.  
 Wiecz budete gmie|ti ipowas gyny.
- 10 Akdyz gyma to | wſe powiedie.  
 Gyz naſmrtney | poſteli ſedie.  
 Kakz koliwiek | mdle dychaſſe.  
 proti dyablu dwa | dny boiowaſſe.  
 Proſſye zaſſye | ſwe mile ſyny.
- 15 Aby boh ſpuſtiſi | gych wyny.  
 Izagine ktoz budu | ieho ſluhy.  
 Aby byli zbaweny tu|hy.

ot Boha se nerozpačijíce,  
ale ve všem se jemu porúčejíce,  
805 i v žalosti i ve smutciech,  
také ve všech dobrých skutciech.  
A stane-li se co vám zlého,  
poprosíte Boha samého.  
Tož vám pravi i jinej bratři,  
810 že vás Buoh ve všem opatří,  
i také vás skoro utěší,  
že vámi zase pospieší;  
vaše nepřátely zatratí  
a vy se vší čstí navrátí.  
815 Buoh to učiní svú mocí  
a s mú nedóstojnú pomocí.  
A kehdyž těch šest let mine,  
kněz Zbyhněv nemilostivý zhyn(e),  
a potom bude kněz Vratislav,  
820 ten bude na buožie slúhy laskav.  
Ten se k tomu klášteru obrátí  
a vás se vší čstí navrátí;  
a taký pokoj Buoh vám učiní,  
viec budete jmieti i po vás jiní.  
825 A když jima to vše povědě,  
již na smrtnej posteli sedě,  
kakž kolivěk mdle dycháše,  
proti dáblu dva dni bojováše,  
prosě za vše své milé syny,  
830 aby Bóh spustil jich viny,  
i za jiné, ktož budú jeho slúhy,  
aby byli zbaveni túhy,

- Wkterey koli nuzy gfucze |  
 Knemu naboznye wolagycze. |  
 22<sup>b</sup> Budu tebe boze proffytí.  
 Racz gie | wgich profbie ufflyfietí.  
 To fye die|gieffe pokumpletie.  
 Pozwa fobie | gyne bratrze.  
 5 potwrrdie gich wdo|brey wierzie.  
 Aby ftali wzdy wtey | mierzye.  
 Daw gym myle pozeh|nanye.  
 Iwzye otnych otpuszczenye |  
 vzrziw fwateho andiela.  
 pufty dufy | zfwateho tiela.  
 10 Bratrze zaloftnye | plakachu.  
 Atak mezy sobu wola|chu.  
 Komu nas otcze fwaty. oftawís |  
 Komuli nas possobie poruczys |  
 Tot fmy potobie offyrzieli nebo|zatka.  
 15 auwech iako poslepicy | kurzatka.  
 przebywalifmy fnym | miłoftiwe.  
 Gyz oftanemy potobie | zaloftiwe.  
 Awech nam otczye | takeho.  
 23<sup>a</sup> Ba kde dobudemy fobie || gyneho.  
 To igyne mezy sobu mlu|wiechu.  
 Aweliku zaloft gmiegie|chu. .  
 Ot narozenye fyna bozieho |  
 potiffuczy let popietidczat pateho |  
 5 Sfel fwaty prokop ftohoto fwie|ta.  
 Genz byl czeffke zemye ofwie|ta.  
 Znepokoyneho fboru  
 Gyde | dowieczneho dworu.

v ktorej koli núzi jsúce,  
 k nemu nábožně volajíce.  
 835 Budú tebe, Bože, prositi,  
 rač je v jich prosbě uslyšeti.  
 To se dějěse po kumpletě,  
 pozva sobě jiné bratřie,  
 potvrdě jich v dobrej viěře,  
 840 aby stáli vždy v tej mieře.  
 Dav jim milé požehnání  
 i vzě ot nich otpuščenje;  
 uzrěv svatého anděla,  
 pusti duši z svatého těla.  
 845 Bratřie žalostně plakáchu  
 a tak mezi sobú voláchu:  
 Komu nás, otče svatý, ostavíš?  
 komu-li nás po sobě poručíš?  
 Toť smy po tobě osiřeli nebožátka,  
 850 auvech! jako po slepici kuřátka.  
 Přebývali smy s ním milostivě,  
 již ostanemy po tobě žalostivě.  
 A(u)vech nám otce takého!  
 Ba kde dobudemy sobě jiného?  
 855 To i jiné mezi sobú mluviechu  
 a velikú žalost jmějěchu.  
 Ot narozenie syna božieho  
 po tisúci let po pětícát pátého  
 sšel svatý Prokop s tohoto světa,  
 860 jenž byl české země osvěta;  
 z nepokojného sboru  
 jide do věčného dvoru.

- Kgeho po|hrzebi pozwachu czesfkeho.  
 Bisku|pa fwaera prazfkeho.  
 10 Ten doſtoy<sup>^</sup>nye gakz geſt bylo.  
 Schowa | wzemy ſwate tielo.  
 awty czafy | onomu pracznemu.  
 Sukny da|chu malomocznemu.  
 Ten gym | diekowaffe poklek.  
 15 A onu fuk|ny naſſye wzwelek.  
 Iwezrzye | ten naſſwe tielo.  
 ande yako ſnye|zek bielo.  
 To ſu wſiczkerne wi||dieli.  
 23<sup>b</sup> Ktoz ſu koli przitom byli |  
 Ze ten człowiek by uzdrawen |  
 Awſye ſwe nemoczy zbawen.  
 aw|tuze hodynu ſta ſye.  
 5 Ten ſwate tie|lo widietu zadaffe.  
 proto ſrrdecz|nye wzdichacie.  
 proſyeffe prze|miłoſtiwie.  
 O ſwaty prokope po|moz my.  
 Attie uzrzy drzew nezh | budes wzemy.  
 10 ayakz to richle po|wiedie.  
 Tak obiera oczyma wzh|ledie.  
 Dotawad by gemu widie|nye dano.  
 donawadz tielo ſwate | nepochowano.  
 proto nedana ſta | gemu zraky deſſye.  
 15 Nebo człowiek | taky bieſſe.  
 zebrany ſye obcho|dieſſe.  
 neb dielatı neumyeffe.  
 A | ktomu wtom ſwatem domie  
 wty | czafy bieſſe ro<sup>^</sup>kofna wonye.

- K jeho pohřebi pozvachu českého  
biskupa, S(e)vera pražského.
- 865 Ten důstojně, jakž jest bylo,  
schova v zemi svaté tělo.  
A v ty časy onomu pracnému  
sukni dachu malomocnému.  
Ten jim děkováše, poklek  
870 a onu sukni na se vzvlek.  
I vezře ten na své tělo,  
ande jako sniežek bielo.  
To sú všickerni viděli,  
ktož sú koli při tom byli,  
875 že ten člověk by uzdraven  
a všie své nemoci zbaven.  
A v túže hodinu sta se,  
ten svaté tělo viděti žádáše;  
proto srdečně vzdychaje,  
880 prosieše přemilostivě:  
Ó svatý Prokope, pomoz mi,  
ať tě uzři dřiev, nežli budeš v zemi!  
A jakž to rychle povědě,  
tak oběma očima vzhledě.  
885 Dotavad by jemu viděníe dáno,  
do(ň)avadž tělo svaté nepochováno.  
Proto nedána sta jemu zraky delšie,  
nebo člověk taký bieše,  
žebráním se obchodieše,  
890 neb dělati neumieše.  
A k tomu v tom svatém domě  
v ty časy bieše ro(z)košná vóně;

- 24<sup>a</sup> Kte||rzyz koliwiek nemoczny.  
 Neb kte|rzy przitom byli praczny.  
 wfichnń | biechu uzdraweny.  
 awfye nemo|czy zbaweny.  
 5 Takot fye geft wfe|chno ſtalô.  
 Geho bytie dokonalo |  
 Bud buoh wtom wewfem po|chwalen.  
 Genz kraluye wieky | wiekom amen.  
 Take toho ne|omlczym.  
 10 Czoż fye doyeħo wzro|ſtu domnym.  
 Był geft człowiek | uroženym wyſſokym.  
 vpleczy | iwtiele ſtawem ſyrokym.  
 wh|naty był welmy ſylny.  
 wewſe | tielo owſem plłny.  
 15 Hławu doſtĭ | weliku gmiel.  
 Atwarzy owſe | bieſſe biel.  
 Tielo gmiel doſty | welike.  
 Bradka bieſe czrna | take.  
 24<sup>b</sup> wlaſſy czrne ſtrzednye || gmiegieſſe.  
 Awezrzenie gafneħo | bieſſe.  
 Promluwenye gmyel miło|ſtiwe.  
 aſſrdcze kkazdemu nełſtiwe |  
 Rucha nemnoħo gmyegieſe.  
 5 yed|no ſukny akapĭ noſſyieſſe.  
 Skaplerz | gmyegieſſe prodielo.  
 Tot geft ru|cho było.  
 ananohach nohawiczye |  
 aktomu lehke czrziwiczye.  
 Acz bých | prawł opoſtelĭ.  
 10 Otey gſte drzye|we ſlyſyelĭ.

kteříž kolivěk nemocní  
neb kteří při tom byli pracní,  
895 všichni běchu uzdravení  
a všie nemoci zbavení.  
Takofť jest všechno stalo,  
jeho bytie dokonalo.  
Budť Buoh v tom ve všem pochválen,  
900 jenž kraluje věky věkóm, amen!

Také toho neomlčím,  
což se do jeho vzrostu domním: *h. c. i. i.*  
Byl jest člověk urozením vysokým,  
v pleci i v těle stavem širokým, /  
905 u hnáty byl velmi silný,  
ve všem těl(e) ovšem plný.  
Hlavu dosti velikú jměl,  
a tváří ovšem bieše biel;  
(če)lo jměl dosti veliké,  
910 brádka bieše černá také.  
Vlasy černé střednie jmějěše  
a vezřenie jasného bieše.  
Promluvenie jměl milostivé  
a srdce k každému nelstivé.  
915 Rúcha nemnoho jmějěše,  
jedno sukni a kápi nosieše,  
škaplěř jmějěše pro dielo,  
toť jest rúcho (jeho) bylo,  
a na nohách nohavice,  
920 a k tomu lehké črevice.  
Ač bych pravil o posteli,  
o tej jste dřieve slyšeli.



- Gyz to wfechno opuf|czygy.  
 Swatemu fye prokopu po|ruczygy.  
 Cztemy czo fye geft pak | dalo  
 Czo fye poyho fmrti italo |  
 15 Bratrze poſswatem prokopie oſta|wfe.  
 Aſſweho mileho otczye wze|my ſchowawfe.  
 Sfedſſe fye wſich|ny whromadu.  
 wziechu mezy ſo|bu radu.  
 wolichu opatem knye|zye witoſſye.  
 25• Ten bieſſe przietel || ſwe duſſye  
 To bieſſe czlowiek beze | wſye zloſti.  
 Muz mudry plny mi|loſti.  
 To byl ſeſtrzienecz prokopa | ſwateho.  
 Ziwoſta welmy ſlechetneho |  
 5 Ale ottoho fye wzdalowaffe.  
 Nechtie | opatem byti otmluwowaffe.  
 Bra|trzie ieho nezbawichu  
 Biſkupa pra|zſkeho poproſſychu.  
 aby ho potwrdil | woopaſtwi.  
 Aprziſwietil kdoſtoienſtwi |  
 10 Biſku by welmy rad tomu.  
 Swie|tiw poſla gey doſwateho domu.  
 By | zneho opat kbohu vmny.  
 Akhoſ|podarziſtwu rozumny.  
 wzroſtu czlo|wiek ſlechetneho.  
 15 neprzetel przie|bytka ſwietſkeho.  
 naſſledowaffe | ſweho vgczye czynow.  
 Czynyl ta|ke mnoho diwow.  
 Owſem bieſſe | czlowiek duchowny.  
 wpokrrmie | nadiwy ſkrowny.

Již to všechno opúščeji,  
svatému se Prokopu porúčeji.

925 Čtemy, co se jest pak dalo,  
co se po j'ho smrti stalo.

Bratřie po svatém Prokopě ostavše  
a svého milého otce v zemi schovavše,  
sšedše se všichni v hromadu,  
930 vzěchu mezi sobú radu.

Volichu opatem kněze Vitoše.

Ten biese přítel své duše;  
to biese člověk beze všie zlosti,  
muž múdrý, plný milosti.

935 To byl sestřenec Prokopa svatého,  
života velmi šlechetného;  
ale ot toho se vzdalováše,  
nechtě opatem býti, otmluvováše.

Bratřie jeho nezbavichu,  
940 biskupa pražského poprosichu,  
aby ho potvrdil vo opa(t)ství  
a přisvětil k dóstojenství.

Bisku(p) by velmi rád tomu,  
světiv, posla jej do svatého domu.

945 By z neho opat k Bohu umný  
a k hospodářstvu rozumný;  
vzróstu člověk šlechetného,  
nepřítel přiebytká světského.

Následováše svého ujce činóv,  
950 činil také mnoho divóv;  
ovšem biese člověk duchovní,  
v pokrmě na(d) divy skrovný.

- 25<sup>b</sup>    za ieho take ho||spodarztwie.  
          Bylo wewsem prospie|senstwie.  
          Kdysz przebywasse woopat|stwíu dostoynye.  
          Czynye sswu bratrzy | welmy pokornye.  
       5    Ale slys czo sye | potom uczyny.  
          Swateho prokopa | proroczstwie sye spllly.  
          Vmrzie kniez | brzieczislaw mylostíwy.  
          By knyezem | zbyhnyew nelaskawy.  
          Ten toho kla|stera nemylowasse.  
       10    Nebo mnohych | sokow posluchasse.  
          Ty gemu newier|nye socziechu.  
          Atakto knyezy mluwie|chu.  
          Knyeze gfut zde kaczys slowiene |  
          Gmagit kakas pisimo gyne.  
          Czynie | proroczstwie przyjemnoho.  
       15    Knyeze | neprzepuszczye gym toho.  
          Sluzyet | slowenskym hlaholem.  
          Stogiece | przedbozym stolem.  
          Wiesz ez kaczierz|skyt sye obchodie.  
          zet zde taku | sluzbu plodie.  
 26<sup>a</sup>    To igyne naknye||zye witossye mluwiechu.  
          Anawsy | bratrzy gesto snym biechu.  
          Tak gye wel|my opssowachu.  
          Az gie ottud ywyh|nachu.  
       5    Witos opat sbratrzy sye shlu|cziae  
          Swatemu sye prokopu poruczie |  
          I gide douherfkeho kragie.  
          Aweliku | zalost gmagie.  
          Tehdy to miesto da|chu gynym nyemczom.  
          Otkuds ka|kymś czuzozemczem.

Za jeho také hospodářství  
bylo ve všem prospěšení,   
955 když přebýváš vo opatství důst(o)jně,  
čině s svú bratří velmi pokorně.  
Ale slyš, co se potom učini!  
Svatého Prokopa prorocství se splni.  
Umře kněz Břecislav milostivý,  
960 by knězem Zbyhněv nelaskavý.  
Ten toho kláštera nemilováš,  
nebo mnohých sokův posloucháš.  
Ti jemu nevěrně sočiechu  
a takto knězi mluviechu:  
965 Knieže! jsúť zde kacís Slověné,  
jmajít kak(o)s písmo jiné,  
činieť p(o)rocství přemnoho.  
Knieže, nepřepúščeť jim toho!  
Slúžieť slovenským hlaholem,  
970 stojiece před božím stolem.  
Věz, ež kacieřskyť se obchodie,  
žeť zde takú službu plodie.  
To i jiné na kněze Vitoše mluviechu  
a na všie bratří, ježto s ním biechu;  
975 tak je velmi opsovachu,  
až je ottud i vyhnachu.  
Vitoš opat s bratří se shluče,  
svatému se Prokopu poručie,  
i jide do uherského kraje  
980 a velikú žalost jmaje.  
Tehdy to miesto dachu jiným Němcóm,  
otkuds kakyms cuzozemcem..

- 10 Ty nyemczy | latynnyczy biechu.  
 Arady tu prze|bywatı chtiechu.  
 Onewierna dyebel|ska lftı.  
 I lid|ska mrrzka zawıfty. |  
 Owy newierny sokowe.  
 wy gfte dya|blowi posłowe.
- 15 Nynye wam dyabel | zauchō sepcze.  
 Potom wy ohen pek|lın sepcze.  
 Ktoz bozym słuham prze|kazyje.  
 Skoro stohoto swieta schazyje |  
 . Yakoż sje tiem s|okom stalo.  
 Ge|sto | gfu przebyłi na|swietie malo ||
- 26<sup>b</sup> Tiem swaty prokop neprze|gieffe |  
 proto takto gym mluwieffe.  
 Kdysz | prwu nocz nagitrzny wstachu.  
 Ado|kostela sje brachu. .
- 5 Swaty p|kop | udrzwı staffe.  
 Tiem nyemczyem po|rokowaffe.  
 powiezte my kde gfte | sje zde wzıelı.  
 Czolı gfte natomto | miestie sdielı.  
 Ba ikto wy ge siem | poslal.  
 ktolı wam toto miasto dal |
- 10 C|o wy sokowe zde hładate.  
 Czo wy | natomto miestie gmate.  
 Tu nyemczy | stachu hłedieczy.  
 I słowa nepromlu|wiece  
 Wsichny sje hroznye uzassu |  
 Swateho prokopa hlassu.
- 15 Swelikȳ | strachem bieziechu.  
 wfak takto o|tpo|wiediechu.

Ti Němci latiníci biechu  
a rádi tu přebývati chtiechu.  
985 Ó nevěrná diebelská lŕsti  
i lidská mrzká závisti!  
Ó vy nevěrní sokové,  
vy jste ďabloví poslové!  
Nynie vám ďábel za ucho šepce,  
990 potom vy oheň peklný slepce!  
Ktož božím slúhám překážie,  
skoro s tohoto světa scházie.  
Jakož se těm sokóm stalo,  
ježto jsú přebyli na světě málo;  
995 těm svatý Prokop nepřejěše,  
proto takto jim mluvieše.  
Když prvú noc na jitřní vstachu  
a do kostela se brachu,  
svatý Prokop u dřví stáše,  
1000 těm Němcem porokováše:  
Povězte mi, kde jste se zde vzěli?  
co-li jste na tomto miestě sděli?  
ba i kto vy je sěm poslal?  
kto-li vám toto miesto dal?  
1005 čso vy, sokové, zde hladáte?  
co vy na tomto miestě jmáte?  
Tu Němci stáchu hledieće  
i slova nepromluviece;  
všichni se hrozně užasú  
1010 svatého Prokopa hlasu.  
S velikým strachem běžiechu,  
však takto odpověděchu:

- Mocz knyeziete czeskeho |  
 Iflechetna rada gehu.  
 Ten nam ten|to klafter poruczył.  
 Adofmrti nam | gey otluczył.  
 27<sup>a</sup> Swaty prokop wida || gyneho iazika.  
 powiedie gym atak|to rzka.  
 Ba bozy moczy kazugy wem |  
 Nahle foczy ottudto wen.  
 pakli toho | neuczynyte  
 5 Bozy kazen nadfobu | uzrzite.  
 Powiediew gym to zahynu |  
 A nyenczy gydu nahodynny.  
 Natu | rziecz nycz netbagiechu |  
 Niekake przieludstwie mnyechu |  
 Sta fye druhu .nocz nazagytrzye |  
 10 Gdiechu nagitrzny wlye bratrzye |  
 Zgiewy fye fwaty prokop ftogye |  
 wedrzwech wkoštele upodbogie |  
 Ipoczcie gym hnyewnye rzeczy.  
 Ba | wy newierny nyemczy.  
 15 Tak wy | netbate name kazanye.  
 wfak | waffehe bydla zde neny.  
 Wy gf|te newiernye uczynyli.  
 ze gfte | me fyny ofsud wyffoczili.  
 nahle | ottudto wen foczy.  
 27<sup>b</sup> vpomynagy || wy podmiłosti.  
 Nato nyemczy nycz | netbachu.  
 Nafpili to obratichu |  
 Az fye gym zgiewi potrzebte.  
 Arzka | wy newierna bratrzie.

Moc kniežete českého  
i šlechetná rada jeho,  
1015 ten nám tento klášter poručil  
a do smrti nám jej otlúčil.  
Svatý Prokop, vida jiného jazyka,  
povědě jim a takto řka:  
Ba boží mocí kazuji vem,  
1020 náhle, soci, ottudto ven;  
pakli toho neučiníte,  
boží kázeň nad sobú uzříte!  
Pověděv jim to, zahynu, *z...*  
a Ně(m)ci jidú na hodinu,  
1025 na tu řeč nic netbajéchu,  
někaké přeludstvie mniechu.  
Sta se druhú noc na zajitřie,  
jdiechu na jitřní vše bratřie,  
zjevi se svatý Prokop, stoje  
1030 ve dřvech v kostele u podboje,  
i poče jim hněvně řieci:  
Ba vy nevěrní Němci,  
tak vy netbáte na mé kázanie?  
Však vašeho bydla zde nenie!  
1035 Vy jste nevěrně učinili,  
že jste mé syny otsud vysočili.  
Náhle ottudto ven, soci,  
upomínaji vy pod milostí!  
Na to Němci nic netbachu,  
1040 na spfli to obrátichu,  
až se jim zjevi po třetie  
a řka: Vy nevěrná bratřie!



- 5 • procz tak | protí mnye czynyte.  
 wfak fye fem|nu neprziezlite.  
 Neprzieuftym wam | zde byti.  
 Muffyte precz fhanbu gyty |  
 Nyemczom fye wzdy fpile zdaffé.  
 Cfo | gie fwaty prokop upomynaffe.  
 10 Az | fye gym zgiewi trzeti nocz.  
 Tu uka|za nadnymy fwu mocz.  
 Ipoczé gym | opiet rzeczy.  
 Pofluchayte gefcze nye|mczy.  
 Gyz fem yaz naplłnył fwate | cztenye.  
 15 Ale wy netbate name rze|czenye.  
 Newam fem yaz to miéfto | uprawił.  
 Ale mym fynom fem ufta|wíl.  
 newam newierny fokowe.  
 wy | gfte otkuds hanebny uhrowe.  
 dal|ly wam gefł knyez klafter zato ||  
 28<sup>a</sup> Otemne wam bude dnes otgato.  
 Ne|chtielífte pofluchati rzeczy dobre |  
 Gaz wam ofłtuzy bydło fazawfke |  
 Nahle neoftawayte fwe drahy |  
 5 vgy mayte frychłofti doprahy |  
 To mluwie wruczye berlu drrzíe|fe  
 Gyz nemíłoftíwie nyemczye | tepieffe.  
 Nyemczy igedne otpo|wiedi neymyechu.  
 10 yedno druh | przieddruhem bieziechu.  
 Nycz na | czyeftu netazachu.  
 Gedno yako | kozłowe fkakachu.  
 Tak fye gym | bydło ofłudíło.  
 Bieziechu nedas | kde było.

proč tak proti mně činíte?  
 však se se mnú nepřezlíte.  
 1045 Nepřepustím vám zde býti,  
 musíte přeč s hanbú jíti!  
 Němcóm se vždy spíle zdáše,  
 čso je svatý Prokop upomínáše,  
 až se jim zjeví třetí noc,  
 1050 tu ukáza nad nimi svú moc.  
 I poče jim opět řieci:  
 Poslúchajte ješče, Němci!  
 již sem jaz naplnil svaté čtenie,  
 ale vy netbáte na mé řečenie.  
 1055 Ne vám sem jaz to miesto upravil,  
 ale mým synóm sem ustavil,  
 ne vám, nevěrní sokové,  
 vy jste otkuds hanební Uhrové!  
 Dal-li vám jest kněz klášter, za to  
 1060 ote mne vám bude dnes otjato.  
 Nechtěli ste poslúchati řeči dobré,  
 jaz vám ostuzi bydlo sázavské.  
 Náhle, neostávajte své dráhy,  
 ujímajte s rychlostí do Prahy!  
 1065 To mluvě, v rucě berlu držíeše,  
 jíž nemilostivě Němce tepieše.  
 Němci i jedné odpovědi nejmiechu,  
 jedno druh před druhem běžiechu;  
 nic na cestu netázáchu,  
 1070 jedno jako kozlové skákáchu.  
 Tak se jim bydlo ostudilo,  
 běžiechu nedas kde bylo.

- 15 Knyezy nahle przibie|zechu.  
 ato yemu wfechno powie|diechu.  
 Cfo fye tam napulczy fta|lo.  
 Czoli fye nadnymy dalo.  
 Rze|chu day ten klafter komuz ra|czis  
 20 Ty nas zaffye nenawra|tis.  
 Dobrze ze fmy ziwı utekli ||  
 28<sup>b</sup> Bieziechomy iako bychomy fye wf|tekli.  
 Ten prokop genzto tu lezy |  
 neda·nam ohledati fwych mezy. |  
 Akomuz nebude przieti.  
 5 Ten nebude | tohoto klaftera gmieti.  
 Myt gfmy | byli wgeho kazny.  
 Choway fye | kazdy iake kazny.  
 Knyez kdyz to | otnych flyffyeffe.  
 welmy fye tomu | diwieffe.  
 10 wfak fye kbohu neobra|ti.  
 proto buoh gehu dnow ukrati |  
 welmy brrzo potom vmrze.  
 afto|gie wezley wierzie.  
 Ponem by | knyezem czeffkym wratıflaw.  
 ten | bieffe nachude lidy laskaw.  
 15 nadiwy | poczie ten klafter milowati.  
 Afnaz|nye gemu pomahati.  
 kaza knye|zie witoffye fbratrzy nalefti.  
 Chtie | gey wopatftwie uwesti.  
 Akdyz fie | z uuher bratrye przibrachu.  
 29<sup>a</sup> wop|atftwie gey uwedechu.  
 Opiet | gmyechu plno wfcho dobreho |  
 Skrrzie pomocz prokopa fwate|ho.

- (K) knězi náhle přiběžechu  
a to jemu všechno pověděchu,  
1075 čso se tam na púšči stalo,  
co-li se nad nimi dalo.  
Řiechu: Daj ten klášter, komuž ráčíš,  
ty nás zase nenavrátíš!  
Dobře, že smy živi utekli,  
1080 běžiechomy, jako bychomy se vztekli!  
Ten Prokop, jenžto tu leží,  
neda nám ohledati svých mezí  
a komuž nebude přieti,  
ten nebude tohoto kláštera jmieti.  
1085 Myť jsmy byli v jeho (b)ázni,  
chovaj se každý (t)aké kázni!  
Kněz, když to ot nich slyšieše,  
velmi se tomu divieše;  
však se k Bohu neobráti,  
1090 proto Buoh jeho dnóv ukráti.  
Velmi brzo potom umře  
a stoje ve zlej víře.  
Po nem by knězem českým Vratislav.  
Ten bieše na chudé lidi laskav.  
1095 Na(d) divy poče ten klášter milovati  
a snažně jemu pomáhati;  
káza kněze Vitoše s bratří nalézti,  
chtě jej v opatstvie uvésti.  
A když se z Uher bratřie přibrachu,  
1100 v opatstvie jej uvedechu.  
Opět jmiechu plno všeho dobrého  
skrzě pomoc Prokopa svatého.

- 5 Knyez wratisław gey miło|wal.  
 Diedyn iſbozie gemu mno|ho dal.  
 Swatı prokop yakoz | gym ſlibował.  
 przedbohem do|bry pokoy obdrrzał.  
 Aby gmieli | przitom. czaffu.  
 10 Ipotom itake ktoz | nynye gfu.  
 Toho pokogie. iefcze | uzywagy.  
 kterzy ſye kgeho my|loſti utiekagy  
 Takot ſye geſt giſtie ſtalo.  
 Swateho prokopa pro|roczſtwie ſye napllnylo. |



- 15 Piſe ſwaty ian weczteny |  
 Ze poboziem vmuczeny |  
 Swaty den ieho wſkrzie|ſenye.  
 Otluczona utieſſenye.  
 Gme|nem maria z magdala.  
 29<sup>b</sup> Naprzied || rowu blizko ſtala.  
 Srrdecznym pla|czem placzyczy.  
 Geho ſmrtiu truchle|gyczy.  
 Slyſſielıſmy gy ſtogiece.  
 Bliz | urowu ſlyſſmy wiece.  
 5 Marigı pla|czicze ſylnye.  
 wyzmyz ſmyſlem ne|omylnye.  
 proczlit placze neb procz | ſtogy.  
 Wtom ſye tento rozum dwo|gy.  
 Miłoſt giey welela ſtatı.  
 Bo|leſt nutıla plakatı.

Kněz Vratislav jej miloval,  
dědin i sbožie jemu mnoho dal.  
1105 Svatý Prokop, jakož jim sliboval,  
před Bohem dobrý pokoj obdržal,  
aby jměli při tom času,  
i potom, i také ktož nynie jsú.  
Toho pokoje ješče užívají,  
1110 kteří se k jeho milosti utiekají.  
Takoť se jest jistě stalo,  
svatého Prokopa prorocstvie se naplnilo.



### Maria Magdaléna.

Píše svatý Jan ve čtení,  
že po božiem umučení,  
svatý den jeho vzkříšenie  
otlúčena utěšenie,  
5 jménem Maria z Magdala  
napřed rovu blízko stála,  
srdečným pláčem plačící,  
jeho smrtú truchlejší.  
Slyšeli smy ji stojéce  
10 blíz u rovu, slyšmy více  
Mariji plačice silně,  
vizmyž smyslem neomylně.  
Proč-liť pláče neb proč stojí,  
v tom se tento rozum dvojí.  
15 Milost jej velela státi,  
bolest nutila plakati;

- 10      Staſſe ahleda|ſe zaſſye.  
           nawſye ſtrany take prze|dſye.  
           Zda by ſnad uzrziela toho.  
           ye|hoz miłowaffe mnoho.  
           plakaffe | neb wzata mnyeffe.  
           Boleſt giey tu | nowa bieſſe.  
 15      neb gehoz ſmrti ziele|la.  
           Toho otneffena mnyela.  
           wtom | naywieczſy boleſt gmiela.  
           zadne | utiechy neymyela.  
           wiecz prrweu | boleſti byla nyla.  
           ze gey zyweho | ztratila.  
 30\*     Awſak ſye czoz toz tieſie||ſe  
           Neb mrtwa widietu mnyeffe |  
           Akdyz mrtwa nenadgide.  
           wſye ie|gie utiecha ſnyde.  
           Toho ſye ſylnie | bogieſſe.  
 5      By taze miłoſt giż knyey | gmieſſe.  
           protuzonye gyz neymieła |  
           pronyz ſrdecznye horziela.  
           przy|gide neſſuczy khrobu.  
           drahe maſti | wruku obu.  
           Giez bieſ przypawi|la ktomu.  
 10      yakz drzew wſyмео|nowie domu.  
           Nohy zyweho maza|la.  
           Iwlaſſy gie utierala.  
           Tak tu | bieſ przyſła zaczyelo.  
           Chtiecz zma|zati ieho tielo.  
           Igakz kieho no|ham ſwatym.  
 15      Sylne ſzyla | umyſlem tym.

stáše a hledáše za se  
na vše strany, také před se,  
zda by snad uzřela toho,  
20 .jehož milováše mnoho.  
Plakáše, neb vzata mníeše;  
bolest jej tu nová bieše,  
neb jehož smrti želela,  
toho otnesena mněla;  
25 v tom největší bolest jměla,  
žádné útechy nejměla.  
Viec prvú bolestí nyla,  
že jej živého ztratila,  
a však se což tož těšieše,  
30 neb mrtva viděti mníeše.  
A když mrtva nenadjide,  
vše jeje útěcha snide,  
toho se silně bojéše,  
by t(u) milost, již k něj jmíeše,  
35 pro tuž(e)nie již nejměla,  
pro niž srdečně hořela.  
Přijide, nesúci k hrobu  
drahé masti v rukú obú,  
jež bieš' připravila k tomu,  
40 jakž dřiev v Šimeonově domu  
nohy živého mazala  
i vlasy je utierala.  
Tak tu bieš' přišla za celo,  
chtiec zmazati jeho tělo;  
45 i jakž k jeho nohám svatým  
silně slzila úmyslem tím,



- Kieho rowu | przisła byla.  
 Aby splaczem flzy | prolila.  
 nohy myla wlaſſy | trziela.  
 produſſy gyz bieſ vmrzie|la.  
 Rozlicznymy czyny zlymy ||  
 30<sup>b</sup> Sedmy hrziechy uhlawnymy.  
 auro|wu proſſmrt ſweho.  
 plakala miſtra | mileho.  
 Kdyz ho wrowie nenadgide |  
 Dielo drahych maſti ſnyde.  
 5 Aboleſt | ſrrdeczna wznyde.  
 Ez bezmal horzē | nezſtyde.  
 przypoſluzeny nebyla.  
 ale | boleſti nezbyla.  
 neb wiecze wieczſy | placz gmięſſe.  
 Gymz dale otneho | bieſſe.  
 plakaffe tako naſſylnye |  
 10 ze boleſt boleſti ſylnye.  
 Gedna dru|hey bieſ przidana.  
 Tak bieſ wfiey | zaloſti dana.  
 Dwie tak przielis|nyey boleſti.  
 Diw ez mohla wſwē | ſrrdczy ſneſti.  
 15 Giez chtieſſe ſizamy | kratiti.  
 ale to nemohlo byti.  
 apro|to wfieczka wboleſti.  
 polozena | wnyz wopleſti. *juze . . .*  
 Myſlczy izywot|kem mdleſſe.  
 Czo giey ſdiety | newiedieſſe.  
 31<sup>a</sup> Czo ta zena mohla || ſdieti.  
 Geneho nezli placz dieti.

- k jeho rovu přišla byla,  
aby s pláčem slzy prolila,  
nohy myla, vlasy třela,  
50 pro duši, j(e)ž bieš' umřela  
rozličnými činy zlými,  
sedmi hříechy úhlavnými,  
a u rovu pro smrt svého  
plakala mistra milého.
- 55 Když ho v rově nenadjide,  
dielo drahých mastí snide  
a bolest srdečná vznide,  
ež bez mál' hořem nestyde.  
Při poslúžení nebyla,  
60 ale bolesti nezbyla;  
neb(o tiem) věčší pláč jmieše,  
jímž dále ot neho bieše.  
Plakáše tako násilně,  
že bolest bolesti silně
- 65 jedna druhej bieš' přidána,  
tak bieš' vsej žalosti dána.  
Dvě tak přielišněj bolesti  
div ež mohla v svém srdci snésti,  
jež chtieše slzami krátiti,  
70 ale to nemohlo býti,  
a proto všecka v bolesti  
položena vniž v oplesti,  
myslcí i živótkem mdléše;  
co jej sdieti, nevědieše.
- 75 Co ta žena mohla sdieti.  
j(i)ného, než-li pláč dieti?

Gız | gmies boleſtı prziemnoho.  
 Akutie|ſenyu nykoho.  
 petr aian ſnyu | gidu ſpieſſe.  
 5 Tam kdez · pøhrzeben | bieſſe.  
 Kdyz ho wrowie nenadgı|du.  
 Oſtawıwſe gy · precz gidu |  
 Maria tu ſplaczem ſtaſſe.  
 awnyuz | zuſſawſy uſſaſſe.  
 petr ayan ta | gſta ſye bala.  
 10 proto yſta ſnyu | neoſtala.  
 Maria ſye nebogieſſe |  
 Ny czo tak hrozneho mnyeſe.  
 ye|hoz by ſye ſtrachu lekla.  
 Neb otta|wad precz utekla.  
 Ztratıla bieſ mı|ſtra ſweho.  
 15 Gehoz wiecze zſwıeta | wſeho.  
 wſym ſwym ſrrdcem mılo|waſſe.  
 Ny czo gyneho vſaſe.  
 By | wiecz mılowatı mohla.  
 ponemz | ſye bieſ placzem zmohla.  
 ztratıla | bieſſe zaczyelo.  
 31<sup>b</sup> Swe mıle duſſiczye || tıelo.  
 Alep vmrzietı ſudıeſſe.  
 nezlı zy|wa bytı chtıeſſe.  
 Neb by ſpieſſe ıey | vmruczy.  
 nalezla nez zywa gſuczy. |  
 Ponemz weſdy ſmrtı zdawe.  
 5 zywa | bytı nezadaſſe.  
 Miłoſt prawa wſrd|czy pılna.  
 Geſt prawie iako ſmrıt | ſylna.

Již jmieš' bolesti přemnoho  
a k utěšení nikoho.  
Petr a Jan s ňú jidú spieše  
80 tam, kdež pohřben bieše.  
Když ho v rově nenadjidú,  
ostavivše ji, preč jidú.  
Maria tu s pláčem stáše  
a vňuž zufavši ufáše;  
85 Petr a Jan ta jsta se bála,  
proto jsta s ňú neostala.  
Maria se nebojéše,  
ni co tak hrozného mnieše,  
jehož by se strachu lekla,  
90 neb ottavad preč utekla.  
Ztratila bieš' mistra svého,  
jehož viece z světa všeho  
vším svým srdcem milováše,  
ni co jiného ufáše,  
95 by viece milovati mohla,  
po nemž se bieš' pláčem zmohla.  
Ztratila bieše za celo  
své milé dušice tělo,  
a lép umřieti súdieše,  
100 než-li živa býti chtieše;  
neb by spieše jej umrúci  
nalezla než živa jsúci.  
Po nemž vezdy smrti ždáše,  
živa býti nežádáše;  
105 milosť pravá v srdci pilná,  
jest právě jako smrt silná.

Cfo by wiecz smrt mohla fdie|ti.  
 nadmarigi nebo gmyeti.  
 Bieffe | gyz prawie bezvma.  
 10 Neymagycz | wfobie rozuma.  
 Czīgiczy gız ne|czugieffe.  
 any widuczy widieffe |  
 Any tu bies kdez ftogieffe.  
 Neb tam | wfiechna frdcem bieffe.  
 Tu kdez | gegie myly mīstr byl.  
 15 acz newiedieła | kdehy przebył.  
 aprotoz uhrobu zdase. |  
 placzicz mdlobu yedua ftasse.  
 Oma|ria fkterus czaku.  
 Nebo fkterus | radu taku.  
 wfwem frdczy ten vmyśl | zdala.  
 By tu iedno fama ftala ||  
 32• Kdysz fye apoftoli lekli.  
 Nenalezse yho | utekli.  
 Tys naydrziew prziednymy | sešla.  
 Khrobu aśnymy otešla.  
 apo|nychs oftala potom.  
 5 Swate piśmo | prawi otom.  
 Omaria proczs to fdie|ła.  
 Czilis nadnye rozumieła.  
 pak|lis wiece miłowala.  
 zes fye men | nez ony bala.  
 powiedie to owšem | cziele śmiele.  
 10 Ez maria gyneho czye|le.  
 Nemyśłła any znala.  
 Gedno | aby myłowala.

Čso by viac smrť mohla sdieti  
 nad Marijí nebo jmieti?  
 Bieše již právě bez uma,  
 110 nejmajíc v sobě rozuma;  
 čijíci již nečujéše  
 ani vidúci vidieše,  
 ani tu bieš', kdež stojéše,  
 neb tam všechna srdcem bieše,  
 115 tu kdež jeje milý mistr byl,  
 ač nevěděla, kde i přebyl.  
 A protož u hrobu ždáše,  
 plačíc mdlobú jedva stáše.  
 Ó Maria, s kterús čakú  
 120 nebo s kterús radú takú  
 v svém srdci ten úmysl ždala,  
 by tu jedno sama stála?  
 Když se apoštoli lekli,  
 nenalezše j'ho utekli,  
 125 tys najdřiev před nimi sešla  
 k hrobu a s nimi otešla,  
 a po nichs ostala potom,  
 svaté písmo praví o tom.  
 Ó Maria, pročs to sděla?  
 130 čilis nad ně rozuměla?  
 pak-lis viece milovala,  
 žes se méně než oni bála?  
 Povědě to ovšem směle,  
 ež Maria jiného cíle  
 135 nemyslila ani znala,  
 jedno aby milovala.

Atak wtey miłost|ney strazny.  
 zapomanula bies baz|ny.  
 Iwseho czoz skrilo nebe.  
 zapo|nula bies sebe.  
 15 Beztoho yehoz ie|dyne.  
 Milowasse nadwse gyne. |  
 Czo toho zadiw neymyetí.  
 ze tak | byla bezpamyetí.  
 Ny by gehó· gyz | poznala.  
 yehoz widietí zadala. |  
 wrowie by ho nehladala.  
 32<sup>b</sup> By by||la pamatowala.  
 Slawa gehó giez | powiediel.  
 przed swu smrtí byl iakz | wiediel.  
 To sye gma zagisto staty. |  
 Trzeti den mnye z mrrtwych wítatí |  
 5 'To powiedie neb to wiedie.  
 ze po | gegiey sylney biedie.  
 Tak przielísna | bolešt byla.  
 Gegie frrdce naplínyla |  
 Itiech slow pamyet shladila.  
 Giez | otmystra slyssala byla.  
 10 Rozum zad'ny wnyey nebieffe.  
 Rada wnyey | wíye sešsła bieffe.  
 wfieczka giey | nadiegie. sešsła.  
 affrrdeczna zalošt f | wzesła.  
 Gedno placzie giey zbywase |  
 protoz wstawnye plakasse.  
 15 akdyz | sye placzycz naklony.  
 aprozrziewsy | whrob sye wklony.

A tak v tej milostnej strážni  
zapomanula bieš' bázni  
i všeho, což skrylo nebe,  
140 zapo(ma)nula bieš' sebe  
bez toho, jehož jedině  
milováše nad vše jiné.  
Co toho za div nejmieta,  
že tak byla bez paměti?  
145 Ni by jeho již poznala,  
jehož viděti žádala.  
V rově by ho nehladala,  
by byla pamatovala  
sl(o)va jeho, jež pověděl  
150 před svú smrtí byl, jakž věděl:  
To sě jmá za jisto státi,  
třetí dēn mně z mrtvých vstáti.  
To povědě, neb to vědě,  
že po jejej silnej biedě,  
155 tak přielišná bolest byla  
jeje srdce naplnila.  
I těch slov paměť shladila,  
jež ot mistra slyšala byla.  
Rozum žádný v něj nebieše,  
160 rada v něj vše sešla bieše;  
všecka jej nádej sešla  
a srdečná žalost vzešla.  
Jedno pláče jej zbýváše,  
protož ústavně plakáše;  
165 a když sě plačíc nakloni  
a prozřevši v hrob sě vkloni,



vzrzye dwa | andiely znebe.  
 ybielem russye bliz | febe.  
 wnyz khlawie aknoham wie|ce.  
 Newzdał otfebe sediece  
 20 Otazaſta | gie wtey chwili.  
 33<sup>a</sup> Czo hleda nebo || prócz kwili.  
 O maria neplacz toho | .  
 Vtiechis nalezla mnoho.  
 aſnad le|pe nezs uffala.  
 Kdyzt ſye ta przyho|da ſtala.  
 5 Nalezlas wiecz gednyem | toho.  
 Neb kdys nalez hledala ied'neho.  
 Chodilas człowieka hlediecz |  
 Nalezlas andiely sediecz.  
 vmrleho | gſy hledala.  
 pronzs wfechno weſele | wzdała.  
 Inalezlas zywe zato.  
 10 yaz | to myeny cziele nato.  
 ze ſu proto | przili byli.  
 By twe błeſti vmnyli |  
 Ten mnym iehozto ty hledas.  
 a | pron ſobie klidu nedas.  
 Snad | nechce twych ſlez hledati.  
 15 Zet da | wtey boleſti zdati.  
 wolas ieho ant | neſlyſſy.  
 Modlis ſye ant neſlyſy |  
 Hledas yeho gſuczy whorzy.  
 Nyz | naleznes nyt otworzy.  
 Aty tluczes | bezprzeſtati.  
 33<sup>b</sup> Gdes ponem an nechce || ſtaty

uzře dva anděly z nebe  
u bielém rúše blíz sebe,  
vniž k hlavě a k nohám viece,  
170 nevzdál ot sebe sediece.  
Otázasta jé v tej chvíli,  
co hledá nebo proč kvílí?  
Ó Maria, neplač toho,  
utěchys nalezla mnoho  
175 a snad lépe nežs ufala,  
kdyžt se ta příhoda stala.  
Nalezlas viac jedniem toho,  
neb kdys hledala jedn(o)ho,  
chodilas, člověka hlediec,  
180 nalezlas andělý sediec.  
Umrlého jsi hledala,  
proňzs všechno veselé vzdala,  
i nalezlas živé za to,  
jaz to mieni, oiele na to,  
185 že sú proto přišli byli,  
by tvé b(o)lesti umnili.  
Ten mním, jehožto ty hledáš  
a proň sobě klidu nedáš,  
snad nechce tvých slez hledati,  
190 žeť dá v tej bolesti ždāti.  
Voláš jeho, anť neslyší;  
modlíš se, anť neuslyší,  
hledáš jeho jsúci v hoři,  
niž nalezneš niť otvoří.  
195 A ty tlučeš bez přestati,  
jdeš po pem, an nechce stāti.

Ach prziehrozna wiecz bezime|na.  
 Auwech protiwna promyena |  
 Ten gest gez offel ottebe.  
 Ayuz ne|wiem tbal czo tebe.  
 5 wiem to ze tie | drzew mylowal.  
 I ot symona | wzbranyewal.  
 Aprziedsestru twu | nelstiwie.  
 Omluwal tie miłostiwie |  
 Drzew tie chwahł natey wieczy |  
 Kdyzs ieho nohy kleczieczy.  
 10 małti | mazicz szamy myla.  
 apak wlaſſy | trziela byla.  
 Boleſt twu wſichnu | krotieſſe.  
 Kdyzt hrziechy ołpuſtił | bieſſe.  
 Drzew tebe mile hłedaffe |  
 I poſſeſtrze wzkazowaffe.  
 15 Aby | knemu przila byla.  
 Kdyſto gfy | przynem nebyla.  
 Omaria ruczies | wſtala.  
 Gaks ta ſłowa vſlyſala |  
 Kdyſto ſeſtra rzekla ktobie.  
 wyndi | miſtr tie zowe kfobie.  
 34\* Inhed otpr||weho wſtanye.  
 Obycziegem bezme|ſkanye.  
 Knoham padła twym zagi|ſto.  
 Ozmylely giezukriſte.  
 Ty kdyzs | gy widiel zamutnu.  
 5 Takes prony | gmiel twarz ſmutnu.  
 paklis gy | widiel placzſczywu.  
 Take gfy gmiel|wal twarz ſzywu.

Ach přehrozná věc bez jména,  
auvech protivná proměna!  
Ten jest, je(n)ž otšel ot tebe,  
200 a juž neviem, tbal co tebe.  
Viem to, že tě dřiev miloval  
i ot Šimona vzbránieval,  
a před sestrú tvú nelstivě  
omlúval tě milostivě.  
205 Dřiev tě chválil na tej věci,  
kdyžs jeho nohy klečieci  
mastí mažíc, slzami myla  
a pak vlasy třela byla.  
Bolešť tvú všichnu krotieše,  
210 kdyžť hřiechy otpustil bieše.  
Dřiev tebe mile hledáše  
i po sestře vzkazováše,  
aby k nemu prišla byla,  
kdyžto jsi při nem nebyla.  
215 Ó Maria, rúces vstala,  
jaks ta slova uslyšala,  
kdyžto sestra řekla k tobě:  
Vyndi, mistr tě zove k sobě!  
Inhed ot prvého vstanie,  
220 obyčejem bez meškánie,  
k nohám padla tvým zajist(é),  
ó zmilelý Jesu Kriste!  
Ty kdyžs ji viděl zamutnu,  
takés pro ni jměl tvář smutnú;  
225 paklis ji viděl plačščivu,  
také jsi jmieval tvář slzivú.

Okak miłoty|wie hłedie.  
 Tieffe gy takto powie|die.  
 Kde gfy ieho pochowała.  
 10 Tu | fye przediwna wiecz stała.  
 protak | fylne mylowanye.  
 Gez gmas kne|mu bezrozpranye.  
 Lazarzie bra|tra włastneho.  
 Cztwrtý den pohrz|ebeneho.  
 15 zmrtwych gey zywa na|wrati.  
 aplacz gey wradoſt obrati |  
 Agyz myſtrze myłostíwy.  
 To my | wiecz zgyneho wdywy.  
 Twa prz|iewierna vczennycze.  
 Itwa fyl|na myłownycze.  
 34<sup>b</sup> Czym potom || wtobie ſhrzieſſila.  
 Genz fye tobie | wzdy tieſſila.  
 Czi tie rozhnyewala | kako.  
 zes fye otnye wzdałił tako |  
 My ſmy potom neſlyſieli.  
 5 Otnye | hrziecha ny wzwiedieli.  
 yedno ze | welmy zaranye.  
 Inhed otwier|neho wſtanye.  
 Sella ktwemu | hrobu dolow.  
 Drzew wſiech gynich | apoſtolow.  
 10 Neſſuczy maſti zaczy|ło.  
 Chtiecz vmazaty tve tielo.  
 Ak|dyz nenaleze tebe.  
 wrowie biezie|wfy ottebe.  
 Twym wlyem uczen|nykom wſkaza.  
 I gakz bylo giſtie | roſkaza.

Ó kak milostivě hledě,  
těše ji, takto povědě:  
Kde jsi jeho pochovala?  
230 Tu se předivná věc stala.  
Pro tak silné milování,  
jež j máš k nemu bez rozpranie,  
Lazaře bratra vlastného,  
čtvrtý den pohřebeného  
235 z mrtvých jej živa navráti  
a pláč jej v radost obráti.  
A již, mistře milostivý,  
to mi viec z jiného v divy,  
tvá převěrná učennice  
240 i tvá silná milovnice,  
čím potom v tobě shřešila,  
jenž se tobě vždy těšila.  
Či tě rozhněvala kako,  
žes se ot nie vzdálil tako?  
245 My smy potom neslyšeli  
ot nie hriecha ni vzvėděli,  
jedno že velmi za ranie,  
inhd ot věrného vstanie  
sešla k tvému hrobu dolóv  
250 dřiev všech jiných apoštolóv,  
nesúci masti za celo,  
chtiec umazati tvé tělo.  
A když nenaleze tebe  
v rově, běževši ot tebe,  
255 tvým všem učenníkom vzkáza,  
i jakž bylo, jistě rozkáza.

- 15 Ony kdz khrobu przigi|du.  
 vzrziwse tak prycz otgidu |  
 Tato tu wldy sama stasse.  
 Aufta|wicznye plakasse.  
 Gestli wtom | ktery hrziech gmiela.  
 Neprzym | by toho nesiela.  
 35<sup>a</sup> pakli gley wtō || hrziecha neny.  
 Nezl miłostı zna|menye.  
 azadoft giz gma dotebe |  
 aprocz tehdy kriges sebe.  
 Dada | gley tu tuhu gmietı  
 5 Gez zalostı | chce vmrzieta.  
 Ty yenz wfiechny | miluyuczye.  
 Miluges ihledagiczıe |  
 Tieffys ze tye nalezagy.  
 Gyz te|be spraczy hledagy.  
 Tys powie|drel ufty swymy.  
 10 Arzka kako flo|wy tymy:  
 Gaz milugy wobecz | take.  
 Ty gez milugy wfake.  
 A|ktoz rano bude bdietı.  
 Kemnye | ten mye bude gmietı.  
 Tehdy ta|to smutna zena.  
 15 podle tiech flow | obluzena.  
 Kdz tak welmy ra|no zašla.  
 Ktobie procz tebe ne|našla.  
 procz neutiesys fiez iegie |  
 Giez tak mile protie lege.  
 Iakos | gy tehdy utiesyl.  
 35<sup>b</sup> Kdistos gley byl || bratra wskrzieffyl.

Oni, když k hrobu přijidú,  
uzřevše, tak pryč otjidú.  
Tato tu vždy sama stáše  
260 a ustavičně plakáše,  
jest-li v tom který hřiech jměla,  
nepřím, by toho nesděla;  
pak-li jej v tom hřiecha nenie,  
než-li milosti znamenie  
265 a žádost, již jmá do tebe,  
a proč tehdy kryješ sebe?  
dada jej tu túhu jmieti,  
jež žalostí chce umřieti?  
Ty, jenž všechny milující  
270 miluješ i hledající  
těšíš, že tě nalezají,  
již tebe s prací hledají.  
Tys pověděl ústy svými  
a řka jako slovy t(ě)mi:  
275 Jaz miluji vóbec také  
ty, j(i)ž milují všaké;  
a ktož ráno bude bdieti  
ke mně, ten mě bude jmieti.  
Tehdy tato smutná žena,  
280 podle těch slov oblúzena,  
když tak velmi ráno zašla  
k tobě, proč tebe nenašla?  
Proč neutiešíš slez jeje,  
jež tak mile pro tě leje;  
285 jakos ji tehdy utiešil,  
kdyžtos jej byl bratra vzkřiesil?



- Milugesli gy | gefcze wfak  
 aprocz iegie dlis za|doft tak.  
 Omiftrze fprawny bez|mieti.  
 5 Swiedku wierny racz po|mnyety.  
 Swiedeczftwie giez s byl | prohlaſſyl.  
 Marrie tak rzka ioh|laſyl.  
 Maria ſobie wzwołi.  
 prze|dobry diel bezomyła.  
 Neb tye | wzwołi hoſpodyne.  
 10 Mymo wſe|chno wſwietie gyne.  
 Ale kak to | prawda rczena.  
 Gez nebude ot|luczena.  
 Akdyzs fye ty otnye wz|dalił.  
 Czemu s iegie diel tak | chwalił.  
 15 pakli neyfy otnye wz|dalen.  
 Tehdy iegie diel przech|walen.  
 procz placze neb hleda | czeho.  
 Maria giſtie gyneho.  
 Neh|leda nezli zwolenye.  
 Ponemz | gley ſwiet zaden nenyne.  
 36\* protoz || placzicz neprzieſtawa.  
 wzaloſty | iedwa wzlykawa.  
 neb ghoz | wzwołi nadwfy kraſu.  
 toho | potrati wtom czafſu.  
 5 protoz | myly lidſky ſtrazie.  
 zgiew ſwu | prawdu to iſkazie.  
 Tu czeft | poyegie wzwołenyu.  
 Scho|way gley to kutieſſenyu.  
 aneb | kak to prawda bude.  
 10 Bezotlucze|nye ſnyu ſbude.

Miluješ-li ji ješče však,  
a proč jeje dlíš žadosť tak?  
Ó mistře správný bez mėti,  
290 svědku věrný! rač pomnieti  
svědecstvie, ježs byl prohlásil  
Martě, tak řka i ohlásil:  
Maria sobě vzvoli(la)  
předobry diel bez omyla;  
295 neb tě vzvoli, hospodine,  
mimo všechno v světě jiné.  
Ale kak to pravda rčena,  
jež nebude otlúčena,  
a kdyžs se ty ot nie vzdálil,  
300 čemus jeje diel tak chválil?  
Pak-li nejsi ot nie vzdálen,  
tehdy jeje diel přechválen.  
Proč pláče neb hledá čeho?  
Maria jistě jiného  
305 nehledá nežli zvolenie,  
po nemž jej svět žádcn nenie.  
Protož plačíc, nepřestává,  
v žalosti jedva vzlykává;  
neb j'hož vzvoli nad vši krásu,  
310 toho potratí v tom času.  
Protož, milý lidský strážce,  
zjev svú pravdu, to i skáže,  
tu česť po jeje vzvoleniu  
schovaj jej to k utěšeniu,  
315 aneb kak to pravda bude,  
bez otlúčenje s ňú zbude;

Kromye acz tak | rozumyety.  
 Chczemy. ato zato | gmyety.  
 To czus acz gest foczy | wtiele.  
 Ale wfrrdczy wedy wtiele.  
 Protoz omaria nedli.

- 15 • wta|kem placzy ny frrdczye mdly |  
 Gmas andiely kuutiesfenyu |  
 Gmyey dosti nagich widieny |  
 Snad ten iehoz hledas splaczē |  
 Czige tie kfobie nyenaczem ||
- 36<sup>b</sup> • pronez lye niezgiewi tobie.  
 proto day | klid splaczem sobie.  
 Swoy boleſti | koniecz poloz.  
 affwym szam smie|ru uloz.
- 5 wzpomyen czot gest rzekl | obake.  
 Tobie gynym zenam take |  
 wy dczery zgieruzalemie.  
 nerodte | plakati namie.  
 Ale naffye. affwe | dieti.
- Mohli byſte zaupiti.  
 akdiz on | brany plakanye.
- 10 • procz tak placzes | bezprzietanye.  
 Strach mye by ieho | nebyla.  
 Snad fwym placzem ura|zila.  
 Neb on by twe szly milowal |  
 Gyuz by take snad litowal.  
 Swich | ſlez take neukrotie.
- 15 • yako drzewe | czynyl protie.  
 Protoz poſluchay me | rady.  
 acz chczes zbyti wiecznye wa|dy

kromě ač tak rozuměti  
chcemy a to za to jmieti,  
tociž ač jest z očí v (c)ele,  
320 ale v srdci vezdy v těle.  
Protož, ó Maria, nedli  
v takém pláči ni srdce mdli!  
Jmáš anděly k (u)těšení,  
jměj dosti na jich vidění.  
325 Snad ten, jehož hledáš s pláčem,  
čije tě k sobě ně na čem,  
proněž se nezjeví tobě.  
Proto daj klid s pláčem sobě,  
sv(e)j bolesti konec polož  
330 a svým slzám smieru ulož.  
Vzpomeň, coť jest řekl obaké  
tobě, jiným ženám také:  
Vy dcery z Jeruzalemě,  
nerodte plakati na mě,  
335 ale na se a své děti  
mohly byste zaup(ě)ti.  
A když on brání plakánie,  
proč tak pláčeš bez přestánie?  
Strach mě, by jeho nebyla  
340 snad svým pláčem urazila.  
Neb on, by tvé slzy miloval,  
juž by také snad litoval,  
svých slez také neukrotě,  
jako dříve činil pro tě.  
345 Protož poslúchaj mé rady,  
ač chceš zbýti věčšie vady:

- Gmas andieffke utieffenye |  
 Gmyeyz wtom dofti kdyzt ho ne|nye.  
 Bydlis snymy atiezicz gych ||  
**37<sup>a</sup>** neb spieffe weldy wzwives otnych |  
 Gakz gest onem acz czo wiedye |  
 Wiem to giftie zet powiedie.  
 yaz | prziegiftie wierzy zato.  
 5 ze fu ony | przislí nato.  
 I poslal gie on obake |  
 prrwe proffye protie take.  
 By | gehó wstanye zgiewili.  
 A twoy | placz take skrotili.  
 Weczyechu | gley tiezicz pilnye.  
 10 zeno procz tak | placzes fylnye.  
 Neb kteray wiecz | smutka tweho.  
 Netay nycz knā | placzie tweho.  
 Otworzy nam wfy | mysl swogy.  
 Amyt skazem zadost | twogy.  
 Aona bolesta gata.  
 15 Wsiech|na wnyuz smylu otyata.  
 Iged|noho newzye kfobie.  
 Vtieffenye | nautrobie.  
 Nez myseffe wfobie | rzkućzy.  
 vprzielisnem placzy gfuczy |  
 Ach kterey to utieffenye.  
**37<sup>b</sup>** Tiechto || giftych nawscziwenye.  
 Tiezczy gfu | utieffytelee.  
 Mnye wfichny take przietelee.  
 wiecze tiezye nezly tiefie |  
 Me srrdeczko wtuhach piesye.

jmáš andě(l)ské utěšenie,  
jmějž v tom dosti; když ho nenie,  
bydliž s nimi a těži(ž) jich,  
350 neb spieše vezdy vzvieš ot nich,  
jakž jest o nem, ač co vědie,  
viem to jistě, žeť povědie.  
Jaz přejistě věři za to,  
že sú oni přišli na to  
355 i poslal je on obaké,  
prvé prosě pro tě také,  
by jeho vstanie zjevili  
a tvój pláč také skrotili.  
Vecechu jej, tiežíc pilně:  
360 Ženo, proč tak pláčeš silně  
neb která j' věc smutka tvého?  
Netaj nic k nám pláče tvého,  
otevři nám vši mysl svoji  
a myť zkázem žádost tvoji.  
365 A ona bolestí jata,  
všechna vnuž smyslu otjata,  
i jednoho nevzě k sobě  
utěšenie na útrobě,  
než mysléše v sobě, řkúci,  
370 u přielišném pláči jsúci:  
Ach které j' to utěšenie  
těchto jistých navščievenie?  
Těžci jsú utěšitelé  
mně, všichni také přietelé.  
375 viece tiežie nežli těšie,  
mé srdéčko v túhách pěšie.

- 5 Gaz | stworzitele hledagy.  
 Proto nagíne | netbagy.  
 Wfechno nafwietie stwo|rzenye.  
 Otiezuge me widienye |  
 Nechczy andielow widietí.  
 any sny|my bytie gmyetí.  
 10 Neb spies mo|hu prziczynyti.  
 Me bolestit nez vmny|ti.  
 Acz by poczieli ottoho.  
 Mnye | prawiti przielis mnoho.  
 Agaz bu|duli gym chtietí.  
 Kewfemu otpo|wiedie.  
 15 Strach mye by wiecze | nezmohli.  
 Me miłostí nez pomohli |  
 Proto andielow netbagy.  
 Anyt | gich take hledagy.  
 Kromie pana | gich ameho.  
 Hledam stworzitele fwe|ho.  
 Genz mye stworzil igie take ||  
 38• Istworzenye wfelikake.  
 Neb mne | izadny nemoze.  
 Nez on utieffyty | moze.  
 pana meho gfu otnesli.  
 Ane|wyem kam gfu gey nesli.  
 5 Ohle|dam fye przeprostranye.  
 Newízy ho | wzadney stranye.  
 Hledam kdez | polozen zwieftie. *juste*  
 Nyz naleznu na|tom myestie.  
 Ach przebieda mníe | nebozye.  
 10 Mnye tak zalostí wem|nozye.

Jaz stvořitele hledaji,  
proto na jiné netbaji.  
Všechno na světě stvoření  
380 otěžuje mé vidění.  
Nechci andělův viděti  
ani s nimi bytie jmieti;  
neb spieš mohú přičiniti  
mé bolesti než umniti.  
385 Ač by počeli ōt toho  
mně praviti přieliš mnoho  
a jaz budu-li jim chtieti  
ke všemu odpovědě(ti),  
strach mě, by více nezmohli  
390 mé milosti než pomohli.  
Proto andělův netbaji  
aniť jich také hledaji,  
kromě pána jich a mého  
hledám, stvořitele svého,  
395 jenž mě stvořil i je také  
i stvoření všelikaké;  
neb mne i žádný nemóže  
než on utěšiti móže.  
Pána mého jsú otnesli  
a neviem, kam jsú jej nesli.  
Ohledám se přeprostraně,  
nevizi ho v žádnéj straně;  
hledám, kdež položen zvěstě,  
niž naleznu na tom miestě.  
405 Ach přeběda mně nebožě,  
mně tak žalosti ve mnozě!



Kamli poydu neb czo sdie|gy.  
 ziwa rzeczy neumiegy.  
 Ach | kam zaffel moy zaduczy.  
 Kamli | fye diel miluguczy.  
 hledam nyz | naleznu wrowie.  
 15 wolam an my | neotpowie.  
 Ach mnye smutney | kam my giti.  
 Kdel my mileho | nagiti.  
 witanu ichczy wíye obgi|ti.  
 Miesta kteraz mohu sgity |  
 Donadz nenaydu ti kde tu ge  
 38<sup>b</sup> Gehoz ma duffye miluge.  
 Oczy wz|dy flzy prolewayte.  
 Ny plakaty | prziestawayte.  
 Nohy chodte abie|hayte.  
 any kdy vpoczywayte.  
 5 Do|nydz wemnye ktera zila.  
 Genz | my ponem nenye mila.  
 Auwech | kam selsa ma radoft.  
 Ach kde sie | skrila ma miloft.  
 Ach me zdra|wie me gednofti.  
 10 proczs mye | oftawil wzalofti.  
 ach bolefty | ach wíye nuzye.  
 Nestrpielne | wíylney tuzye.  
 mie fewsiech | stran obkliczili.  
 Autiechy otluczily |  
 Agyz newiem czo zwoliti.  
 15 Gestli | my otrowu giti.  
 Newiem nescz|aftna kam zaydu.  
 Any wiem kde | gehu naydu.

- Kam-li pójdu neb co sději,  
živa říeci neuměji.  
Ach kam zašel můj žádúcí,  
410 kam-li se děl milujúcí!  
Hledám, niž naleznu v rově;  
volám, an mi neotpovie.  
Ach mně smutnej kam mi jíti,  
kde-l' mi milého najíti!  
415 Vstanu i chci vše objíti  
miesta, kteráž mohu sjíti,  
do(ň)adž nenajdu, kde tu je,  
jehož má duše miluje.  
Oči vždy slzy prolevajte  
420 ni plakati přestávajte;  
nohy chodte a běhajte  
ani kdy upočívajte,  
donidž ve mně která žíla,  
jenž mi po nem nenie mila.  
425 Auvech, kam sešla má radost,  
ach kde se skryla má milost!  
Ach mé zdravie, m(á) jednoti,  
pročs mě ostavil v žalosti?  
Ach bolesti, ach vše núze,  
430 nestrpělné v silnej túžě,  
mě se všech stran obklíčily  
a útěchy otlúčily.  
A již neviem, co zvoliti,  
jest-li mi ot rovu jíti.  
435 Neviem, nešťastná, kam zajdu,  
ani viem, kde jeho najdu.

Smrt my othrobu | sye brati.  
 ageftli my przynem | stati.  
 To my boleſt bezczielenye. ||  
 39<sup>a</sup> Proto mnye lepfieho neny.  
 Ged|no ſtrzieczy hrobu toho.  
 Nez bych | dale ſla otneho.  
 acz bych dale za|ſla ottad.  
 5 Akdyz bych ſye wratila | ſnad.  
 wzata bych naſſa obake |  
 Anebo hrob zruffen take.  
 Stanu | tu achczy vmrziet.  
 zda budu to | ſchieſtie gmieta.  
 ze as budu pohra|bana.  
 podle hrobu meho pana |  
 10 Otot me tielo blažene.  
 Bude. budel | polożene.  
 podle meho miſtra hro|bu.  
 vmrułi wnyneyſy dobu.  
 O | ma ſczęſtna duſſye miła.  
 Genz | wygducz zkrzehkeho tiela.  
 15 Mo|czy bude ynhed git.  
 whrob me|ho pana i wgit.  
 Mey duſſy me | wezdy tielo.  
 Boleſt ſuufylym | zaczyelo.  
 ale hrob mny meho | pana.  
 39<sup>b</sup> pokoy aczeſt bude wzwa||na.  
 Ten hrob zameho zıwenye  
 Bude me wſe utieſſenye.  
 Anaſmr|ti bude namey.  
 pokoy wieczny | duſſyczy mey.

Smrť mi ot hrobu sě bráti;  
a jest-li mi při nem státi,  
to mi bolest bez celenie.  
440 Proto mně lepšího nenie,  
jedno stříeci hrobu toho,  
než bych dále šla ot neho.  
Ač bych dále zašla ottad  
a když bych sě vrátila snad,  
445 vzata bych našla obaké  
anebo hrob zrušen také.  
Stanu tu a chci umřieti;  
zda budu to šťastie jmieti,  
že as budu pohrabána  
450 podle hrobu mého pána.  
Ó toť mé tělo blažené  
bude, bude-l' položené  
podle mého mistra hrobu,  
umru-li v nynější dobu.  
455 Ó má šťastná duše milá!  
jenž, vyjdúc z křehkého těla,  
moci bude inhed jíti  
v hrob mého pána i vjíti.  
Mej duši mé vezdy tělo  
460 bolest s úsilím za celo,  
ale hrob mn(ě) mého pána  
pokoj a česť bude vzvána.  
Ten hrob za mého živenie  
bude mé vše utěšenie  
465 a na smrti bude na mej  
pokoj věčný dušici mej.

- 5      ziwa podle ieho bu|du.  
         aumruczy przynem sbudu |  
         Any ziwa ny vmruczy.  
         Otlucz̄y | fye przynem gluczy.  
         ach mn̄ie | przienesczastney zenye.  
         ach na|me nedomyślenye.  
 10     pr̄ocz sem | nestala dobu wtu.  
         procz ho sa|ma ostawich tu.  
         Procz sem teh|dy ieho tiela.  
         Strzeczy ustawnie | nechtiela.  
         Gyz bych wzata neplakala.  
 15     ny bych ho snad wzietı | dala.  
         aneb fla bych p̄onych sle|diecz.  
         Kam gey nelli toho hle|diecz.  
         Ale podle hrz̄iecha meho |  
         Chowagicz zakona sweho.  
         Ztra'tich pana zakonneho  
 40<sup>a</sup>   Nadw̄sye || gyne mnye mileho.  
         Kdyz sem zako|nu howiela.  
         zakon sem sdr̄zietı | cht̄iela.  
         atomu gmuz zakon fluzy |  
         Ztratila sem pomey nuzy.  
 5      Kakz | koliwiek gluczy przynem.  
         Neby|loby to ḡistie wiem.  
         Zakona tiem | prziestupitı.  
         Ale owsem dopilnyti |  
         Zakon stary zuustawenye.  
         Otn̄eho | poskwrrnen nenye.  
 10     Kromye wez|me obnowenye.  
         Lep̄siey wieczy na|stwrrzenye.

Živa podle jeho budu  
a umrúci při nem zbudu;  
ani živa ni umrúci,  
470 otlúčím se, při nem jsúci.  
Ach mně přenešťastnej ženě,  
ach na mé nedomyšlenie!  
Proč sem nestála dobu v tu,  
proč ho sama ostavich tu?  
475 Proč sem tehdy jeho těla  
střieci ústavně nechtěla?  
Již bych vzata neplakala  
ni bych ho snad vziati dala;  
aneb šla bych, po nich slediec,  
480 kam jej nesli, toho hlediec.  
Ale podle hřiecha mého  
chovajíc zákona svého,  
ztratich pána zákonného,  
nad vše jiné mně milého.  
485 Když sem zákonu hověla,  
zákon sem sdržeti chtěla,  
a to(ho), j'muž zákon slúží,  
ztratila sem po mej núzi.  
Kakž kolivěk jsúci při nem,  
490 nebylo by, to jistě viem,  
zákona tiem přestúpiti,  
ale ovšem doplniti.  
Zákon starý z (u)stavenie  
ot neho poskvrn(ě)n nenie,  
495 kromě vezme obnovenie,  
lepší věci na stvrzenie.

Mrrtwy ten czyſtych | neſkwrny.  
 Nez zneczyſtych czyſte | czyny.  
 wſelikeho uzdrawuge.  
 boh | ktoz ſye ho dotykuge.  
 15 aktoz kne|mu przyſtupuye.  
 Toho take of|ſwieczuge.  
 ale naczem giz oſtanu |  
 Naſſwu boleſt rozpomanu.  
 Kdyz | hľadagicz gehu gidech.  
 Otfedſy | opiet przigidech.  
 40<sup>b</sup> Hrob otewrze||ny nalezech.  
 ale ieho nenalezech |  
 Tuz czakagiczny iſtanu.  
 zda ſye | zgiewi wkteru ſtranu.  
 akakoz | my ſtati ſamey.  
 5 ach czo my | zdieti tuzie mey.  
 Apoſtoli ſye | rozeſli.  
 amne placzucze oteſli |  
 Izadneho newidieti.  
 By kto | ſemnu chtiel zieleti.  
 any ſye | ten ktery udal.  
 10 Genz by ſemnu | miſtra hľedal.  
 Zgiewili my ſye | andieli.  
 ale newiem czo gfu | chtieli.  
 acz ſu mye utieſſyecz | mnyeli.  
 procz placzy by to | wiedieli.  
 15 pakli by ſye nemyli|li.  
 Procz placzy nerzklı by byli. |  
 Zeno procz placzes powiez nam |  
 Neb czo hľedas netay nycz knam |

Mrtvý ten čistých neskvrní  
než z nečistých čisté činí.  
Všelikého uzdravuje  
500 Bóh, ktož se ho dotykuje;  
a ktož k nemu přistupuje,  
toho také osvěcuje.  
Ale na čem již ostanu?  
na svú bolest rozpomanu.  
505 Když, hledajíc jeho, jidech,  
otšedši, opět přijidech,  
hrob otevřený nalezech,  
ale jeho nenalezech.  
Tuž čekající i stanu,  
510 zda se zjeví v kterou stranu.  
A kakož mi státi samej,  
ach co mi sdieti túžě mej?  
Apoštoli se rozešli  
a mne plačúce otešli.  
515 I žádného neviděti,  
by kto se mnú chtěl želeti;  
ani se ten který udal,  
jenž by se mnú mistra hledal.  
Zjevili mi se anděli,  
520 ale neviem, co jsú chtěli.  
Ač sú mě utěšiec mněli,  
proč pláči, by to věděli;  
pak-li by se nemýlili,  
proč pláči, neřkli by byli:  
525 Ženo, proč pláčeš, pověz nám,  
neb co hledáš, netaj nic k nám.



- Aneb snad proto tazali.  
 By my | plakati nedali.  
 41<sup>a</sup> Neb acz by my || to radili.  
 Tezmierz by mie vmo|rzili.  
 Gaz gich poslusna nebudu |  
 ale donydz ziwa budu.  
 plakati | wzdy budu dotud.  
 5 Geho nena|leznu dokud.  
 Aczoz sobie smut|na sdięgy.  
 Kdel ho nalesti vme|gy:  
 Kamli my sye obratiti.  
 Neb | nakom rady proffytí.  
 Kto sye | nademnu smiluge.  
 10 Neb utiesy | neb slituge.  
 Kto my powie neb | skazuge.  
 Koho ma dusyie míluge.  
 Kdeli bydli neb przebywa |  
 Anebo kde upoczywa.  
 ach au|wech by kto milemu.  
 15 wlkazal | kto mistrowí memu.  
 Ze ponem | milostíu mdlegy.  
 abolestíu wšie | truchlegy.  
 Aneb mey bolesti row|nye.  
 Nykdiez nenyie zda sye to | mnye.  
 41<sup>b</sup> Nawrat sye moy myly || zassye.  
 name sliby wzpomana sye |  
 Ozaduczy mylowany.  
 Milostnycze | prziezadany.  
 nawrat my swe | utiesfenye.  
 5 Twe mile twarzy wí|dienye.

- Aneb snad proto tázali,  
by mi plakati nedali?  
Neb ač by mi to radili,  
530 téžměř by mě umořili.  
Jaz jich poslušna nebudu,  
ale donidž živa budu,  
plakati vždy budu dotud,  
jeho nenaleznu dokud.
- 535 A což sobě smutna sději,  
kde-l' ho nalézti uměji?  
Kam-li mi se obrátiti  
neb na kom rady prositi?  
Kto se nade mnú smiluje  
540 neb utěší neb slituje?  
Kto mi povie neb skazuje,  
koho má duše miluje?  
kde-li bydlí neb přebývá  
anebo kde upočívá?
- 545 Ach ouvech, by kto milému  
vzkázal (t)o mistrovi mému,  
že po nem milostú mdleji  
a bolestú vše truchleji;  
aneb mej bolesti rovně  
550 nikděž nenie, zdá se to mně.  
Navrať se můj milý zasě,  
na mé sliby vzpomana se.  
Ó žádúcí milovaný,  
milostníče přežádaný!  
555 navrať mi své utěšení,  
tvé milé tváři vidění.

Vkaz my swu twarz wtu | dobu.  
 Powzny twoy hlas wuffy | obu.  
 Twoy hlas sladky memu | sluchu.  
 Twa twarz milay memu | duchu.  
 Onadiegie ma gedyna |  
 10 wswietie aizadna gyna.  
 nepo|tup zadanye meho.  
 poprziey my | widienye sweho.  
 Ma by duffye | wtom dost gmyela.  
 potom nech | at bych vmrzela.  
 15 Kdyz maria | tak powiedie.  
 Placzicz ubolestney ! biedie.  
 Tehdy fye obrati zaffye |  
 Giezus gley widietı da fye.  
 Ale | ona newiedieffe.  
 By byl giezus | any mnyeffe.  
 42\* Giezus gie tehdy otaza.  
 Czo placze neb hleda wsta|za.  
 Ozadostı duffye iegie.  
 Procz | gie tiezes zkuffygie gie.  
 Rzka | czo placzes neb czo hledas.  
 5 procz | fye gley poznati nedas.  
 wfak | tie ona malo przedtiem.  
 widiela | wobid lidem wfyem. *pohaniemi*  
 Sboleftı | frrdeczka sweho.  
 nakrzizy obie|sneho.  
 Ona trzeti den widiela |  
 10 Twogy ruczye otnyuz gmiela |  
 Drziewe czaste pozehnanye |  
 Ato profwe mylowanye.

Ukaž mi svú tváň v tu dobu,  
povzni tvój hlas v uší obú.  
Tvój hlas sladký mému sluchu,  
560 tvá tváň mila j' mému duchu.  
Ó nádeje má jediná  
v svete a i žádná jiná!  
nepotup žadanie mého,  
popřej mi videnie svého.  
565 Má by duše v tom dost jměla,  
potom nech ať bych umřela.  
Když Maria tak povědě,  
plačíc u bolestnej biedě,  
tehdy se obráti za se,  
570 Ježúš jej viděti da se;  
ale ona nevědieše,  
by byl Ježúš, ani mnieše.  
Ježúš je tehdy otázá,  
co pláče neb hledá, vztáza.  
575 Ó žádosti duše jeje!  
proč je tiežeš, zkušije je,  
řka: co pláčeš neb čo hledáš,  
proč se jej poznati nedáš?  
Však tě ona málo před tiem  
580 viděla v obid lidem všem  
s bolestí srdéčka svého  
na kříži oběš(e)ného.  
Ona třetí den viděla  
tvoji ruce, ot núž jměla  
585 dříve časté požehnanie,  
a to pro své milovanie;

atwe | nohy giez libala.  
 Ktomu ňza|my vmywala.  
 15 Hrziebymy kkrz|izy przipaty.  
 Srukama krut|nye rozpaty.  
 Ayuz mny take | zaczyelo.  
 Zhrobu tve wyna|to tielo.  
 Gehoz mazat przisla | byla.  
 By ſye iakz takz utiesila ||  
 42<sup>b</sup> aty gie procz placze tiezes.  
 Gymz | gy wiecz boleſti wiezes.  
 Myly my|ſtrze ty genz wſe wies.  
 procz tve | zeny duch prziprawies.  
 5 Ktakey | tuzye akzaloſty.  
 Genz tak hleda | tve miłoſti.  
 Ana myſliu wzdy | przitobie.  
 Anaduffy wſieczka | wtobie.  
 wſy ſylu uffa dotebe.  
 Sa|ma zuſſawſy otſebe.  
 10 Any hleda | czo gyneho.  
 nez gedno widienye | tweho.  
 Ny czo kdy. gyneho myſli |  
 Nez tie weſdy gma namyſli.  
 Aſſnad proto nedomny ſye.  
 By ty | byl mnye cziele iſdy ſye.  
 15 ze gyz | wnyuz zuma wynata.  
 protie | i omylem yata.  
 Czemuſz tehdy | dies czo zadas.  
 zeno czo placzes | neb hladas.  
 Awſak wies zet ne|die rzkuczy.  
 Tebe placzy zadagiczy ||

a tvé nohy, jež líbala,  
k tomu slzami umývala,  
hřebími k kříži připaty,  
590 s rukama krutně rozpaty.  
A juž mní také za celo  
z hrobu tvé vy(ň)ato tělo,  
jehož mazat přišla byla,  
by se jakž takž utěšila;  
595 a ty jé, proč pláče, tiežeš,  
jímž jí viac bolesti viežeš.  
Milý mistře, ty, jenž vše vieš,  
proč tvé ženy duch pripravieš  
k takej túžě a k žalosti,  
600 jenž tak hledá tvé milosti;  
ana myslú vždy při tobě,  
ana duší všecka v tobě,  
vší silú ufá do tebe,  
sama zufavši ot sebe?  
605 Ani hledá co jiného  
než jedno viděnie tvého,  
ni co kdy jiného myslí  
než tě vezdy jmá na mysli.  
A snad proto nedomní se,  
610 by ty byl, mně cele i zdí se,  
že již vňuž z uma vy(ň)ata  
pro tě i omylem jata.  
Čemuž tehdy dieš, co žádáš,  
ženo, co pláčeš neb hladáš?  
615 A však vieš, žeť nedie, řkúci:  
Tebe pláči žádající;

- 43<sup>a</sup> Kromye acz by ty swym duchem |  
 Rzekl wgegje frrdeczku fluchem |  
 Gat sem gehozs ty plakala.  
 yat | sem iehozs ty zadala.  
 5 Nebt gey | nelzye znati tebe.  
 Donyewads | ty tagis febe.  
 Ona zahradnika | mnyeczy.  
 weczye pane nan hle|dieczy.  
 Aczs ty gey wzal akdes | flozil.  
 10 Powiez my kdes gey polo|zil.  
 Aiat ieho wezmu znowa.  
 asny | fye wlozym dorowa.  
 Obolesti prze|liffena.  
 Omylofti przewyffena. |  
 Tato gista smutna zena.  
 Tak | bolestitiu ohrazena.  
 15 Bieffe wnyuz | temnym oblakem.  
 pronz new|ladnyesse swym zrakem.  
 any wi|dieti moziessie.  
 Slunczie genz ra|no wschodießie.  
 Poprrfky rozpro|stieragie.  
 43<sup>b</sup> Wgegje okna blfket | dawagie.  
 Skrrzie uffy gyz swiet|legie.  
 wchaziegje wdom frrdczye | gegie.  
 Ale ze fye bies przyemo|hla.  
 Miloftiu takz y nemohla |  
 5 widucz widietu przedfobu.  
 tak | gey oczy zaffe mdlobu.  
 Giezu|fye giftie widießie.  
 Ale by on byl | nemnyessie.

kromě ač by ty svým duchem  
řekl v jeje srdéčku sluchem:  
Jáť sem, jehožs ty plakala,  
620 jáť sem, jehožs ty žádala;  
nebť jej nelzě znáti tebe,  
doněvadž ty tajíš sebe.  
Ona zahradníka mnicci,  
vece: Pane! naň hledieci,  
625 ačs ty jej vzal a kdes složil,  
pověz mi, kdes jej položil?  
A jáť jeho vezmu znova  
a s ním se vložím do rova.  
Ó bolesti přielišená,  
630 ó milosti převýšená!  
Tato jistá smutná žena,  
tak bolestú ohrazena  
bieše vňuž temným oblakem,  
proňž nevládníeše svým zrakem  
635 ani viděti móžieše  
slunce, jenž ráno vzhodieše,  
poprsky rozprostieraje,  
v jeje okna blsket dávaje,  
skrzě uši již svět leje,  
640 vcházeje v dóm srdce jeje.  
Ale že se bieš' přemohla  
milostú, takž i nemohla,  
vidúc, viděti před sobú,  
tak jej oči zašle mdlobú.  
645 Ježúše jistě vidieše,  
ale, by on byl, nemnieše.



- Omaria acz ho hle|das.  
 10 Procz ho prawie neohle|das.  
 Atot giezus twa w|ye chwala |  
 Gehozs tak |naznye hladala.  
 hle|dat tebe gyz zmrtwych wznyk |  
 Aty mnys by byl zahradnyk.  
 yest | to prawda gakz ty |udis.  
 15 ale na|tom wfelik bludis.  
 acz tak zahrad|nyka gho mnys.  
 Agiezufye fye ne|domnys.  
 Gest giezius |zahradnyk | ge.  
 Genz rozliczne |yemye |yege |  
 Strzied zahrady |rrdczye tweho ||  
 44\* Iwfelikeho wierneho.  
 Afnad gehu take | neznas.  
 Proto ez umrrleho hledas. |  
 Ayuz prawie natey wieczy.  
 Moy | vmyśl myeny uleczy.  
 5 pronyuz fye | wiecz dalił tebe.  
 any tobie zgiewił | sebe.  
 Proczs hledala genz gest ne|był.  
 Anehledalas genz gest był |  
 Gieziufies wedy zadala.  
 Agiezy|fies nehladala.  
 10 Proto giezufye | widuczy.  
 bylas yeho newieduczy |  
 Omystrze plny myloſty.  
 Gaz | hrziefny pomey krzehkoſt.  
 Om|luwatı neumyegı.  
 Gegie bludu | any ſmiegy.

Ó Maria, ač ho hledáš,  
proč ho právě neohledáš?  
A toť Ježíš, tvá vše chvála,  
650 jehožs tak snažně hledala,  
hledáť tebe, již z mrtvých vznik,  
a ty mníš, by byl zahradník.  
Jest to pravda, jakž ty soudíš,  
ale na tom všelik blúdíš,  
655 ač tak zahradníka j'ho mníš  
a Ježíše sě nedomníš.  
Jest Ježíš i zahradník je,  
jenž rozličné siemě sěje  
střed zahrady srdce tvého  
660 i všelikého věrného.  
A snad jeho také neznáš  
proto, ež umrlého hledáš?  
A juž právě na tej věci  
můj úmysl miení uléci,  
665 pro ňuž sě viac dálil tebe,  
ani tobě zjevil sebe.  
Pročs hledala, jenž jest nebyl,  
a nehledalas, jenž jest byl?  
Ježíšes vezdy žádala  
670 a Ježíšes nehladala;  
proto Ježíše vidúci,  
bylas jeho nevědúci.  
Ó mistře plný milosti,  
jaz hříšný po mej křehkosti  
675 omlúvati neuměji  
jeje bludu ani směji;

- 15      Neb wfelik womyle | ftala.  
          Ez takehoz tebe hledala |  
          Gakehoz tie tdy widieffe.  
          Kdyz | tie wrow wlozila bieffe.  
          Widela | bieffe zaczyelo.  
          drziewe twe vmr|le tielo.
- 44<sup>b</sup>      Skrrzyzie przedsobu flo||flozeno.  
          Atak wrowie polozeno |  
          Tak fylnu boleſti ſgata.  
          potwey ſmr|ti bieſ otyata.  
          Ze nycz nadiegye | neymiela.
- 5        By tie kdy zywa wí|diela.  
          Atak wtey boleſti gſuczy |  
          Potwem pohrzebu placzyczy.  
          ney|myegieffe nycs myſlenye.  
          Na | tve trzeti den wſkrzieſſenye.  
          Tehdy | iozeph kdyz tie ſlozy.
- 10       Skrzizye | awrowie polozy.  
          Tudiez maria | pohrzebe.  
          Swoy duch wrowye | podle tebe.  
          Atak nerozlucznye | ſhluczy.  
          Ktwemu tielu iprziluczy |  
          Ze by ſnaze rozluczila.
- 15       Duffy ſtie|lem bezomyła.  
          Nez ſwoy duch | ottiela tweho.  
          Tie milugyczy | mrtweho.  
          Duch iegie byl wiecz | wtwem tiele.  
          Nezli wgegie to | wiem cziele.
- 45<sup>a</sup>      Kdez tweho tiela | hledaſſe.  
          Tudies ſweho ducha pta|ſe.

neb všelik v omyle stála,  
ež takéhož tebe hledala,  
jakéhož tě t'dy vidieše,  
660 když tě v rov vložila bieše.  
Viděla bieše za celo  
dřieve tvé umrlé tělo  
s kříže před sobú (slo)ženo  
a tak v rově položeno.  
685 Tak silnú bolestí sjata,  
po tvej smrti bieš' otjata,  
že nic nádeje nejměla,  
by tě kdy živa viděla.  
A tak v tej bolesti jsúci,  
690 po tvém pohřebu plačící,  
nejmějéše ničs myšlenie  
na tvé tretí den vzkriesenie.  
Tehdy Jozef když tě složi  
s kříže a v rově položi,  
695 tudiež Maria pohřebe  
svój duch v rově podle tebe,  
a tak nerozlučně s(l)úči  
k tvému tělu i prilúči,  
že by snáze rozlúčila  
700 duši s tělem bez omyla  
než svój duch ot těla tvého,  
tě milující mrtvého.  
Duch jeje byl viac v tvém těle  
nežli v jeje, to viem cele;  
705 kdež tvého těla hledáše,  
tudiež svého ducha ptáše;

FRANT. POŠL.

Akdez tve tielo ztratila.  
 Tudies | swoy duch isnym byla.  
 Czoż teh|dy to geſt wdiw hnati.  
 5 acz tebe | nemohla znati.  
 neb toho wfobie | neymieffe.  
 Gymz tē widietı ſuſ|ſyeffe.  
 Nawrat gıey duch gegie | wtielo.  
 Genz geſt przıtobie zaczyło |  
 Srrdce iegie hned nabude.  
 10 Wſeho | bludu ipodzbude.  
 Okako wtem | bludie mdleffe.  
 genz tako protie | boleffe.  
 Giſtie rzku acz geſt blud | gmyela.  
 ze ſye(y) bluditı nemnye|la.  
 Nebo ten blud zbluda nebył |  
 15 Ny otgynowad poſſel był.  
 Nez | zſrrdczye zmyłoſtı prawe.  
 Azbole|ſtı przienezdrawe.  
 Proto pane | myłoſtıwy.  
 Sudce ſprawny boze | żywy.  
 45<sup>b</sup> Miłoſt ta giżto gma wto||bie.  
 Aboleſt giż gma potobie.  
 By gy | ktobie omluwıla.  
 Acz naczem tobie | ſbludıla.  
 neobraczuy ſye any tbay |  
 nazeſky blud ate poptay.  
 5 Namy|łoſt ſwe vczennyczye.  
 Genz giż pro|tie horzem nyczye.  
 neb neplacze p|blud ny leſt.  
 nez promiłoſt apro|boleſt.

a kdež tvé tělo ztratila,  
tudiež svůj duch i s ním byla.  
Což tehdy to jest v div hnáti,  
710 ač tebe nemohla znáti?  
neb toho v sobě nejmíše,  
jímž tě viděti slušieše.  
Navrať jej duch jeje v tělo,  
jenž jest při tobě za celo,  
715 srdce jeje hned nabude,  
všeho bludu i po(z)bude.  
Ó kako v t(o)m bludě mdléše,  
jenž tako pro tě boléše!  
Jistě řku, ač jest blud jměla,  
720 že se blúdití nemněla;  
nebo ten blud z bluda nebyl,  
ni otjinovad pošel byl  
než z srdce, z milosti pravé  
a z bolesti přenezdravé.  
725 Proto, pane milostivý,  
súdce správný, Bože živý,  
milost ta, jižto jmá v tobě,  
a bolest, již jmá po tobě,  
by ji k tobě omluvila,  
730 ač na čem tobě sblúdila.  
Neobracuj se ani tbaj  
na ženský blud, a(l)e poptaj  
na milost své učennice,  
jenž již pro tě hořem nice,  
735 neb nepláče pro blud ni lešť  
než pro milost a pro bolest,

- Tak pilnye tebe tiezuczy. |  
 naymyleyffy pane rzkuczy.  
 10 aczs ty | gey wzał akde flozyl.  
 powiez my | kdes gey polozil.  
 Agazt poydu | tam bezftanye.  
 Iwezmu gey bezme|fkanye.  
 Okak wiedmo niewiedie|fe.  
 Atak uczenye bludieffe.  
 15 An|dielom drzew rzekla byla.  
 Ane|wiedie acz zomyła.  
 Pana meho | gfu precz wzał.  
 Anewiem kde | gey schowali.  
 Anerzekla gym | zagiste.  
 wzieni apolozili gste ||  
 46<sup>a</sup> Gehoz andieli nebyli.  
 Ny wzieni ny po|lozili.  
 Tobie gest rzekla zaczyelo.  
 Aczs | ty podyal ieho tielo.  
 Akdes flozil ne|tay kemnye.  
 5 powiez ozyw duffy wem|nye.  
 Neb andieli powiediet.  
 Nemohli | any wiediet.  
 plne giftoty otobie.  
 tys | tak sdziel iakz libo tobie.  
 Oprziedo|bry giezukriste.  
 Kteray myste zeny | giste.  
 ze tak otobie powiedie.  
 10 yaz | gey wezmu kde gey wzwiedie.  
 yozef | probazn nesmyel wziety.  
 Tweho tie|la any snyety.

tak pilně tebe tiežúci:  
Najmilejší pane, řkúci,  
ačs ty jej vzal a kde složil,  
740 pověz mi, kdes jej položil;  
a jazť pójdu tam bez stánie  
i vezmu jej bez meškánie.  
Ó kak vědmo nevědieše  
a tak učeně blúdieše.  
745 Andělóm dŕiev řekla byla  
a nevědě ač z omyla:  
Pána mého jsú preč vzali  
a neviem, kde jej schovali.  
A neřekla jim: zajisté  
750 vzěli a položili jste,  
jehož anděli nebyli  
ni vzěli ni položili.  
Tobě jest řekla za celo:  
Ačs ty podjal jeho tělo  
755 a kdes složil, netaj ke mně,  
pověz, oživ duši ve mně;  
neb anděli pověděti  
nemohli ani věděti  
plné jistoty o tobě.  
760 Tys tak sděl, jakž libo tobě.  
Ó předobŕý Jezu Kriste,  
která j' mysl té ženy jisté,  
že tak o tobě povědě:  
Jaz jej vezmu, kde jej vzvědě.  
765 Josef pro bázn nesměl vzieti  
tvého těla ani snieti



Skrzizie dolow nezly | wnoczy.  
 Bogie fye zidowske mocy |  
 Atoz gescze fuotpuszczonym.  
 15 Spilato|wym zlym nekrzszczonym.  
 Maria | noczy netbasse.  
 Ny fye nastrach ohle|dasse.  
 Ale udatnye rzkucz sibi.  
 yaz | gey wezmu ızalibi  
 Omaria czoz | dies ktomu.  
 46<sup>b</sup> az snad fchowan yest || wtom domu.  
 wnemz fye swaty | ohrziewal.  
 Tu kdez kokot nadn̄y | zpiewal.  
 aby take otazala.  
 die|wka gesto udrzwi stala.  
 5 Cfo ch|ces czo fdietı sobie wies.  
 yaz gey | wezmu gesczelı dies.  
 Oprziedıw|ne przewazeny.  
 Te zeny genz | zenske nenye.  
 Igedno newyhy|ma.  
 miasta ny strachu podgyma |  
 10 Bezewfye bazny nematny.  
 Slibu|ge rzkuczy udatnye  
 Powiez my | to pane zwiestie.  
 Wkterems yey | polozil miestie.  
 At tam poydu | ruczie znova.  
 15 Iwygmu gey yn|hed zrowa.  
 Ozeno tve uftawiczst|wie.  
 Gest welike ocziwiestwie |  
 Welikay twrdost tve wiery |  
 Gieyz gaz any kto wie miery |

- s kříže dolóv nežli v noci,  
boje sě židovské moci;  
a tož ješče s uotpuščením  
770 s Pilátovým, zlým nekřščeným.  
Maria noci netbáše  
ni sě na strach ohledáše,  
ale udatně řkúc, slíbi:  
Jaz jej vezmu i zalíbi.  
775 Ó Maria, což dieš k tomu,  
až snad schován jest v tom domu,  
v nemž sě svatý (Petr) ohřieval,  
tu kdež kokot nad ním zpieval,  
aby také otázala  
780 dievka, ježto u dřví stála:  
Čso chceš, co sdieti sobě vieš,  
jaz jej vezmu, ješče-li dieš?  
Ó predivné převáženie  
té ženy, jenž ženské nenie,  
785 i jedno(ho) nevynímá  
miesta ni strachu podjímá.  
Beze všie bázni nematn(ě)  
slibuje, řkúci udatně:  
Pověz mi to, pane, zvěstě,  
790 v kteréms jej položil miestě?  
ať tam pójdu rúče znova  
i vyjmu jej inhed z rova.  
Ó ženo, tvé ustavičstvie  
jest veliké očivěstvie;  
795 velika j' tvrdošť tvé viery,  
jejž jaz ani kto vie miery.

Ogiezuffy miłostıwy.

- 47<sup>a</sup> Tobu utie||sen wes swiet zywy.  
 proczs zapo|nul poymenye.  
 Rzeczy teyto smut|ney zenye.  
 Bud tobie yakoz gfy | chtıela.  
 5 Vffay domne yakz drzew | mnyela.  
 wiera atwogy czyny.  
 Ta | tie gyz zdrawu uczyny.  
 Azdat gest | kto gey otlozyl.  
 procz nedies kdes | gey polozıl.  
 At tie wezmucz yakz | myluye.  
 10 Vczennykom twym zwıestu|ge.  
 Giezuffy plny miłostı.  
 Nerod del | ıegie zadostı.  
 prowłaczıtı any dlıtı |  
 Ny wiecz teto zeny mdlıtı.  
 Neb gız | trzetı den trrpieczy.  
 Tebe newie na|krrmyeczy.  
 15 Czym tve duffye hla|dowıte.  
 Gestı gyny zywy nykte |  
 Nepostylı ny nakrrmy.  
 Zıwıeta wf|ıech zrozlicznych krrmy.  
 Kromıe | acz ty swu twarz ıznamye.  
 Dada | fyegıey znatı znamıe.  
 47<sup>b</sup> Podas || chleba tweho tıela.  
 Natom by prze|dostı gmiela.  
 Kdyz by swych droch|tow plnyegıe.  
 Napllnyl kos ırd|czye ıegie.  
 5 Chczesłı tehdy by nezıta|la.  
 naczyesłıe any ustala.

Ó Ježíši milostivý!  
 tobú utěšen ves svět živý,  
 proč zapo(ma)nul po jméně  
 800 řieci tejto smutnej ženě:  
 Buď tobě, jakož jsi chtěla,  
 ufaj do mne, jakž dřiev muěla;  
 viera a tvoji čini —  
 ta tě již zdrávu učiní.  
 805 A zdať jest, kto jej otložil,  
 proč nedieš, kdes jej položil?  
 ať tě vezmúc, jakž miluje,  
 učenníkóm tvým zvěstuje.  
 Ježíši, plný milosti,  
 810 neroď dél jeje žádosti  
 provláčiti ani dlíti  
 ni viac této ženy mdlíti;  
 neb již třetí den trpieci,  
 tebe nevie, n(i) krmieci  
 815 čím (s)vé duše hladovité,  
 ježto jiní živí nikte  
 nepostili ni nakrmí  
 z světa všech z rozličných krmí,  
 kromě ač ty svú tvář sznámě,  
 820 dada sě jej znáti známě,  
 podáš chleba tvého těla,  
 na tom by předosti jměla,  
 když by svých drochtóv plněje  
 naplnil koš srdce jeje.  
 825 Chceš-li tehdy, by nestála  
 na cestě ani ustála,

Poffyl | aobwłaz snaznyegie.  
 Trziewa hla|dne duffye iegie.  
 Acz negynym ale | ponye. *asym*  
 Sladkoſtí ſwe drahe wonie |  
 10 Tys chleb zywy genz gmas wfo|bie.  
 wfichnu rozkos wſakey dobre |  
 Drahu wónyu wneumierzie.  
 za|dagiczym das uwierzie.  
 Zywort ie|gie tiela ſtatí.  
 Nemoz dluho any | trati.  
 Kromie iedno acz ty ruczye |  
 15 Zgiewis ſye gey neotluczie.  
 yenz | ſy ziwot iegie duffye.  
 Gynakt | wſe zdrawie ruſye.  
 Tehdy giezus | hned te chwile.  
 weczye gey ma|ria mile.  
 48<sup>a</sup> Obrrtſy ſye poſwey bie|die.  
 Rabony gmu odpowiedie  
 Gie|zus przyczyny ſlow wiecze.  
 Nedoty|kay ſye mne wiece.  
 Opromiene|nyu prawiece.  
 5 toho wrchnyeho | boziczye.  
 Boleſt ſye gegie obraty |  
 Wſylnu radoſt ynawrati.  
 Aſzy ie|gie boleſtiwe.  
 Zmyenychu ſye | wmyloſtiwe.  
 Kdyz maria ſlyſie | ſwe gmye.  
 10 Ze gie tako pozwa | weymye.  
 Neb tak bieſſe zuobyczie|gie.  
 Nawykl gie zwatí miſtr ie|gie.

- posil a obvlaž snažněje  
 třeva hladné duše jeje,  
 ač nejiným, ale poně  
 830 sladkostí své drahé vóně.\_  
 Tys chléb živý, jenž jmaš v sobě  
 všichnu rozkoš (v) všakej době,  
 drahú vónu v neumieře,  
 žádajícím dáš u vieře.  
 835 Život jeje těla státi  
 nemóž dlúho ani tráti  
 kromě jedno, ač ty rúce  
 zjevíš se jej, neotlúče,  
 jenž si život jeje duše,  
 840 jinakť vše zdravie rušie.  
 Tehdy Ježúš hned té chvíle  
 vece jej: Maria! Mile  
 obrťsi se po svej biedě,  
 Rabony! j'mu odpovědě.  
 845 Ježúš přičini slov, vece:  
 Nedotýkaj se mne více.  
 Ó proměn(ě)ni(e) prav(i)ce  
 toho vrchnieho božice!  
 Bolesť se jeje obráti  
 850 v silnú radost i navráti  
 a slzy jeje bolestivé  
 změnichu se v milostivé.  
 Když Maria slyše své jmě,  
 že je tako pozva ve jmě, —  
 855 neb tak bieše z uobyčeje  
 navykl je zváti mistr jeje, —

poczy ynhed porozumu. |  
 Gyz iako przichodiecz kumu. |  
 własczi sladkost toho zwanye |  
 15 wnemzto pozna bezmeskanye |  
 Zey mistr iegie prziezaduczyu. |  
 Giezus krystus wfemohuczy |  
 Tdy duch iegie ozywenye.  
 Przy|gie ismyśl nawracenye.  
 48<sup>b</sup> Kdyz giezus wiece mluwití.  
 Chtiefe asflow przicznyti.  
 Maria sye neldrr|zye wtom.  
 By gmu dala chwili | natom.  
 vprzielisney radoſti gfuczy |  
 5 przierussy ieho rzecz rzkuczy.  
 Ra|boní genz sye znamena.  
 Wnyuz by | rzekla mistrze zgmena.  
 Nemnyese by giey potrzebno.  
 Mohlo byty | flowo iedno.  
 10 Giez bieſſe nalezla flo|wo.  
 Znebie poslane otcziewo.  
 ato | mnoho lepsze mnyesse.  
 yesto rada | ſdieti chtieſſe.  
 Dotknuti sye flowa | toho.  
 nez gynych ſlyſſietí mnoho |  
 Omiloſt iegie przieſilna.  
 15 Netrr|pieliwa apilna.  
 Geſcze doſti wtō | neymíela  
 Kdyz gyz giezussye wi|diela.  
 Aſſnym mluwiti moziessie |  
 Ze sye ho dotknuti chtieſſe.

poči inhed po rozumu,  
již jako přichodiec k umu,  
vlaščí sladkost toho zvané,  
860 v nemžto pozna bez meškání,  
že j' mistr jeje přežádúc(i),  
Ježúš Kristus všemohúcí.  
T'dy duch jeje oživenie  
přije i smysl navrácenie.  
865 Když Ježúš více mluvit  
chtieše a slov přič(i)niti,  
Maria se nesdrže v tom,  
by j'mu dala chvíli na tom,  
v přielišnej radosti jsúci,  
870 přeruší jeho řeč, řkúci:  
Rabony, jenž se znamená,  
vnuž by řekla: mistře z jména.  
Nemnieše, by jej potřebno  
mohlo býti slovo jedno,  
875 jež bieše nalezla, slovo  
s nebe poslané otcevo;  
a to mnoho lepšíe mnieše,  
ježto ráda sděti chtieše,  
dotknúti se slova toho,  
880 než jiných slyšeti mnoho.  
Ó milost jeje přesilná,  
netrpělivá a pilná,  
ješče dosti v tom nejměla,  
když již Ježúše viděla  
885 a s ním mluvití mozieše,  
že se ho dotknúti chtieše.



Wie|dieffe giſtye doneho.  
 49<sup>a</sup> ze welika || mocz otneho.  
 Wychodieffe przeproſt<sup>a</sup>|nye.  
 vzdrawuyicz wkazdey ſtranye |  
 Opane przyemyloſtiwy.  
 Miſtrze wie|rny lutoſtiwy.  
 5 Kaks ty dobry wſiē | tiem gyſtym.  
 giz ſu prawym ſrrd|czem czyſtym.  
 Otot gſi ti przebla|zeny.  
 Gyz ſproſtenſtwie wzaloze|nyu.  
 Swym ſrdcem tebe hledagy |  
 Ofczaſtny ktoz wtiē uffagy.  
 10 Neb to | prawda bezomyła.  
 yeſt bude iwef|dy była.  
 ze ty wſieczky miluyuczie |  
 Miluyes ihledagiczie.  
 anykdy i|wiedney ſtraſti.  
 Neoftawis zadne | wlaſti.  
 15 Ktoz tie mienye iwtie wie|rzie.  
 prawym ſrdcem bez bezwie|rzie.  
 yakoż tato miłownyczye.  
 twa | iwierna vczennyczye.  
 wſproſten|ſtwiū tebe hledala.  
 atie wiernye | uhledala.  
 vſſala wiernye dotebe ||  
 49<sup>b</sup> aneotluczena tebe.  
 Kromie wiecze do|czakala.  
 Ottebe nezli czakala.  
 Naſſe|duymyz vmiloſti.  
 pokorne zene zadoſti |

Vědieše jistě do neho,  
že velická moc ot neho  
vychodieše preprostraně,  
890 uzdravujíc v každej straně.  
Ó pane přemilostivý,  
mistře věrný, lútostivý!  
kaks ty dobrý všem těm jistým,  
již sú pravým srdcem čistým.  
895 Ó toť jsú ti přeblaženi,  
již sprostenstvie v založeníu  
svým srdcem tebe hledají.  
Ó šťastni, ktož v tě ufají;  
neb to pravda bez omyla  
900 jest, bude i vezdy byla,  
že ty všecky milujúcie  
miluješ i hledajícíe,  
a nikdy i v jednej strasti  
neostavíš žádné vlasti.  
905 Ktož tě mienie i v tě věrie  
pravým srdcem bez bezvěrie,  
jakož tato milovnice  
tvá i věrná učennice  
v sprostenstviu tebe hledala  
910 a tě věrně uhledala,  
ufala věrně do tebe  
a neotlúčena tebe  
kromě viece dočakala  
ot tebe nežli čakala.  
915 Následujmyž u milosti  
pokorné žen(y) žádosti,

Bychom mohli tudiez prítí.  
 5 Kdez | gest ona isnyu bytí.  
 zaplacz boz kaz|dy kbohu nato.  
 Rozpomana pra|wie nato.  
 ze take hrziesnycze yfuczie |  
 nepokril sye hledagiuczye.  
 vcz sye | priehrziesny czlowiecze.  
 10 plakaty | wiecz nez drzew brecze.  
 Srrdcem | bozieho ztraceny.  
 azadati naleze nye.  
 vcz sye otmarie take.  
 Mimo | gyne chwile wfake.  
 Giezussye wes|dy uffatí.  
 ahledagie nalezatí.  
 15 pro|tiwenstwie igednoho.  
 Newazyty | wfrrdczy mnoho.  
 Vtiechy zadne | neymyetí.  
 Bezgiezusse ny przigie|ti.  
 Pron wfleckerno potupiti.  
 Acz | chczes wgeho sled wfstupiti.  
 50\* Vcz || sye giezussye mileho.  
 Zrzieti wrowie | frrdczye tweho.  
 Otwal kamen po|prostranu.  
 Otbozieho hrobu wftra|nu.  
 Otlucz tiezy wfy twrrdostí.  
 5 Wz|dwihny gieffutností.  
 Ottweho frrdecz|ka dwerzy.  
 apak mile ptay awezrzy |  
 yestlit giezus prostrzed neho.  
 Cho|wayz wmylofrdi ieho.

bychom mohli tudiež príti,  
kdež jest ona, i s ňú býti.  
Zaplač každý k Bohu (z)a to,  
920 rozpomana právě na to,  
že také hřiešnice jsúcie  
nepokryl sě hledajúcie.  
Uč sě, prehřiešný člověče,  
plakati viac než dřiev, breče  
925 srdcem božieho ztracenie,  
a žádati nalezenie.  
Uč sě ot Marie také  
mimo jiné chvíle všaké,  
(v) Ježúše vezdy ufati  
930 a hledaje nalezati;  
protivenstvie i jednoho  
nevážiti v srdci mnoho,  
útěchy žádné nejmiati  
bez Ježúše ni přijěti,  
935 proň všeckerno potupiti,  
ač chceš v jeho sled vstúpiti.  
Uč sě Ježúše milého  
zřieti v rově srdce tvého,  
otval kámen po prostranu  
940 ot božieho hrobu v stranu.  
Otluč tieži všie tvrdosti,  
vzdvihni (kámen) ješutnosti  
ot tvého srdéčka dveří  
a pak mile ptaj a vezři,  
945 jest-liž Ježúš prostřed neho,  
chovajž v milosrdí jeho.

Paklit iezis | nebude wnem.  
 10 Stana naprzied po | placziz ponem.  
 wzalozeniu wierne | zbudy.  
 Hledagie nayne lidy.  
 vez | fye nanyekterem miestie.  
 By gey | mohl zwiedietı zwiestie.  
 Prossyz ie|ho. zwfye snaznostı.  
 15 Splaczem wfr|deczney zadostı.  
 Aby raczil ktobie | prziti.  
 przida ktobie stobu byti  
 Strz|iez fye pychy azawıstı.  
 Hnyewu smı|lstwa nenawıstı.  
 Lakomstwa lakoty | take.  
 Giesiutnostı wfelikake.  
 50<sup>b</sup> aneb || tiemy czyny zlymy.  
 Sedmy hrziechy | uhlawnymy.  
 precz gey otsebe za|pudıs.  
 Akwiecznemu hnyewu | wzbudıs.  
 5 protoz zadost wfy vmo|rze.  
 Swietsku. naklon fye wpo|korzie.  
 apozrzy opiet whrob bozy |  
 yenz gest wfwem frrdecznem lozy |  
 vzrzıflı andiely prawie.  
 Knoham | sediece akhlawie.  
 10 Toczis acz wfwem frrdczy poznas.  
 ze nebeske | zadostı gmas.  
 Skrrzienyez wfak | gescze gmyetı.  
 Nemozes any wie|diety.  
 Giezusie miłostıwcho.  
 Stwo|rzitele swieta wfcho.

Pak-liť Ježíš nebude v nem,  
stana napřed, plačiz po nem;  
v založeníu věrné zbudi,  
950 hledaje na jiné lidi.  
Uč se, na některém místě  
by jej mohl zvědět zvěstě,  
prosiž jeho z všie snažnosti  
s pláčem v srdečnéj žádosti,  
955 aby ráčil k tobě přiti,  
při(j)da k tobě, s tobú býti.  
Střez se pýchy a závisti,  
hněvu, smilstva, nenávisti,  
lakomstva, lakoty také,  
960 ješutnosti všelikaké;  
aneb těmi činy zlými,  
sedmi hříechy úhlavnými,  
preč jej ot sebe zapudíš  
a k věčnému hněvu vzbudíš.  
965 Protož žádost vši umoře  
světskú, nakloň se v pokoře  
a pozři opěť v hrob boží,  
jenž jest v (t)vém srdečném loži.  
Uzříš-li anděly právě  
970 k nohám sediece a k hlavě,  
tociž ač v svém srdci poznáš,  
že nebeské žádosti jmáš,  
skrzě něž však ješče jmieti  
nemóžeš ani věděti  
975 Ježíše milostivého,  
stvořitele světa všeho;

- 15      Nerod wtom | doſtſi gmiewatſi.  
           ny zſtana upo|cziwatſi.  
           ale placz wfobie ho ptagie |  
           Donydz nenaydes hledagie.  
           apak|lit fye kdy ukaze.  
           Awtwey fye za|doſtſi ſkaze. *ukazytſi*  
           Nerod wfye uffatſi ſmieie ||
- 51<sup>a</sup>      Donadz ho nepoznaz čziele.  
           Kromie | tiez ho modlbu wfobie.  
           at fye ukaze | ſam tobie.  
           Smiegi wiernye ſlibitſi | to.  
           Chczes uwierzie ty nebo kto |
- 5      Khrobu tweho ſrrdczye ſtatſi.  
           Splac|zem giezſiufie hledatſi.  
           Nerozpacznie | wzdy hledagie.  
           Apokorne ſrrdcze | gmagie.  
           przykładem ſrrdcem mar|thine.  
           Izadne utiechy gyne.
- 10      Nebu|deſſi wſrdczy gmietſi.  
           Mymo giezſiſie | ny chtietſi.  
           Geho miłoſtſi zgiewen̄y |  
           Naleznes gey to wiem ymnym |  
           Ipoznas gey tak iakz potom.  
           Ne|budet potrzeba otom.
- 15      pytatſi ot|gynych kto ge.  
           Giezſius wfyech | hrzieſnych nadiegie.  
           Ale ty gey | wiecz ukazges.  
           Gynym zwiſtuyes | y wſkazes.  
           zes boha widiel iwz|wiediel.  
           arzka to mi geſt powie||diel.
- 51<sup>b</sup>

nerod' v tom dosti jmievati,  
ni stana upočívati;  
ale plač, v sobě ho ptaje,  
980 donidž nenajdeš, hledaje.  
A pak-liť sě kdy ukáže.  
a v tvej sě žádosti skáže,  
nerod' vše ufati směle,  
do(ň)adž ho nepoznáš cele,  
985 kromě těž ho modlbú v sobě,  
ať sě ukáže sám tobě.  
Směji věrně slíbiti to:  
chceš u viere ty nebo kto  
k hrobu tvého srdce státi,  
990 s pláčem Ježíše hledati,  
nerozpačně vždy hledaje  
a pokorné srdce jmaje  
příkladem srdc(e) Mar(iina)  
i žádné útechy jiné  
995 nebudeš-li v srdci jmiati  
mimo Ježíše ni chtieti,  
jeho milosti zjevením  
nalezneš jej, to viem i mním.  
I poznáš jej tak, jakž potom  
1000 nebudeť potreba o tom  
pytati od jiných, k(de) je  
Ježúš, všech hříšných nádeje;  
ale ty jej viac uká(ž)eš  
jiným, zvěstuješ i vzkážeš,  
1005 žes Boha viděl i vzvėděl  
a řka: To mi jest povėděl,



Gemuzto wŕie chwala iczeŕt.  
 Sŕwatym duchem wootczy wzdy geŕt |



**Tuto ŕye poczyna poczy placz ŕwaŕte  
 marzie.**

- 5     **O** wŕichny genz | czieŕtu gdetē.  
 Tuto ŕemnu | ŕmutnu ŕiedte.  
 Awizte aczt | ktera boleŕt.  
 Kmey boleŕtŕ podobna | geŕt.  
 Azieleyte ŕemnu meho.  
 Syna | ŕrdecznye mileho.  
 10    wizte gha nakŕzizy pnyece.  
 Ty tiezke muky trrŕpiece.  
 Wizte nadnym tu odiwu |  
 dan geŕt wŕyem awprotiwu.  
 Diw | ze mye widite ziwu.  
 Protu mu tiezku protiwu.  
 15    Bezwiŕye wyny geŕt | podieŕŕen.  
 Anaŕŕibenyczy obieŕŕen |  
 Trrpŕ muku nezawynŕw.  
 Any czo | zleho uczynyw.  
 Ano bezewŕeho | prawa.  
 Ten genz geŕt andieŕŕka | ŕawa.  
 52\*   Geŕt zlym newynnye obuŕzen.  
 Akrziewie naŕmrt oŕfuzen.  
 Tuto | geŕt prawy ŕud zwracen.  
 Wŕeho praŕwa ŕud przywracen.  
 Rownoŕt praŕwa zamucena.  
 5     Aprawedlnoŕt poraŕzena.

jemužto vše chvála i česť .  
s svatým duchem v (o)tci vždy jest.



### **Tuto se počíná pláč svaté Mařie.**

Ó všichni, jenž cestú jdete,  
tuto se mnú smutnú sědte  
a vizte, ačť která bolest  
k mej bolesti podobna jest,  
5 a želejte se mnú mého  
syna srdečně milého.  
Vizte j'h(o) na kříži pniece,  
ty těžké muky trpiece;  
vizte nad ním tu odivu,  
10 dán jest všem (na) protivu.  
Div že mě vidíte živu  
pro tu mú těžkú protivu.  
Bez všie viny jest poděšen  
a na šibenici oběšen,  
15 trpí muku, nezaviniv  
ani co zlého učiniv;  
ano beze všeho práva  
ten, jenž jest andělská sláva,  
jest zlým nevinně obuzen  
20 a kř(i)vě na smrt' otsúzen.  
Tuto jest pravý súd zvrácen,  
všeho práva súd převrácen;  
rovnosť práva zamúcena  
a pravedlnosť poražena;

Zabludil rozum smudrostí |  
 zidowfku zawistnu zloſti  
 Meho ſyna | otfudili.  
 Anewynnye zahubili.  
 Ob|ratte zidowe was ſud.  
 Znamenay|te was tiezky blud.  
 10 Zlyſte byli po|taz wzeli.  
 Kamſte mudroſt ſwu | podieli.  
 Czo geſt matie zawyní|la.  
 Kteryl geſt hrziech uczynyla |  
 Ze geſt ſſweho ſyna zbawena.  
 Aza|loſtnye ofſyrzyna.  
 15 wy gſte mye ſy|na zbawili.  
 Chudym otczye zahu|bili.  
 wſiech ſmutnych utieſſytele |  
 nemocznych uzdrawitele.  
 wſiech | praczných pomoczytele  
 wſeho zle|ho zbawitele.  
 52<sup>b</sup> Obratte ſud wy zy||dowe.  
 welíczyt ſu wnem bludowe.  
 krzy|wy gſte ſudczie ſud gmieł.  
 Zle gſte | ſkrrzie to poſpieł.  
 wizte wſiechna | prawa prawaa.  
 5 Ktery znych ten | ſud wydawa.  
 aby ſtworzitele ſweho |  
 zabilo ſtworzenye ieho.  
 Krale ſweho | otfudili.  
 anewinnnye zahubili.  
 vmo|rzili ſmrtíu twrrdu.  
 Swu neſbednu | pychu hrrdu.

- 25      zablúdil rozum s múdrostí  
         židovskú závistnú zlostí.  
         Mého syna otsúdili  
         a nevinně zahubili.  
         Obratte, židové, váš súd,  
30      znamenajte váš těžký blud;  
         zlý ste byli potaz vzěli,  
         kam ste múdrost' svú poděli?  
         Co jest mátě zavinila,  
         který-l' jest hřiech učinila,  
35      že jest svého syna zbavena  
         a žalostně osiř(e)na?  
         Vy jste mě syna zbavili,  
         chudým otce zahubili;  
         všech smutných utěšitele,  
40      nemocných uzdravitele,  
         všech pracných pomocitele,  
         všeho zlého zbavitele.  
         Obratte súd, vy židové,  
         velicíf sú v nem bludové!  
45      Křivý jste, súdcie, súd jměli,  
         zle jste skrzě to pospěli.  
         Vizte všechna práva pravá.  
         Který z nich ten súd vydává,  
         aby stvořitele svého  
50      zabilo stvořeníe jeho?  
         Krále svého otsúdili  
         a nevinně zahubili,  
         umořili smrtú tvrdú,  
         svú nezbednú pýchú hrdú.
- \*

- 10 Kteru wynu gest za|wynyl.  
 Kteryli hrziech gest uczynil |  
 Owsteklý zidowſky rode.  
 Slepy zaby|ly narode  
 Cſo gſy ſpachał nadne|wynnym.  
 zles ſdiel ſobie iſynom | twym.  
 Nemudru gſte radu gmieli |  
 15 Kdyz yſte ieho gietı chtieli.  
 Zawıſty | gſte gmu neprzieli.  
 Nebo gſte zle | ſkutky gmieli.  
 Zli dobreho nechtie | gmieti.  
 Ni gho mohu wırrdczy | ſhrzieti.  
 Ny oczyma gho widietı ||  
 53• Any czo dobreho przieti.  
 On gest | was trefktal zezleho.  
 Mnoho wem | czynyl dobreho.  
 Awy gſte pak gem|ſe geho.  
 przielis uczynyli zleho.  
 5 Ia|ko złodiegie wazali.  
 Mezy oczy ie|mu pliwali.  
 Koſſye hanebnye wazali |  
 przywazawſe bicziewali.  
 hanyegice | nan krzıkali.  
 Trrnym gho koruno|wali.  
 Potom nakrziz przikowali |  
 10 zlucz ſuocztem piti dawali.  
 Koſti | zlamati kazali.  
 pak ſrrdce kopym | proklali.  
 atu gſte ſwu zloſt ſkonali |  
 To gſte wſe nadnym tryſczieli.

55 Kterú vinu jest zavinił,  
který-li hřiech jest učinil?  
Ó vzteklý židovský rode,  
slepý zabylý národe!  
čso jsi spáchal nad nevinným,  
60 zles sděl sobě i synóm tvým.  
Nemúdrú jste radu jměli,  
když jste jeho jéti chtěli,  
závistí jste j'mu nepřieli,  
nebo jste zlé skutky jměli.  
65 Zlí dobrého nechtie jmieti  
ni j'ho mohú v srdci shřieti  
ni očima j'ho viděti  
ani co dobrého přieti.  
On jest vás tresktal ze zlého,  
70 mnoho vem činil dobrého;  
a vy jste pak, jemše jeho,  
přieliš učinili zlého:  
jako zloděje vázali,  
mezi oči jemu plvali,  
75 k osě hanebně vázali,  
přivázavše bičevali,  
hanějíce naň kříkali,  
trním j'ho korunovali;  
potom na kříž přikovali,  
80 žluč s uoctem píti dávali,  
kosti zlámati kázali,  
pak srdce kopím proklali  
a tu jste svú zlost skonali.  
To jste vše nad ním tryščeli,

- Neb | gŕte gey wŕwey meczy gmyeli.  
 15 Ob|ratte ſud obratte ſud.  
 poznate wnē | weliky blud.  
 Gaz nynye ſmutna | zaloſtna.  
 Syra ſtraſtna aboleſtna |  
 Meho ſynaczka zbawena.  
 azaloſt|nye oſſyrzyna.  
 53° proſſy uſſyſte mie || nynye.  
 wezrziecz name zamuczenye |  
 name welike zaloſty.  
 Anatiezke me | boleſti.  
 Smym mye ſynem ukrzy|zugte.  
 5 nakrziz mye knemu przy|kuyte.  
 Radat chcey tak ſnym vm|rzieta.  
 Budetel my toho przyety |  
 Takt me ſrrdce tuby zbude.  
 Atat | my ſmrt lehka bude.  
 Ale czo my | to hubeney.  
 10 Wŕye zaloſti naplne|ney.  
 Ma proſba pomoze uwas |  
 wtento vmoy zaloſtny czas.  
 proſ|by me neuſſyſſyte.  
 Any mne wtom | utieſſyte.  
 Gmate ſrrdczye zkame|nala.  
 Akſlitowanyu ztwrdala |  
 15 Nademnu ſye neſzielite.  
 Any mne | wtom uſſyſſite.  
 Ny meho ſyna zba|wite.  
 Any yho ſkrrzie ſlozite.  
 Ob|ratite ſud obratite.

- 85      neb jste jej v svej m(o)ci jměli.  
Obratťe súd, obratťe súd,  
poznáte v nem veliký blud!  
Jaz, nynie smutna, žalostna,  
sira, strastna a bolestna,  
90      mého synáčka zbavena  
a žalostně osiř(e)na,  
proši, uslyšte mě nynie,  
vezřiec na mé zamúcenie,  
na mé veliké žalosti  
95      a na těžké mé bolesti.  
S mým mě synem ukřižujte,  
na kříž mě k nemu přikujte;  
rádať chci tak s ním umřieti,  
budete-l' mi toho přieti.  
100      Takť mé srdce túhy zbude  
a ta(k)ť mi smrt lehka bude.  
Ale co mi to hubenej,  
všie žalosti napln(ě)nej,  
má prosba pomóže u vás  
105      v tento u mój žalostný čas!  
Prosby mé neuslyšíte  
ani mne v tom utěšíte:  
jmáte srdce zkameňalá  
a k slitovániu ztvrďalá,  
110      nade mnú se nesželíte  
ani mne v tom uslyšíte  
ni mého syna zbavíte  
ani j'ho s kř(í)že složíte.  
Obratite súd, obratite



- akbohu fye | nawratite.
- 54<sup>a</sup> Giene moy zmilely || synu.  
 Ktobie fye vmey nuzy wínu |  
 wnyuz kmemu synu milemu.  
 Mym | mylym synem kdanemu.  
 On mǐ | to dal mǐsto sebe.  
 5 proto nynye | prossym tebe.  
 Vties mǐe zaloſtnu | ſtraſtnu.  
 Smutnu zaloſtnu neſcaſtnu.  
 popros zato wſyech | twych znamych.  
 Auties mǐe tiem | wtuhach mych.  
 10 By mǐ as toho | poprzyeli.  
 Atu miłoſt ſemnu ſdie|li.  
 Bych tam nakrziz kſſrdeczne|mu.  
 Mohla wzleſti kſynu ſwemu |  
 Kzmilelemu krozkolnemu.  
 Auwe|ch mnye giſ kumrzelemu.  
 15 Bych | vmyla ieho rany.  
 Genz gſu tak | welmy zedrany.  
 Zekrwaweny | aztrhany:  
 Rozſyrzeny nawſye | ſtrany.  
 Otruczy krew uwazaty |  
 Oplakati zczielowati.
- 54<sup>b</sup> Bieda || mnye ſynaczka meho.  
 Srrdeczne|ho zmileleho.  
 Pyczte wſychny ſem|nu ieho.  
 Newynnye zahubeneho |  
 Gyuz wſye kraſa ſneho ſeſla.  
 5 wſie | tuha wme ſſrdce wella.  
 Gyz fye | tielo dolow borzy.

- 115 a k Bohu se navratite!  
Jene, můj zmilelý synu,  
k tobě se v mej nůzi vinu  
vňuž k mému synu milému,  
mým milým synem k danému.
- 120 On mi t(ě) dal miesto sebe,  
proto nynie prosím tebe,  
utěš mě žalostnú, strastnú,  
smutnú, žalostnú, nešťastnú.  
Popros za to všech tvých známých
- 125 a utěš mě tiem v túhách mých,  
by mi as toho popřeli  
a tu milost se mnú sděli,  
bych tam na kříž k srdečnému  
mohla vzlézt, k synu svému,
- 130 k zmilelému, k rozkošnému,  
auvech mně! již k umřelému;  
bych umyla jeho rány,  
jenž jsou tak velmi zedrány,  
zekrvaveny a ztrhány,
- 135 rozšířeny na vše strany;  
otrúci krev, uvázati,  
oplakati, zcelovati.  
Běda mně synáčka mého  
srdečného, zmilelého!
- 140 pyčte všichni se mnú jeho,  
nevinně zahubeného.  
Juž vše krása s neho sešla,  
vše túha v mé srdce vešla,  
již se tělo dolóv boří

Amesřrdce wtuhach horzí.  
 wiece wieczesz tuhy | sporzy.  
 Dıw ze mne hned neumořzy.  
 Nezdalo mnye ſye hubeney |  
 10 wſye gyz tuhy naplneney.  
 By | gmu bylo czo trrpietı.  
 Amnye ty | tuhy widietı.  
 Atu horzku zaloft | gmietı.  
 Newiedie ſobie czo ſdietı |  
 Lepſieho ſem ſye nadala.  
 15 Aden | Otedne czakala.  
 plnym mym | řrdcem zadala.  
 Ayuzt ſem tuhy | dozdała.  
 Gyz wızı oczyma ſwy|ma.  
 zkorzen yuz wyplakalyma |  
 Czoż yuz moħu rzeczy wiece.  
 55 wızı || gey nakrzyzy pnyece.  
 wſe tielo | dolow letiece.  
 Tiezkoftı ſpadnutı | chtiece.  
 Auwech moy zmlıely ſy|nu.  
 5 Kkomu ſye ıaz wiecz przy|wynu.  
 Moy przeřrdeczny ſynacz|ku.  
 Aiedyny iedynaczku.  
 Ma mı|la ſladka radoſtı.  
 Giez wzdy ſtobu | gmiegiech doſtı.  
 Donydz tie przed|ſobu widiech.  
 10 wezdy tobu rado|ſtna biech.  
 wſe utieffenye ſtobu | gmiech.  
 Gakez koliwiek ſama | chtiech.  
 Moy myly ſynu iedyny. |

- 145 a mé srdce v túhách hoří;  
viece, vicež túhy spoří,  
div že mne hned neumorí.  
Nezdálo mně se hubenej,  
všie již túhy napln(ě)nej,  
150 by j'mu bylo co trpěti  
a mně ty túhy viděti  
a tu hořkú žalost jmieti;  
nevědě sobě co sdieti.  
Lepšieho sem se nadála  
155 a den ote dne čakala,  
plným mým srdcem žádala  
a južť sem túhy doždala.  
Již vizi očima svýma,  
z kořen juž vyplakalýma,  
160 což juž mohu řieci vice?  
Vizi jej na kříži pniece,  
vše tělo dolóv letiece,  
těžkostí spadnutí chtiece.  
Auvech, mój zmilelý synu,  
165 k komu se jaz viac přivinu,  
mój přesrdečný synáčku  
a jediný jedináčku!  
Má milá sladká radosti,  
jéz vždy s tobú jmějéch dosti,  
170 donidž tě před sobú vidiech,  
vezdy tobú radostna biech;  
vše utěšenie s tobú jmiech,  
jakéž kolivěk sama chtiech.  
Mój milý synu jediný,

Czaſty nyczymz zlym newynny |  
 wſeho dobreho przeplny.  
 15 Ktoz | mŕe wiecz utieſſy gyny.  
 Gyzt | geſt ma utiecha ſtala.  
 awſye za|loſt namŕe wſtala.  
 wſye my ſye | tuha doſtala.  
 Nelzie mŕ geſt by | przieſtala.  
 55<sup>b</sup> Kto mŕe zbawŕ me || zaloſtŕ.  
 Kto mŕe wratŕ kmey radoſtŕ |  
 Gychz ſem drziewe gmiela doſtŕ.  
 zme|ho ſynaczka miłoſtŕ.  
 agŕz ſem wſiech | owſem zbyla.  
 5 Smrt by my mileyſy | byla.  
 Omoy ſynu twe mŕe rany  
 Mu|cze wſudy muczie nawſye ſtrany |  
 wduffy wſrdczy igynady.  
 Staly ſu | me wſiechny rady.  
 plna ſem bole|ſtŕ czyele.  
 10 wuoczy uprrſech 1wtie|le.  
 Ztratŕwſy toho przietele.  
 wſeho | ſwieta ſtworzitele.  
 wſiech zaloſt|nych tieſſitele  
 wſiech pracznym ob|ranitele.  
 Ktera geſt kdy matŕe by|la.  
 naten ſwŕet ſye porodŕla.  
 15 tak | ntieſſena tak ſczaſtna.  
 Tak truchla | ſmutna a aſtraſtna.  
 Tak poczſczena | powyſſena.  
 Tak hubena poraze|na.  
 yako ſem yaz hubenyczye.

175 čistý, ničímž zlým nevinný,  
všeho dobrého přeplný,  
ktož mě viec utěší jiný?  
Již jest má útěcha stala  
a vše žalost na mě vstala,  
180 vše mi se túba dostala;  
nelžě mi jest, by přestala.  
Kto mě zbaví mé žalosti,  
kto mě vrátí k mej radosti,  
jichž sem dříve jměla dosti  
185 z mého synáčka milosti?  
a již sem všech ovšem zbyla,  
smrt by mi milejší byla.  
Ó můj synu! tvé mě rány  
mučie všudy, (na) vše strany,  
190 v duši, v srdci i jinady.  
Staly sú mé všechny rady,  
plna sem bolesti cele:  
v uočí, u prsech i v těle,  
ztrativši toho přieteľa,  
195 všeho světa stvořitele,  
všech žalostných těšitele,  
všech pracných obranitele.  
Která jest kdy máte byla  
na ten svět se porodila  
200 tak utěšená, tak šťastná,  
tak truchlá, smutná a strastná,  
tak počščená, povýšená,  
tak hubená, poražená,  
jako sem jaz hubenice,

- pll|na wfady wfy tuziczye.  
 56<sup>a</sup> wfiech || boleſtj wfy zaloſtj.  
 wfy ſtraſty | wfy hubenoſtj.  
 Omoy kwiete | prziezaduczy.  
 wfeho kwietie kra|ſe ktwuczy.  
 5 Slechetnyeyfy wfeho | ſwiete.  
 Rozkoſnyeyfy wfeho kwie|ta.  
 yaz twa prziezaloſtna ma|tie.  
 vmrziela bych rada zatie |  
 Nepoyednu ale ſtokrat.  
 Aktomu | geſcze tiſſuczkrat.  
 10 Gyz ſem ſye | ſtobu mynula.  
 gyz ma radoſt | wfy zhynula.  
 wfy zaloſtj na|mie ſpadly.  
 wewfy .ſye vme udy | wkładly.  
 Okak gfy naſſwiet poz|die dan.  
 15 atak nahle ſmrti pod|dan.  
 Rozkoſnye naſſwiet poro|zen.  
 awſiem nawſe dobre wzplo|zen.  
 ayuz zaloſtnye vmorzen.  
 zmu|czen azbit wfady zkorzen.  
 Mie ſy | ſwu matku opuſtil.  
 56<sup>b</sup> Awfy zaloſt || zaloſt namye ſpuſtil.  
 Twym wra|zedlnykom opuſtil.  
 Drziewe nez | gfy duſſy puſtil.  
 Moy prziezmy|lely ſynaczku.  
 aiedyny iedynaczku |  
 8 wezrzy namye anatweho.  
 Vcze|nnyka wzwoleneho.  
 naiana | nabra tweho.

205 plna všady všie túžice,  
všech bolestí, všie žalosti,  
všie strasti, všie hubenosti.  
Ó můj květe přezádúcí,  
všeho kvietie krásie ktvúcí,  
210 šlechetnější všeho světa,  
rozkošnější všeho květa;  
jaz tvá přezalostná máte  
umřela bych ráda za tě,  
ne po jednú, ale stokrát  
215 a k tomu ješče tisúckrát.  
Již sem se s tobú minula,  
již má radost vše zhynula;  
vše žalosti na mě spadly,  
ve vše se v mé údy vkladly.  
220 Ó kak jsi na svět pozdě dán  
a tak náhle smrti poddán!  
rozkošně na svět porozen  
a všem na vše dobré vzplozen  
a juž žalostně umořen,  
225 zmučen a zbit všady z kořen;  
mě si, svú matku, opustil  
a vši žalost na mě spustil,  
tvým vražedlníkom otpustil  
dřieve, než jsi duši pustil.  
230 Můj přezmilelý synáčku  
a jediný jedináčku!  
vezři na mě a na tvého  
učenníka vzvoleného,  
na Jana, na bra(tra) tvého,



- Natetcziczye czis | wlaſtneho.  
 Ten geſt gız tak | wtiezkey mdlobie.  
 10 Ny wie gız | czo ſdieti ſobie.  
 wida twe nuzie | natobie.  
 Igeſt welmy zhynul | wſobie.  
 Snoczy geſt ſtobu wecz|rzal.  
 Awelmy ſtobu weſſel byl |  
 natwych prrſech odpoczywał. |  
 15 ztez miſſy. giedl ztez czieſſye pıl |  
 Adnes geſt wzaloſtney tuzye |  
 Doſſa nazy obu nuzye.  
 Gan | geſt gyz tak ohubenyeł.  
 Zlutał | zzelenal azblediel.  
 57\* Ztratił tie || otczie mileho.  
 Blizkeho bratr|czye wierneho.  
 Genz geſt kral | miłowatelny.  
 Miły kraſny aby|telny.  
 adostoyny miłowanye |  
 5 Czſczenye banye achwalenie |  
 S noczy wſichny uczennyczy |  
 Geho myły zwolennyczy.  
 zew|ſeho ſwieta wybrany.  
 Awgeho | czeled pozwany.  
 10 Swe wiery | zapomanuwſe.  
 Smrtelnym | ſtrachem oſnuwſe.  
 zabiehu ot|krale ſweho.  
 Nykte neoſta vne|ho.  
 Nikte gemu nepomoze |  
 Rozkrichu ſye kde kto moze |  
 15 Sameho tu oſtawichu.

- 235 na tetčice čiž vlastného,  
ten jest již tak v těžkej mdlobě,  
ni vie již co sdieti sobě;  
vida tvé núze na tobě  
i ješt velmi zhynul v sobě.
- 240 S noci jest s tobú večerál,  
na tvých prsech otpočíval  
a velmi s tobú vesel byl,  
z též mísy jedl, z též čieše pil;  
a dnes jest v žalostnej tůzě.
- 245 Došla na jí obú núze.  
Jan jest již tak ohubeněl,  
(z)žluřal, zzeleňal a zbleděl,  
ztrativ tě, otce milého,  
blízkého bratrce věrného,
- 250 jenž jest král milovatelný,  
milý krásný a bytelný  
a dostojný milování,  
čščenje, bání a chválenie.  
S noci všichni učenníci,
- 255 jeho milí zvolenníci,  
ze všeho světa vybraní  
a v jeho čeled pozvaní,  
své viery zapomanuvše,  
smrteľným strachem oslnuvše,
- 260 zaběhú ot krále svého.  
Nikte neosta u neho,  
nikte jemu nepomože,  
rozkrychu sě, kde kto može;  
samého tu ostavichu,

- Wicz | sye knemu newratichu.  
 Ge|dyny yan femnu smutnu. |  
 Agmawie tuhu ukrutnu.  
 Ten | femnu tuz trrpi tuhu.  
 57<sup>b</sup> Adan || mnye gest izafluhu.  
 Izassyna | zamilcho.  
 Miesto frrdeczneho | meho.  
 Ten mie tieffy ifluzy my |  
 Rozlicznymy tieffenymy.  
 5 Du|chownymy ifwatymy.  
 Amnie | smym synem wzacznymí.  
 ten | sye knemu nawratil gest.  
 Atu | gmu ge uczynyl czest.  
 Amnye | utieffenye czyny.  
 10 wieczye neze | wlichny gyny.  
 Aiakoz nayspie|se ona.  
 Swu prosbu kianowy | skona.  
 Hned swaty ian pmlu|wi knyey.  
 Atieffye gy powiedie | gley.  
 welmy pokornye atıfye |  
 15 zalostıwie frrdcem wzdyffye. |  
 Rzka zmilela pany nassye.  
 Bo|hem oblibena nadwıfye.  
 Kralow|no a bozie matko.  
 Totot wfe zle | bude kratko  
 58<sup>a</sup> Vties sye nebud || tak smutna.  
 Ny sama sobie ukr|utna.  
 Nebot wfe zle tot pomyne |  
 Atwoyt myly syn nezhyne |  
 5 Twoyt syn gest ibuoh iczlo|wiek.

- 265      viec sě k nemu nevrátichu,  
          jediný Jan se mnú smutnú  
          a jmávě túhu ukrutnú.  
          Ten se mnú túž trpí túhu  
          a dán mně jest i za sluhu  
270      i za syna za milého  
          miesto srdečného mého.  
          Ten mě těší i slúží mi  
          rozličnými těšeními,  
          duchovnými i svatými,  
275      a mně s mým synem vzácnými.  
          Ten sě k nemu navrátil jest  
          a tu j'mu je učinil česť  
          a mně utěšenie činí  
          věčšie nežě všichni jiní.  
280      A jakož najspieše ona  
          svú prosbu k Janovi skona,  
          hned svatý Jan promluvi k něj  
          a těše ji, povědě jej  
          velmi pokorně a tiše,  
285      žalostivě srdcem vzdýše,  
          řka: Zmilelá paní naše,  
          Bohem oblíbená nad vše,  
          královno a božie matko,  
          totoť vše zlé bude krátko;  
290      utěš sě, nebuď tak smutna  
          ni sama sobě ukrutna;  
          neboť vše zlé — toť pomine  
          a tvójť milý syn nezhyne.  
          Tvójť syn jest i Buoh i člověk

- abude wzdy nawieczny | wíek.  
 ale wes swíet byl geſt | letiel.  
 an gey opíet wzdwi|nutí chtiel.  
 Skrze ſwe ſwate | trrpienye.  
 10 Atoto tiezke vmrze|nye.  
 neb on buoh gſa wſemohu|czy.  
 wzdy awezdy buduczy. |  
 Nemohl geſt wbozſtwí vmrze|ti.  
 Muſſyl czlowieczſtwie przy|gietí.  
 15 Gez czlowieczſtwie wzal | geſt wtobie.  
 Atiem nycz neum|nyl wſobie.  
 ale aby mohl trr|pietí.  
 Awtom czlowieczſtwíu | vmrzietí.  
 Atiem ſwym ſwatý | trrpienym.  
 58<sup>b</sup> adobrowolnym || vmrziwym.  
 dyabla upekle po|tupití.  
 any zpekla wykupití |  
 vmrziel czlowieczſku nemoczy |  
 5 wſtane zmrtwych bozſku mo|czy.  
 ato ſye trzetí den ſtane.  
 at|wa zaloſt wíye przeſtane.  
 neb | íakz wſtane hnéd wtey dobre |  
 Slawnye ſye ukaze tobie.  
 Tu | przígmes welíku radoſt.  
 10 Amy|ne tie wſie twa zaloſt.  
 Ties | ſye míla matko bozie.  
 Kralow|no bozſkeho ſbozíte.  
 Aomnye | gyz racz mlczietí.  
 ato otemne | ſlyſſietí.  
 15 Ez íehoz wídiſ otſuze|na.

295 a bude vždy na věčný věk,  
ale veš svět byl jest letěl,  
an jej opěť vzdvihnutí chtěl  
skrzě své svaté trpění  
a toto těžké umřenie;  
300 neb on Buoh jsa všemohúcí,  
v(ša)dy a vezdy budúcí,  
nemohl jest v božství umřieti,  
musil člověčstvie přijeti:  
jež člověčstvie vzal jest v tobě  
305 a tiem nic neumnil v sobě,  
ale aby mohl trpěti  
a v tom člověčstviu umřieti  
a tiem svým svatým trpěním  
a dobrovolným umřením  
310 ďábla v pekle potupiti  
a ny z pekla vykúpiti.  
Umřel člověčskou nemocí,  
vstane z mrtvých božskou mocí;  
a to se třetí den stane  
315 a tvá žalost vše přestane;  
neb jakž vstane, hned v tej době,  
slavně se ukáže tobě,  
tu přijmeš velikú radost  
a mine tě vše tvá žalost.  
320 Těš se, milá matko božie,  
královno božského sbožie,  
a o mně již rač mlčeti  
a to ote mne slyšeti,  
ež jehož vidíš otsúzena

- atu smrtíu vmorzena.  
 Ia|ko czym prowyneneho.  
 ale ny|czymz newynneho.  
 Tot gešt ie|ho wolíu bylo.  
 ato sye statí mu|sylo.  
 59<sup>a</sup> Gynak by czlowiek byl || ztracen.  
 ale takto gešt wypla|cen.  
 Otdyabla kbohu nawra|cen.  
 Igešt bohu welmy wzacen |  
 Ty wies ze gešt to syn bozy. |  
 5 przissel znebes zbozsskych sbozy |  
 agešt prawy buoh aczlowiek |  
 abude wzdy nawieczny wiek |  
 Ten sye gešt ztebe porodil.  
 anā | wfechno dobre wzplodil.  
 10 Aiešt | ibozy syn itwoy.  
 wfech stworzi|tel itwoy ymoy.  
 Bozy syn gešt | bezpoczatka.  
 Tys podczassem ie|ho matka.  
 Igešt obogy syn wa|gy.  
 15 Tukrzeštienne wieru gma|gy.  
 Neb to wpísmie psano gma|gy.  
 znehoz spassenye czakagy. |  
 Bozy otwieka wieczneho.  
 Twoy | otporoda noweho.  
 Newelmy | przielis dawneho.  
 59<sup>b</sup> Ottrzy let || czius trzidczateho.  
 Ties sye bozie | matko mila.  
 wiecznye ubozye | wzdy byla.  
 zswatich kralow po|rodila.

- 325 a tú smrtú umořena  
jako čím provin(ě)ného,  
ale ničímž nevinného.  
Toť jest jeho volú bylo  
a to se státi musilo,  
330 jinak by člověk byl ztracen,  
ale takto jest vyplacen,  
ot ďábla k Bohu navrácen  
i jest Bohu velmi vzácen.  
Ty vieš, že jest to syn boží  
335 přišel z nebes, z božských sboží,  
a jest pravý Buoh a člověk  
a bude vždy na věčný věk.  
Ten se jest z tebe porodil  
a nám všechno dobré vzplodil  
340 a jest i boží syn i tvůj,  
všech stvořitel i tvůj i můj.  
Boží syn jest bez počátka,  
tys pod časem jeho matka  
i jest obojí syn vají.  
345 Tu křestěné vieru jmají,  
neb to v písmě psáno jmají,  
z nehož spasenie čekají:  
boží ot věka věčného,  
tvůj ot poroda nového,  
350 nevelmi přieliš dávného,  
ot tří let čuž třidcátého.  
Těš se, božie matko milá,  
věčně u Božě vždy byla,  
z svatých králův porodilá,



nadwřit řwate zařluzila |  
 5 Czym řye ty wiece řmuczuges |  
 Tiem wieceřř boleřt wzbuzuges |  
 I řobie řřynu twemu.  
 welmy | nynye boleřtnemu.  
 Igma on | tiem wieceřř boleřt.  
 10 yakz koli | twa welika geřt.  
 Neb wiece | řřtuge tebe.  
 Nez moz řřtowaty ře|be.  
 Nebs ty myla matka řeho |  
 mileyřř řwřeta zewřeho.  
 proto | ties řye myla mařko.  
 15 nepohy|net tve dietatko.

*Tuto ořpo|wředa řwata mařř. řwatemu |  
 řanu ewandělřřte.*

Auwech | giene mily řynu.  
 podle ktereho | řa czynu.  
 Mohu řye obwefelity ||  
 60<sup>a</sup> Neb kdy utieřřena byři.  
 aia gmā | tuhy welike.  
 Smutky řzalofřmy | wřelike.  
 widuczy řmřt řyna me|ho.  
 prieřřrdecznye zmileleho.  
 5 řw|atym duchem poczateho.  
 ařlaw|nye porozeneho.  
 Gaz hubeny|czie neřczařtna.  
 Smutna zalořř|na ařtrařtna.  
 Nemohu řie utie|řyři.  
 any wiece weffela byři |

- 355 nad vš(e)ť svaté zaslúžilá.  
Čím se ty více smucuješ,  
tiem věčší bolest vzbuzuješ  
i sobě i synu tvému,  
velmi nynie bolestnému.
- 360 I jmá on tiem věčší bolest,  
jakž koli tvá velika jest;  
neb více lituje tebe,  
než móż litovati sebe;  
nebs ty milá matka jeho,
- 365 milejší světa ze všeho;  
proto těš se, milá matko,  
nepohyneť tvé dieťaťko.

*Tuto odpoviedá svatá Maří svatému  
Janu evandělistě.*

- Auvech Jene, milý synu,  
podle kterého já činu
- 370 mohu se obveseliti  
neb kdy utěšena býti?  
A já jmám túhy veliké,  
smutky s žalostmi všeliké,  
vidúci smř syna mého
- 375 přesrdečně zmilelého,  
svatým duchem počatého  
a slavně porozeného.  
Jaz hubenice nešťastna  
smutna, žalostna a straťna,
- 380 nemohu se utěšiti  
ani viac vesela býti

- 10 Pomem zmylelem synaczku |  
Aiedynem iedynaczku.  
Ale to | ma naywieczšye gešt.  
zewšie|ch mych boleštı bolešt.  
ze my to|ho nelzie gmietı.  
15 zameho sy|na vmrzietı.  
Atam nakrzy | snym pnyetı.  
Toho my nech|tie poprzetı.  
Bych yaz snym | nakrzızy pnyela.  
welıku bych | radošt gmiela.  
60<sup>b</sup> Ta by mi smrt || sladka byla.  
Awšiech bych za|loštı zbyla.  
Radıeyšy bych to wz|wohla.  
nez tišfucz tiech šwıetow | gmiela.  
Ale to šye nemoz štatı |  
5 Raczte mnye as tielo datı.  
Me|ho synaczka mileho.  
Auwech | mnye gyuz vmrrleho.  
prze|tíezczye umrtweneho.  
Otpat | dowrchu zbıteho.  
10 Bych tu utı|echu przıgmuczy.  
Meho šyna|czka gmagiczy.  
Rany yeho | vmygıczy.  
Krrwawym pla|czem oplaczıczy.  
Miłofrrdnıe | zlıbagıczy.  
15 Tak šye snym na|kochagıczy.  
vmrziela utiešše|nyeyššy.  
Toliko gyz tuh poy|mıewšy.  
Srdecznu bolešt trr|pıewšy.  
wtiech tuhach yeho | wıdıewšy.

po mém zmilelém synáčku  
a jediném jedináčku;  
ale to má největšie jest  
385 ze všech mých bolestí bolest,  
že mi toho nelzě jmieti,  
za mého syna umřieti  
a tam na kří(ži) s ním pnieti.  
Toho mi nechtie popřieti,  
390 bych jaz s ním na kříži pněla,  
velikú bych radošť jměla,  
ta by mi smrť sladka byla  
a všech bych žalostí zbyla.  
Radější bych to vzvolila,  
395 než tisúc těch světóv jměla.  
Ale to se nemóž státi,  
račte mně as tělo dáti  
mého synáčka milého,  
auvech mně, juž umrlého,  
400 přetěžce umrtveného,  
ot pat do vrchu zbitého,  
bych tu útěchu přijmúci,  
iného synáčka jmající,  
rány jeho umyjíci,  
405 krvavým pláčem oplaćíci,  
milosrdně zlíbající,  
tak se s ním nakochající,  
umřela utěšenější,  
toliko již tuh pojměvši,  
410 srdečnú bolest trpěvši,  
v těch túhách jeho viděvši,

61<sup>a</sup> Hanenye atryzn | ňyſſhewſy.  
Iwſe gyne zle trſczew|ſe

*Tuto geſt mluwl giezus | křiſtus k. ſwey  
matcze drzie|we nezl geſt vmrziel*

5     Mila | matko nemut ſye tak.  
Gyzt to | nemoz bytſ gynak.  
Ato czozſt ſye | geſt trſczalo.  
wleczkernot geſt | yuz prieſtalo.  
Ay tot geſt ian | mieſto mne ſyn.  
10    Ktomu ſye iako | kemnye wyn.  
Azamatrz gmu | dawam tie.  
Budiz ma igeſho | matie.  
yazt tie porucziegy iemu |  
Bratru memu tetczienemu. |  
Takez ho porucziem tobie.  
15    ho|wieytas wmyloſtſ ſobie.  
Potom | ynheď ian gy przigie.  
apoczye | czſnye chowatſ gie.  
Czyſty diew|ka diewky czyſte.  
Ato gmietſ <sup>10<sup>n</sup></sup> za|giſte.

Amen.

61<sup>b</sup> *Tuto ſye geſt ſko||nal placz ſwate marzie  
matky | bozie geyz geſt czynyla uwel|ky patek  
podkrzizem ſtogieczy | aktoz gey bude na-  
5    kazdy pa|tek ſnaboženſtwym czyſtſi nebo | po-  
ſluchati. wſechno obdrrzy. | uboha ſkrrzie kra-  
lownu nebeſ|ku nawſiech mieſtiech powſie |  
10    czaſſy anaywiece naſmrrtſ na|ſwey.*



han(ě)nie a tryzň slyševši  
i vše jiné zlé tryščevš(i).

*Tuto jest mluvil Jezus Kristus k svej  
matce dřieve nežli jest umřel.*

Milá matko, nemuť sě tak,  
415 již to nemóž býti jinak;  
a to, co(ž)ť sě jest tryščalo,  
všeckernoť jest juž přestalo.  
Aj toť jest Jan miesto mne syn,  
k tomu sě jako ke mně viň  
420 a za mát(e)ř j'mu dávám tě,  
budiž má i jeho mátě,  
jazť tě porúčeji jemu,  
bratru mému tětčenému.  
Takéž ho porúciem tobě,  
425 hovějtas v milosti sobě.  
Potom inhed Jan ji přiře,  
a poče čsně chovati jé,  
čistý dievka dievky čisté  
a to jmieti (jest) zajisté.

Amen.

*Tuto sě jest skonál pláč svaté Mařie,  
matky božie, jejž jest činila u veliký pátek  
pod křížem stojěci, a ktož jej bude na  
každý pátek s náboženstvím čísti nebo po-  
slúchati, všechno obdrží u Boha skrzě krá-  
lovnu nebeskú na všech miestiech, po vše  
časy a najviece na smrti na svej.*



## Tu ťye poczynagy ra|doťi ťwate marzie.

Swata | marzy matko bozie  
 Racz | wťye uweťi wraťke ťbo|zye.  
 15 Ty genz twu ťlawu wzdy | mnozie.  
 atak ťye wtwu miťoť | wlozie.  
 yaz ťye tiem wtwu mi|ťoť wlozy.  
 ze twe radoťi wylozy |  
 Ktomu mnye ty racz ťpomoczy |  
 Bud ťemnu wedne y wnoczy ||

62\* PRrwa geťt twa bylo ra|doť.  
 Kdyz ťye napllny | twa zadoť.  
 Gyz gťy weťdy | kbohu gmťela.  
 5 Awťym ťrd|cem rada chtiela.  
 At by to buoh | raczil datı.  
 By diewku gťucz byla | matı.  
 atak geťt buoh y uczynyl |  
 ze geťt twu zadoť napllnyl.  
 ze | gťy diewku y materzy.  
 10 Ktomu | take bozy dczerzy.  
 Neb ieden czas | buoh po knyey poťla.  
 Gabriela | cťťneho poťla.  
 Neobeczneho andie|la  
 ale cťťneho archandiela.  
 Do|nazaretha domieťta.  
 15 abieťe gmu | znama czyeťta.  
 Akdyz przigide | wnazareth.  
 Diewka gmieťťe | cztrnazte let.  
 Maria gmie ťobie | gmieťťe.  
 yozefu otdana bieťe.

**Tu sě počínají radosti svaté Mařie.**

Svatá Maří, matko božie,  
rač vše vvéstí v ra(j)ské sbožie  
ty, jenž tvú slávu vždy množie  
a tak sě v tvú milosť vložie.

5 Jaz sě tiem v tvú milosť vloži,  
že tvé radosti vyloží;  
k tomu mně ty rač spomoci,  
buď se mnú ve dne i v noci.

10 Prvá jest tvá byl(a) radosť,  
když sě naplní tvá žádost,  
již jsi vezdy k Bohu jměla  
a vším srdcem ráda chtěla,  
ať by to Buoh ráčil dáti,  
by, děvkú jsúc, byla máti.

15 A tak jest Buoh i učinil,  
že jest tvú žádost naplnil,  
že jsi děvkú i mateří,  
k tomu také boží dceří.

20 Neb jeden čas Buoh k něj posla  
Gabriela, čsného posla,  
ne obecného anděla,  
ale čsného archanděla,  
do Nazare(t)a do města  
a bieše j'mu známa cesta.

25 A když přijide v Nazare(t),  
dievka jmieše čtrná(c)te let;  
Maria jmě sobě jmieše,  
Josefu otdána bieše:



- Die|wka zadiewku czuřteho.  
 62<sup>b</sup> Czıřta || řwata zařwateho.  
 Oba bieřta to | řlibıla.  
 by wdiewczyey czyřtotie | byla.  
 druh odruzie newiediefe |  
 adruh atdruha tagieřfe.  
 5 Kazdy | gyu wřtup wmanzelřtwie.  
 po|ruczıw bohu řwe diewřtwie.  
 Ten | vmyřl gyu kazdy gmieřfe  
 aten | dar otboha bieřfe.  
 akdyz andiel | tam przıgide.  
 10 Inhed knyey | wkomnatu wnyde.  
 welmy | przieřlawney řwietlořti.  
 ana | gřucz plna řwatořti.  
 namodlit|wie nařřwey bieřfe.  
 ayzayaffie | cztieřfe.  
 15 Kdeřto onyey bieřfe pfa|no.  
 adawno prorokowano. |  
 Diewka poczne iporody.  
 aw|řiem wřechno dobre wzplody |  
 Awřed tam knyey klecze przie|dny.  
 63<sup>a</sup> nıcz drzewe nepomluwıw || řnyu.  
 alehned gıey weczye | zdrawa.  
 Podle andieřřkeho | prawa.  
 Tak andiele pozdra|wugy.  
 5 drzewe nez gym to | zwiestugy.  
 Pronez gřu bohem | pořlany.  
 aktomu pořřelřtwiu | dany.  
 Akdyz uřřyřřye ta řłowa |  
 Bořie. a archandielowa.

30 dievka za dievku čistého,  
čistá, svatá za svatého.  
Oba běsta to slíbila,  
by v dievčej čistotě byla,  
druh o družě nevědieše  
a druh (o)t druha tajéše,  
35 každý jú vstúp u manželstvie,  
poručiv Bohu své děvstvie,  
ten úmysl jú každý jmieše  
a ten dar ot Boha bieše.  
A když anděl tam přijide,  
40 inhed k něj v komnatu vnide,  
velmi přeslavnej světlosti,  
ana jsúc plna svatosti,  
na modlitvě na svej bieše  
a Izaiáše čtieše,  
45 kdežto o něj bieše psáno  
a dávno prorokováno:  
dievka počne i porodí  
a všem všechno dobré vzplodí.  
A všed tam k něj, kleče před ní,  
50 nic dříve nepomluviv s ňú;  
ale hned jej vece: Zdráva!  
Podle andělského práva  
tak andělé pozdravují,  
dříve než jim to zvěstují,  
55 pro než jsú Bohem posláni  
a k tomu poselstviu dáni.  
A když uslyše ta slova  
boží a archandělova,

ze gley | toczus geſt poczietí.  
 10 Apocznuce | ſyna gmíetí.  
 welmy gy ta rzecz | nadtrutí.  
 Lekſy ſye welmy ſye | ſmutí.  
 Poczte myſliti czo to geſt |  
 ze gley taku zwiſtugyu czeſt |  
 Tehdy andiel promluwi knyey |  
 15 Adobru ottuchu da gley.  
 Rzka | maria neſtrachuy ſye.  
 przigmes | mileho boha wſye.  
 nebs nalez|la bozy miłoſt.  
 Awſiech miłoſti | wſiech pilnoſt.  
 63<sup>b</sup> Pocznes ſyna || aporodis.  
 awſemu ſwíetu gey wzp|lodis.  
 Tdy ona to uſlyſſiewſy.  
 Inhed | by utieſſenyeyſſy.  
 vwierziwſy poſ|lu czſnemu.  
 5 Otboha knyey poſla|nemu.  
 Ipowiedie hned andielu |  
 Swatemu czíus gabrielu.  
 Bzkucz | kterym to bude czynem.  
 Abych yaz | poczala ſynem.  
 Apocznuczy poro|dila.  
 aiaz ſem bohu ſlibila.  
 10 Diew|czy czíſtotu drrzietí.  
 any kdy gie | neruſſyeti.  
 amuzie ſem nepozna|la.  
 Ny ſrrdcem kdy pozadala.  
 any | ho kdy chcey poznaty.  
 any myſli | pozadati.

že jej točuz jest počieti  
60 a, počnúce, syna jmieti;  
velmi ji ta řeč nadtruti,  
lekši se, velmi se smúti;  
poče mysliti, co to jest,  
že jej takú zvěstují čeť?  
65 Tehdy anděl promluvi k něj  
a dobrú ottuchu da jej,  
řka: Maria, nestrachuj se,  
přijmeš milého Boha v se;  
nebs nalezla boží milost  
70 a všech milostí vš(u) plnost!  
Počneš syna a porodíš  
a všemu světu jej vzplodíš.  
T'dy ona to uslyševši,  
inhed by utěšenější;  
75 uvěřivši poslu čsnému  
ot Boha k něj poslanému,  
i povědě hned andělu,  
svatému čuž Gabrielu,  
řkúc: Kterým to bude činem,  
80 abych jaz počala synem  
a, počnúci, porodila  
a jaz sem Bohu slíbila  
dievčí čistotu držeti  
ani kdy je nerušeti.  
85 A muže sem nepoznala  
ni srdcem kdy požádala,  
ani ho kdy chci poznati  
ani myslí požádati.

\*

- 15 Tdy gley andiel otpo|wiedie.  
 Rzka gaz ten czyn dobrzïe | wiedie.  
 aty take ten czyn poznay |  
 atwu woli knemu przïday.  
 Ne|bot geſt przewelmy ſlawny.  
 ubo|ziem ulozenyu dawny.
- 64<sup>a</sup> Tobie ſa||mey wzdy chowany.  
 wſyu trogy|czy hotowany.
- du  
 ^ Swaty<sub>^</sub>ch taynye | wſtupi wtie.  
 amocz wrchnye za||ſony tie.  
 Neb ten iehoz ty porodis |
- 5 Kdyz dewiet mieſſiecziew ſchodis |  
 Bude bozym ſynem nazwan. |  
 anaſpas wſemu ſwietu dan |  
 Tent bude wtwem poczietï czyn |  
 Abudet twoy ibozy ſyn.
- 10 Ayſa | prawy buoh a czlowiek.  
 Bude | kralowatï nawiek.  
 Atomu kra|lowſtwïu ieho.  
 podle u(ro)ka boz|ſkeho.  
 Nikdy nebude ſkonanie |  
 Ale wieczne kralowane.
- 15 Ak|dyz gley to wſe wyprawi.  
 na|tey giu czieſtie poſtawi.  
 Ze | uwierzy ieho rzeczy.  
 Czyle pll|nye bezwſye wzprzeczy.  
 Iweczye gmu | toto ſlowo.
- 64<sup>b</sup> Me geſt ſrrdce yuz || geſt hotowo.  
 yaz ſem roba boha | meho.  
 Bud my podle ſlowa twe|ho

T'dy jej anděl odpovědě,  
90 řka: Jaz ten čin dobře vědě  
a ty také ten čin poznaj  
a tvú vóli k nemu přidaj,  
neboť jest převelmi slavný,  
v božiem uloženiu dávný,  
95 tobě samej vždy chovaný,  
všú trojicí hotovaný.  
Svatý (du)ch tajně vstúpí v tě  
a moc vrchnie zasloní tě;  
neb ten, jehož ty porodíš,  
100 když devěť měsiecev schodíš,  
bude božím synem nazván  
a na spas všemu světu dán.  
Tenť bude v tvém početí čin  
a budeť tvój i boží syn  
105 a jsa pravý Buoh a člověk,  
bude kralovati na věk  
a tomu královstviu jeho,  
podle ú(ro)ka božského  
nikdy nebude skonánie,  
110 ale věčné kralovánie.  
A když jej to vše vypravi,  
na tej ju cestě postaví,  
že uvěři jeho řeči,  
čile, plně bez všie vzpřeči  
115 i vece j'mu toto slovo:  
Mé (jest) srdce juž hotovo,  
jaz sem roba Boha mého,  
buď mi podle slova tvého.

ayakz<sup>.</sup> to nahle powiedie.  
 Na|tom mieřtie ynhed wzvwiedie.  
 5 Ze | geřt gyuz boha poczala.  
 Adiew|ku czıřtu ořtala.  
 yakz geřt to řlo|wo řkonczala.  
 yehoz bieřfe wz|dy zadala.  
 Igmye przewelıku | radořt.  
 10 Neb řye řta wřye iegye | zadořt.  
 Gyz bieřfe zdietyńřtwie | gmiela.  
 Awřyem řrdczem rada | chtiela.  
 By gıey to buoh raczıl | daty.  
 By diewku gřucz byla | mařı.  
 Gednoho řyna porodiecz |  
 15 Ineymiela gyneho wiecz.  
 Ale | toho iedyneho.  
 Nepořkwrniec | diewřtwie řweho.  
 Atak geřt boh | y uczynyl  
 \*Geřt iegie zadořt | napıllyl.  
 65\* Ze geřt diewku ymate||rzy.  
 Izmylelu bozy dczerzy.  
 To gız | prwu radořt gmate.  
 Acz gy pra|wie znamenate.  
 Gyz geřt mař|ka bozie gmyela.  
 5 Iwduřřy ipod|le řiela.  
 Ze geřt tak boha poczala |  
 poczenřy diewku ořtala

*druha|*

DRuha řye gıey radořt řtala |  
 Gıeyz řye welmy radowala |  
 Kdyz kalzbietie przıřla bieře |

120 A jakž to náhle povědě,  
na tom miestě inhed vzvědě,  
že jest juž Boha počala  
a děvkú čistú ostala,  
jakž jest to slovo skončala,  
jehož bieše vždy žádala.  
125 I jmě převelikú radost,  
neb se sta vše jeje žádost,  
již bieše z dětinstvie jměla  
a všiem srdcem ráda chtěla,  
by jej to Buoh ráčil dáti,  
130 by, děvkú jsúc, byla máti,  
jednoho syna porodiec  
i nejměla jiného viec;  
ale toho jediného,  
neposkvrniec děvstvie svého.  
135 A tak jest Bóh i učinil,  
(že) jest jeje žádost naplnil,  
že jest děvkú i mateří  
i zmilelú boží dceří.  
To již prvú radost jmáte,  
140 ač ji právě znamenáte,  
již jest matka božie jměla  
i v duši i podle těla,  
že jest tak Boha počala,  
počenši děvkú ostala.

*Druhá.*

145 Druhá se jej radost stala  
jejž se velmi radovala,  
když k Alžbětě přišla bieše



- 10     atu ťnyu przebyti chtieffe.  
        Chtiecz | gley womladczyech ťluziti.  
        Te | rzieczy nechczy dluzity.  
        Ale na|kratczye powiedie.  
        Czoz otom | ťlufneho wiedie.  
 15     Awy zname|nayte prawie.  
        Wkteremz gťte | koliwiek ťtawie.  
        Kdyz gabri|el bozy poťťel.  
        zdaw poťťelťty|wie bieťe otťel.  
        Tdy maria gyz | poczenťy.  
        Mile otpuťťczenye wzemťy  
 65<sup>b</sup>     Otyozepa muzye ťweho.  
        Gťucz | podpoťťuťťenťtwym yeho.  
        Gide | dogieruzalemie.  
        Domieťta zy|dowťke zemye.  
 5     Aby tetky naw|ťcziewila.  
        awomladczyech gley | ťluzila.  
        Ayakz brrzo tam przigi|de.  
        Inhed wdom alzbietyn wny|de.  
        Ta zacharze muzye gmieťťe |  
        Adietietem tiezka bieťťe.  
 10     Ianem | czius bozym krzťtitelem.  
        anay|prwnym kazatelem.  
        Krzeťtā|ťkym auczytelem.  
        awťedťťy | knyey ipozdrawi.  
        ana welmy | boha wťlawy.  
 15     wzwefťel ťye y|wzradowa.  
        ahospodynu wzdie|kowa.  
        Rzkuczy otkud my przii|ťlo geťt.  
        Tak welika iťlawna | czeťt.

a tu s ňú přebyti chtieše,  
chtiec jej v omladciech slúžiti.  
150 Té řeči nechci dlúžiti,  
ale na krátce povědě,  
což o tom slušného vědě,  
a vy znamenajte právě,  
v kterémž jste kolivěk stavě.  
155 Když Gabriel, boží posel,  
zdav posels(t)vie, bieše otšel,  
t'dy Maria již počenši,  
milé otpuščenje vzešši  
ot Jozefa, muže svého,  
160 jsúc pod poslušenstvím jeho,  
jide do Jeruzalemě,  
do města židovské země,  
aby tetky navšćievila  
a v omladciech jej slúžila.  
165 A jakž brzo tam přijide,  
inheď v dóm Alžbětin vnide;  
ta Zachaře muže jmieše  
a dietětem těžka bieše:  
Janem čuž, božím křtitelem  
170 a najprvním kazatelem  
křesťanským a učitelem.  
A všedši k něj i pozdravi,  
ana velmi Boha vslavi;  
vzveseli se i vzradova  
175 a Hospodinu vzděkova,  
řkúci: Otkud mi přišl(a) jest  
tak veliká i slavná česť,

Ez gest mne ameho · die|tarka.  
 66<sup>a</sup> Nawščizewila bozie mat'ka.  
 Neb gakz sem gy ušlyššala |  
 Tak sem wtom mieście poznala |  
 Ze gest gyz bohem poczala.  
 Zne|hoz bud bohu šnyu chwala.  
 5 To | mnye me dietie da znatí.  
 Genz | yakz wnynde bozye matí.  
 (po)ctie | šye wemnye radowaty.  
 Radosćzie|my šye metaty.  
 wtiech radosćziech | poyhrawaty.  
 10 Tiem czynem gy | przigymaty.  
 awitanye gey da|waty.  
 wnyuz by rzekł tot bozie | matí.  
 Neb otom boziem tajeństwo|wu.  
 Aondielskem pośelstwu |  
 Giez maria bies przyala.  
 15 Tdy | kdyz gest boha poczala.  
 Nikde | żywy newiedieffe.  
 ǎtewšych | tajno bieffe.  
 Šam buoh aona | wiediela.  
 ǎtewšiech skrito gmié|la.  
 Kromie alžbieta šsyně šwý  
 66<sup>b</sup> wzwiediela gest duchem šwa|tym.  
 To ian wnyey ukazowa|ffe.  
 Kdysto šye wnyey tak me|taffe.  
 5 Przistíu šye gegie radu|gie.  
 amaterzy ukazugie.  
 By | šye take radowala.  
 Aradoštnye | gy przigala.

ež jest mne a mého dietátka  
navšcievila božie matka?  
180 Neb jakž sem ji uslyšala,  
tak sem v tom místě poznala,  
že jest již Bohem počala,  
z nehož buď Bohu s ňú chvála.  
To mně mé dítě da znáti,  
185 jenž jakž vninde božie máti,  
(po)če sě ve mně radovati,  
radošciemi sě metati,  
v těch radošciech pojhrávati,  
tíem činem ji přijímati  
190 i vítanie jej dávati,  
vňuž by řekl: toť božie máti!  
Neb o tom božiem tajenstviu  
a o (a)ndělském poselstviu  
jež Maria bieš' přijala,  
195 t'dy když jest Boha počala,  
nikte živý nevědieše,  
a (o)te všech tajno bieše.  
Sám Buoh a ona věděla  
a (o)te všech skryto jměla,  
200 kromě Alžběta s synem svým  
vzvěděla jest duchem svatým.  
To Jan v něj ukazováše,  
kdyžto sě v něj tak metáše:  
příštíu sě jeje raduje  
205 a mateři ukazuje,  
by sě také radovala  
a radostně ji přijala.

Ipoczcie gy przy|gymatı.  
 Matku bozy nazywa|tı.  
 Swateho ducha zgiewen̄y |  
 10 Amyloftnym nawſcziewenym |  
 Rzkucz blazenas mezy namy |  
 Wſyemy naſſwietie zenamy. |  
 Blazeny plod brzicha tweho |  
 Wſyem naſpaſſenye daneho |  
 15 Blazenas ezs uwierzıla.  
 Wſe|mu gezt gfu rzeczena byla |  
 Bohem ſkrrzie gabriela.  
 na|ywyſſieho archandiela.  
 Nebt | bude wſe naplłneno.  
 67\* Czozt || geſt kdy bohem ſlibeno.  
 Tdy | maria to ſyſſyeczy.  
 tak ſlaw|ne wyſſoke wieczy.  
 Ianowo | umaterzy ghranye.  
 5 Boha ſma|tku przıgymanye.  
 Atak ſye | gmu radowanye.  
 Tetczyno pro|rokowanye.  
 Matku bozy gie | wzywanye.  
 awtom wewſem | radowawnye.  
 10 wſy ſye ſwu du|ſy wzradowa.  
 Ahoſpodynu wz|diekowa.  
 Ze gy tak ſlawnye | obchodıl.  
 awſy iegie ſlawu | plodıl.  
 atomu ſye radugiczy |  
 Buohu ztoho diekugiczy.  
 15 wz|weliczy boha awzchwalı.  
 Boh | day bychom tez ſnyu dali.

I poče ji přijímati,  
matkú boží nazývati  
210 svatého ducha zjevením  
a milostným navšcievením,  
řkúc: Blaženas mezi námi,  
všemi na světě ženami,  
blažený plod břicha tvého,  
215 všem na spasenie daného;  
blaženas, ežs uvěřila  
všemu, ježť jsú řečena byla  
Bohem skrzě Gabriela,  
najvyššieho archanděla;  
220 nebť bude vše napln(ě)no,  
cožť jest kdy Bohem slíbeno.  
T'dy Maria to slyšieci,  
tak slavné, vysoké věci:  
Janovo v mateři jhranie  
225 Boha s matkú přijímanie  
a tak sě j'mu radovanie,  
tetčino prorokovanie,  
matkú boží je vzyvanie  
a v tom ve všem radovanie, —  
230 vší sě svú duší vzradova  
a Hospodinu vzděkova,  
že ji tak slavně obchodil  
a vší jeje slávu plodil.  
A tomu sě radující,  
235 Buohu z toho děkující,  
vzveliči Boha a vzchváli.  
Bóh daj, bychom též s ňú dáli:

- Ch|walili czius hospodyna  
 Gegie | zmileleho syna.  
 Gako gest | ona chwalila.  
 67<sup>b</sup> anas kteyz || chwale wzbudila.  
 achwality | nauczila.  
 Kdyzt gest tu przigi|ti uczila.  
 Rzkucz ma duffye ho|spodyna.  
 Bozieho ameho syna |  
 5 welmy chwal take flawy. |  
 yakoz fwaty lukas prawy. |  
 I nauczy czius piŕye nam.  
 Muziē | dietem take zenam.  
 Bychom | boha weliczili.  
 10 aŕŕnym wtey ra|doŕti byli.  
 Tey ŕye pieŕny nau|czili.  
 awzdy gy wŕrdczy zwu|czili.  
 Ta pieŕn giuzto gest ŕlo|zila.  
 Kdyz gest wtiech rado|ŕczyech byla.  
 15 Magnificat ŕye | poczyna.  
 Aigedna giey pieŕn | gyna.  
 Nenye tak wdieczna | amila.  
 To wiez kazdy bezomy|la.  
 Ktoz giey bude tu pieŕn pie|ti.  
 68<sup>a</sup> wfiech zlych przihod nebu|de gmiet|.  
 wfieho dobreho nabude |  
 Genz mu nawieky probude.  
 To | gest druha gegie radoŕt.  
 Knyeyz | wzdy gmiela wŕrdczy zadost.  
 5 Aye|gie pieŕn rady pieymy.  
 Awna|bozenŕtwy gy gmyeymy.

chválili čuž Hospodina,  
jeje zmilelého syna,  
240 jako jest ona chválila  
a nás k tejž chvále vzbudila  
a chváliti naučila,  
kdyžť jest tu přijíti učila,  
řkúc: Má duše Hospodina,  
245 božieho a mého syna,  
velmi chválí, také slaví,  
jakož svatý Lukáš praví.  
I nauči čuž písse nám:  
mužem, dětem, také ženám,  
250 bychom Boha veličili  
a s ním v tej radosti byli,  
tej se piesni naučili  
a vždy ji v srdci zvučili.  
Ta piesň, južto jest složila,  
255 když jest v těch radošćiech byla,  
„Magnificat“ se počíná  
a i jedna jej piesň jiná  
nenie tak vděčna a mila.  
To věz každý bez omyla,  
260 ktož jej bude tu piesň pěti,  
všech zlých příhod nebude jmieti;  
všeho dobrého nabude,  
jenž mu na věky probude.  
To jest druhá jeje radost,  
265 k nějž vždy jměla v srdci žádost  
a jeje piesň rádi pějmy  
a v náboženství ji jmějmy.



*Trzetie*

TRzetie iegie radoſt byla. |  
 Kdyz geſt ſyna porodyla. |  
 Tak lehczye iako poczala |  
 10 awſobie ho pieſtowala.  
 Zadewiet | mieſſieczow czyele.  
 pllnye iwdu|ſy iwtiele.  
 Bezewſeho obtieze|nye.  
 Neb ubozie tiezkotı nenie |  
 Ana geſt boha noſſyla.  
 15 Atakez | pak porodila.  
 Takz kdyz ty | mieſſyzye zchody.  
 Boha wbet|lemy porody.  
 Czıſtie ſlawnye | aradoſtnye.  
 Bezewſye boleſty | kotnye.  
 68<sup>b</sup> yako kwiet ſwu wo||ny dawa  
 awſwey czieloſtıe oſta|wa.  
 Takez geſt ona plod dala |  
 Dawſſy wczyſtotie oſtala.  
 Czı|ſta bezewſye boleſtı.  
 5 Ktey czſty | chtiel gy buoh przyweſtı.  
 Swu | milu matku wybranu.  
 Nam | wſiem nawſe dobre danu.  
 Ak|dyz gyz porody ſweho.  
 Syna bo|ha zmileleho.  
 10 Radoſtnye bezwſye | zaloſty.  
 Oſtaſy wdiewczyey | czieloſty  
 wzradowa ſye wdufy | wtiele.  
 porodiſy ſpaſſytele |  
 Gſucz yeho dczy iby matie.

*Třetie.*

Třetie jeje radost byla,  
když jest syna porodila  
270 tak lehce, jako počala  
a v sobě ho pěstovala  
za devět měsíecův cele,  
plně i v duši i v těle,  
beze všeho obtíženie,  
275 neb v Božě těžkosti nenie.  
Ana jest Boha nosila  
a takéž pak porodila;  
takž když ty měsíce zchodi,  
Boha v Betlemi porodi,  
280 čistě, slavně a radostně,  
beze všie bolesti kotnie;  
jako květ svú vůni dává  
a v svej celost(i) ostává,  
takéž jest ona plod dala,  
285 davši v čistotě ostala  
čista beze všie bolesti.  
K tej čsti chtěl ji Buoh přivéstí,  
svú milú matku vybranú,  
nám všem na vše dobré danú.  
290 A když již porodi svého  
syna, Boha zmilelého,  
radostně bez všie žalosti,  
ostavši v dievčej celosti,  
vzradova se v duši, v těle,  
295 porodivši spasitele;  
jsúc jeho dci i by mátě.

wto | wierzym wŝy mu rziecz kratie |  
 15 Ztoho ginye radoŝt weliku.  
 aw|ŝrdczy rozkos wŝeliku.  
 wŝye | ŝye wbozye kochagici.  
 ze| zte | gemu czŝti diekugiczy.  
 ze gy | geŝt ŝobie wywolil.  
 69<sup>a</sup> aŝamemu || ŝobie zwolil.

*Czwtrta radoŝt|*

Czwtrta ŝye gey radoŝt | ŝtala.  
 Znyez gey bude na|wieký chwala.  
 5 Kdyz przige|du knyey trzie krali.  
 welmy | zprzewelike dali.  
 nawŝchod | ŝlunczye bydleŝm gŝuce.  
 Rozlicz|ne dary neŝŝucze.  
 Ty hwiezda | przywedla (†) bieŝŝe.  
 10 Genz wed|ne ywnoczy ŝwietieŝŝe.  
 nadze|my vpowietrzy gdieŝŝe.  
 Awz|dy kbethlemu tiehnyeŝe.  
 Akdiz | gie przywede ktomu.  
 naproŝt|rzied bethlemye kdomu.  
 15 wnēz | maria ŝŝwym ŝynaczkiem |  
 Smilym rozkoŝnym zlatatkē |  
 az do toho czaffu bieŝta.  
 Neb | gynde domu neygmieŝta.  
 69<sup>b</sup> hn|ed ŝye wtom domu ten diw || ŝta.  
 Ta hwiezda nadtiem domem | ŝta.  
 Akdyz krali to uzrziechu.  
 In|hed ŝŝwych konyu ŝŝyedechu.  
 Aw|dom ktietatku wgidechu.  
 5 prze|radoŝtny welmy biechu.

V to věřím, vši mů řeč krátě.  
Z toho jmě radost velikú,  
a v srdci rozkoš všelikú,  
300 vše sě v Božě kochající,  
z té jemu čsti děkující,  
že ji jest sobě vyvolil  
a samému sobě zvolil.

*Čtvrtá radost.*

Čtvrtá sě jej radost stala,  
305 z niež jej bude na věky chvála,  
když přijedú k něj třie králi  
velmi z převeliké dáli,  
na vzchod slunce bydlem jsúce,  
rozličné dary nesúce.  
310 Ty hvězda přivedla bieše,  
jenž ve dne i v noci svietieše,  
nad zemí v povětří jdíeše  
a vždy k Be(t)lemu těhnieše.  
A když je přivede k tomu  
315 na prostřed Be(t)lemě k domu,  
v němž Maria s svým synáčkem,  
s milým, rozkošným zlaťátkem,  
až do toho času biesta,  
neb jinde domu nejmiesta:  
320 hned sě v tom domu ten div sta,  
ta hvězda nad tím domem sta  
a když králi to uzřechu,  
inheď s svých koňú ssědechu  
a v dóm k (d)ieťátku vjidechu,  
325 přeradostni velmi biechu.

\*

- Ipokle|ku wfichny przednym.  
 amat|ka ieho bieffe fnym.  
 Takz wz|dachu fwe dary iemu.  
 Krali | abohu prawemu.  
 10 Tu czeft pak | widiela matka.  
 Sweho myle ho dietatka.  
 ze gly przigiełi ti | krali.  
 Tak welmy zwelike | dali.  
 przywedenym take hwiez|dy.  
 15 Genz zprawowaffe gych | giezdy.  
 Swietiecz y gym wed ne wnoczy.  
 Genz geft weflo | wu zbozie mocy.  
 Gmye wel|ku radoft ztoho.  
 Awfye utie|chy przyjemnoho  
                                           *pata radoft||*  
 70<sup>a</sup> Pata gegie radoft byla.  
 Kdyf|to fye wchram uwodila.  
 Czt|wrrtynazt den podietietı.  
 Chtiecz | rownoft fgynymy gmyety.  
 5 akeh|dyz zbethlemye gdieffe.  
 adietie | ffobu neffyeffe.  
 Chtiecz ge tam | offierowaty.  
 adary zan knyezy | daty.  
 To cius to dwe holubatek |  
 anebo dwe hrrdliczatek.  
 10 Tak | prwienczye wyplaczyechu.  
 Ty | genz beranka neymiegiechu. |  
 Neb tak uftawil bieffe.  
 ze kdyz | ktera porodieffe.  
 Syna prwien|czye prweho.

I poklekú všichni před ním  
a matka jeho bieše s ním;  
takž vzdachu své dary jemu,  
králi a Bohu pravému.

330 Tu česť pak viděla matka  
svého milého dieťátka,  
že js(ú) přijeli ti králi  
tak velmi z veliké dáli  
přivedením také hvězdy,  
335 jenž zpravováše jich jízdy,  
svietieci jim ve dne v noci,  
jenž jest vešlo z božie moci:  
jmě velikú radost z toho  
a všie útěchy přemnoho.

*Pátá radost.*

340 Pátá jeje radost byla,  
kdyžto sè v chrám uvodila  
čtvrtýná(c)t den po dietěti,  
chtiec rovnost s jinými jmieti.  
A kehdyž z Be(t)lemě jdieše  
345 a dietě s sobú nesieše,  
chtiec je tam ofěrovati  
a dary zaň knězi dáti,  
točužto dvě holúbátek  
anebo dvě hrdličátek;  
350 tak prvěnce vypláciechu  
ti, jenž beránka nejmějéchu.  
Neb tak ustavil bieše,  
že, když která porodieše  
syna, prvěnce prvního,

- 15 Gmieffe wyplatiti | geho.  
 Berankem acz gmieffe | ſbozye.  
 Tak bieffe uloha bozie |  
 pakli welmy chuda bieffe.  
 abe|raňka neymyegieffe.  
 Ale dwie'ma holubatma.
- 70<sup>b</sup> Aneb dwiema || hrrdliczatma.  
 Aproto ez matka | bozie.  
 Neymieffe naſſwietie ſbo|zye.  
 Neſſy<sup>e</sup>ffe dwie holubaczye |  
 Nebo pak dwie hrrdliczaczye.
- 5 Ne|mohucz beranka gmietí.  
 Ny kupi|ti ny kde wzyeti.  
 Akdyz ubozy | chram gdieffe.  
 adietatko ſwe | neſſyeffe.  
 Swaty ſymeon ſtary | kmet.
- 10 Gmagie ſobie giz mnoho | let.  
 Ten bieffe mnoho let zadal |  
 aby gmu to buoh oteczech dal.  
 Aby | tak dluho neumrziel.  
 Azby ieho | ſyna uzrziel.  
 Gehoz geſt ſlibíl | poſlati.  
 awſie naſſpaſſenye datí |
- 15 Toho radoſtnye czakaſſe.  
 awzdy | ſrrdecznye zadaſſe.  
 atuzie ponē | plakaſſe.  
 aumrzietí otkladaſſe |  
 Akdyz gey tu ſmatku uzrzye |  
 Radoſcziemy iako vmrzye ||
- 71<sup>a</sup> Nahle knyey radoſtnye biezie |

355 jmieše vyplatiti jeho  
beránkem, ač jmieše sbožie;  
tak bieše úloha božie;  
pak-li velmi chuda bieše  
a beránka nejmějěše,  
360 ale dvěma holúbatma  
aneb dvěma hrdličatma.  
A proto, ež matka božie  
nejmieše na světě sbožie,  
nesi(e)še dvě holúbátce  
365 nebo pak dvě hrdličátce;  
nemohúc beránka jmieti,  
ni kúpiti ni kde vzieti.  
A když u boží chrám jdieše  
a dieťátko své nesieše,  
370 svatý Šimeon, starý kmet,  
jmaje sobě již mnoho let,  
ten bieše mnoho let žádal,  
aby j'mu to Buoh otec dal,  
aby tak dlúho neumřel,  
375 až by jeho syna uzřel,  
jehož jest slíbil poslati  
a vše(m) na spasenie dáti.  
Toho radostně čakáše  
a vždy srdečně žádáše  
380 a tuzě po nem plakáše  
a umřieti otkládáše;  
a když jej tu s matkú uzře,  
radošciemi jako umře;  
náhle k něj radostně běže



ato mίle dietatko wzye.  
 poneffe | gie azpiewagie.  
 abohu ztoho | diekugie.  
 5 ze geřt to dietie ohladal.  
 Gehoz bieffe tak dawno zadal.  
 ahoruczym řrdcem | řtradal.  
 ato gmu gyz bieffe | boh dal.  
 Netoliko ohledatı |  
 ale take pieřtowaty.  
 10 poczye | gyz řmrtı zadaty.  
 Nycz dale | neotkladatı.  
 Chtie radiegy | nan řwiet gıty.  
 atam wiecznye řbohem byty.  
 Takz ho | řwaty řymeon řam.  
 15 neffe | prawie az wbozy řham |  
 Radugie řye azpiewagie.  
 Gız | řwu zadořt plnu gmagye |  
 Anna take ředna wdowa |  
 Kwřemu dobremu hotowa |  
 71<sup>b</sup> Tu řnymy wteyz drazye bieffe.  
 a|prorokyny řlowieffe.  
 Ta řye wzdy bohu modleffe.  
 wřwatey czyřtotie bydleffe.  
 5 vřtawicznye řye | pořtieffe.  
 zřhamu řziedko wen | dieffe.  
 Ořřmdeřřat let řczyřzmy | bieffe gmieffe  
 řmuzem ředm let | bila bieffe.  
 Ta prziřředřy wtuz | hodynu.  
 10 wzdawa řwalu řořpo dynu.  
 wzprorokowa odietietı |

385 a to milé dieťaťko vzě,  
ponese je a zpievaje  
a Bohu z toho děkuje,  
že jest to dítě ohladal,  
jehož bieše tak dávno žádal  
390 a horúcím srdcem strádal;  
a to j'mu již bieše Bóh dal  
netoliko ohledati,  
ale také pěstovati.  
Poče již smrti žádati,  
395 nic dále neotkládati,  
chtě raději na 'n svět jíti  
a tam věčně s Bohem býti.  
Takž ho svatý Šimeon sám  
nese právě až v boží chrám,  
400 raduje se a zpievaje,  
již svú žádost plnu jmaje.  
Anna také, jedna vdova,  
k všemu dobrému hotova,  
tu s nimi v tejž drážě bieše  
405 a prorokyní slovieše.  
Ta se vždy Bohu modléše,  
v svatej čistotě bydléše,  
ustavičně se postieše,  
z chrámu řiedko ven (i)dieše;  
410 osmdesát let s čtyřmi jmieše,  
s mužem sedm let byla bieše.  
Ta přišedši v túž hodinu,  
vzdáva chválu hospodinu,  
vzprorokova o dítěti

ada onem wliem wiedzietí.  
 Giz | sye izrahel wzywachu.  
 awy|kupenye czakachu.  
 Ti sye wsiychny tu sebrachu.  
 15 Ato proro|czstwie flyssiechu.  
 Ipoprowo|dichu gho tam.  
 az křamemv | oltarzy wchram.  
 Symeon fla|wnye zpiewagie.  
 plnu utye|chu yuz gmagie.  
 72\* a anna pro||rokugiczy.  
 wlyem wiedzietí dawa|giczy.  
 Amaria snymy gduczy.  
 atoto | wfechno widuczy.  
 wfe porzad zna|menawaffe.  
 aubozye sye radowafe |  
 5 wlyem sye frrdcem kochayuczy.  
 ho|spodynu diekugiczy.  
 ze gy tak ofla|wowaffe.  
 awiecznye gy tiem ko|chaffe.  
 To gmagmy gyz radořt pa|tu.  
 10 Chwalmyz gymy matku fw|atu.  
 Milu czyřtu matku bozy.  
 Tath | pomoz krayřřkemu řbozy.

*Sefťa.* |

Sefťu radořt geřt tdy gmyella |  
 Kdyřto geřt řyna widiela.  
 wch|ramu řtrzed mřřtrow řediece.  
 15 Swa|temu piřmu ucziecze.  
 ale aby to | znamenal.  
 agynym take rozpra|wal.

415 a da o nem všem věděti,  
již se Izrahel vzyváchu  
a vykúpenie čakáchu.  
Ti se všichni tu sebrachu  
a to prorocstvie slyšechu;  
420 i poprovodichu j'ho tam,  
až k samému oltáři v chrám.  
Šimeon slavně zpievaje,  
plnú útěchu juž jmaje  
a Anna prorokující,  
425 všem věděti dávající  
a Maria s nimi jdúci  
a toto všechno vidúci,  
vše pořád. znamenáváše  
a v Božě se radováše;  
430 všem se srdcem kochající,  
Hospodinu děkující,  
že ji tak oslavováše .  
a věčně ji tiem kocháše.  
To jmajmy již radost pátú,  
435 chvalmyž jimi matku svatú,  
milú, čistú, matku boží,  
tať pomoz k' rajskému sboží.

*Šestá.*

Šestú radost jest t'dy jměla,  
kdyžto jest syna viděla  
440 v chrámu střed mistróv sediece,  
svatému písmu učiece.  
Ale aby to znamenal  
a jiným také rozprával,

- Nayprwe toto znamenay |  
 wšrdecznu paměť przigymay. |  
 Ze maria božye matka.
- 72<sup>b</sup> Otsedŷ | ſweho dietatka.  
 wgieruzalemy naſnatczye.  
 przigednom ſłowutnem | ſwatczye.  
 aty hody czſnye ſlawiwe |  
 adokonczye otprawiwe.
- 5 Knazaretu ſye wratichu  
 aten czyely den | gidechu.  
 pak gyz nanoczlezye gſu'cze.  
 adietiete newiduce.  
 welmy | ſye ſmutiſta oba.  
 By gym giſh | teſkna utroba.
- 10 wzhladaſta ieho | ſzaloſti.  
 Aſſweliku tuzebnoſty.  
 Akdyz gehu nenadgidu.  
 welmy ra'no zaſſye gidu.  
 Opieť dogieruza'lemye.  
 Kdez bieſſe to ſwate plemie |
- 15 Akdyz gyz tam przigideta.  
 hneť | uboży chram wnydeta.  
 Tu gho | ſtrzed miſtrow uzrzieſta.  
 awei'ku radoſť gmięſta.  
 Zwlaſti ſye | matka wzradowa.  
 ahoſpodynu | wzdiekowa.
- 73<sup>a</sup> ze gyz widy ſyna | ſweho.  
 przeſſrdecznye zmyleleho |  
 Ipromluwi matka knemu.  
 atakto | powiedie gemu.

najprvé toto znamenaj,  
445 v srdečnú paměť přijímaj,  
že Mariá, božie matka,  
otšedši svého dieťátka  
v Jeruzalemi na sňatce,  
při jednom slovútném svátce;  
450 a ty hody čsně slavivše  
a dokonce otpravivše,  
k Nazaretu se vrátichu  
a ten celý den jidechu;  
pak již na nocležě jsúce  
455 a dietěte nevidúce,  
velmi se smutista oba,  
by jim jich teskna útroba.  
Vzhladasta jeho s žalostí  
a s velikú túžebností;  
460 a když jeho nenadjidú,  
velmi ráno zase jidú  
opěť do Jeruzalemě,  
kdež bieše to svaté plémě.  
A když již tam přijideta,  
465 hned u boží chrám vnideta;  
tu j'ho střed mistróv uzřesta  
a velikú radost jměsta.  
Zvlašti se matka vzradova  
a Hospodinu vzděkova,  
470 že již vidí syna svého,  
přesrdečně zmilelého.  
I promluvi matka k nemu  
a takto povědě jemu:

- Iczos nem myly | synu řděl  
 5 Zes řye byl kams ot|nas poděl.  
 yaz twa matka aotecz | troy.  
 Nazwany ale czius řtraz | moy.  
 Boleyucz hledachom tebe.  
 zie|leyucz wiecz nez řamy řebe.  
 Tehdy | on promluwy knyma.  
 10 Atak oťpo|wiedie gyma.  
 Řzka procz gřta | mne tak hledali.  
 Czy gřte toho | neřlychali.  
 ze yaz muřym oťczye | meho.  
 Dieti wolı nebeřřkeho.  
 To | řlowo řzek gıde řnyma.  
 15 Daw řye | upořluffenřtwie gyma.  
 wzbydly | řnyma wnazaretie.  
 gřa gyz wdru|hemnazte letie

*Sedma Radost |*

- Sedma radořt iegie byla. .  
 Kdyz | geřt te zalořtı zbyla.  
 73<sup>b</sup> Gyz geřt || wten horzky czas gmiela.  
 Kdız | geřt řynaczka wıdıela.  
 Naha na|krızı řtogiecze.  
 atiezke muky trr|piece.  
 5 anaywiecze kdyz gyz vmrz|ie.  
 ato ona gıřtie uzřie.  
 Tak | wtiezku zalořt vpade.  
 yakz wřie|czkerna tuhu zřřwade.  
 akdyz trze|tı den wřta zmrtwych.  
 Tehdy zby | wřyech zalořtı řwych.  
 10 Neb yakz | brrzo geřt zmrtwych wřtal.

I cos nem, milý synu, sděl,  
475 žes se byl kams ot nás poděl?  
Jaz tvá matka a otec tvój  
nazvaný, ale čuž stráž můj,  
bolejúc hledachom tebe,  
želejúc viac než sami sebe.  
480 Tehdy on promluvi k nima  
a tak odpovědě jima,  
řka: Proč jsta mne tak hledali,  
či jste toho neslýchali,  
že jaz musím otce mého  
485 dieti vóli nebeského?  
To slovo řek, jide s nima,  
dav se v poslušenstvie jima,  
vzbydli s nima v Nazaretě,  
jsa již v druhémná(c)te letě.

*Sedmá radost.*

490 Sedmá radost jeje byla,  
když jest té žalosti zbyla,  
již jest v ten hořký čas jměla,  
když jest synáčka viděla  
naha na kříži stojéce  
495 a těžké muky trpiece;  
a najviece když již umře  
a to ona jistě uzře:  
tak v těžkú žalost upade,  
jakž všeckerna tuhú zsvade.  
500 A když třetí den vsta z mrtvých,  
tehdy zby všech žalostí svých;  
neb jakž brzo jest z mrtvých vstal,



Tak | ſye gley hned widietı dal.  
 Nay|prwe zewſiech ſwych mylych |  
 Czo tu przyeho ſmrřtı bylo gich |  
 akehdyz gey tu uzrziela.

15 przye|weliku radoſt gmiela.  
 wduffy | takez podle tiela.  
 yakz by wiecz | wieczſye nechtiela.

*Ofma radoſt |*

Ofmu radoſt tehdy gmiela.  
 Kdiſto gſy ſyna widiela.  
 74• Slawnie || nanebeſſa gduce.  
 Mnoho duſ ſſobu | weduce.  
 Sewſiech ſtran obkliczen | gymy.  
 Iandiely rozlicznymy.  
 Sera|phini cherubini.  
 5 Trony iſpany | gynymy.  
 Knyezaty toczius ſſwaty|my.  
 Moczmy ſylamy bozymy.  
 ar|chagl'y iangl'y  
 Tyto rzieczy gm|yegmy czyely.  
 Twrrdiecz gie do|brymy diely.  
 10 pak poydem tam | ſduſmy iſtiely..  
 Tut geſt ſlawu | bozie matka.  
 Gmyela oſſweho | dietatka.  
 Tak czius nanebeſſa | gduce.  
 wtey czſtı awtey ſlawie | gſuce.  
 To widucz ſye radowala. |  
 15 abo hu chwalu wzdawala.  
 ato | ofma radoſt i geſt.  
 pronyz i pro|gyne gma czeſt

505 tak se jej hned viděti dal  
najprvé ze všech svých milých,  
co tu při jeho smrti bylo jich.  
A kehdyž jej tu uzřela,  
prevelikú radost jměla  
v duši, takéž podle těla,  
jakž by viac věčšie nechtěla.

*Osmá radost.*

510 Osmú radost tehdy jměla,  
kdyžto jsi syna viděla  
slavně na nebesa jdúce,  
mnoho duš s sobú vedúce;  
se všech stran obklíčen jimi  
515 i anděly rozličnými:  
serafíny, cherubíny,  
tróny i s pány jinými,  
kniežaty točuž s svatými,  
mocmi, silami božími,  
520 archanjely i anjely.  
Tyto řeči jmějmy cely,  
tvrđiec je dobrými diely,  
pak pójdem tam s dušmi i s těly.  
Tuť jest slávu božie matka  
525 jměla ot svého dieťátka,  
tak čuž na nebesa jdúce,  
v tej čsti a v tej slávě jsúce;  
to vidúc se radovala  
a Bohu chválu vzdávala.  
530 A to osmá radost i jest,  
pro niž i pro jiné jmá čest.

*devata radoŝt*

Dewatu geŝt radoŝt gmiela .  
 Kdyz naletnyczye widiela  
 74 Slawn̄da darem darowanye.  
 Swa teho ducha poŝlanye.  
 apoŝtolom | iwieŝem wiernym.  
 myrnym pokornym iŝmiernym.  
 5 Iwŝyem krzieŝta nom doŝtoynym.  
 Swatym czyŝtym | bohoboynym.  
 Genz ŝye tu ŝebrałi biechu.  
 agednoŝt ŝrdecznu gmyechu |  
 Gŝucz whoruczyem nabozenŝtwy |  
 awrruczyem miłoŝrdenŝtwij.  
 10 Naŝwey namodlitwie ŝwatey.  
 Gyz ŝye | branye mrrzkostı klatey.  
 wŝyemy | yazıky wzımluwichu.  
 Ahoŝpodyna | wŝchwalichu.  
 Poczıechu czynytı | diwy.  
 Slepe ŝwıetly mrrtwe zywy |  
 15 wŝyech nemoczy zbawowatı.  
 Ne|duzne uzdrawowatı.  
 poh̄aŝtwo obra|czowatı.  
 akwierzie przıprawowatı |  
 Day nam boze wieru znatı.  
 Stobu | wiecznye przebywatı

AMEN |

~~~~~

*Devátá radost.*

Devátú jest radost jměla,  
když na letnice viděla  
slavným darem darování,  
535 svatého ducha poslání  
apoštolóm i všem věrným,  
mírným, pokorným i smierným  
i všem křesťanóm dostojným,  
svatým, čistým, bohobojným,  
540 jenž se tu sebrali běchu  
a jednotu srdečnú jměchu,  
jsúc v horúciem náboženství  
a vrúciem milosrdenství  
na svej na modlitvě svatej,  
545 jíž se brání mrzkosti klatej.  
Všemi jazyky vzmluvichu  
a Hospodina vzchválichu;  
počechu činiti divy:  
slepé světly, mrtvé živy,  
550 všech nemocí zbavovati,  
nedužné uzdravovati,  
pohanstvo obracovati  
a k víře připravovati.  
Daj nám, Bože, vieru znáti,  
555 s tobú věčně přebývati.

Amen.

~~~~~



## Umučení. Páně.

Umučenie Boha našeho Jezu Krista  
píše nám svatý Matěj evandělita.  
Za dávných časův pověděl Buoh,  
pozvav svých apoštolův:

5 Viete-li, že jest třetí den židovským  
hodóm příti

a synu člověčíemu jatu býti,  
hudeť prodán i prorazen,  
na kříži rozpat i obnažen?

Tehdy sú sě židové spolu sněli,  
10 kak by Ježúše zahubili,  
radu sú vzěli v Kaifaševě domě,  
tu rok běchu dali sobě.

V tej radě bieše biskup Kaifáš  
a jeho tesť Annáš a Judáš,  
15 mistři, kněžie i písari,  
všichni židovščí vladaři.

Tehdy Kaifáš mezi nimi stoje:  
Poslúchajte, vece, bratřie moje,  
co chcmy sdieti Ježúševi,  
20 jeho mlazším i Petrovi.

Již veň věrie všichni lidie  
i kniežata po nem běžie.

Náš zákon proň zatratímy,  
ač mu života neukrátímy;  
25 přidúce Říměné, v naši sě zemi uvěží  
a ny zjemúce i s dětmi svieží.  
Lépe jednoho člověka zahubiti,

- 10 Nez wšemu | lidu whorzy byti.  
 Kdyz to biskup | kayphas powiedie.  
 Tehdy iudas | mezy nymy sedie.  
 Biskupowi | odpowiedie.  
 Ayfa yuz wnewier|ney biedie.  
 15 Cfo mnye weczye | biskupe das.  
 Gat sem yeho apo|stol iudas.  
 Gat wam yeho | dohozy.  
 anebot snym wedy | chozy  
 Tu rzecz rady uslyffye|chu.  
 76\* Trzidczietu penyez obieczie|chu.  
 Atakto gmu powiediechu. |  
 Kdyz to otneho wzwiadiechu  
 Do|hodyz nam ho nauklidie *proby*  
 Kdyz | nebude wšynem lidie  
 5 Giudas | weczye tomut fye gest staty |  
 Mussyt skoro przedwamy swazan | statí.  
 wratiw fye gidas kaapo|stolom poczye  
 snymy chodyty. |  
 Chtie giezisfye zydom dohodity |  
 10 Giezis to dobrze wiedieffe.  
 wšak syudasssem myle mluwieffe |  
 yudas newiedieffe by to giezus | wiediel.  
 By on mezy zidy wez|ley radie sediel.  
 15 Akdyz przide we|liky cztwrrtek. Kdyz bieffe  
 giezisfiewi iatu byti.  
 Kaza petrowy | aianowi dogieruzalema  
 gyty |  
 Giefti sobie uprawiti.  
 Ipoczie | gym prawiti.

než všemu lidu v hoři býti.  
Když to biskup Kaifáš povědě,  
30 tehdy Judáš mezi nimi sedě,  
biskupovi odpovědě  
a jsa již v nevěrnej biedě:  
Čso mně, vece, biskupe, dáš?  
jáť sem jeho apoštol Judáš,  
35 jáť vám jeho dohozi  
aneboť s ním vezdy chozi.  
Tu řeč rádi uslyšechu,  
třidceti peněz oběcechu  
a takto j'mu pověděchu,  
40 když to ot neho vyzvěděchu:  
Dohodiž nám ho na uklidě,  
když nebude v silném lidě.  
Judáš vece: Tomuť se jest státi,  
musíť skoro před vámi svázán státi.  
45 Vráťiv se Jidáš k (a)poštolóm, poče  
s nimi choditi,  
chtě Ježíše židóm dohoditi.  
Ježúš to dobře vědieše,  
však s Judášem mile mluvieše.  
Judáš nevědieše, by to Ježúš věděl,  
50 by on mezi židy ve zlej radě seděl.  
A když přide veliký čtvrtek, když bieše  
Ježíševi jatu býti,  
káza Petrovi a Janovi do Jeruzalema  
jíti,  
jésti sobě upraviti  
i poče jim praviti:



- 76<sup>b</sup> Když weydete vmiesto uprřwu uliczy.  
 potka wy | czlowiek neffa wody lahwiczy.  
 Ten | wy dowede doyednoho domu.  
 weydu|cze rrczyetez hospodarzy tomu.  
 5 Mift<sup>s</sup> | ny nas poslal ktobie.  
 Kazal giefty | uprawiti sobie.  
 Kde gmu bude up|rawiti giefty.  
 akdeli yemu bude | fiefty.  
 an wam pokaze dom krasny | nauliczy  
 wylozeny.
- 10 Amramorem po|dlazeny.  
 Tu mne doczakata.  
 Agiefti | mnye uprawita.  
 Sedse to wfe uczy|nyfta.  
 Chleba wyna ryb dobyfta. |  
 Beranek upekle nastol postawi|fta.  
 Miftrowo kazanye napllynyfta |  
 15 Bieffe buoh wftarem zakonye zydomi  
 prikazal.  
 aby prokny hospo|darz upeka beranek  
 rzerzychu ob|wazal.  
 Ipostawil gey nasswem fto|le.
- 77<sup>a</sup> Igiedl gey toho weczera naweli|ku nocz  
 sprzielnym chlebem sole.  
 To | kazanye chtie giezus napllynythy |  
 Bieffe sobie kazal beranek uprawiti.  
 5 akdycz by weczera przidu snym | wsielny  
 apostoli.  
 Ande gyz ustawe|ny stoli.  
 vmywfe sye syedu kftolu |

- 55 Když vejdete v město u prvú ulici,  
potká vy člověk, nesa vody lahvici;  
ten vy dovede do jednoho domu,  
vejduće, rcetež hospodáři tomu:  
Mistr ny náš poslal k tobě,  
60 kázal jěsti upravití sobě;  
kde j'mu bude upravití jěsti  
a kde-li jemu bude siesti?  
. An vám pokáže dóm krásný na ulici  
vyložený  
a mramorem podlažený,  
65 tu inne dočakáta  
a jěsti mně upravíta.  
Šedše, to vše učinista,  
chleba, vína, ryb dobysta,  
beránek upekše, na stól postavista,  
70 mistrovo kázanie naplnista.  
Bieše Buoh v starém zákoně židóm při-  
kázal,  
aby prokný hospodář, upeka beránek  
řeřichú obvázal  
i postavil jej na svém stole  
i jedl jej toho večera na velikú noc  
s přesným chlebem sole.  
75 To kázanie chtě Ježúš naplniti,  
bieše sobě kázal beránek upravití.  
A když by večer, přidú s ním všichni  
apoštoli,  
ande již ustaveni stoli;  
umyvše se, sedú k stolu,

aby giedli wfychny ſpolu.

Tehdy | giezus wezma chleb poczie ze-  
hnatí |

10 pozeh naw poczie ſwym apoſtolom | dawatí.

Giezte weczye tot geſt tielo | mogie.

yenz vmrze nakrzyzy ſtogie |

Takez wezma kalich ſwynem po|zeh naw  
ipofſwieti.

Ipoczie ſwych | apoſtolow nabiezietí.

15 pite weczie | tot geſt krew meho tiela  
ſwateho |

Gienz bude prolita proczlowieka | hrzief-  
neho.

Daw gym ſwe tielo | gieſty iſwu ſwatu  
krew piti.

Ipo|czie ſwym apoſtolom prawity ||

77<sup>b</sup> zagifte prawym wam mogy apo|ſtoli geſt  
ieden mezy wamy.

genz | gie ipie ſwamy.

Teñ mye prodal | iproradil.

5 Iprziedzidy welmy ha|dil

Muſſyt ſye to wſechno ſtaty |

Czoz buoh kazal omnye pſati.

ale | bieda bude czlowieku tomu. kto |  
ſye wtu proradu uwazal.

10 Lepe by bylo yemu by ſye byl nenara|zal.

Kdyzto apoſtolowe uſlyſiechu |

welmy ſye tiem zamutichu.

Ipo|cziechu ſye ſhledaty.

Zaby mohli | nakom tu wynu poznaty.

- 80 aby jedli všichni spolu.  
Tehdy Ježíš, vezma chléb, poče žehnati,  
požehnav, poče svým apoštolům dávati:  
Jezte, vece, toť jest tělo moje,  
jenž umře na kříži stoje.
- 85 Takéž vezma kalich s vínem, požehnav  
i posvěti  
i poče svých apoštolův nabiezeti:  
Píte, vece, toť jest krev mého těla sva-  
tého,  
jenž bude prolita pro člověka hříšného.
- Dav jim své tělo jísti i svú svatú krev  
píti
- 90 i poče svým apoštolům praviti:  
Zajisté, pravím vám, moji apoštoli, jest  
jeden mezi vámi,  
jenž je i pie s vámi,  
ten mě prodal i proradil  
i před židy velmi hadil.
- 95 Musíť se to všechno státi,  
což Buoh kázal o mně psáti;  
ale běda bude člověku tomu, kto se  
v tu proradu uvázal,  
lépe by bylo jemu, by se byl nenarázal.  
Když to apoštolové uslyšechu,  
100 velmi se tiem zamútichu;  
i počechu se shledati,  
za by mohli na kom tu vinu poznati,

Kto | by to smiel zyw uczynyti  
 15 Genz by | geho smyel proraditi.  
 Tehdy iu|das nedada nasye znaty.  
 Mezy | wfyemy poczie prwy wolaty |  
 Powiez weczye mistrze nas.  
 ya | sem twoy apostol iudas.  
 78<sup>a</sup> Ty | dobrze znas.  
 Nakom tu wynu | gmas.  
 Muffit hanebnye snyty. |  
 Genz smiel zyw to pomyslití.  
 5 tez | gyny apostołowe pocziechu mlu|wity.  
 Nemohucz smutka ssrdecz | flozity.  
 Wtu dobu swaty yan pod|le gieziusſſye  
 sedieffe.  
 atiem ſye | welmy mutieffe..  
 wzpoleha smut|kem naieho lonye.  
 10 yeho ſye ſw|atym prrſsem wſlonye.  
 Poczie | yho taynye proſſyti.  
 aby gmu | raczil ſweho proradczy ukazati |  
 Giezius iemu taynye powiedie |  
 15 Aby nykomemu neprawil za|powiedie.  
 Komuzt weczye po|dam chleba zwyna.  
 Natom lezy | wſiechna wyna.  
 wynem kus | zwyna kaza iudaſſiewi ſnye|ſti.  
 78<sup>b</sup> Iudas ſnyed poczie ſye | trzieſti.  
 Inhed dyabel wſtupi wne|ho.  
 Iby zly towarzis yeho.  
 Tdy | giezius wſtaw otſtola kaza ſo bie  
 wody daty.  
 Poczie przedkaz dym apostołem klekatí

kto bý to směl živ učiniti,  
 jenž by jeho směl proraditi.  
 105 Tehdy Judáš, nedada na se znáti,  
 mezi všemi poče prvý volati:  
 Pověz, vece, mistře náš,  
 já sem tvój apoštol Judáš,  
 ty dobře znáš,  
 110 na kom tu vinu j máš;  
 musíť hanebně sníti,  
 jenž směl živ to pomysliti.  
 Též jiní apoštolové počechu mluvití,  
 nemohúc smutka s srdec složití.  
 115 V tu dobu svatý Jan podle Ježúše sě-  
 dieše  
 a tiem sě velmi mútieše,  
 vzpoleha smutkem na jeho lóně,  
 jeho sě svatým prsem vsloně;  
 poče j'ho tajně prositi,  
 120 aby j'mu ráčil svého prorádci ukázati.  
 Ježúš jemú tajně povědě,  
 aby nikomému nepravil, zapovědě:  
 Komužť, vece, podám chleba z vína,  
 na tom leží všechna vina.  
 125 Vynem kus z vína, káza Judáševi sniesti.  
 Judáš, sněd, poče sě tříesti;  
 inhed ďábel vstúpi v neho  
 i by zlý tovaříš jeho.  
 T'dy Ježúš vstav ot stola, káza sobě  
 vody dáti,  
 130 poče před každým apoštolem klekati,

- Gich | nohy vmywatí.  
 abrusczem | utieratí.  
 petr fye poczie otgy|matí.  
 nedada fwych noh wodu | vmywatí.  
 10 Giezius mu poczie | porokowatí.  
 Ez mu neprzal fwych noh oplakatí.  
 petrze weczye | nebudes czíestí.  
 Semnu wnebe|sskem kralowstwi gmíety. |  
 ze mnye nechczes datí.  
 15 Swych | noh wodu oplakatí.  
 Ande yaz | chcey wam przykład datí.  
 ato|mu przykładu wiecz oftatí.  
 pe|tr hospodynu odpowíedie.  
 Atak|to gemu powíedie.  
 79<sup>a</sup> Netolik hla|wu ale ruczye dam zmytí.  
 Nebo | chcey stobu wesdy fbytí.  
 Giezus | gemu odpowíedie czístemu ne-  
 trzie|ba myty hlawy.  
 5 yedno nohy aby | nebyly spínawy.  
 wy gste wfich|ny czísty iako zlato.  
 Gedyny me|zy wamy neczíst iako blato.  
 To | prouduassye mluwíesse.  
 Genz tu | take mezy nymy bieffe.  
 10 yehoz fr|rdce giezius dobrze wíedíesse.  
 wf|ak nan toho nezgíewíesse.  
 vmyw | gym nohy poczie gym kazaty |  
 omylostí aopokorzíe.  
 Rzka kto | chce bytí wnebe|sskem korzye. |  
 15 Azbytí pekelneho horzíe.  
 wnemz|to hrzíefne dússye horzíe.

- jich nohy umývati  
a brusem utierati.  
Petr se poče otjímati,  
nedada svých noh vodú umývati.  
135 Ježúš mu poče porokovati,  
ež mu nepřál svých noh oplákati:  
Petře, vece, nebudeš čiesti  
se mnú v nebeském království jmieti,  
že mně nechceš dáti  
140 svých noh vodú oplákati;  
ande jaz chci vám příklad dáti  
a tomu příkladu věč ostati.  
Petr Hospodinu odpovědě  
a takto jemu povědě:  
145 Netolik hlavu, ale i ruce dám zmýti,  
nebo chci s tobú vezdy sbýti.  
Ježúš jemu odpovědě: Čistému netřeba  
mýti hlavy,  
jedno nohy, aby nebyly špinavy.  
Vy jste všichni čistí jako zlato,  
150 jediný mezi vámi nečist jako bláto.  
To pro Judáše mluvieše,  
jenž tu také mezi nimi bieše,  
jehož srdce Ježúš dobře vědieše,  
však naň toho nezjevieše.  
155 Umyv jim nohy, poče jim kázati o mi-  
losti a o pokoře,  
řka: Kto chce býti v nebeském kóře  
a zbýti pekelného hoře,  
v nemžto hříšné duše hoře,



- Tomut | geſt miſoſt apokoru gmiety. |  
 Druzczy iako ſobie przietí.  
 Po|tom otſtola wſtachu.
- 79<sup>b</sup> Bohu otczy || chwalu wzdachu  
 aſwogy rucſye v|mywachu.  
 Tehdy iudas wſtaw ot|ſtolu.  
 Ibra ſye kſidowſtwu wſko|lu.
- 5 Raczte ſye weczye hotowi gmie|ty.  
 Chczy wam noczſyu giezíſye | gietí.  
 Gmyeyte meczye kopie y|odienye.  
 yakz gmu dam brrzo | polibenye.  
 to wam bude zazna|menye.  
 bezewſeho pomeſkanye |
- 10 przíſkoczíecz wen ſye uwiezte.  
 ag|mucze gey dobrze ſwiezte.  
 Rzka | tak kaza ſobie trzídczyetí peníez | datí.  
 azídom ſye ſpolu bratí.
- 15 Gye|zius poyma ſwe apoſtoly gyde | ſnymy  
 naoliwetku hqru  
 Sada | nagednom uporu  
 weczye kaapo|ſtolſkem ſboru.  
 Zagíſte prawym | wam mogy apoſtoli wy  
 mne | noczſy wſychny otſtupite.
- 80<sup>a</sup> Amye || ſameho whorzy oſtawite.  
 petr wecíe | hoſpodyne yat tebe ne-  
 otſtupym.  
 pr|rwy proty twym neprzatelom ſme|czem  
 wyſtupym.
- 5 hotow ſem ſtobu | naſmrt íwzelaarz gítí.  
 wtomtí chcí | rad wíeren byty.

tomuž jest milost a pokoru jmieti,  
 160 družci jako sobě přieti.  
 Potom ot stola vstachu,  
 Bohu otci chválu vzdachu  
 a svoji ruce umýváchu.  
 Tehdy Judáš vstav od stolu  
 165 i bra se k židovstvu v školu:  
 Račte se, vece, hotovy jmieti,  
 chci vám noc su Ježíše jėti.  
 Jmějte meče, kopie i oděnie,  
 jakž j'mu dám brzo políbenie,  
 170 to vám bude za znamenie:  
 beze všeho pomeškání,  
 přiskočiec, veň se uvězte  
 a, jmúce jej, dobře svěžte.  
 Řka tak, káza sobě třidceti peněz dáti  
 175 a židóm se spolu bráti.  
 Ježíš, pojma své apoštoly, jide s nimi  
 na Olivet(s)kú horu,  
 sada na jednom úporu,  
 vece k (a)poštolském(u) sboru:  
 Zajisté pravím vám, moji apoštoli, vy  
 mne noc si všichni odstúpíte  
 180 a mě samého v hoři ostavíte.  
 Petr vece: Hospodine, jáť tebe ne-  
 odstúpím,  
 prvý proti tvým nepřátelóm s mečem  
 vystúpím;  
 hotov sem s tobú na smrt i v želář jíti,  
 v tom ti chci rád věren býti.



185 Ježůš jemu povědě :  
 Petře, vece, jaz to dobře vědě,  
 dřiev než noc si zapěje kokot,  
 že mne třikrát zapříš pro svůj život.  
 Petr vece: Hospodine, toho ti nebude;  
 190 ktož to učiní, tenť v hanbě bude;  
 jest-li mi s tobú umřieti,  
 vždyť tebe nechci zapřieti.  
 Též i jiní apoštolové mluviechu,  
 nebo ješče i jednoho strachu nevidiechu.  
 195 Tehdy Ježůš, pojma své apoštoly, jide  
 s nimi k jednomu dvoru, jemužto  
 diechu Jetsemany.  
 V tom dvoře biechu lidie kázáni,  
 v tom dvoru jedna zahrada bieše,  
 mnoho šcepóv v sobě jmieše.  
 Do té zahrady Ježůš často na modlitvu  
 tajně chodieše  
 200 a to Judáš dobře vědieše.  
 Tehdy Ježůš, ande mrka, venda v tu  
 zahradu,  
 da svým apoštolóm dobrú radu :  
 Modlete se, vece, Bohu tuto sědiece,  
 nemluviece ani spiece;  
 205 budete jmieti utěšenie  
 a zbudete všeho pokušenie.  
 Sám nedaleko ot nich otejda, poče kle-  
 kati,  
 boje se smrti, kak by jě bylo doča-  
 kati;

- podle czlowieczstwie | smrti fye bogieffe.  
 ale podle boz|stwie igednoho strachu  
 neymyefe |  
 Boze weczye otcze mozli to byty |  
 Tielo by rado chtielo smrti zbyti ||  
 81<sup>a</sup> Ale wfak nebud podle me wole | ale  
 podle tweho chtienye.  
 Chczy | przigieti rad to vmrzienye.  
 Rziti | fye sneho pot•krrwawy.  
 5 wtom fye | pokaza ze gest czlowiek prawy |  
 Izgiewi fye gemu andiel snebe |  
 Rzka lito my giezukriste tebe.  
 ale | wfak racz to napllnyti.  
 pronez fy | fye raczil na|swiet truditi.  
 10 hrzies|neho czlowiekȳ wykupiti.  
 Racz | proneho nakrziz wfupiti.  
 Giezis | skonczaw swu modlitwu kfwȳ |  
 fye apostolom wrati.  
 any gyz | poczieli spati.  
 15 Iweczie petrowy | nemozes semnu na  
 maly czas | bdieti.  
 apromye fye snu otgieti |  
 ande mie chtie zidowe giety.  
 Sed | druhe itrzetie swu modlitwu skō|ctie.  
 81<sup>b</sup> Tehdy fye zastup zidowfky || zmiefta  
 pomctie.  
 Smecz i nozy y|fkopymy.  
 aiudas proradczye me|zy nymy.  
 Tehdy giezius fkon|czaw swu modlitwu.  
 5 kfwym fye | apostolom wrati.

210 podle člověčstvie smrti se bojéše,  
ale podle božstvie i jednoho strachu  
nejmieše:

Bože, vece, otče, móż-li to býti,  
tělo by rádo chtělo smrti zbýti;  
ale však nebuď podle mé vóle, ale podle  
tvého chtění

chci přijéti rád to umřenie.

215 Říti se s neho pot krvavý,  
v tom se pokáza, že jest člověk pravý.

I zjevi se jemu anděl s nebe,  
řka: Líto mi Jezu Kriste tebe,  
ale však rač to naplniti,

220 pro než si se ráčil na svět trudití,  
hřiešného člověk(a) vykúpiti,  
rač pro neho na kříž vstúpiti.

Ježíš, skončav svú modlitvu, k svým se  
apoštolóm vráti,

ani již počeli spáti.

225 I vece Petrovi: Nemóžeš se mnú na  
malý čas bdieti

a pro mě se snu otjéti,  
ande mě chtie židové jéti?

Šed druhé i třetie, svú modlitvu skonče,  
tehdy se zástup židovský z města pomče

230 s meči, s noži i s kopími;

a Judáš, prorádce, mezi nimi.

Tehdy Ježíš, skončav svú modlitvu,  
k svým se apoštolóm vráti:



Nerodte, vece, déle spáti,  
 jižť jest blízko můj prorádce;  
 235 hěře sě k tejto zahrádce.  
 Netaže Ježíš slova skonati,  
 až, přiběhše židové, počechu volati, Je-  
 žíše hledati  
 a chtiec jeho s (a)poštoly zejmati;  
 Ježíš, je utkav, poče jich tázati:  
 240 Co hledáte, koho-li ptáte?  
 Ježíše, řiechu, z Nazarena. Ježíš po-  
 vědě: Ježíše hledáte?  
 a sedě mě jmáte.  
 Jakž to židové uslyšechu,  
 tak všichni na zemi letiechu  
 245 a v svém oruží pomoci nejmějéchu.  
 Tehdy Ježíš druhé i třetie jich otázá,  
 v tom svú moc nad nimi pokáza.  
 Jakž k nim brzo promluvieše,  
 tak každý jich na zemi letieše;  
 250 pokázav nad nimi svú moc v tu dobu  
 i da jim vlásti nad sobú.  
 Tehdy Judáš s svú zlobú  
 přijma sě ramenú obú,  
 poče Ježíše celovati,  
 255 židóm naň ukazovati  
 a vysokým hlasem volati:  
 Zdráv buď, vece, Ježíš(i), mistře náš,  
 jáť sem tvój apoštol Jidáš.  
 Ježíš jemu povědě: Judáš(i), lstivě mě  
 celuješ,



- Neb mne wšrřdczy nemyluyes |  
 Zıdom namíe ukazuyes.  
 Ty mu | šwatu křrwı wynen budes.  
 wtu | dobu zıdowe gıeziuſye gyechu.  
 82<sup>b</sup> awſichnu mocz nadnym gmye|chu.  
 Tehdy petr wytrhna mecz poczie otneho  
 ſyeczy.  
 Achtie gıeziuſſye zıdom otgıetı.  
 5 I utie ied|nomu panofſy nea malchowı  
 ucho.  
 az ſye gemu zekrwawy | wſe ieho rucho.  
 Gıezius petro|wı powıedıe petrze wdyey  
 mecz | wyeho noznyczye.  
 10 nemozes | obranytı meho lıczye.  
 Ktoz ſye | ſmeczem rad obchody.  
 Ten ot meczıe czaſto ſchody.  
 Neb bych | gaz ſye chtıel branytı.  
 Mohl | bych wes ſwıet iednym ſlowē |  
 15 ranytı.  
 pakı bych potrebo,wal pomoczy.  
 Mohl bych gmıe|etı dwadcıetı zaſtupow  
 andıe|lſkych teto noczy.  
 Muſſyt ſye | to wſechno ſtatı.  
 83<sup>a</sup> Czoż buoh ka||zal omnye pſatı.  
 Wtudobu geſto gıe|zius mezy nymy ſwa-  
 zan ſtogıeſſe |  
 Takto ktıem zaſtupomı mluwıeſe |  
 5 wyſly gſte protı mnye iako protı | zlo-  
 dıegıewı.  
 Ande ſbozny gmagy wemnye wſy nadıegy.

- 260      neb mne v srdci nemiluješ,  
          židóm na mě ukazuješ;  
          ty mú svatú krví vinen budeš.  
          V tu dobu židové Ježíše jechu  
          a všichnu moc nad ním jměchu.
- 265      Tehdy Petr, vytrhna meč, poče ot neho  
                                          sieci  
          a, chtě Ježíše židóm otjėti,  
          i utě jednomu panoši Malchovi ucho,
- až sě jemu zekrvavi vše jeho rúcho.  
          Ježíš Petrovi povědě: Petře, vděj meč  
                                          v jeho nožnice,
- 270      nemůžeš obrániti mého líce;  
          ktož sě s mečem rád obchodí,  
          ten ot meče často schodí;  
          neb bych jaz sě chtěl brániti,  
          mohl bych ves svět jedním slovem raniti;
- 275      pakli bych potřeboval pomoci,  
          mohl bych jmieti dvadceti zástupów an-  
                                          dělských této noci.  
          Musíť sě to všechno státi,  
          což Buoh kázal o mně psáti.  
          V tu dobu, ježto Ježíš mezi nimi svá-  
                                          zán stojěše,
- 280      takto k těm zástupóm mluvieše:  
          Vyšli jste proti mně jako proti zlodějevi,  
          ande sbožní jmají ve mně vši náději;

nawfaky | den sem chodie mezy wamy kazal |  
 Kez mye kto yal aneb swazal. |

10 Ale gyz gest przissel czas iwafye | hodyna.  
 yuz biezy otemne mogie | rodyna.  
 Tehdy fye wfichny apo|stolowe otneho  
 rozkrichu.

afwe|ho flibu plny nebychu.

Tehdy | giezussye wedu domiesta  
 15 Kdez | kayphas aieho annas biesta |  
 nebo zidowsky fnem gmiegiesta |  
 petr zanymy zdaleka gdieffe |  
 nebo fye zidow bogieffe.

akdyfto | giezussye przednymy posta-  
 83<sup>b</sup> wi|chu.

Krzywe swiedky proti iemu wy|prawichu.  
 Nayprawe ieho tiem | obwynychu.  
 atakto proti liczie|chu.

5 Slyssielu gsmu giezussye mlu|wiece.  
 naieho kazany sedieczy |

An prawy mohl bych bozy chram | zrusiti.  
 Atrzeti den takyz uczy|nyti.

Ato fye nemoze staty.

wiez | kazdy ezt gest poczal lhatí.

10 To | bieffe giezus powiediel ofswem | tiele.  
 Chtie ge trzeti den wkrzie|fyti czyele  
 To igyny pocziechu | naneho lftiwe mlu-  
 wití.

Chtiece | ho bezwyny zywota zbawity  
 15 Gie|zius przednymy mlczie stogiefe |  
 A ygednoho slowczye neotpowie|dieffe.

na všaký den sem, chodě mezi vámi, kázal;  
 kéž mě kto jal aneb svázal;  
 285 ale již jest přišel čas i vaše hodina,  
 juž běží ote mne moje rodina.  
 Tehdy se všichni apoštolové ot neho  
 rozkrychu  
 a svého slibu p(i)lni nebychu.  
 Tehdy Ježíše vedú do města,  
 290 kdež Kaifáš a jeho Annáš běsta;  
 nebo židovský sn(ě)m jmějesta.  
 Petr za nimi z daleka jdíeše,  
 nebo se židóv bojéše.  
 A kdyžto Ježíše před nimi postavichu,  
 295 křivé svědky proti jemu vypravichu.  
 Najprvé jeho tiem obvinichu  
 a takto proti (nemu) ličiechu:  
 Slyšeli jsmy Ježíše mluviece,  
 na jeho kázání sědiece,  
 300 an pravi: Mohl bych boží chrám zrušiti  
 a třetí den takýž učiniti.  
 A to se nemóže státi,  
 věz každý, ežť jest počal lháti.  
 To bieše Ježíš pověděl o svém těle,  
 305 chtě je třetí den vzkřiesiti cele.  
 To i jiní počechu na neho lstivě mlu-  
 viti,  
 chtiee ho bez viny života zbaviti.  
 Ježíš před nimi mlče stojéše  
 a i jednoho slovce neotpovědieše.

- Biskup kayphas kaza | wlyem prziestatí.  
 Ipoczie sam ye|dyny tazatí.
- 84<sup>a</sup> Zaklynagy tie wecie || wrchnym bohem.  
 powiez my czo | tebe tiezy przedkonfely  
                                           iprzied pra|wem.  
 powiez my ty ly gly syn bo|zy.  
 5 yesto wladne wdusliech iwfb|zy.  
 Giezius gemu odpowiedye. |  
 Rzka flys to kazdy tuto sedie.  
 Ez | sem iaz syn bozy genz wfe taienst|wie  
                                           wiedie.  
 Auzrzite mye bohu | otczy naprawiczy  
                                           sediece.
- 10 zywe | Imrrtwe sudiece.  
 Vlyfaw to bi|skup kayphas. hnyewy roz-  
                                           drzie | nassobie rucho.  
 Az fye gemu op|lany wfechno brzicho.  
 Czo fye | wam widi doneho.
- 15 Netrzeba wā | wiece swiedkow naneho.  
 Sami | gste flyssiel an mluwi nepodob|nye.  
 Czynye fye wewsem bohu | rownye.  
 My iedyneho boha | gmamy.
- 84<sup>b</sup> yehoz igednomu ne||wrownamy.  
 Genzto swietí. y|mraczi.  
 adawa komuz czo raczy |  
 Rzka to poczie nan zalowatí.  
 wele | sobie prawa udatí.  
 5 Zidowe wfich|ny pocziechu wolatí.  
 zakon gey | ukrziziewatí.  
 proto ez fye smyel | bohu wrownatí.

- 310 Biskup Kaifáš káza všem přestati  
i poče sám jediný tázati:  
Zaklínaji tě, veče, vrchním Bohem,  
pověz mi, co tebe tieži před konšely  
i před právem;  
pověz mi, ty-li jsi syn boží,  
315 ježto vládne v dušiech i v sboží?  
Ježúš jemu odpovédě,  
řka: Slyš to každý, tuto sedě,  
ež sem jaz syn boží, jenž vše tajenstvie  
vědě;  
a uzříte mě Bohu otci na pravici sě-  
diece,  
320 živé i mrtvé súdiece.  
Uslyšav to biskup Kaifáš hněvy rozdře  
na sobě rúcho,  
až sě jemu oplani všechno břicho.  
Co sě vám vidí do neho!  
Netřeba vám více svědkóv na neho,  
325 sami jste slyšeli, an mluví nepodobně,  
čině sě ve všem Bohu rovně.  
My jediného Boha jmámy,  
jehož i jednomu nevrovnámy;  
jenžto svietí i mračí  
330 a dává, komuž co ráčí.  
Řka to, poče naň žalovati,  
vele sobě práva udati.  
Židové všichni počechu volati:  
Zákon, jej ukřiževati,  
335 proto ež sě směl Bohu vrovhati.

- Tuz giezufye na|mrt ofsudichu.  
 whlawu whlczy ie|ho wzbichu.  
 10 Aiaiko blaznem gym | w|strhachu.  
 atı gesto podle neho | stachu.  
 naieho fwate lıczko pllwa|chu.  
 Oczy iemu zawazachu.  
 Po|lczky iemu wzdawachu.  
 Atak fie | gmu poruhachu.  
 15 prorokuy nam | kto tie tepe polıczy.  
 Anebo wtwu | hlawıczy.  
 wtu dobu petr wfieny | stogıesse.  
 Auohnye fye hrzıegıesse |  
 Tehdy iedna posselkyny toho do|mu.  
 85• poznawfy petra poczye. || mnoho mluwıtı  
 protı gemu.  
 aty | weczye gıezıufıew uczennyk bıefe |  
 Aty take podle neho chodıesse |  
 petr fye toho flowa lecze.  
 5 wıecze | nez oftreho meczıe.  
 zeno weczye | yazt ieho neznagy.  
 any czo nane|ho tbagy.  
 pomalem czassu przıde | druha zena  
 chtıeczy ohnye popra|wıtı.  
 10 Ta poznawfy petra pocze | nan prawıtı.  
 affedıe weczye | vczennyk gıezufıew stogy.  
 awas | fye nykohehoz nebogy.  
 pocze | fylnye toho przıetı.  
 Chtıe fye tıem | flowom otgıetı.  
 15 Chtıel bych we|czye wfıe prawo zato uczynytı |  
 Buoh mye racz spıetı.

Tuž Ježíše na smrt otsúdichu,  
 v hlavu, v líci jeho vzbichu  
 a jako bláznem jím vztrhachu  
 a ti, ježto podle neho stáchu,  
 340 na jeho svaté líčko plváchu;  
 oči jemu zavázachu,  
 políčky jemu vzdáváchu  
 a tak se j'mu porúháchu:  
 Prorokuj nám, kto tě tepe po líci  
 345 anebo v tvú hlavici?  
 V tu dobu Petr v sieni stojéše  
 a u ohně se hřejéše.  
 Tehdy jedna poselkyni toho domu,  
 poznavši Petra, poče mnoho mluvíti  
 proti jemu:  
 350 A ty, vece, Ježíšev učenník bieše  
 a ty také podle neho chodieše.  
 Petr se toho slova leče  
 více než ostrého meče:  
 Ženo, vece, jazť jeho neznaji  
 355 ani co na neho tbaji.  
 Po malém času přide druhá žena, chtieci  
 ohně popraviti,  
 ta poznavši Petra, poče naň praviti:  
 A sedě, vece, učenník Ježíšev stojí  
 a vás se nikohéhož nebojí.  
 360 Poče silně toho přieti,  
 chtě se těm slovóm otjėti:  
 Chtěl bych, vece, vše právo za to učiniti,  
 Buoh mě rač spieti,





nejsem jeho slúha  
ani mne jest po nem túha.  
365 Tehdy ti, ježto podle ohně stáchu, po-  
čechu věrovati  
a řkúce: Ty jsi ten, může tě každý po-  
znati.  
Tehdy jeden biskupóv panoše poče na  
neho volati:  
Ba co, vece, příš? Ty jsi učenník jeho,  
370 jaz sem tě viděl v zahradě podle neho;  
tys Ježíše mečem bránil  
a méhos rodiče, Malcha, ranil.  
Petr se poče kléti i rotiti,  
nechtě tu svého života ztratiti:  
375 Beru to, vece, na mú vieru i na mú duši,  
neznaji toho člověka  
ani sem stál podle neho sěka.  
A když Petr toto povědě,  
tehdy kokot, sědě na hředě,  
poče zpievati,  
380 Ježúš se na Petra poče ohlédati.  
A když to Petr uslyše i vzvědě,  
ande kokot pěje na hředě,  
vzpomanuv na Ježíševa slova, zbledě.  
Vynda Petr před sieň, poče plakati,  
385 až jemu poče srdce usědati.  
Ježúš jemu odpusti tut(o) vinu  
jako milostivý otec synu.  
Na zajutřie přivedše Ježíše před Piláta,  
počechu jeho prositi,



**aby kázal Ježíše umučiti.**

390

**Pilát židům povědě: Kterú vinu na nem  
jmáte,**

**že jeho na smrt podáváte?**

**Židové pověděchu: Byť nejměl viny na sobě,**

**neřídili bychom jeho k tobě.**

**Smútil veš lid ot Galilee až sém počen  
kázati,**

395

**proto smy jeho kázali svázati.**

**Uslyšav to Pilát, že jest z Galilee, z krá-  
lova Herodova miesta,**

**kakž kolivěk sobě nepřejěsta;**

**káza ho vésti před něho,**

aby on sám súdil jeho.

400

V tu dobu král Herodeš v Jeruzalemě  
bieše,

**tu pro' ty hody býti chtieše.**

**Když Ježíše před krále Heroda přive-**  
**dechu,**

**lstivé svědky na neho vyvedechu;**

i počechu na neho žalovati,

405

**ve mnozě jemu vinu dávati.**

**Král Herodeš káza Ježúševi odpovie-**  
**dati,**

**chtě jeho řeč i múdrost poznati.**

**Ježůš svú řeč i múdrost schova,**

**nepovědě před králem i jednoho slova.**

410

**Král Herodeš rád Ježúše vidieše,**

nebo o nem mnoho divného slyšíeše;

To|mu sye nadiegieffe by przednym | nye-  
kaky diw ukazal.

**Gymzto by | sye kralowi skazal.**

87. akdyz przed||nym ignednoho dywu nepo-  
kaza. |

**vbiele ho rucho obleczy kaza.**

**Ipo|cze fye gemu posmiewatí.**

yako | blaznem ieho rytierzy pocziechu |  
gym trrhatí.

policzky. iemu dawa|giuce

**Mezy 1eho swietley oczy plygicze.**

# Spilewffe gym przielis dofti

**Trrhawffe gym bezmyloftí.**

**Ka|za ieho opiet przedpylata wefty |**

10      **Toho dne herodes spylatem fye | smirzista.**

**Aiako drzewe prziete|le swa bysta.**

**Tehdy pylat zidō | powiedie. przywodite  
my czło|wieka newynneho.**

15. **ayaz done|ho niewiedie nycze zleho.**

**Awy | gŕfte ho wodylŕ przedkrale cŕne|ho.**

**Kez iemu gest uczynyl zywo|tu czo zleho.**

yaz iemu take zy|wotu nechczy nycz uczynyty ||  
ale kazy ieho puſtiti.

zidowe wfich|ny krziku puŝtli ieho ne-  
budes | czieffarziowy myloŝty gmiety.

**Amy | wfichny nebudemyt przietl.**

5      py|lat zidom powiedie iczo zleho | uczynyl.

**Czoli fye kwam dowy|nyl.**

**Zidowe powiediechu. Kraleu | fye nad-  
nŷmy czynyl.**

tomu se naděješ, by před ním někaký  
div ukázal,

jímžto by se královi zkázal.

A když před ním i jednoho divu ne-  
pokáza,

415 u bílé ho rúcho obléci káza;

i poče se jemu posmievati,

jako bláznem jeho rytieři počechu jím  
trhati,

políčky jemu dávajúce,

mezi jeho světěj oči plijíce.

420 Spílevše jím přieliš dosti,

trhavše jím bez milosti,

káza jeho opět před Piláta vésti.

Toho dne Herodeš s Pilátem se smířista  
a jako-dřieve přieteľa svá bysta.

425 Tehdy Pilát židóm povědě: Přivodíte mi  
člověka nevinného

a jaz do neho nevědě nič zlého;

a vy jste ho vodili před krále čsného,

kěž jemu jest učinil životu co zlého.

Jaz jemu také životu nechci nic učiniti,

430 ale káži jeho pustiti.

Židové všichni křikú: Pustíš-li jeho, ne-  
budeš ciesařevy milosti jmieti.

a my všichni nebudemyť přieti.

Pilát židóm povědě: I co zlého učinil,  
co-li se k vám dovinil?

435 Židové pověděchu: Králem se nad n(á)mi  
činil

- Anasseho zako|na nepllnyl.  
 10 Brany nam dany czie|ssarziowy daty.  
 Chtie gy sam sobie | wybrati.  
 Gyz welike zastupy wody |  
 Zassobu kraleu fye czyessarziowy | skody.  
 Gyz skoro wes lid possobie | obrati.  
 anas zakon wes przewrati |  
 15 vslyssaw to pylat poczie myslity |  
 neymagie nan igedne wyny czo | by bylo  
 z toho uczynyti.  
 widiessie | ze fu ho prozawist giel.  
 aiedne | wyny knemu neymyeli.  
 88\* vmyслиw || to pilat poczie zidom prawiti.  
 yaz|nemohu nanem igedne wyny poz|nati.  
 Pronyuz bych ho chtiel na|smrt otdati.  
 5 ale poymucze yeho | podle wasseho za-  
 kona sudte.  
 awy | gym samy wynny budte.  
 Zido|we powiediechu. my zakon ot|boha  
 gmamy.  
 Natom pismo do|brzie znamy.  
 10 Ze gest zakon toho | czlowieka umucziti.  
 Ktoz ssye | bohem uczynyti.  
 On fye czyny | bohem ayfa czlowiekiem  
 achodie | mezy namy.  
 ande nam yeho | otec z y matie yfu dobrze  
 znamy |  
 15 Vslyssaw to pylat kaza giezysye | pozwati.  
 I poczie ieho taynye ta|zati.  
 Gslyh syn bozy day my fye | znati.

- a našeho zákona neplnil.  
 Brání nám dani cesařevi dáti,  
 chtě ji sám sobě vybrati.  
 Již veliké zástupy vodí  
 440 za sobú, králem se (čině), cesařevi škodí;  
 již skoro veš lid po sobě obrátí  
 a náš zákon veš převrátí.  
 Uslyšav to Pilát, poče mysliti,  
 nemaje naň i jedné viny, co by bylo  
 z toho učiniti?
- 445 Vidieše, že sú ho pro závišť jeli  
 a jedné viny k nemu neměli.  
 Umysliv to Pilát, poče židóm praviti:  
 Jaz nemohu na nem i jedné viny poznati,  
 pro nuž bych ho chtěl na smrt odati;  
 450 ale pojmuće jeho, podle vašeho zákona  
 sudte  
 a vy jím sami vinni buďte!  
 Židové pověděchu: My zákon ot Boha  
 jmáme,  
 na tom písmo dobře známe,  
 že jest zákon toho člověka umučiti,  
 455 ktož se (chce) Bohem učiniti.  
 On se činí Bohem a jsa člověkem a cho-  
 dě mezi námi,  
 ande nám jeho otec i máte jsú dobře  
 známi.  
 Uslyšav to Pilát, káza Ježíše pozvati  
 i poče jeho tajně tázati:  
 460 Jsi-li syn boží, daj mi se znáti.



Giezius iemu igedno|ho slowa neotpo-  
wiedie.

88<sup>b</sup>

az sye | pylat podywi sedie.

Iczodle weczye | kemnye nemluwis.

wlak nadto|bu gnam mocz to dobrze  
widis |

Mohu tie zidom otgiety.

5

amohu | tie nakrzizy rozpieti.

Giezius ie|mu odpowiedie. nemohl by  
na|demnu igedne moczy gmyety |

Byt toho nechtiel buoh prziety |

10

pylat chtie gieziusye smrrty | zbawiti.

Kaza zidow pozwaty |

pylat ten obyczey gmiemieffe |

ze naweliku nocs iednoho wiez|nye puf-  
czieffe

yemuzto naziwot | gdiemieffe.

15

wtu dobu ieden wrazedl|nyk barrabas  
wiezieffe.

Iwo|kowach iwkladie.

Ten bieffe | zabil czlowieka wswadie.

Teh|dy pilat nechtiel dele zydwostwa |  
hnyewati.

89<sup>a</sup>

Kaza konfelow poz|wati.

I ofsudiachu nasmrt giezusye newynneho.

apustachu bar|rabassye wrazedlneho.

Tehdy | iudas uzrziew ze chtie giezusye |  
zywota zbawiti.

5

przida kzidom | ipoczcie gym prawity.

Tiezczye | gfem shrzieffyl proti bohu.

Ježúš jemu i jednoho slova neotpo-  
vědě,

až se Pilát podivi sedě:

I co dle, vece, ke mně nemluvíš?

však nad tobú jmám moc, to dobře  
vidíš;

465 mohu tě židóm otjėti

a mohu tě na kříži rozpieti.

Ježúš jemu odpovědě: Nemohl by nade  
mnú i jedné moci jmieti,

byť toho nechtěl Buoh přieti.

Pilát, chtě Ježúše smrti zbaviti,

470 káza židów pozvati.

Pilát ten obyčej jmějěše,

že na velikú noc jednoho vězně púš-  
čieše,

jemužto na život jdieše.

V tu dobu jeden vražedník Barabáš  
vězieše

475 i v okovách i v kládě,

ten bieše zabil člověka v svádě.

Tehdy Pilát, nechtě déle židovstva hně-  
vati,

káza konšelów pozvati;

i otsúdichu na smrt Ježúše nevinného

480 a pustichu Barabáše vražedného.

Tehdy Judáš, uzřev, že chtie Ježíše  
života zbaviti,

přída k židóm i poče jim praviti:

Těžce jsem shřešil proti Bohu,

wiecz | wessel byti nemohu.  
 Krew sem | swatu wam prodal.  
 10 aswu duffy | dyablu poddal.  
 Zidowe powie|diechu. czo nam dotoho.  
 ty wiesz | czo uczynys ztoho.  
 Tehdy iudas | powrrha mezy nymy pe-  
 nyezie |  
 15 Biezaw obieffy sye uyednoho | lemyezye.  
 Tehdy zidowe mezy | sobu powiediechu.  
 Krew ieho | zatito peniezie prodana.  
 Agiz | owsem nasmrt oddana.  
 89<sup>b</sup> neza|kon gich gest igednomu gmietí ||  
 proto powiezte kam gie chcemy die|ty.  
 Tehdy wzemse radu kupichu ied|no pole  
 putnykom hrzeští.  
 Nesmie|gicz gich ubozy chram nestí.  
 5 Tehdy | pylat chtie sye zidom przislady. |  
 Kaza giezisye obnaziti.  
 przywie|zicz ksfossye metlamy byti.  
 By ye|ho kozye wfe krrwawa.  
 potecze | krew zneho krew iako zbrawa |  
 10 potom gmu rucho przidachu |  
 Obleczy sye gemu kazachu.  
 wsta|wichu nan koronu trrnou |.  
 Daducz gmu wruku trest nowu |  
 15 pocziechu gym spileti przedn̄y | klekayucze.  
 Kraleem gey nazy|wagice.  
 whlawu ieho trzští te|puce.  
 policzky gmu dawagice |  
 amezy oczy pligice.

485      viec vesel býti nemohu;  
           krev sem svatú vám prodal  
           a svú duši ďáblu poddal.  
      Židové pověděchu: Co nám do toho,  
      ty věz, co učiníš z toho.  
      Tehdy Judáš pvrha mezi nimi pe-  
                                  niežě,  
 490      běžav, oběsi se u jednoho lemiezě.  
      Tehdy židové medzi sobú pověděchu: Krev  
           jeho za tyto peniežě prodána  
 -a již ovšem na smrt oddána;  
      ne zákon jich jest i jednomu jmieti,  
      proto povězte, kam je chcemy dieti?  
 495      Tehdy vzemše radu, kúpichu jedno pole  
                                  pútníkom hřiesti,  
      nesmějíc jich u boží chrám nésti.  
      Tehdy Pilát, chtě se židóm přisladiti,  
      káza Ježíše obnažiti,  
      přivěžíc k soše, metlami bíti.  
 500      By jeho kůže vše krvava,  
      poteče krev z neho, krev jako z brava.  
      Potom j'mu rúcho přidachu,  
      obléci se jemu kázachu.  
      Vstavichu naň koronu trnovú,  
 505      daďúc j'mu v ruku trest novú;  
      počechu jím spíleti, před ním klekajúce,  
      králem jej nazývající;  
      v hlavu jeho třtí tepúce,  
      políčky j'mu dávající  
 510      a mezi oči plijíce.

- Biwle ie|ho prziehs doſty.  
 90<sup>a</sup> trrhawle gym || bez miłoſty.  
 Kazachu gemu krzyz | naieho ſwatu pleczy  
 neſtí.  
 Akdyz | ieho powedu przedmieſto chciece |  
 nadnym poprawití.  
 5 Tehdy ſye wſy|tek lid zany obratí.  
 Mieſczky | gieruzalemske pocziechu pla-  
 katí |  
 Giezius ſye nanye ozrziew poczie | gym  
 porokowatí.  
 Dczery gieru|zalemske neplaczte nanye.  
 10 ale | placzte ſamy naſſye ynaffwe | dietí.  
 ze ſu mye kazali bezwyny | gietí.  
 Lepe bybyło wam gich ney|mietí.  
 Nez zle ſkutky otnych | widietí.  
 15 zagíſte chcezy wam to po|wiedietí.  
 ze przide ten den kdyz | yaz wſwey moczy  
 budu wſudny | den ſedietí.  
 wtu dobu budete | wſychny ſlyſſietí.  
 Blahoſlawe|ne ty zeny.  
 90<sup>b</sup> znychz ſu zle dczery || neporozeny.  
 Tehdy pobiehnú kho|ram kđolom ikſka-  
 lam proſſyecze |  
 Gich aby gie ſkriłi nanye padnu|cze.  
 przedmye giti neſmiegycze |  
 5 Awtu dobu dwa złodziegie ſnym | wediechu.  
 nadnymazto popra|wití chciechu.  
 Kdyz gieziuſye wy|wedú zmieſta napo-  
 prawu.

Bivše jeho přieliš dosti,  
trhavše jím bez milosti,  
kázachu jemu kříž na jeho svatú plecí  
nésti.

A když jeho povedú před město, chtiece  
nad ním popraviti,  
515 tehdy se všitek lid za ním obrátí.  
Měščky jeruzalemské počechu plakati.

Ježúš se na ně ozřev, poče jim po-  
rokovati:

Dcery jeruzalemské, neplačte na mě, ale  
plačte samy na se i na své děti,  
že sú mě kázali bez viny jéti;  
520 lépe by bylo vám jich nejmiati  
než zlé skutky ot nich viděti.

Zajisté chci vám to pověděti,  
že přijde ten den, když jaz v svej moci  
budu v súdný den seděti;  
v tu dobu budete všichni slyšeti:

525 Blahoslavené ty ženy,  
z nichž sú zlé dcery neporozeny.  
Tehdy poběhnú k horám, k dolóm i k ska-  
lám, prosiece  
jich, aby je skryly, na ně padnúce,  
před mě jíti nesmějíce.

530 A v tu dobu dva zloděje s ním vediechu,  
nad nimažto popraviti chtiechu.  
Když Ježúše vyvedú z města na po-  
pravu,

- 10 Tehdy trzie pohanowe poswem p'wu.  
 Swleku sneho wse rucho | naztrawu.  
 Owsem diwnu sukny gmiessse.  
 any tkana any sita | bieffe.  
 Tey sukny kazdy rad ch'tieffe.  
 15 weciechu wrziem fye | ony komu fye  
 dostane.  
 Tomut | zawelike penyezze ftane.  
 Akdiz | ieho rucho rozdzielichu.  
 Tehdy | ieho nakrziz wzbichu.  
 nohy ru|czy hrziebymy probichu.  
 91<sup>a</sup> amezí || dwiema zlodiegiema powiesichu |  
 Akdiz gyz nakrzizy rozpat stogiese |  
 nadswu hlauwu pfano gmiessse.  
 Ihs | nazarenus kral zidowsky.  
 5 To py|lat kaza hrzeczky zidowsky  
 lati|nye naplati.  
 By ho mohl potom | kazdy poznati.  
 Zidowe to uzrziw|se pocziechu fye hnye-  
 watı.  
 10 profie|cze pylata aby to kazal zamazati |  
 Nerod ho weczye kraleu pisati |  
 ale ze fye smie kraleu nazywati |  
 pylat zidom powiedie czoz sem | kazal  
 naplaty.  
 Tomut gest tak | oftati.  
 15 Tehdy zidowe podkrzize | stogiece po-  
 cziechu wolati.  
 Gie|ziufiewy fye poruhati.  
 Tys gy|nym spomahal znemoczy.

- tehdy drie pohanové po svém právu  
svlekú s neho vše rúcho na stravu.  
535 Ovšem divnú sukni jmieše,  
ani tkána ani šita bieše.  
Tej sukni každý rád chtieše,  
vecechu: Vrzem se o ni; komu se do-  
stane,  
tomuť za veliké peniezě stane.  
540 A když jeho rúcho rozdělíchu,  
tehdy jeho na kříž vzbíchu;  
nohy, ruc(e) hřebími probíchu  
a mezi dvěma zlodějema pověsíchu.  
A když již na kříži rozpat stojěše,  
545 nad svú hlavú psáno jmieše:  
Jesus nazarenus, král židovský.  
To Pilát káza hřecky, židovsky,  
latině napsati,  
by ho mohl potom každý poznati.  
550 Židové, to uzřevše, počechu se hně-  
vati,  
prosiece Piláta, aby to kázal zamazati:  
Neroď ho, vece, králem pisati,  
ale že se smě králem nazývati.  
Pilát židóm povědě: Což sem kázal na-  
psati,  
555 tomuť jest tak ostatí.  
Tehdy židové, pod křížem stojěce, po-  
čechu volati,  
Ježúševi se porúhati:  
Tys jiným spomáhal z nemoci,



- Ke | sobie nynye mozes spomoczy. |  
 Gfyll syn krale nebeskeho |  
 91<sup>b</sup> Pokaz przednamy nyecz dıwneho |  
 Mozesli sskrızie sstupiti.  
 Chcemy | wtie wfichny wierziti.  
 5 To ıgyne | pocziechu gmu nahānbu mlu|witi.  
 Giezius zanye poczie otczie |  
 Boze weczye newiediet czo czynye |  
 Racz gym tu wynu otpustity ny|nye.  
 Tehdy ten złodıey gesto nale|wıczy stasse.  
 10 Ten fye take bohu po|ruhasse.  
 Gfyll syn bozy ayfy buoh | sam.  
 pomoz sobie nynye podle se|be nam.  
 Towarzıs yeho poczye ye|mu porokowati.  
 Ty weczye nech|ces boha znati  
 15 achcesz fye zy|dom wrownati:  
 wie tuto muku | trrıwie zanaassy zla diela.  
 Gychz | fwie welmy mnoho sdiela.  
 Ale | gehu muczie newynneho.  
 an neu|czynyl nycze zleho.  
 92<sup>a</sup> Rzka to ipoczie || hospodyna proffitı.  
 aby raczył sn̄y | nyekaku mılost uczynytı.  
 wzpo|myen weczye hospodyne namye |  
 hrziesneho.  
 5 Kdyz przides dokralow|stwie tweho.  
 Giezius gemu po|wiedie zagiste budes  
 dnes sem|nu wragy przyebywati.  
 Atwoy | fye towarzıs muffy dyablu dostati  
 10 Wtu dobu maria matka ieho | podkrzı-  
 zem stogiesse.

ké sobě nynie můžeš spomoci.  
 560 Jsi-li syn krále nebeského,  
 pokaž před námi něco divného;  
 můžeš-li s kříže sstúpiti,  
 chcemy v tě všichni věriti.  
 To i jiné počechu j'mu na hanbu mluvit.  
 565 Ježúš za ně poče otce (prostiti):  
 Bože, vece, nevědieť, co činie,  
 rač jim tu vinu otpustiti nynie.  
 Tehdy ten zloděj, ježto na levici stáše,  
 ten sě také Bohu porúháše:  
 570 Jsi-li syn boží a jsi Buoh sám,  
 pomoz sobě nynie (a) podle sebe nám.  
 Tovařiš jeho poče jemu porokovati:  
 Ty, vece, nechceš Boha znáti  
 a chceš sě židóm vrovhati?  
 575 Vě tuto muku trpívě za naše zlá diela,  
 jichž svě velmi mnoho sděla;  
 ale jeho mučie nevinného,  
 an neučinil niče zlého.  
 Řka to i poče Hospodina prositi,  
 580 aby ráčil s ním někakú milost učiniti:  
 Vzpoměň, vece, Hospodine, na mě hříš-  
 ného,  
 když přídeš do královstvie tvého.  
 Ježúš jemu povědě: Zajisté budeš dnes  
 se mnú v ráji přebývati  
 a tvój sě tovařiš musí ďáblu dostati.  
 585 V tu dobu Maria matka jeho pod kří-  
 žem stojěše

- atiem fye | welmy mutieffe.  
 Gako oftry mecz | wyegie frrdce bodieffe.  
 anebo to | widieffe.  
 ze yegie syn bezwyny | nakrzyzy ftogieffe.  
 15 • Tudiez ifwaty | ian ftaffe.  
 Ten take welmy pla|kaffe.  
 az iemu frrdeczko uffyeda|fe.  
 Tehdy giezius uzrzie fwu | matku pod  
 krzizem ftogyecze. |  
 92<sup>b</sup> proieho muczenye welmy fye || mutiecze.  
 Ipoczcie giey prawity |  
 Rzka matko myla nerod plaka|ti.  
 Racz ma flowa znamenaty |  
 5 Budes yana mne miesto sobie | zaffyna  
 gmietí.  
 Aty giene racz | giey iako fwey materzy  
 przietí |  
 Tuz poruczy fwu matku uczē|nyku fwemu  
 Czistu dziewku | gynochu czistemu.  
 10 potom po|czcie piti zadatí.  
 Kazachu iemu | oczta szluczy datí.  
 Auwech gich | hubeny hrzieffe.  
 ze gemu i ye|den wody nepodadieffe.  
 Giezís | okuffyw pitie horzkeho.  
 15 Inerodi | piti ieho.  
 Gyz geft weczye wfe | fkonano.  
 Czoż ge omnye wfta|rem zakonye planó.  
 Tehdy | fye nebe omraczy.  
 wfemu fye | fwietu bozie muka zraczy.  
 93<sup>a</sup> By || tma powsem fwietu iako vmieffye |

a tiem sě velmi mútieše;  
 jako ostrý meč v jeje srdce bodieše,  
 a nebo to vidieše,  
 že jeje syn bez viny na kříži stojěše.  
 590 Tudiež i svatý Jan stáše,  
 ten také velmi plakáše,  
 až jemu srdéčko usědáše.  
 Tehdy Ježíš uzře svú matku pod kří-  
 žem stojěce,  
 pro jeho mučenie velmi sě mútiece,  
 595 i poče jej praviti,  
 řka: Matko milá, neroď plakati,  
 rač má slova znamenati:  
 budeš Jana mne miesto sobě za syna  
 jmieti;  
 a ty, Jene, rač jej jako svej materi  
 přieti.  
 600 Tuž poruči svú matku učenníku svému,  
 čistú dievku jinochu čistému.  
 Potom poče píti žádati;  
 kázachu jemu octa s žlučí dáti.  
 Auvech, jich hubený hřieše,  
 605 že jemu i jeden vody nepodadieše!  
 Ježíš okusiv pitie hořkého  
 i nerodi píti jeho:  
 Již jest, vece, vše skonáno,  
 což je o mně v starém zákoně psáno.  
 610 Tehdy sě nebe omračí,  
 všemu sě světu božie muka zračí;  
 by tma po všem světu jako v měše,

- Az druh druha newidiessē.  
 Tomu | fye mnohy dywieffe.  
 Ze slunce fwu | swietloft potratilo bieffe.  
 5 Sta tma | ta otczaffa festeho.  
 Az doczaffu de|wateho.  
 Wdewatu hodynu opiet sie | sluncze  
 proffwiety.  
 Ande giezius giz | chce vmrzieti.  
 Wtu hodynu poczye | wyffokym hlaffem  
 wolaty.  
 10 Bohu | otczu duffy wzdawaty.  
 Boze weczye | gyz yaz skoncziegy.  
 wtwogy ruczye | mu duffy porucziegy.  
 Tehdy naklo|nyw hlawu naprawu stranu.  
 15 Ipu|sti duffy naspassenye kazdemu | krzie-  
 stanu.  
 Tehdy yeden pohan | mrrzaty.  
 wzem kopie iprokla ieho | bok swaty.  
 potzriessē fye zemye | zkorzen.  
 zielegyczy ze buoh vmorzē |  
 Skaly fye pocziechu syedati.  
 93<sup>b</sup> Ro|wowe fye otwierati.  
 Mnoha tiela | swatych lidij zmrrtwych  
 wftawa|chu.  
 Sedffe dogieruzalema mnoh̄y | fye po-  
 kazowachu.  
 5 Dufficzky uprz|hedpekli pocziechu fye  
 radowaty. |  
 ze gym bieffe trzeti den shospody|ne  
 zmrtwych wftati.

až druh druhá nevidieše.  
Tomu se mnohý divieše,  
615 že slunce svú světlost potratilo bieše.  
Sta tma ta ot časa šestého  
až do času devátého.  
V devátú hodinu opět se slunce pro-  
svieti,  
ande Ježíš již chce umřieti.  
620 V tu hodinu poče vysokým hlasem vo-  
lati,  
Bohu otcu duši vzdávati:  
Bože, vece, již jaz skončeji,  
v tvoji ruce mú duši porúčeji.  
Tehdy nakloniv hlavu na pravú stranu  
625 i pusti duši na spasenie každému kře-  
stánu.  
Tehdy jeden pohan mrzatý,  
vzem kopie i prokla jeho bok svatý.  
Potřese se země z kořen,  
želející, že Buoh umořen.  
630 skály se počechu sedati,  
rovové se otvierati;  
mnohá těla svatých lidí z mrtvých vstá-  
váchu,  
šedše do Jeruzalema, mnohým se po-  
kazováchu.  
Dušičky v předpeklí počechu se rado-  
vati,  
635 že jim bieše třetí den s Hospodine(m)  
z mrtvých vstáti.

- Centurio po|hanfky kral uzrziw to po-  
czye | wolati.
- 10    auwieru tento czlowiek | bieffe fyn krale  
nebeffkeho.  
ze fye | proieho smrt diege mno diw-  
neho |  
Tehdy fye mnozy pocziechu uprrfy | bití.  
Aobratíwfe fye naprawu .wie|ru. wgiezu  
krista wierziti.
- 15    Tehdy | yozeph rytierz flechetny fwe  
wiery | pllny.  
i fwe dvlfry przietel nemat|ny.  
Biezaw przedpilata poczie | ieho proffití.  
By gmu raczil otpu|stiti.
- 94<sup>a</sup>    pohrzefti gieziufiewo tielo ||  
Genz yuz bieffe nakrzyzy vmrze|lo.  
pylat fye fwych rytierziew dota|za.  
wzwiediew ze geft vmrzei po|hrzefti  
gey kaza.
- 5    Tehdy yozeph | fnem fkrzizie to fwate  
tielo.  
yez | giz bieffe nakrzy vmrzeiolo.  
Tehdi | ge drahu mafti vmaza.  
awno|we platno uwaza.  
potom ge | wnowy hrob wlozy.
- 10    awelikym | kamenem adrahym przilozy |  
Amen



Centurio, pohanský král, uzřev to, poče  
volati:

A u vieru, tento člověk bieše syn krále  
nebeského,  
že se pro jeho smrt děje mno(ho) div-  
ného.

640 Tehdy se mnozí počechu u prsy bítí  
a obrátivše se na pravú vieru, v Jezu  
Krista věřiti.

Tehdy Jozef, rytieř šlechetný, své viery  
plný

i své duš(e) prietel nematný,  
běžav před Piláta, poče jeho prositi,  
by j'mu ráčil otpustiti  
645 pohřiesti Ježúševo tělo,  
jenž juž bieše na kříži umřelo.  
Pilát se svých rytieřev dotáza  
vzvěděv, že jest umřel, pohřiesti jej  
káza.

Tehdy Jozef sn(ě)m s kříže to svaté  
tělo,  
650 jež již bieše na kří(ži) umřelo,  
tehdy je drahú mastí umaza  
a v nové plátno uváza;  
potom je v noyý hrob vloži  
a velikým kamenem a drahým přiloži.

Amen.





## desatero kazanye bozye |

- W** Zidowskich gest kny|hach pfano.  
 wsiem lidē | wiedietu dano.  
 15 ze buoh | tato slowa swemu.  
 Mlu|wil lidu zidowskemu.  
 Rzka<sup>1)</sup> poslu|chay mne lide moy.  
 awzdy<sup>2)</sup> vmem | kazany(u) stoy.  
 Budeſli mne poslu|chatu.  
 Chczy tobie<sup>3)</sup> zemy datí ||  
 94<sup>b</sup> wnyeyzto stred amleko plowe.  
 wtu | wy chczy uwestu<sup>4)</sup> zidowe.  
 Ztiech bieſſe | ieden flechetny.  
 zid aſſweho zywota | czſny.  
 Tomu<sup>5)</sup> gmye moyzes gmyechu<sup>6)</sup> |  
 5 Toho zaknyezye gmyegiechu.  
 Stiem | tworzech zgiewnye mluwieſſe.  
 yakz | moyzes rozumieſſe.  
 Tomu tworzech | ſam ſwu ruku.  
 Napſal nadwu ka|mennu dſku.  
 Deſſatero ſwe kazanye |  
 10 wſiem<sup>7)</sup> lidem naoblepſenye.<sup>8)</sup>  
 atomu<sup>9)</sup> | tworzech porucził.  
 aby moyzes wſye<sup>10)</sup> | uczil.  
 aby wkazny przebywali.<sup>11)</sup>  
 Swe|ho tworczye mylowali.<sup>12)</sup>  
 Nagedney | dſczie trzy biechu.

<sup>1)</sup> Arzka K. — <sup>2)</sup> Awezdy K. — <sup>3)</sup> mu K. — <sup>4)</sup> weſty K. — <sup>5)</sup> gyemuz K. — <sup>6)</sup> dyechw K. — <sup>7)</sup> Swym K. —

**Desatero kázanie božie.**

- V židovských jest knihách psáno,  
 všem lidem věděti dáno,  
 že Buoh tato slova svému  
 mluvil lidu židovskému,  
 5 řka: Poslúchaj mne, lide mój,  
 a vždy v mém kázaní stój!  
 Budeš-li mne poslúchatí,  
 chci tobě (tu) zemi dáti,  
 v nějžto stred a mléko plove,  
 10 v tu vy chci uvéstí, židové!  
 Z těch bieše jeden šlechetný  
 žid a svého života čsný,  
 tomu jmě Mójžeš jmiechu,  
 toho za kněžě jmějéchu.  
 15 S tiem tvořec zjevně mluvieše,  
 jakž Mojžeš rozumieše;  
 tomu tvořec sám svú rukú  
 napsal na dvú kamennú dskú  
 desatero své kázanie  
 20 všem lidem na oblepšenie.  
 A to mu tvořec poručil,  
 aby Mojžeš vše učil,  
 aby v kázni přebývali,  
 svého tvorce milovali.  
 25 Na jednej dsce tři biechu

---

<sup>8)</sup> napolepsyeny K. — <sup>9)</sup> ato gemw K. — <sup>10)</sup> wśieczky K. —

<sup>11)</sup> Verš 23 vynechán v K. — <sup>12)</sup> mylwaty K.

- 15      Kazanye gesto uczie|chu.  
           Kak gest boha milowati.  
           ayemu | chwali <sup>1)</sup> vzdawati.  
           Anadruhey <sup>2)</sup> sedm | bieffe gich.  
           Napfano <sup>3)</sup> kazany bozich |  
           Gesto uczie wfelikeho.  
           Chudeho | ibohateho.
- 95<sup>a</sup>    Kak gest druzczye <sup>4)</sup> || mylowati.  
           akako snym <sup>5)</sup> przyebywati |  
           Slyfte pany ywy panye.  
           prawe gest | bozie kazanye. <sup>6)</sup>  
           Neymyeyte <sup>7)</sup> boha gyne|ho.  
           Kromye tworczye sylneho <sup>8)</sup>  
       5      proti | tomu troy lid czyny.  
           Gymz swu duffy | welmy czrny.  
           prwi glu czarodiey|nyczy.  
           Ti chodie swu wieru nyczy. |  
           Ti pohansku wieru plodie.  
           Kdiz lid | sprawe czyesty swodie. <sup>9)</sup>
- 10      Ti boha zaboh <sup>10)</sup> | neymagy.  
           Kdiz nababie kuzla pta|gy.  
           Druzy gesto lakomczy <sup>11)</sup>  
           to su wfecz|ko <sup>12)</sup> lichewnyczy.  
           Gesto strziebro zla|to wiecze.  
           Milugy proto lichwiecze |  
           nez boha nez swe spassenye.
- 15      yehozto | nyczs drazsye <sup>13)</sup> nenye.

---

<sup>1)</sup> chalw K. — <sup>2)</sup> Nadrwzye K. — <sup>3)</sup> pfanwo K. —  
<sup>4)</sup> bratrye K. — <sup>5)</sup> snymy K. — <sup>6)</sup> pryekzanye K. —  
<sup>7)</sup> Nemyety K. — <sup>8)</sup> Kromye bhoha nebeskeh(o) K. —

kázanie, ježto učiechu,  
 kak jest Boha milovati  
 a jemu chvály vzdávati;  
 a na druhej sedm bieše jich  
 30 napsáno kázání božích,  
 ježto učie všelikého,  
 chudého i bohatého,  
 kak jest družce milovati  
 a kako s ním přebývati.  
 35 Slyšte, páni i vy panie,  
 prvé jest božie kázanie:  
 Nejmějte Boha jiného,  
 kromě tvorce silného.  
 Proti tomu trój lid činí,  
 40 jímž svú duši velmi črní:  
 Prví jsú čarodějníci,  
 ti chodie svú věrú nici;  
 ti pohanskú vieru plodie,  
 když lid s pravé cesty svodie;  
 45 ti Boha za Bóh nejmají,  
 když na babě kúzla ptají.  
 Druzí, ježto (jsú) lakomci,  
 to sú všecko lichevníci,  
 ježto stříebro, zlato viece  
 50 milují, proto lichviece,  
 než Boha než své spasenie,  
 jehožto ničs dražšie nenie;

<sup>9)</sup> Když sje sprawie wyery swodye K. — <sup>10)</sup> zaboha K. —

<sup>11)</sup> gfu lacomchy K. — <sup>12)</sup> Ty gfu wšfyczkny K. —

<sup>13)</sup> Gešto nycz dražšyeho K.

atı take gyz | bludieczy.  
 Swu zlu myśli tbagy | wiece..  
 Nez nabuoh nasswu hořpo|du.  
 pōnez wezmu wduffy škodu<sup>1)</sup> |  
 Znamēnayte dobrze toho.  
 95<sup>b</sup> yehozto || sye řtawa mnoho.  
 Kdyz ktery prořwu | hořpodu.  
 Boyuge awezme škodu.  
 Ze | řnad řwoy dobry orz řtrati.  
 Slibı mu<sup>2)</sup> | pan gyny daty.  
 paklı ho zabi<sup>3)</sup> řameho |  
 5 pan nemoz wratıti<sup>4)</sup> ieho.  
 Kdyz tak | promalu otplatu.  
 Boyugete<sup>5)</sup> ařřwu | ztratu.  
 Marnemu panu řluzite.<sup>6)</sup>  
 a|geho wolı plnyte.<sup>7)</sup>  
 Radieyřře řluzte<sup>8)</sup> | mocznemu.  
 10 Swemu kralı nebeřřke|mu.  
 Ktoz tomu pořluzy řnaznye. |  
 Tomut da<sup>9)</sup> otplatu wiecznye.  
 Ktoz | řbozie neb zıwot ztrati.<sup>10)</sup>  
 pron to | obe gmu<sup>11)</sup> nawratı.  
 Trzetı iesto gfu | wrozkoffy.  
 netbagıce ořřwey duffy |  
 15 To kazanye przeřstupugy.  
 auwelı|ky hrziech wřřtpugy.  
 To řu neřmie|rny opılczy.

<sup>1)</sup> wezmu wezdy řkodu K. — <sup>2)</sup> gemu K. — <sup>3)</sup> geho zabygy K. — <sup>4)</sup> nawratyty K. — <sup>5)</sup> Bogyge ořřwu K. — <sup>6)</sup> zluzyecze K. — <sup>7)</sup> plnyecze K. — <sup>8)</sup> řluzmy K. — <sup>9)</sup> Da

a ti také již blúdiece,  
 svú zlú myslí tbají viece,  
 55 než na Buoh, na svú hospodu,  
 p(r)o než vezmú v duši škodu.  
 Znamenajte dobre toho,  
 jehožto sě stává mnoho:  
 když který pro svú hospodu  
 60 bojuje a vezme škodu,  
 že snad svůj dobrý oř ztratí,  
 slíbí mu pán jiný dáti;  
 pak-li ho zabí samého,  
 pán nemóž vrátiti jeho.  
 65 Když tak pro malú otplatu  
 bojujete a svú ztratú  
 marnému pánu slúžíte  
 a jeho vóli plníte;  
 radějše služte mocnému  
 70 svému králi nebeskému.  
 Ktož tomu poslúží snažně,  
 tomuť dá otplatu věčně;  
 ktož sbožie neb život ztratí  
 proň, to obé j'mu navrátí.  
 75 Třetí, ježto jsú v rozkoši,  
 netbajíce o svej duši,  
 to kázanie přestupují  
 a v veliký hřiech vstupují:  
 to sú nesmierní opilci

---

gemu K. — <sup>10)</sup> pron straty K. — <sup>11)</sup> To gemu buoh  
 obee K.

- Iwſeliczny paſſobrzyſczy <sup>1)</sup> |  
 Ti ſwe brziſcho zabuoh gmagy  
 nebo | onem wiecze tbagy.  
 96<sup>a</sup> nez oduſſy. iobozye. <sup>2)</sup>  
 proto budu uwieczney hrozye <sup>3)</sup> |  
 Tiem uczyny kral nebeſſky.  
 Takeze <sup>4)</sup> | iako kral ſwietſky.  
 yeden uczynyl <sup>5)</sup> | iednomu.  
 Byl opilczy <sup>6)</sup> neſmiernemu |  
 5 Onemz wam powieſt powiedye |  
 Czoſ naknyhach pſano wiedie.  
 Bieſe ieden ghrzecz <sup>7)</sup> opily.  
 wſiem dobr̃y | lidem nemyly.  
 Ten gide przedſweho krale.  
 10 aſſwym <sup>8)</sup> ſye rzemeſlem | chwale.  
 Arzka <sup>9)</sup> wiez mu chytroſt | krali.  
 Dawagit ſwoy ziwot wta|li.  
 Newypiemił pitie tweho.  
 wt|wey piwnyczy naylepſyeho.  
 wre|cze <sup>10)</sup> nez gynych trzidczyeti.  
 15 Kaz my | mu hlauu ſtieti.  
 Kral toho kaza | zkuffyti.  
 Mozli to chlap uczynyti |  
 an to <sup>11)</sup> chlap uczyny ſnadnye.  
 Neſta <sup>12)</sup> | wyna nycze nadnye.  
 an chlap | wſe wyno wyloka.  
 96<sup>b</sup> Gehoz by miel || czny doroka

---

<sup>1)</sup> poſſobnyczy K. — <sup>2)</sup> yofbozy K. — <sup>3)</sup> wendu  
 uwieczne horze K. — <sup>4)</sup> Takoze K. — <sup>5)</sup> Geſto byl uczy-

- 80 i všelici pasobřišci;  
 ti své břicho za Buoh jmají,  
 nebo o nem více tbají  
 než o duši i o Božě;  
 proto budú v věčnej hróžě.
- 85 Těm učiní král nebeský  
 takéže, jako král světský  
 jeden učinil jednomu  
 byl opilci nesmiernému,  
 o nemž vám pověšť povědě,  
 90 což na knihách psáno vědě.
- Bieše jeden jhřec opilý,  
 všem dobrým lidem nemilý.  
 Ten jide před svého krále  
 a svým se řemeslem chvále  
 95 a řka: Věz mů chytrost, králi,  
 dávajit svůj život v táli,  
 nevypiem-liť pitie tvého  
 v tvej pivnici najlepšieho  
 100 více než jiných třidceti,  
 kaž mi mů hlavu stieti.  
 Král toho káza zkusiti,  
 móž-li to chlap učiniti:  
 an to chlap učini snadně,  
 nesta vína niče na dně,  
 105 an chlap vše víno vyloka,  
 jehož by měl cný do roka.

---

nyl K. — <sup>6)</sup> Opylczy tak K. — <sup>7)</sup> herecz K. — <sup>8)</sup> Azlym K. —  
<sup>9)</sup> Rzka K. — <sup>10)</sup> wyecz K. — <sup>11)</sup> Ato K. — <sup>12)</sup> Neofta  
 nycz K.



Kral rozhnyewaw sye po|wiedie.  
 Obieſſte chlapa nahrziedye  
 at | mu prowaz hrrdlo ſtahne.  
 Kmemu pi|ti wiecz neſahne.  
 5 Tot zaczyelo wiedietı | dam.  
 tez<sup>1)</sup> sye ſtane neſmiernym wam |  
 Ze wy pekelny kat<sup>2)</sup> udieſſy.  
 neſmier|ne upekle powieſſy<sup>3)</sup>

*druhe kazanye |*

Druhe kazanye bozie geſt.  
 Ktoz ie | drrzy blazie mu geſt.  
 10 Boha wg|ieſſit neymenuyte.<sup>4)</sup>  
 Atoho sye wzdy | chowayte.<sup>5)</sup>  
 Ktoz gieſſiutnye<sup>6)</sup> boha | wziwa.  
 Ten sye gym yedno poſ|miewa  
 To troy lid hrzieſny prze|ſtupa.  
 15 Horzy<sup>7)</sup> czyny nez twarz' hlu|pa.  
 Prwy ienz krzywie przıſaha |  
 naſſwaty krzız ruku ſaha.  
 aten ie|ſto komu<sup>8)</sup> rady.  
 Oba kfobie czrrt | upeklo<sup>9)</sup> wſady.  
 Druhy yenz bohem | poſpile.  
 ano gmu tiem nycz nepile<sup>10)</sup> |  
 97<sup>a</sup> Anebo ieho ſwatymy.  
 Buohť otſpi|le takym wierz my.<sup>11)</sup>  
 Trzeti ienz pokli|na boha.

---

<sup>1)</sup> Takez K. — <sup>2)</sup> had K. — <sup>3)</sup> upekele obyeffy K. —  
<sup>4)</sup> wgyeſt newzywaty K. — <sup>5)</sup> wezdy warowaty K. —  
<sup>6)</sup> gyeſtnye K. — <sup>7)</sup> Huorze K. — <sup>8)</sup> ktomu K. — <sup>9)</sup> wka-

Král, rozhněvav se, povědě:  
 Oběste chlapa na hředě,  
 ať mu provaz hrdlo stáhne,  
 110 k mému pití víc nesáhne!  
 Toť za celo věděti dám:  
 též se stane nesmierným vám,  
 že vy pekelný kat uděsí,  
 nesmierné v pekle pověsí.

*Druhé kázanie.*

115 Druhé kázanie božie jest,  
 ktož je drží, blazě mu jest:  
 Boha v ješit nejmenujte  
 a toho se vždy chovajte;  
 ktož ješutně Boha vzývá,  
 120 ten se jím jedno posmievá.  
 To trój lid hříšný přestúpá,  
 hór(e) činí než tvář hlúpá:  
 Prvý, jenž křivě přísahá,  
 na svatý kříž rukú sahá;  
 125 a ten, ježto komu radí,  
 oba k sobě črt v peklo vsadí.  
 Druhý, jenž Bohem pospílé,  
 ano j'mu tiem nic nepíle,  
 anebo jeho svatými;  
 130 Buohť otspílé takým, věř mi.  
 Třetí, jenž poklíná Boha,

---

zen K. — <sup>10</sup>) Ano gemu tyem nenye pylee K. — <sup>11</sup>) Buoh...  
 takymý („wierz my“ vynecháno) K.

- ten chce wzvodu<sup>1)</sup> anemoha |  
 Genz wynu wtom bohu dawa.  
 5 ze | nerownye czeſt rozdawa.  
 Sbozye | ſylu kraſſu zdawie.<sup>2)</sup>  
 Ano dobrzye | hoſpodyn wie.  
 Ktery doſtoyen kte|reho.  
 tohoto<sup>3)</sup> ſbozie wratkeho |
- 10 Trzecie kazanye bozie geſt.  
 ſlys | chudy iten genz<sup>4)</sup> gma czeſt |  
 Pomnyete ſwate dny czſtítí.  
 Agie | wczíſtotie ſwietítí.  
 Protí tomu | troy lid czyny.  
 Gymz ſye proti bo|hu wyny.<sup>5)</sup>  
 15 Prrwy yenz<sup>6)</sup> wſwatky | dielagy.  
 proto gym wzdy knye|zie lagy.  
 Druzy wſwate dny hrz|iech<sup>7)</sup> plodie.  
 akatí ſye gich nero|die.  
 Trzetí wſwate czaffy hragy |  
 Anaſſwate<sup>8)</sup> nycz netbagy.
- 97<sup>b</sup> Lepe || by bylo oratí  
 nez wnedielí tancziewatí<sup>9)</sup> |  
 wiezte ktoz<sup>10)</sup> radí tanczugy.  
 Tí ſwe tielo | offierugy.  
 Dyablu iwſiechny<sup>11)</sup> ſwe udy |  
 Kdyz pron czynye take trudy.

<sup>1)</sup> wzhoru K. — <sup>2)</sup> ymnozſtwye K. — <sup>3)</sup> Toho K. —

<sup>4)</sup> ktoz K. — <sup>5)</sup> Genz ſye bohu pro to wyny K. —

<sup>6)</sup> geſto K. — <sup>7)</sup> hrzyechy K. — <sup>8)</sup> Anaſwate dny K. —

ten chce vz vodu a nemoha;  
 jenž vinu v tom Bohu dáva,  
 že nerovně česť rozdáva,  
 135 sbožie, sílu, krásu, zdravie;  
 ano dobre Hospodin vie,  
 který dostožen kterého  
 tohoto sbožie vrátkého.

*(Třetíe kázanie).*

Třetíe kázanie božie jest,  
 140 slyš chudý i ten, jenž jmá česť:  
 Pomněte svaté dni čstíti  
 a je v čistotě světiti.  
 Proti tomu trój lid činí,  
 jímž se proti Bohu viní:  
 145 Prví, jenž v svátky dělají,  
 proto jim vždy kněžie lají.  
 Druzí v svaté dni hřiech plodie  
 a káti se jich nerodie.  
 Třetí v svaté časy hrají  
 150 a na svaté nic netbají;  
 lépe by bylo orati  
 než v neděli tancevati.  
 Vězte, ktož rádi tancují,  
 ti své tělo ofěrují  
 155 ďáblu i všechny své údy,  
 když proň činie také trudy.

<sup>9)</sup> V Zhořelickém zbytku vynechány verše 151—152. —

<sup>10)</sup> Wyeztez kto K. — <sup>11)</sup> ywśyeczky K.

- 5 By to | knyez dal zapokanye.  
 Niekomu wsta|nucz<sup>1)</sup> zaranye.  
 Teczy kyutrzny takymz | fkokem  
 ale by wstonał swym bo|kem.  
 Swoy zrak dyablu offierugy |  
 Kdyz gym frrdczye roznyeczigy.  
 10 Ko|lik choti wtanczy flybis.  
 Tolik dyab|low wfrrcze upuštis.<sup>2)</sup>  
 Tu dziewka ize|na<sup>3)</sup> mnoha.  
 Nepomnyeczy<sup>4)</sup> nycz na|boha.  
 hleda wiecze y mylegie.<sup>5)</sup>  
 nagí|nocha ifnaznyegie.<sup>6)</sup>  
 15 nez naobraz two|rczye fweho.  
 Giezukrista nebeffke|ho.  
 potom ufta offierugy.  
 Dyablu | kdyz wtanczy zpiewagy.  
 Ofmyłst|wie piefny nefliczne.  
 aktomu wcz|as<sup>7)</sup> nekazane.  
 vffy take offierugy |.  
 98<sup>a</sup> Kdyz radíeyfe<sup>8)</sup> posłuchagy.  
 Zlych pief|nyu<sup>9)</sup> zleho prawenye.  
 prazdne piščby<sup>10)</sup> | ihudenye.  
 aoffwatey mfy netbagy.<sup>11)</sup>  
 bo|zy fluzbu<sup>12)</sup> zamietagy.  
 5 Gefcze ktomu<sup>13)</sup> of|fierugy  
 Ruczye dyablu kdyz<sup>14)</sup> darugy |

---

<sup>1)</sup> wzstanyz K. — <sup>2)</sup> nasye wzpuštys K. — <sup>3)</sup> Ty  
 dyewko yzeno K. — <sup>4)</sup> Nepomnys K. — <sup>5)</sup> ymyluge K. —  
<sup>6)</sup> Gynocha an fye fmyege K. — <sup>7)</sup> czašto K. — <sup>8)</sup> ra-

- By to kněz dal za pokánie.  
 někomu, vstanúc za ranie,  
 téci k jutřni takýmž skokem,  
 160 ale by vstonal svým bokem!  
 Svůj zrak ďáblu ofěrují,  
 když jím srdce rozněcijí;  
 kolik choti v tanci slíbíš,  
 tolik ďáblóv v sr(d)ce vpustíš.  
 165 Tu dievka i žena mnohá,  
 nepomnieci nic na Boha,  
 hledá více i mileje  
 na jinocha i snažněje  
 než na obraz tvůrce svého,  
 170 Jezu Krista nebeského.  
 Potom ústa ofěrují  
 ďáblu, když v tanci zpievají  
 o smilstvě piesni nesličné  
 a k tomu v čas nekázané.  
 175 Uši také ofěrují,  
 když radějše poslúchají  
 zlých piesnú, zlého pravenie,  
 prázdne piščby i hudenie,  
 a o svatej mši netbají,  
 180 boží službu zamietají.  
 Ješče k tomu ofěrují  
 ruce ďáblu, když darují

---

díeyfý Zh. — <sup>9)</sup> piesný Zh. a K. — <sup>10)</sup> piščky Zh. —  
<sup>11)</sup> Tento verš vynechán v K. — <sup>12)</sup> Bozye flowa K. —  
<sup>13)</sup> wyecze K. — <sup>14)</sup> kdyz gyma („dyablu“ vynecháno) K.

wiecze pŕŕczye bubennyky.  
 nez czŕŕnu <sup>1)</sup> knyezy izwonnyky.  
 vtanczye die|wky gynoffy. <sup>2)</sup>  
 Szczedrzyey <sup>3)</sup> ſu nezŕi vm|fy.  
 Da <sup>4)</sup> dobry penyez utanczye. <sup>5)</sup>  
 10 Ch|tie kooffierzie pta medienczye.  
 Neflicz|na wiecz ihanba geſt  
 Tak datŕi bo|hu marnu czeſt. <sup>6)</sup>  
 Giuz <sup>7)</sup> ſye bubenny|ka ſtydie.  
 Ktoz to czynye ſmyſlem | bludie.  
 15 Slyſte zet geſt upiſmie <sup>8)</sup> pſa|no.  
 wſiem lidem wiedietŕi dano.  
 Ktoz | herczom <sup>9)</sup> dary dawagy.  
 Ty dyablu | wczeliſt wkładagy.  
 nohy take offie|rugy.  
 Dyablu kdyz nanych tretugy |  
 yako by <sup>10)</sup> zzſmyſla wyſtupil.  
 98<sup>b</sup> Neb || Neb <sup>11)</sup> iako by <sup>12)</sup> wen bieſ wſtupil  
 Ne|mudrziegie czynye nez <sup>13)</sup> ſkot.  
 Kazie po|dewy izywot. <sup>14)</sup>  
 Tanecznyku to dobrzye | wiez.  
 atez tanecznyczy powiez. <sup>15)</sup>  
 5 Czo uta|necznego <sup>16)</sup> diela.  
 Stweho hubeneho tiela |  
 Kolik <sup>17)</sup> ukane potu kropi.  
 tolik dyablow | duſſy wſchopi

---

<sup>1)</sup> czŕŕnu K. — <sup>2)</sup> gynoffie Zh., ygynoffe K. — <sup>3)</sup> Szczedrzyeyſſe Zh., Szczedrzyeyſe K. — <sup>4)</sup> Daty K. — <sup>5)</sup> wtanczy K. — <sup>6)</sup> wyecz K. — <sup>7)</sup> Genz K. — <sup>8)</sup> wknýchach K. — <sup>9)</sup> herczem Zh. — <sup>10)</sup> V Zh. vynecháno by. — <sup>11)</sup> Nebo

viac pišče, bubenníky  
 než čsnú kněží i zvonníky.  
 185 U tance dievky, jinoši  
 šcedrej(i) sú než-li u mše:  
 dá dobrý peniez u tance;  
 chtě k (o)fěře, ptá m(ě)děnce.  
 Nesličná věc i hanba jest  
 190 tak dáti Bohu marnú česť,  
 jůž sě bubenníka stydie!  
 Ktož to činie, smyslem blúdie.  
 Slyšte, žeť jest v písmě psáno,  
 všem lidem věděti dáno:  
 195 Ktož hercóm dary dávají,  
 ti ďáblu v čelist vkladají.  
 Nohy také ofěrují  
 ďáblu, když na nich tretují,  
 jako by z smysla vystúpil,  
 200 (neb) jako by veň běs vstúpil;  
 nemůdřeje činie než skot,  
 kazie pode(š)vy i život.  
 Tanečníku, to dobře věz  
 a též tanečníci pověz:  
 205 co u tanečného diela  
 s tvého hubeného těla,  
 kolik ukane potu krópi,  
 tolik ďáblóv duši vzhopí

---

K. — <sup>12)</sup> V K. by vynecháno. — <sup>13)</sup> nezly K. — <sup>14)</sup> yzy  
 wot swoy K. — <sup>15)</sup> A tanecznykom wfyem powyez K. —  
<sup>16)</sup> Czo zytanečneho K. — <sup>17)</sup> Czo Zh.



Iwneffu ffobu dopekla |  
Otnychz by rada utekla <sup>1)</sup>

*Czwarte* |

Czwarte bozie kazanye <sup>2)</sup> gest.  
10 Gm|yeyte <sup>3)</sup> otczye amatku <sup>4)</sup> wczest.  
to | kazanye prziestupugy.  
Ez <sup>5)</sup> gich frrd|ciem nemilugy.  
Otnych fbozie <sup>6)</sup> gma|gicze.  
Agich <sup>7)</sup> potrzebu widuce.  
gym | nyczfe nepomahagy.  
15 Onych welmy | malo tbagy.  
Druzy genz <sup>8)</sup> otcziku | lagy.  
Proto weliky hrziech gmagy |  
Trzetiu <sup>9)</sup> mrrzie wfemu lidu.  
Ti budu | bydliti fyudu. <sup>10)</sup>  
To fu iesto tepu otczye |  
Neotpuszcziegy ny matczye. <sup>11)</sup>  
99\* Ktoz czstie | otczie amatery.  
dawa gym buoh dwo|gie dary.  
Prwy <sup>12)</sup> ze gest wduffy spafē |  
Druhy ze gest wdobie fcaften

*pate* |

Posluchayte rzieczy swate.  
5 Totot <sup>13)</sup> gest | kazanye pate.

---

<sup>1)</sup> mohla vtekla K. — <sup>2)</sup> kazanye bozie v Zh. i v K. — <sup>3)</sup> Czynte... czest Zh. — <sup>4)</sup> ymatku K. — <sup>5)</sup> Kdyz K. — <sup>6)</sup> Aodnych potrebybu K. — <sup>7)</sup> V K. vynechany verše 216—219. — <sup>8)</sup> yez Zh. — <sup>9)</sup> Trzetý Zh. a K. — <sup>10)</sup> V K.

210 i vnesú s sobú do pekla,  
ot nichž by ráda utekla.

### *Čtvrté.*

Čtvrté božie kázanie jest:  
Jmějte otce a matku v čest.  
To kázanie přestupují,  
ež jich srdcem nemilují,  
215 ot nich sbožie (i)majíce  
a jich potřebu vidúce,  
jim ničse nepomáhají,  
o nich velmi málo tbají.  
Druzí, jenž otčíku lají,  
220 proto veliký hřiech jmají.  
Třetú mrzie všemu lidu,  
ti budú bydliti s Judú;  
to sú, ježto tepú otce,  
neotpúščejí ni matce.  
225 Ktož čstie otce a matery,  
dává jim buoh dvoje dary:  
prvý, že jest v duši spasen,  
druhý, že jest v době šťasten.

### *Páté.*

230 Poslúchajte řeči svaté,  
totoť jest kázanie páté:

---

vynechán verš 222. — <sup>11)</sup> Neodpuštye ymaterzy K. —  
<sup>12)</sup> Prvý (Prwe K.) ze iest w dobre sczaften Zh. — Druhy  
(Druhe K.) ze iest wdušy spassen Zh. i K. — <sup>13)</sup> Toto K.

- Nezabigiey bratr|czye <sup>1)</sup> fweho.  
 Me twarzy czlowieka meho |  
 proti tomu troy lid czyny.  
 Gymz <sup>2)</sup> fye bo|hu wiecznye wyny.  
 Prrwy to gest mu|zieboyczye.  
 10 Genz vmarzcie hladem druz|czye.  
 Moha gho <sup>3)</sup> malem zywití.  
 Ida | gmu zywoťka <sup>4)</sup> zbyťí.  
 Druhy genz ka|ze nebo <sup>5)</sup> rady.  
 Zabiti neb gyne <sup>6)</sup> fwady |  
 aftane fye wraźda proto.  
 prawy wam | zaczyelo yaz to.  
 15 zet <sup>7)</sup> gest ten <sup>8)</sup> prawy | wraźedlnyk.  
 toho zabiteho wynník |  
 Ten gest take muzieboyczye.  
 yenz | gla fudi neb poprawczye.  
 przilozie | knyekomu wynu.  
 proneprzieżn neb | prodiedynu.  
 Izbawi zywota koho <sup>9)</sup> .  
 99<sup>b</sup> Gehozto <sup>10)</sup> fye stawa mnoho.  
 Trzeti iesto | sam zabigie.  
 Ten fye fkaynem nemígýe |  
 Ten muffy fnym upekle byti.  
 yehoz | mu wiecz <sup>11)</sup> nelzye zbyti.

*Sefte kázanie |*

- 5 Sefтым kazanym tie fwazal.  
 Ne|bud smylnyk tot buoh kazal. |

---

<sup>1)</sup> bratra K. — <sup>2)</sup> Genz K. — <sup>3)</sup> geho K. — <sup>4)</sup> gemu  
 zywota K. — <sup>5)</sup> neb K. — <sup>6)</sup> druhe K. — <sup>7)</sup> ez K. —

- Nezabíjej bratrce svého,  
mé tváři, člověka mého.  
Proti tomu trój lid činí,  
jímž se Bohu věčně viní:
- 235 Prvý, to jest mužebojce,  
jenž umárie hladem družce,  
moha j'ho málem živiti  
i dá j'mu životka zbýti.
- 240 Druhý, jenž káže nebo radí  
zabiti, neb jiné svádí,  
a stane se vražda proto;  
pravi vám za celo jaz to,  
žeť jest ten pravý vražedník,  
toho zabitého vinník.
- 245 Ten jest také mužebojce,  
jenž jsa sudí neb popravce,  
přilože k někomu vinu  
pro nepřiezň neb pro dědinu,  
i zbaví života koho;
- 250 jehožto se stává mnoho.  
Třetí, ježto sám zabíje,  
ten se s Kainem nemíje;  
ten musí s ním v pekle býti,  
jehož mu viec nelze zbýti.

### *Šesté kázanie.*

- 255 Šestým kázáním tě svázal:  
Nebud' smilník, toť Buoh kázal.

---

<sup>8)</sup> to K. — <sup>9)</sup> Zbawy zywota toho K. — <sup>10)</sup> Prawy wam genz K. — <sup>11)</sup> gemu K.

Troy lid nedrrzy tohoto.  
 Igma wel|ky hrziech proto.  
 Prrwi sye skutka | chowagy.  
 10 w|ak<sup>1)</sup> sye my|li w|nem | kochagy  
 Cz|stota w|ray nedowody.<sup>2)</sup> |  
 yenz ot|rrdcz|e nepochody.<sup>3)</sup>  
 Druzy | smylstwo skutkem plodie.  
 Igyne kto|mu przywodie.  
 Mezy muzmy toho | mnoho  
 Aw|ak wzenach wiecze toho<sup>4)</sup> |  
 15 Og|ich zlo|st| p|fano<sup>5)</sup> gest.  
 anyektere | tak znamo gest.  
 ze dyabel tyz obycz|iey gma.  
 yako ptacznyk. kdy|sto gy|ma.  
 ptaczky w|fyethkach ze zanoz|ku.<sup>6)</sup>  
 przywieze w|fyetkach ponozku<sup>7)</sup> ||  
 100\* Iw|strha aby wzletala.  
 Gyne ptaczky | ofazala.  
 Takez dyabel duffye czyha.<sup>8)</sup> |  
 Amnoho g|ich tak potrha<sup>9)</sup>  
 w|krrcz|mye nebo wtanczy zenu.  
 5 pofazugy | uliczeny.  
 anat oboczye w|stahuye |  
 zawogika<sup>10)</sup> poprawuye.  
 Suknyczku | |fwu ztkanycz|wfy.<sup>11)</sup>  
 Akarnaczek uzlu|tiwfy.<sup>12)</sup>  
 Ktomu dopat zpodlynywfy. |

<sup>1)</sup> Aw|ak K. — <sup>2)</sup> newody K. — <sup>3)</sup> Kdez ot|rrdczye  
 newychody K. — <sup>4)</sup> toho wyecze mnoho K. — <sup>5)</sup> pfano K. —  
<sup>6)</sup> zanozycky K. — <sup>7)</sup> w|fyech zanozyczku K. — <sup>8)</sup> duffy

Trój lid nadrží tohoto  
i jmá veliký hřiech proto:  
Prví sě skutka chovají,  
260 však sě myslí v nem kochají;  
čistota v ráj nedovodí,  
jenž ot srdce nepochodí.  
Druzí smilstvo skutkem plodie  
i jiné k tomu přivodie;  
265 mezi mužmi toho mnoho,  
a však v ženách více toho.  
O jich zlosti pisáno jest  
a některé tak známo jest,  
že ďábel týž obyčej jmá  
270 jako ptáčník, kdyžto jímá  
ptáčky v sietkách, že za nožku  
přivieže v sietkách ponožku  
i vztrhá, aby vzlétala,  
jiné ptáčky osázala:  
275 takéž ďábel duše číhá  
a mnoho jich tak potrhá.  
V krčmě nebo v tanci ženu  
posazují ulíčenú,  
anať obočie vztahuje,  
280 závojíka popravuje,  
sukničku svú ztkaničivši  
a karnáček užlutivši,  
k tomu do pat zpodlinivši

---

trha K. — <sup>9)</sup> podtrha K. — <sup>10)</sup> Zawoyka K. — <sup>11)</sup> zetka-  
nyczkuge K. — <sup>12)</sup> Karnaczek swoy zlutywšy K.

Apodlynky <sup>1)</sup> zhedwadnywly. ·  
 10 nozik | mífeczek <sup>2)</sup> czudny paffecz.  
 vpietnech | gegie gafny hlaffecz.  
 To widucze mno|zy blazny.  
 Neymagyce bozie kazny. <sup>3)</sup> |  
 Slyffyece flowczye wyborna.  
 Gefto <sup>4)</sup> | fye gym zdiegy <sup>5)</sup> dworna.  
 15 welmı mı|le <sup>6)</sup> usmyewanye.  
 Alafkawe gich wz|hledanye.  
 Letie iako naotrrzn kn̄y |  
 nahit ibude <sup>7)</sup> horze gym.  
 Anot gie dya|bel potrhne.  
 I fponozku upeklo wtr|hne.  
 100<sup>b</sup> Sbozny ktoz tak fmyflem || wladne.  
 Ze wtake fietı neupadne |  
 Aktoz fye take wywali. <sup>8)</sup>  
 ztiech fietı | ten <sup>9)</sup> boha chwali  
 Tiech chitroftı mno|ho gmagy. <sup>10)</sup>  
 5 zeny. gymyz priemama|hagy  
 Ty lıdı genz gmagy doftı  
 Sy|ly ıczftı ymudroftı.  
 Any gfu przye|mohly czfneho.  
 Krale dawıda <sup>11)</sup> mocz|neho.  
 Salomona priemudreho.  
 a|famefona prıefylneho.  
 10 Znamenayte | take toho.  
 Czfnych geft zen take <sup>12)</sup> | priemnoho

<sup>1)</sup> Spodlynku K. — <sup>2)</sup> myfecz K. — <sup>3)</sup> bazny K. —  
<sup>4)</sup> Agefto K. — <sup>5)</sup> zdye K. — <sup>6)</sup> tyche K. — <sup>7)</sup> i vyne-  
 chano v K. — <sup>8)</sup> wywały znych K. — <sup>9)</sup> Ten take K. —

a podlinky zhedvá(b)nivši,  
 285 nožík, měšček, cudný pasec,  
 v piesn(ě)ch jeje jasný hlasec.  
 To vidúce mnozí blázni,  
 nejmajíce božie kázni,  
 slyšiece slovce výborná,  
 290 ježto se jim zdějí dvorná,  
 velmi milé usmievánie  
 a laskavé jich vzhľadanie,  
 letie jako na otrzň k nim;  
 nalit i bude hoře jim,  
 295 anof je ďábel potrhne  
 i s ponožkú v peklo vtrhne.  
 Sbožný, ktož tak smyslem vládne,  
 že v také sieti neupadne;  
 a ktož se také vyvalí  
 300 z těch sietí, ten Boha chválí.  
 Těch chytrostí mnoho jmají  
 ženy, jimiž přemáhají  
 ty lidi, jenž jmají dosti  
 síly i čsti i múdrosti;  
 305 any jsou přemohly čsného  
 krále, Davida mocného,  
 Šalomona přemúdrého  
 a Samsona přesilného  
 Znamenajte také toho:  
 310 Čsných jest žen také přemnoho,

---

<sup>10)</sup> vmyegy K. — <sup>11)</sup> Verše 303 a 304 vynechány v K. —

<sup>12)</sup> Dawida krale K. — <sup>13)</sup> zen take gešt K.



- ztiechtot gaz gye | wykładagy.<sup>1)</sup>  
 Aonych nycz<sup>2)</sup> nefklada|gy.  
 Kromie otiech<sup>3)</sup> gesto tbagyu |  
 Otielu duffy<sup>4)</sup> netbagy.  
 15 Tielo kraf|nye odiewagy.  
 affwu duffy ob|nazıgy.  
 Ti iako ieden blazn czy|nye  
 Genz odiel<sup>5)</sup> wdrahe odienye |  
 Swoy kon obnazyw fwu kozi.  
 Io|diel gyu wezlu<sup>6)</sup> rohozy.  
 101\* Igiel byl || kkralowym hodom.  
 Iwgıel tak<sup>7)</sup> ne|czfnye wyeho dom.  
 Kral ieho kazal<sup>8)</sup> | wyhnati.  
 affto kygiowych ran da|ti.  
 Takez syn bozy uczyny.  
 5 Ktoz fye | takey<sup>9)</sup> dowyny  
 ze fnymy<sup>10)</sup> uczyny roz|wod.  
 Kaza<sup>6)</sup> gie<sup>11)</sup> wyhnati zfwych | hod.  
 Slysze iesto fye liczite.  
 By | wtom<sup>12)</sup> hrziech byl wy nemnyte.  
 Kdiz | take spychu kemfy gdu.  
 10 fwieczfym | hrziechem otnye przıdu.  
 Tak<sup>13)</sup> gest | buoh lafkaw natake.  
 Gesto fie li|czie nawfAKE.  
 prawie iako nary|tierzie.  
 kral iemuz to dobrze wie|rzie.  
 15 poyme gey uboy wnyekte|ry

---

<sup>1)</sup> Odtiechtot yaz gye wynymagy K. — <sup>2)</sup> Onych wyecze K. — <sup>3)</sup> Kromye tych K. — <sup>4)</sup> oduffy nycz K. — <sup>5)</sup> oblek K. — <sup>6)</sup> wzlu K. — <sup>7)</sup> byl K. — <sup>8)</sup> kaza K. —

z týchtoť jaz je vykládaji  
 a o nich nic neskládaji,  
 kromě o těch, ježto tbajú  
 o tělu, duše netbajú;  
 315 tělo krásně odievají  
 a svú duši obnažijí.  
 Ty jako jeden blázn činie,  
 jenž oděl v drahé oděnie  
 svůj kón, obnaživ svú kóži  
 320 i oděl ju ve zlú rohoži,  
 i jel byl k královým hodóm  
 i vjel tak nečsně v jeho dóm;  
 král jeho kázal vyhnati  
 a sto kyjevých ran dáti.  
 325 Takéž syn boží učiní,  
 ktož se také(hož) doviní,  
 že s nimi učiní rozvod,  
 káž(e) je vyhnati z svých hod.  
 Slyšte, ježto se lícíte,  
 330 by v tom hříech byl, vy nemníte;  
 když také s pýchú ke mši jdú,  
 s větším hříechem ot nie přídú.  
 Tak jest Buoh laskav na také,  
 ježto se lície, na všaké,  
 335 právě jako na rytieře  
 král, jemužto dobře věře,  
 pojme jej u boj v některý

9) takez K. — 10) snym K. — 11) geyg K. — 12) wam K. —  
 13) Takez K.

- azkuffygie <sup>1)</sup> ieho wiery.  
 an fye | przigma neprzatel fwyh. <sup>2)</sup>  
 Awfta|wie <sup>3)</sup> kleynot gich.  
 Izbie mu <sup>4)</sup> flech|ticziew mnoho.  
 aiefcze <sup>5)</sup> chce wie|cze toho.  
 Igde przedkral toho tagie ||  
 101<sup>b</sup> agefcze naffobie gmagie. <sup>6)</sup>  
 wafnrok neb | twarz neprzatelfku.  
 aproffye uneho | daru. <sup>7)</sup>  
 Nezda my fye by gmu czo dal  
 Sn|ad by fye wiecze rozhnywal.  
 5 Ikazal | by ieho gietı.  
 apotom gmu hlauu | ftietı  
 Takez ty gefto fye licie.  
 wd|yablow fye wafnrok <sup>8)</sup> oblacie.  
 Poy|du mnohe <sup>9)</sup> przieluzugy.  
 amnoho dus | zahubugy. <sup>10)</sup>  
 Hubena zeno znamenay |  
 10 adyablowy twarzy <sup>11)</sup> nechay.  
 Kdyz | gmas ten waffnrok <sup>12)</sup> naffobie.  
 wier|nye gmas buozy hnyew kfobie.  
 Chcz|efı bozy miloft gmyetı.  
 Muffys dya|blow kleynot fnyetı.  
 15 Trzetı lid to pr|ziefstupuye.  
 Kazanye awhrziech wftu|puge.  
 To yfu fwodnyczy fwodnycze <sup>13)</sup> |

---

<sup>1)</sup> Awzkuffygye K. — <sup>2)</sup> neprzatelfkych K. —  
<sup>3)</sup> Awzftawye naffye K. — <sup>4)</sup> Yztepe gemu K. — <sup>5)</sup> Agy-  
 ftye K. — <sup>6)</sup> Agyezdye magye naffobye K. — <sup>7)</sup> yproffyl  
 nyektereho darku K. — <sup>8)</sup> wdyablowu fye twarz K. —

a zkušije jeho viery,  
 an sě přijma nepřátel svých  
 340 a vstavě (na sě) klejnot jich,  
 i zbie mu šlechticev mnoho  
 a ješče chce více toho.  
 I jde před král, toho taje,  
 a ješče na sobě jmaje  
 345 vafnrok neb tvář nepřátelskú  
 a prosie u neho daru.  
 Nezdá mi sě, by j'mu co dal,  
 snad by sě více rozhn(ě)val;  
 i kázal by jeho jěti  
 350 a potom j'mu hlavu stieti.  
 Takěž ty, ježto sě lície,  
 v ďáblóv sě vafnrok oblácie,  
 pójdú, mnohé přeluzují  
 a mnoho duš zahubují.  
 355 Hubená ženo! znamenaj  
 a ďáblový tváři nechaj;  
 když jmáš ten vafnrok na sobě,  
 věrně jmáš buoží hněv k sobě.  
 Chceš-li boží milost jmieti,  
 360 musíš ďáblóv klejnot snieti.  
 Třetí lid to přestupuje  
 kázanie a v hříech vstupuje:  
 to jsú svodníci, svodnice,

9) Podtím mnoho K. — 10) Amnoh dufy zabygyegy K. —

11) Dyabluwy twarz K. — 12) waffernok K. — 13) aswodnycze K.

- Giez czrt wneffe vpeklo nycze. <sup>1)</sup>  
 Ty | gfu prawe zahradnycze. <sup>2)</sup>  
 wfiech dya'blow dobre fciepnycze. <sup>3)</sup>  
 102<sup>a</sup> Bozie fcie'py wytrrhugy.  
 adyablom gie <sup>4)</sup> prie|fazugy.  
 Ty gfu dyablowi mieffy. |  
 Gymyz dyabel.welmy fpiery.  
 Ohen | smilftwa <sup>5)</sup> rozdymati.  
 5 amladym | zly przyklad dati.  
 Ty gfu horfy <sup>6)</sup> nez | kaczierzy.  
 Doffwiedczilit kazdy | my wierzy. <sup>7)</sup>  
 Kaczierz przida kdez | neznam gest.  
 Dwie letie nebo trzy | tayen <sup>8)</sup> gest.  
 10 Atak wfkorzie mnoho | lidi(e)  
 Kfwemu kaczierzftwu <sup>9)</sup> newz|budy.  
 Affwodnycze dne prrweho |  
 Inhed prziducz neb druheho.  
 Knyek|terey <sup>10)</sup> neb knyekteremu.  
 Inhed ho | przywede kzlemu.  
 15 Aprziducz <sup>11)</sup> knyek|terey pany(u).  
 Siede fny(u) wyfe nez | zwany. <sup>12)</sup>  
 Nebo przide flogierz nefucz |  
 neb <sup>13)</sup> zaponku prodawayucz  
 Idie <sup>14)</sup> | pany(u) racz fyem wfati.  
 Chzi(z)t | dobru kupi prodati.  
 102<sup>b</sup> Ayakz otlidi || otftupi.

<sup>1)</sup> wezme vpeklo vczye K. — <sup>2)</sup> prawy zahradnyczy K. — <sup>3)</sup> neb fczepownyczy K. — <sup>4)</sup> Awdyablów fad K. — <sup>5)</sup> smylftwo K. — <sup>6)</sup> horffe K. — <sup>7)</sup> Dofwyedczyt kazdyt my vwyerzy K. — <sup>8)</sup> *tayen* vynechano v K. — <sup>9)</sup> kaczierz-

- jež črt vnese v peklo nice.  
 365 Ty jsú pravé zahradnice,  
 všech ďablóv dobré ščepnice;  
 božie ščepy vytrhují  
 a ďablóm je přesazují.  
 Ty jsú ďablovi měši,  
 370 jimiž ďábel velmi spěší  
 oheň smilstva rozdýmati  
 a mladým zlý příklad dáti.  
 Ty jsú horší než kačteři,  
 dosvědči-liť, každý mi věří:  
 375 kacieř přída, kdež neznám jest,  
 dvě léte nebo tři tajen jest,  
 a tak v skoře mnoho lidí  
 k svému kacieřstvu nevzbudí;  
 a svodnice dne prvního  
 380 inhed přídúc neb druhého  
 k některej neb k některému,  
 inhed ho přivede k zlému;  
 a přídúc k některej paní,  
 sěde s ní výše než zvaný;  
 385 nebo přide, šlojér nesúc  
 neb záponku prodávajúc,  
 i die: Paní, rač sěm vstáti,  
 chciť dobrú kúpi prodati.  
 A jakž ot lidí odstúpi,

---

stwy K. — <sup>10)</sup> Verše 381 a 382 vynechány v K. — <sup>11)</sup> Ta  
 przygde K. — <sup>12)</sup> nez sny wznamy K. — <sup>13)</sup> Anebo K. —  
<sup>14)</sup> Verše 387 a 388 vynechány v K.

- diege trrh ohrziefney<sup>1)</sup> kupí |  
 Mnoho tie kunstow<sup>2)</sup> vmíegy.  
 Gy|mizto<sup>3)</sup> hrziefny trrh diegi.  
 Gefcze | onych wiedie<sup>4)</sup> mnoho.  
 5 anýczo<sup>5)</sup> po|wiedie toho.  
 Kak<sup>6)</sup> gedna chytra | swodnyczye.  
 Czynyec<sup>7)</sup> fye dobra | nunwicye.  
 Cíznú wdowiczku<sup>8)</sup> prie|ludila.  
 Akezlemu gy wzbudila. | .  
 Tuto wdowu<sup>9)</sup> mylowaffe.  
 10 affwe | gíey dary dawaffe.  
 yeden gynoch | nezenatí.  
 awfbozie doftí bohaty |  
 achtieffe<sup>10)</sup> gy rad pogietí  
 ynemozie|se profpíetí.  
 proto neb<sup>11)</sup> ta bieffe wdo|wa  
 líbila czíftotu znova.  
 15 aon toho | newiedieffe.  
 proto gy pogietí chtieffe |  
 Kdyz przide ta<sup>12)</sup> iedna chwile.  
 ze fny | fedie<sup>13)</sup> welmy myle.  
 Mluwíw<sup>14)</sup> flow | rozlicznych mnoho.  
 wíftaza<sup>15)</sup> gie | podwíeru toho.  
 103<sup>a</sup> Chczeli fnym<sup>16)</sup> vmā||zelstwie bytí.  
 Czy chce toho ynh|ed<sup>17)</sup> zbití.  
 Odpowiedie cziele<sup>18)</sup> íemu |

1) ohrzyešnu K. — 2) Mnohot tych skutkow K.,  
 (ti)ech kunstow Zh. — 3) Zeny gymyzto K. — 4) wyecze  
 K. — 5) Awyecze K. — 6) Kterak K. — 7) Verš 396 vy-  
 nechán v K. — 8) wdowyczy K. — 9) Tu wdowyczy K. —

- 390      děje trh o hříšnej kúpi.  
          Mnoho tě(ch) kunštův umějí,  
          jimižto hříšný trh dějí.  
          Ješče o nich vědě mnoho  
          a n(ě)co povědě toho,  
 395      kak jedna chytrá svodnice,  
          činiec se dobrá nunvice,  
          čsnú vdovičku přelúdila  
          a ke zlému ji vzbudila.  
          Tuto vdovu milováše  
 400      a své jej dary dáváše  
          jeden jinoch neženatý  
          a v zbožie dosti bohatý;  
          a chtieše ji rád pojéti,  
          i nemóžieše prospěti  
 405      proto, neb ta bieše vdova  
          slíbila čistotu z nova,  
          a on toho nevědieše,  
          proto ji pojéti chtieše.  
          Když přide ta jedna chvíle,  
 410      že s ní sedě velmi mile,  
          mluviv slov rozličných mnoho,  
          vztáza je pod věrú toho,  
          chce-li s ním v manželstvie býti  
          či chce toho inhed zbýti?  
 415      Odpovědě cele jemu:

10) ychtyeše K. — 11) protože Zh. a K. — 12) przygyde K. — 13) gyde K. — 14) Mluví Zh. — 15) ywztaza K. —  
 16) Arzka chcesz semnu K. — 17) chcesz yhned toho K.  
 18) rzkućży Zh. a K.



- Nechczy tobie ny gynemu.<sup>1)</sup>  
 Nebo<sup>2)</sup> | sem flibila byti.  
 5 wczistotie<sup>3)</sup>. az do|me smrti.  
 Gynoch proto wsmu|tek vpade.  
 bezmal<sup>4)</sup> horzem neuf|wade.  
 Igide ynhed precz otnye |  
 welmy<sup>5)</sup> truchlegie asmutnye |  
 Ikdyz<sup>6)</sup> ona baba ieho.  
 10 vzrze tak | welmy smutneho.  
 hned<sup>7)</sup> fye wen | slowy uwaza  
 Osmutczye yeho | otaza.  
 Procz gest tak frrdczye | truchleho.<sup>8)</sup>  
 Czoli fye gmu sta|lo zleho.<sup>9)</sup>  
 15 vhany gy rozhnyewa|w fye.<sup>10)</sup>  
 Rzka zla babo opravuy | fye.<sup>11)</sup>  
 Czo pile mym smutkem<sup>12)</sup> |  
 wiedieti mrrzutey robie.<sup>13)</sup>  
 Drzie|we nez on slowa<sup>14)</sup> skona.  
 Otpo|wiedie gemu<sup>15)</sup> ona.  
 103<sup>b</sup> Mily synku || to dobrze wiesz.  
 aswemu przieteli | powiez.  
 ze giezweny nemosz zbyti |  
 Swych ran kdyz gie<sup>16)</sup> bude krythi |  
 przedlekarzem kromye tomu.  
 5 po|moze ktoz zgiewi iemu.  
 Takez teto | truchlosti.<sup>17)</sup>

---

1) aný komu Zh. — 2) Neb K. — 3) Wdowyczy K. — 4) Ez malo K. — 5) Awelmy K. — 6) Akdyz K. —  
 7) yhend K. — 8) twe frdcze smutno K. — 9) gemu zleho wztrhlo K. — 10) gy gynoch rozlycznye K. — 11) oprav

Nechci tobě ni jinému,  
 nebo sem slíbila býti  
 v čistotě až do mé smrti.  
 Jinoch proto v smutek vpade,  
 420 bez mál hořem neusvade;  
 i jide inhed preč ot nie,  
 velmi truchleje a smutně.  
 I když ona baba jeho  
 uzře tak velmi smutného,  
 425 hned se veň slovy. uváza,  
 o smutce jeho otáza:  
 proč jest tak srdce truchlého,  
 co-li se j'mu stalo zlého.  
 Uhani ji, rozhněvav se,  
 430 řka: Zlá babo! opravuj se,  
 co píše mým smutkem (tobě)  
 věděti mrzutej robě?  
 Dříve než on slova skona,  
 odpověď jemu ona:  
 435 Milý synku! to dobře věz  
 a svému příteli pověz,  
 že jézvený nemóž zbýti  
 svých ran, když je bude krýti  
 před lékařem; kromě tomu  
 440 pomóže, ktož zjeví jemu.  
 Takéž této (tvé) truchlosti

---

fye K. — <sup>12)</sup> Czot... smutkem tobye K. — <sup>13)</sup> babie Zh.,  
 tak hubeney babye K. — <sup>14)</sup> fwych flow K. — <sup>15)</sup> Az gemu  
 odpowedye K. — <sup>16)</sup> gych K. — <sup>17)</sup> twe truchlostý Zh. K.

- Snad tebe nykte<sup>1)</sup> nezpro|sti.  
 Acz gie<sup>2)</sup> nyekomu nepowies.  
 ye|sto nasswem srdeczku<sup>3)</sup> wies  
 Gy|noch babie odpowiedie.  
 10 Tys mu|dra zena to wiedie.  
 aprotoz<sup>4)</sup> gaz | matko tobie  
 powiedie<sup>5)</sup> prawdu | ofsobie.  
 acz chcesz mne wtom ne|pronefti.<sup>6)</sup>  
 azte truchlosti wywesti |  
 Synku nemeškagie<sup>7)</sup> powiez.  
 15 po|mohuti<sup>8)</sup>. to dobrze wiesz.  
 Gest mat|ko zde wdowa tato.  
 Shibil bych | to zawfe zlato.  
 Bych mohl toho<sup>9)</sup> | dogiti  
 Bych yu mohl<sup>10)</sup> sobie pogietí |  
 Tu sem dawno pogietí chtiel |  
 104\* Awtom sem nycze neprosiel.  
 Da|wal sem gey darow mnoho  
 Igest<sup>11)</sup> | my ziel welmy toho.  
 Zet gest mnu | gyz pohrdiela.<sup>12)</sup>  
 Icziele<sup>13)</sup> odpowiediela |  
 5 weczye baba mnye wiecz<sup>14)</sup> nelay |  
 Mily synku akolacz day.<sup>15)</sup>  
 wkrat|kem czassu przides ktomu.<sup>16)</sup>  
 budes<sup>17)</sup> | wolen wyegie domu.  
 ach<sup>18)</sup> by fye | to mohlo statí.

---

<sup>1)</sup> nýkte tebe Zh. — <sup>2)</sup> gie vynecháno v K. —  
<sup>3)</sup> srdczy K. — <sup>4)</sup> aproto K. — <sup>5)</sup> powyedom K. — <sup>6)</sup> Acz  
 mne o nechcesz pronefty K. — <sup>7)</sup> nemeškay K. — <sup>8)</sup> Po-  
 mohut K. — <sup>9)</sup> Acz bych mohl toho K. — <sup>10)</sup> mohl gy

snad tebe nikte nezproští,  
 ač je někomu nepovieš,  
 ježto na svém srdéčku vieš.  
 445 Jinoch babě odpovědě:  
 Tys múdrá žena, to vědě;  
 a protož jaz matko tobě  
 povědě pravdu o sobě,  
 ač chceš mne v tom nepronésti  
 450 a z té truchlosti vyvésti.  
 Synku! nemeškaje pověz,  
 pomohu ti, to dobře věz.  
 Jest, matko, zde vdova tato;  
 slíbil bych to za vše zlato,  
 455 bych mohl toho dojíti,  
 bych ju mohl sobě pojéti.  
 Tu sem dávno pojéti chtěl  
 a v tom sem niče neprospěl;  
 dával sem jej darów mnoho  
 460 i jest mi žel velmi toho,  
 žeť jest mnú již pohrděla  
 i cele odpověděla.  
 Vece baba: Mně viac nelaj,  
 milý synku, a koláč daj;  
 465 v krátkém času přideš k tomu,  
 budeš volen v jeje domu.  
 Ach, by se to mohlo státi,

---

K. — <sup>11)</sup> Geft K. — <sup>12)</sup> Ta mnu geft gyz pohrdala K. —  
<sup>13)</sup> Aczyele my K. — <sup>14)</sup> synku wycze K. — <sup>15)</sup> my dayg  
 K. — <sup>16)</sup> ktomu przygdes K. — <sup>17)</sup> Ze budes K. — <sup>18)</sup> Acz K.

- 10 Chtieltbych dobry | kolacz datí.  
 Gedno bud weseł sy|nu<sup>1)</sup> moy.  
 Gyz iako snyu gmas | swoy pokoy.  
 I poczie baba myślití |  
 Kakby mohła prziludití.<sup>2)</sup>  
 Tu czśnu | wdomu<sup>3)</sup> gesto bieffe.  
 15 wśwem czśnē | wdowstwie iwzdy chtieffe.<sup>4)</sup>  
 I gmie|gieffe pśa<sup>5)</sup> maleho.  
 Ta baba wel|my dworneho.  
 Toho zatrzy dny | nekrrmy.  
 Az by ten pśyk laczen | welmy.<sup>6)</sup>  
 104<sup>b</sup> potom śhorczyczy śmye||śywśy.  
 Chleba a pśa<sup>7)</sup> nakrmywśy |  
 Igide śtiem pśykiem kdwowie.  
 Na|lezśy tu chitrośt sobie.  
 Ta panyu<sup>8)</sup> | mnyecz naboznyczku  
 5 przigye | myle tu śwodnyczku.<sup>9)</sup>  
 akdyz po|spolu<sup>10)</sup> sedieśta  
 Rozliczna śłowa | mluwieśta.  
 akdyz pśyka uzrzie | toho.  
 ta pany ano gmu<sup>11)</sup> mōho |  
 zgeho oczy ślez teczieffe.  
 10 Ta pańí | ktey babie<sup>12)</sup> dieffe.  
 powiez my<sup>13)</sup> ma | myła matko.  
 Toto twe male ścze|natko.  
 procz placze iśzłi mu teku |  
 Takez yakz śame<sup>14)</sup> człowieku.

---

<sup>1)</sup> synku K. — <sup>2)</sup> przeludyty K. — <sup>3)</sup> Tu przye-  
 czśtnu pany K. — <sup>4)</sup> Czśtnye wśwem wdowstwy gyez gy-  
 noch chtyeffe K. — <sup>5)</sup> pśyka K. — <sup>6)</sup> Verš 478 vynechán

chtěl bych dobrý koláč dáti!  
 Jedno buď vesel, synu můj,  
 470 již jako s ňú jmáš svůj pokoj!  
 I poče baba mysliti,  
 kak by mohla př(e)lúdit  
 tu čsnú vdo(v)u, ježto bieše  
 v svém čsném vdovstvie i vždy chtieše.  
 475 I jmějěše psa malého  
 ta baba, velmi dvorného;  
 toho za tři dni nekrmi,  
 až by ten psík lačen velmi.  
 Potom s horčicí smiesivši  
 480 chleba a psa nakrmivši  
 i jide s tiem psíkem k (vd)ově,  
 nalezši tu chytrošť sobě.  
 Ta paňu mniec nábožničku,  
 přije mile tu svodničku.  
 485 A když pospolu sědiesta,  
 rozličná slova mluviesta;  
 a když psíka uzře toho  
 ta paní, ano j'mu m(n)oho  
 z jeho očí slez tečieše,  
 490 ta paní k tej babě dieše:  
 Pověz mi, má milá matko,  
 toto tvé malé ščeňátko  
 proč pláče i s(lz)y mu tekú  
 takéž, jakž sam(u) člověku?

v K. — 7) Chleb pŕyka K. — 8) pany K. — 9) wdowyczku  
 K. — 10) ŕpolu K. — 11) gemu K. — 12) tey wdowye K. —  
 13) *my* vynecháno v K. — 14) jako samemu K.

vde|rzy,<sup>1)</sup> fye uprrfy fylnye  
 15 Izaplaka | baba pílnye.<sup>2)</sup>  
 arzkuczy<sup>3)</sup> ma dczer|ko myla.  
 nikdys toho neslycha|la.  
 Kaka fye hrziesnyczy pakost |  
 mnye nynye stala ızalost.  
 Giez|tot nesmyegy zgiewiti<sup>4)</sup>  
 20 Any pro|hanbu prawiti.<sup>5)</sup>  
 105• Toho<sup>6)</sup> zehnay le|hagucz.  
 myla dczerko ıwstawa|gucz.  
 At<sup>7)</sup> fye nestane wtwem ro|die.  
 Nechtiey<sup>8)</sup> y wrahu tey škodie |  
 By chtie|la dczy zatagiti.  
 5 Chtie|lat bych to powiedieti.  
 Mıla mat|ko praw bezpiecznye.  
 Chczut toho | tagiti<sup>9)</sup> wiecznye.  
 yazt<sup>10)</sup> sem mylu | dczerku gmyela.  
 Ta my gest ny|nye opfiela.  
 10 Toto przedemnu<sup>11)</sup> scze|natko  
 Gest to prawe me<sup>12)</sup> dietat|ko.  
 Stalo fye tak ma dczy my|la.  
 Kdyz sem yaz wıwem kragy | byla.  
 Byla sem bohata zena.  
 A|wtom<sup>13)</sup> kragy nadewıye czfna<sup>14)</sup> |  
 15 Gmyela sem dczerz welmy kra|ssnu.  
 Kewfemu dosti<sup>15)</sup> wiehłafnu |  
 Ta gest sweho muzye gmiela |

<sup>1)</sup> Yuderzy K. — <sup>2)</sup> Zaplaka baba welmy pylnye K. —  
<sup>3)</sup> Rzkucz K. — <sup>4)</sup> Gestu neslysyte prawyty K. — <sup>5)</sup> zgye-  
 wyty K. — <sup>6)</sup> Toho fye K. — <sup>7)</sup> An K. — <sup>8)</sup> Neprzyegyt

495 Udeři se v prsy silně  
 i zaplaka baba pilně  
 a řkúci: Má dcerko milá,  
 nikdys toho neslýchala,  
 kaká se hříšnici pakost  
 500 mně nyní stala i žalost,  
 jéžtoť nesměji zjeviti  
 ani pro hanbu praviti.  
 Toho (se) žehnaj léhajúc,  
 milá dcerko, i vstávajúc,  
 505 ať se nestane v tvém rodě;  
 nechtěj i vrahu tej škodě.  
 By chtěla, dci, zatajiti,  
 chtělať bych to pověděti.  
 Milá matko, prav bezpečně,  
 510 chcuť toho tajiti věčně.  
 Jazť sem milú dcerku jměla,  
 ta mi jest nyní opsěla:  
 toto přede mnú sčěnátko  
 jest to pravé mé děťátko.  
 515 Stalo se tak, má dci milá!  
 Když sem jaz v svém kraji byla,  
 byla sem bohatá žena  
 a v tom kraji nade vše čsná;  
 jměla sem dceř velmi krásnú,  
 520 ke všemu dosti věhlasnú.  
 Ta jest svého muže jměla,

K. — <sup>9)</sup> to zatagyty K. — <sup>10)</sup> Ya K. — <sup>11)</sup> przyednama  
 K. — <sup>12)</sup> To gešť me prawe K. — <sup>13)</sup> Wtom K. —  
<sup>14)</sup> człcena K. — <sup>15)</sup> doystoyu ny K.



- potom ponem owdowiela.  
 ap|krassu iproffbozie.
- 20 Snubiechu | gie mnozy muzie.  
 105<sup>b</sup> Mezi tiemy <sup>1)</sup> geden bieffe.  
 yenz dobre przately | gmiessie. <sup>2)</sup>  
 Ten gy naywieczze milo|wal. <sup>3)</sup>  
 Mnoho dobrich darow dawal <sup>4)</sup> |  
 To fye nyekolik let <sup>5)</sup> dalo.  
 5 az fye | kako horze <sup>6)</sup> stalo  
 Kdyz fye gynoch | nadiegiessie.  
 By gy poyal cziele | mnyessie.  
 ana <sup>7)</sup> nemudra blaznyczye |  
 Chtieczy <sup>8)</sup> byti czfna wdowiczye |  
 Odpowiedie rzkuczy iemu.  
 10 Nech|czy tobie any komu. <sup>9)</sup>  
 An protu we|liku <sup>10)</sup> miloft.  
 yesto knyey gmiel | wstupil wtruchloft. <sup>11)</sup>  
 Ztruchlofta | wnemocz vpadl byl. <sup>12)</sup>  
 Nemoczen | gfa idussye zbyl.  
 15 aproto <sup>13)</sup> buoh nadny pomstil.  
 ze gy wepfy twarz | promyenyl. <sup>14)</sup>  
 y gma tiem pfem | wezdy byti.  
 Nykdy <sup>15)</sup> nemohuczy | zbyti.  
 Mila dczy fboznyt fye kazy <sup>16)</sup> |  
 Hubenymy askodu <sup>17)</sup> czuzy.
- 106<sup>a</sup> zda || gmas kteru swu rodiczku.

<sup>1)</sup> tyem K. — <sup>2)</sup> gmyegyessie K. — <sup>3)</sup> naywyecz my-  
 lowaffe K. — <sup>4)</sup> Adrahe gyey dary dauaffe K. — <sup>5)</sup> cza-  
 ssow K. — <sup>6)</sup> tako hroznye K. — <sup>7)</sup> Ona K. — <sup>8)</sup> Chtyecz  
 K. — <sup>9)</sup> Nechczyt tobye nykteremu K. — <sup>10)</sup> weliku vy-

- potom po nem ovdověla;  
a pro krásu i pro zbožie  
snúbiechu jé mnozí mužie.
- 525 Mezi těmi jeden bieše,  
jenž dobré přátely jmieše;  
ten ji najviece miloval,  
mnoho dobrých darów dával.
- To se několik let dalo,  
530 až se (t)ako hoře stalo:  
když se jinoch nadějéše,  
by ji pojal, cele mnieše;  
ana nemúdrá bláznice,  
chtieci býti čsná vdovice,
- 535 odpovědě, řkúci jemu:  
Nechci tobě ani komu.  
An pro tu velikú milost,  
ježto k něj jměl, vstúpil v truchlost,  
z truchlosti v nemoc upadl byl,
- 540 nemocen jsa i duše zbyl,  
a proto Buoh nad ní pomstil,  
že ji ve psí tvář proměnil;  
i jmá tiem psem vezdy býti,  
nikdy nemohúci zbýti.
- 545 Milá dci, sbožníf se káží  
hubenými a škodú cuzí.  
Zda jmáš která svú rodičku

---

necháno v K. — <sup>11)</sup> Verš 538 vynechán v K. — <sup>12)</sup> Az ztruchlochsty wnemocz wstupyl byl K. — <sup>13)</sup> Aprotoz K. — <sup>14)</sup> obratyl K. — <sup>15)</sup> Anykdy K. — <sup>16)</sup> sbozny sye kaze K. — <sup>17)</sup> hubenu yfkodu K.

- nebo | kteru przietelnyczku.  
 Gesto <sup>1)</sup> skym | pomluwu gmyela.  
 Agym potom | pohrdiela.  
 5 Me dczerky zlu przihodu | wies. <sup>2)</sup>  
 Akazdey gy taczey powies <sup>3)</sup> |  
 at fye nedopuſti toho.  
 Oftrziez boze | kazdu toho.  
 Horze mnye maticzko <sup>4)</sup> | myla.  
 yaz fem teze uczynyla.  
 Czo <sup>5)</sup> | my tomu horzy ſdieti.  
 10 Chtiel <sup>6)</sup> mye | flechetny pogietí  
 Gynoffye przatel | flechetnych.  
 doſty bohatych idobrich <sup>7)</sup> |  
 wfakzt fem yaz to <sup>8)</sup> uczynyla.  
 Zet | fem onem nerodila. <sup>9)</sup>  
 An mye tak | welmy mylowal.  
 15 Adrahe my dary | dawal.  
 Horze mnye <sup>10)</sup> ſtobu dczy myla |  
 Kak fy wtom zle uczynyla.  
 prziz|rzy nahle ſama kfobie. <sup>11)</sup>  
 tot ya razy | wiernye tobie.  
 aſye wtuz twarz ne|promyenys. <sup>12)</sup>  
 Yako <sup>ma dczy</sup> gizto wydís ||  
 106<sup>b</sup> Kak my matko byti tomu.  
 yaz hanbu | newzmluwi knemu.  
 By to promíe | uczynyla. <sup>13)</sup>  
 Knemu fye omnye wzmlu|wila.

<sup>1)</sup> Gesto by K. — <sup>2)</sup> wyez K. — <sup>3)</sup> take powyecz K. — <sup>4)</sup> matko K. — <sup>5)</sup> Czoż K. — <sup>6)</sup> Chtyelt K. — <sup>7)</sup> ymudrych K. — <sup>8)</sup> Awſak fem yaz toho K. — <sup>9)</sup> Ze

nebo ktorú priateľničku,  
 ježto s kým pomluvu jmeľa  
 550 a jím potom pohrděla;  
 mé dcerky zlu příhodu vieš  
 a každej ji tacej povieš,  
 ať se nedopustí toho.  
 Ostřez, Bože, každú toho!  
 555 Hoře mně, matičko milá,  
 jaz sem téže učinila!  
 Co mi tomu hoři sdieti?  
 Chtěl mě šlechetný pojěti  
 jinoše přátel šlechetných,  
 560 dosti bohatých i dobrých;  
 všakžť sem jaz to učinila,  
 žeť sem o něm nerodila,  
 an mě tak velmi miloval  
 a drahé mi dary dával.  
 565 Hoře mně s tobú, dci milá,  
 kak si v tom zle učinila!  
 Přizři náhle sama k sobě;  
 toť já razi věrně tobě,  
 a(f) se v túž tvář neproměníš,  
 570 jako (má dci), jižto vidíš.  
 Kak mi, matko, býti tomu,  
 jaz hanbú nevzmluvi k nemu!  
 By to pro mě učinila,  
 k nemu se o mně vzmluvila,

fem fem gym pohrdyela K. — <sup>10)</sup> Czo horze my K. —

<sup>11)</sup> offobyie K. — <sup>12)</sup> neobratís K. — <sup>13)</sup> ty K.

- Chtielat bych <sup>1)</sup> dar dobry <sup>2)</sup> datı.  
 5 ka|k<sup>3)</sup> by smyela kazatı.  
 neznagy ho <sup>4)</sup> baba | weczye  
 Gieliz gıey wierdunk obie|czye.  
 Toliz teprw baba sedsy.  
 Zıfka | kolacz nagynoffy.  
 Tak baba lftıwy|my flowy.  
 Otgynocha i otwdowy |  
 10 wzemfy dary <sup>5)</sup> tu czınu wdowu.  
 vczy|ny <sup>6)</sup> khrziechu hotowu.  
 aprotoz <sup>7)</sup> kaz|da swodnyczye.  
 wiecze <sup>8)</sup> geft nez wra|zedlnyczye.  
 Ze dwie duffy. atrzetı swu |  
 Zabıgie moczyu dyablówu |  
  
 15 edme geft kazanye bozye |  
 Nekradte czuzeho sbozye.  
 Troy | lıd toto <sup>9)</sup> przıestupuye.  
 Gymz sobie | peklo kupuge.  
 prwy genz czuze | otgyma. <sup>10)</sup>  
 107\* Toho czrt <sup>11)</sup> upeklo pogy||ma. <sup>12)</sup>  
 Ten fye zly lıd welmy rozmohl |  
 Bezmale wfę dobre przıemohl |  
 Zla knyeczata izle <sup>13)</sup> hrabie.  
 wowody | y zle lankrabie.  
 5 wladıky kupczy y|chlapstwo. <sup>14)</sup>

<sup>1)</sup> rada K. — <sup>2)</sup> *dobry* vynecháno v K. — <sup>3)</sup> *Kakyz* K. — <sup>4)</sup> *geho* K. — <sup>5)</sup> *dary* vynecháno v K. — <sup>6)</sup> *vczynny* K. — <sup>7)</sup> *Aprotoz baba* K. — <sup>8)</sup> *horŝy* K. — <sup>9)</sup> *to* K. —

- 575      chtělať bych dar dobrý dáti,  
             kaký by směla kázati.  
             Neznaji ho, baba vece.  
             Jeliž jej věrdunk oběce,  
             toliž teprv baba šedši,  
 580      získa koláč na jinoši.  
             Tak baba lstivými slovy  
             ot jinocha i ot vdovy  
             vzemši dary, tu čsnú vdovu  
             učini k hříechu hotovu.  
 585      A protož každá svodnice  
             viece jest než vražednice,  
             že dvě duši a třetí svú  
             zabíjí mocú ďábluvú.

*(Sedmé kázanie.)*

(S)edmé jest kázanie božie:

- 590      Nekradte cuzého zbožie.  
             Trój lid toto přestupuje,  
             jímž sobě peklo kupuje.  
             Prvý, jenž cuzé otjímá,  
             toho črt v peklo pojímá.  
 595      Ten se zlý lid velmi rozmohl,  
             bez mále vše dobré přemohl.  
             Zlá kniežata i zlé hrabě,  
             v(é)vody i zlé lankrabě,  
             vládyky, kupci i chlapstvo,

<sup>10)</sup> pyrwy gyz czyzye odgymagy. K. — <sup>11)</sup> czertye K. —

<sup>12)</sup> pogymagy K. — <sup>13)</sup> yzly K. — <sup>14)</sup> Verš 599 vyne-  
 chán v K.

Biskupi mnyssy zakow<sup>1)</sup>stwo.  
 zle gieptisky krzizownyczy.<sup>2)</sup>  
 ak|tomu zly kanownyczy.<sup>3)</sup>  
 panoffycze | ywladarzy.  
 wywrzieny zpekla oha|rzy.  
 wfychny<sup>4)</sup> czuze otgymagy.  
 10 ap|proto<sup>5)</sup> tiezky hrziech gmagy.  
 Knye|zata woyny plodiecze.<sup>6)</sup>  
 achudynu | tiem hubiecze.  
 plodie foffy ktomu<sup>7)</sup> | bernye  
 Zlodiegit gfu prawymt<sup>8)</sup> | wiernye.  
 Awladiky yescze wiecze |  
 15 Kewfyem czrrtom spieffe chtiecze |  
 przedtiemy nycz neoftane.  
 yako | wohny otnych wzplane.  
 Ny knyez | ny mnych any wdowa.  
 By gmyeli | andielska<sup>9)</sup> flowa.  
 107<sup>b</sup> wfak<sup>10)</sup> byti bez<sup>11)</sup> sweho<sup>11)</sup> fbozie.  
 pomsti toho matko | bozie.  
 Ti gfu dobrze znamenali |  
 Genz su przidworzie<sup>12)</sup> bywali  
 Kak | knyezcie swu missu zzieda.<sup>13)</sup>  
 5 Ze | sam gie malo pogieda.  
 potom | posle rytierzyem swym.  
 Arytie|rzy panoffiem swym<sup>14)</sup>  
 Apanofie | lotrom dadie.  
 Alotrzy fye ony | swadie.

<sup>1)</sup> yzakowe K. — <sup>2)</sup> ykrzizownyczy K. — <sup>3)</sup> pušten-  
 nyczy K. — <sup>4)</sup> wfyczkny K. — <sup>5)</sup> Aztoho K. — <sup>6)</sup> Verš 607  
 vynechán v K. — <sup>7)</sup> Místo *ktomu* psáno pouze *y* v K. —

600 biskupi, mniši, žakovstvo,  
 zlé jeptišky, křižovníci,  
 a k tomu zlí kanovníci,  
 panošicie i vladaři,  
 vyvrčení z pekla ohaři,  
 605 všichni cuzé otjímají  
 a (p)roto těžký hříech jmají.  
 Kniežata vojny plodiece .  
 a chudinu tiem hubiece,  
 plodie šosy, k tomu berně;  
 610 zlodějit jsú, pravímť věrně.  
 A vládyky ješče více,  
 ke všem črtóm spieše chtiece;  
 před těmi nic neostane,  
 jako v ohni ot nich vzplane;  
 615 ni kněz ni mnich ani vdova,  
 by jměli andělská slova.  
 Však býti bez svého zbožie,  
 pomsti toho, matko božie!  
 Ti jsú dobře znamenali,  
 620 jenž sú při dvoře bývali,  
 kak knieže svú mísu zjédá,  
 že sám je málo pojédá;  
 potom pošle rytieřem svým  
 a rytieři panošem svým,  
 625 a panošie lotróm dadie  
 a lotři sě o ni svadie.

<sup>8)</sup> prawyt K. — <sup>9)</sup> gmyela angyelska K. — <sup>10)</sup> Awlak K. —

<sup>11)</sup> bezewfo K. — <sup>12)</sup> Ktoz gfu wdworow przydworzye K. —

<sup>13)</sup> gyeda K. — <sup>14)</sup> swym vynecháno v K.



Takez krali aflechticzy<sup>1)</sup> |  
 10 wzdy<sup>2)</sup> czynye swey chudynyczy |  
 nayprwe urok<sup>3)</sup> wezmucze.  
 apo|tom berny zzywucze.<sup>4)</sup>  
 Beru sny|ch gyne pomocy.  
 wladarzy<sup>5)</sup> | ktomu z swe mocy.  
 15 Ktomu so|czy ikucharzy.  
 Lowczy pekarzy | bieharzy.<sup>6)</sup>  
 Deru gie otwrrchu do|pat.  
 atez<sup>7)</sup> czyni swym zly opat |  
 Knyezata izakonnychy.<sup>8)</sup>  
 108\* gieptif|ky ikanownychy.<sup>9)</sup>  
 Iwy pany zna|menayte.  
 affwe chudyny nechay|te.  
 Czoz nanych wiecze zadate |  
 Nezli ulozene gmate.  
 5 proti bohu | to<sup>10)</sup> czynyte.  
 affwu duffy tiem wi|nyte.<sup>11)</sup>  
 wizte kak gfte<sup>12)</sup> fmyflem | hlupi.  
 ze czynyte iako trupí.  
 Trup | zzieda czuze ufyle.<sup>13)</sup>  
 libo malo li|bo wele.<sup>14)</sup>  
 akdyz sie leto fkonawa |  
 10 Tehdy fye zle trupom ftawa.  
 ze | gie wczely wen wypudie.  
 ffobu | bidliti nedadie<sup>15)</sup>

<sup>1)</sup> yflehtyczy K. — <sup>2)</sup> wfudy K. — <sup>3)</sup> Naypyrwe  
 berny K. — <sup>4)</sup> Drzyewe vroczech zggyedycze K. — <sup>5)</sup> Awla-  
 darzy K. — <sup>6)</sup> ybyeharzy K. — <sup>7)</sup> Tez K. — <sup>8)</sup> Byfkupy  
 ykrzyzownychy K. — <sup>9)</sup> ypuftennychy K. — <sup>10)</sup> proty tomu

Takéž králi a šlechtici  
 vždy činieovej chudinici:  
 najprvé úrok vezmúce  
 630 a potom berni zživúce,  
 berú s nich jiné pomoci  
 vladaři k tomu z své moci;  
 k tomu soci i kuchaři,  
 lovci, pekaři, běhaři  
 635 derú je ot vrchu do pat;  
 a též činí svým zlý opat.  
 Kniežata i zákonníci,  
 jeptišky i kanovníci,  
 i vy páni, znamenajte  
 640 a své chudiny nechajte!  
 Což na nich více žádáte,  
 než-li uložené jmáte;  
 proti Bohu to činíte  
 a svú duši tiem viníte.  
 645 Vizte, kak jste smyslem hlúpi,  
 že činíte jako trúpi.  
 Trúp zjédá cuzé úsilé  
 libo málo libo vele;  
 a když se léto skonává,  
 650 tehdy se zle trúpóm stává,  
 že je včely ven vypudie,  
 s sobú bydliti nedadie.

K. — <sup>11)</sup> Verše 639—644 následují v K. teprva za v.  
 650. — <sup>12)</sup> Wyſte take K. — <sup>13)</sup> Trup gye czyzye wſſyle K.  
<sup>14)</sup> Lecz bud malo lecz bud wycze K. — <sup>15)</sup> Verše 651  
 a 652 vynechány v K.

- Niektery <sup>1)</sup> pan | gmagie sweho. <sup>2)</sup>  
 Czfneho <sup>3)</sup> kmetie | bohateho.  
 15 Rad by ieho sbozye | wydrziel  
 By to <sup>4)</sup> iedno prohābu | smiel.  
 Ifklada nezwynu <sup>5)</sup> wynu |  
 ale zmierzy <sup>6)</sup> gmu diedynu.  
 Idie | die chlape <sup>7)</sup> procz sy to smyel |  
 108<sup>b</sup> uczyniti zez wiecze <sup>8)</sup> gmiel  
 diedyny | nez gyny moy kmet. <sup>9)</sup>  
 day fest hrziwen | bud stobu wet. <sup>10)</sup>  
 paklit <sup>11)</sup> sye lepe rozmyšli.  
 Gefczet lepszy czyn(y) wymyšli  
 5 Gym|ztot chlapa neochudi. <sup>12)</sup>  
 awlak dwa | woly wyludy. <sup>13)</sup>  
 jako byl yeden uczy|nyl. <sup>14)</sup>  
 wladika ze <sup>15)</sup> byl wyludil.  
 dwa | woly shnyedym plaweho.  
 vssweho | kmetie dobreho.  
 10 yehoz obwinyty | chtieffe.  
 Ale slicznye nemozieffe |  
 pozwaw ieho iednu kfobie  
 Weczie | kmeti radym <sup>16)</sup> tobie.  
 Ty gmas swe|ho dosti sbozie.  
 neb gest ktomu wolle bozie.  
 15 Tys mdleho zywota czlowiek. <sup>17)</sup>  
 aproto gest kratky twoy | wiek.

1) Anyektery K. — 2) czfneho K. — 3) Sweho K. —  
 4) to vynechāno v K. — 5) yuczynyt znewyny K. —  
 6) zmyrzyt K. — 7) chlape vynechāno v K. — 8) vczynyt  
 gezf wyecz K. — 9) dyedyný wyecz nez moy gyny kmet

Některý pán, jmaje svého  
 čsného kmetě bohatého,  
 655 rád by jeho zbožie vydřel,  
 by to jedno pro hanbu směl.  
 I skládá (z nevinu) vinu,  
 ale změří j'mu dědinu  
 i (die): Chlape, proč si to směl  
 660 učiniti, žes viece jměl  
 dědiny než jiný můj kmet?  
 Daj šest hřiven, buď s tobú vet!  
 Pakliť se lépe rozmyslí,  
 ješčeť lepší čin vymyslí,  
 665 jímžtoť chlapa neochudí,  
 a však dva voly vylúdí.  
 Jako byl jeden učinil  
 vládyka, že byl vylúdil  
 dva voly, s hnědým plavého,  
 670 u svého kmetě dobrého,  
 jehož obviniti chtieše,  
 ale sličně nemožieše.  
 Pozvav jeho jednu k sobě,  
 vece: Kmeti, rádím tobě,  
 675 ty jmáš svého dosti zbožie,  
 neb jest k tomu vóle božie.  
 Tys mdlého života člověk  
 a proto jest krátký tvój věk.

K. — <sup>10)</sup> y budet wet K. — <sup>11)</sup> pakly K. — <sup>12)</sup> Gymzto  
 chlapa neochuzy K. — <sup>13)</sup> wyluzy K. — <sup>14)</sup> Verš 667 vy-  
 nechán v K. — <sup>15)</sup> gez K. — <sup>16)</sup> razy K. — <sup>17)</sup> Verš 677  
 vynechán v K.

- Rozday przatelom swe sbo|zie.  
 zaffyly aweymye bozie.  
 Snad | sye one potom swadie.<sup>1)</sup>  
 za twu duffy | nyczs<sup>2)</sup> nedadie.  
 109\* weczye gmu<sup>3)</sup> kmet pane myly.  
 yaz sem czlowiek yescze | czyly.  
 az kdy budu mdlegy wzıwot |  
 Tehdy rozdám sbozie ıfkot.  
 Ba gm|iey chlape mu<sup>4)</sup> radu.  
 5 Ty gmas ze|nu yescze<sup>5)</sup> mladu.  
 acz ty swe<sup>6)</sup> sbozie | rozdieleis.  
 amnye ieho neoswiedczıs |  
 Snadt sye uwiezicz<sup>7)</sup> wtwe sbozye |  
 Ineda nyczs<sup>8)</sup> weymye bozie.  
 Ipoy|me fobe<sup>9)</sup> mladeho.  
 10 netbayucz spase|nye tweho.  
 Mily pane toho mye | zbaw  
 sem wıwem zıwotie<sup>10)</sup> zdraw |  
 Ty mnye chlape zte<sup>11)</sup> rady.  
 mohl by | diekowatı wfady.  
 wiedie ze mas | wfmyfle wadu.  
 15 Kdycz<sup>12)</sup> zamietas ta|ku radu.  
 Tot chczu uczynyti pa|na.<sup>13)</sup>  
 wfak sye prziesmu<sup>14)</sup> woli sta|ne.  
 nayprwe dam zaffwu duffy |  
 wknyezy modlitwu awemfy.<sup>15)</sup> |  
 Sweho sbozie trzetynu.

<sup>1)</sup> Verš 681 vynechán v K. — <sup>2)</sup> nycz K. — <sup>3)</sup> ge-  
 mu K. — <sup>4)</sup> wtom mu K. — <sup>5)</sup> gescze zzenu K. — <sup>6)</sup> twe  
 K. — <sup>7)</sup> Snad sye vwyerzy K. — <sup>8)</sup> Nedaducz nycz K. —

Rozdaj přátelóm své zboží  
 680 za síly a ve jmě božie.  
 Snadť sě ò ne potom svadie,  
 za tvú duši ničs nedadie.  
 Vece j'mu kmeť: Pane milý,  
 jaz sem člověk ješče čilý;  
 685 až kdy budu mdleji v život,  
 tehdy rozdám zboží i skot.  
 Ba jměj, chlape, mú radu;  
 ty jmáš ženu ješče mladú:  
 ač ty své zboží rozdělíš  
 690 a mně jeho neosvědčíš,  
 snadť sě uviežíc v tvé zboží  
 i nedá ničs ve jmě božie;  
 i pojme sob(ě) mladého,  
 netbajúc spasenie tvého.  
 695 Milý pane, toho mě zbav;  
 sem v svém životě (ješče) zdráv!  
 Ty mně, chlape, z té rady  
 mohl by děkovati všady;  
 vědě, že máš v smysle vadu,  
 700 když zamietáš takú radu.  
 Toť chcu učiniti, pan(e),  
 však sě přes mú vóli stane.  
 Najprvé dám za svú duši  
 v kněží modlitvu a ve mši  
 705 svého zboží třetinu,

9) Zena poyme muzye K. — 10) Gesczet sem wśwoy zywat  
 K. — 11) zteto K. — 12) Kdy K. — 13) pane K. — 14) po  
 twey K. — 15) Knyezy vmodlytw ywmśly K.

- 109<sup>b</sup> aby za mu zawſy wynu.  
 Klaskawemu hoſpo|dynu.  
 vzdawal ſwu modlitwu wie|rnu.  
 Druhu czieſt zeno gmye<sup>1)</sup> ſobie |  
 Tut<sup>2)</sup> iaz oddawagy tobie  
 5 Trzeti dam | przatelom chudym.  
 to wſe pane | ſſwiedeczſtwym twym.<sup>3)</sup>  
 Amne<sup>4)</sup> chla|pe nezapomynay.  
 Take mnye | nyecz<sup>5)</sup> zdiela day.  
 neymam pane | nycze<sup>6)</sup> toho  
 Rozdal malo y mnoho<sup>7)</sup> |  
 10 Kromye yeſcze dwa woly ymam. |  
 Oba naoffierzie prodam.<sup>8)</sup>  
 nawo|ſku anaprzikrowie.<sup>9)</sup>  
 wnemzto | mie pohrzebu<sup>10)</sup> wrowie.  
 Geſcze mas | doſti hodyny.  
 15 popros nato ſwe rody|ny.  
 yeſto wies kto<sup>11)</sup> mylugy.  
 atie kra|ſny<sup>12)</sup> offierugy.  
 Oprzikrowu<sup>13)</sup> czo ſobie | ſtyſkas.  
 aty udatnu<sup>14)</sup> zenu gmas |  
 yeſczet zetcze platna<sup>15)</sup> wdomu.  
 yeſtot | bude doſti ktomu.  
 110<sup>a</sup> Tu howiedczy prowofk take.  
 Chczy neprodaway<sup>16)</sup> | nykake.  
 nebt<sup>17)</sup> geſcze dotoho czaffu. |

1) myey zeno K. — 2) Tot K. — 3) ſtwym ſwyede-  
 ſtwym K. — 4) Mne K. — 5) my nyeczſo K. — 6) wyecze  
 K. — 7) Rozdal ſem pane mnoho ymalo K. — 8) Ta oba  
 naofyeru chowam K. — 9) yprzykrowye K. — 10) polozye

aby za mŕ za vší vinu  
 k laskavému Hospodinu  
 vzdával svú modlitvu věrnú;  
 druhú čiesť, ženo, jmě(j) sobě,  
 710 tuť jaz otdávaji tobě;  
 třetí dám přátelóm chudým,  
 to vše, pane, s svědectvím tvým.  
 A mne, chlape, nezapomínaj,  
 také mně něco z diela daj!  
 715 Nejmám, pane, niče toho,  
 rozdal (sem) málo i mnoho,  
 kromě ješče dva voly jmám;  
 oba na ofěře prodám,  
 na vosku a na příkrově,  
 720 v nemžto mě pohřebú v rově.  
 Ješče máš dosti hodiny,  
 popros na to své rodiny,  
 ježto vieš, kto (tě) milují,  
 a(ť) tě krásn(ě) ofěrují.  
 725 O příkrovu co sobě stýskáš?  
 a ty udatnú ženu jmáš,  
 ješčeť zetče plátna v domu,  
 ježtoť bude dosti k tomu.  
 Tú hovědcí pro vosk také,  
 730 chci, neprodávaj nikake;  
 nebť ješče do toho času

---

K. — <sup>11)</sup> kto tye K. — <sup>12)</sup> At tye dobrzye ycztnye K. —  
<sup>13)</sup> przykrowem K. — <sup>14)</sup> mladu K. — <sup>15)</sup> platna otcze  
 K. — <sup>16)</sup> neprodady K. — <sup>17)</sup> Nebo K.



- wofku twe wczely nanessu.  
 Ta mníe | chlape woly otday.<sup>1)</sup>  
 5 agyne wfe sbo|zie rozday.  
 Budta twa woly pane | moy.  
 Iazt<sup>2)</sup> sem bozy czlowiek atwoy<sup>3)</sup> |  
 Tot<sup>4)</sup> pany dobrze vmyegy  
 Svey | chudynye zle howiegy.<sup>5)</sup>  
 nanye wí|nu nalezugy.  
 10 agie gich sbozye | zbawugy.  
 Zlodiem<sup>6)</sup> ho písmo wzy|wa.  
 Ktoz tak zle sbozie dobywa |  
 Ati genz wzakonye chodie.  
 Gyz | take zlodieyftwo plodie.  
 Kdyzt<sup>7)</sup> | zpowiedi posluchagy.  
 15 Akdyz poka|nye dawagy.  
 Kradu otmaterze | diety  
 vmaczechu welec<sup>8)</sup> fluffietí |  
 Maczechu<sup>9)</sup> wele ploditi.  
 asfwu | matku<sup>10)</sup> zahubiti.  
 Kazucze nak|azdy snatek.<sup>11)</sup>  
 110<sup>b</sup> wfak kradu kníe|ziu<sup>12)</sup> defatek.  
 Gescze kradu wiecze | toho.  
 atiech gest mnychow priemno|ho.  
 Kdyfto koho zpowiedagy.  
 aczye<sup>13)</sup> | taienftwie zwiedagy  
 5 Kdyz mnychu | die ktery derczye.  
 aczuzeho sbozie ber|czye.

<sup>1)</sup> day K. — <sup>2)</sup> ya K. — <sup>3)</sup> a vynecháno v K. —

<sup>4)</sup> To K. — <sup>5)</sup> Aswey chudynye nehowyegy K. — <sup>6)</sup> Zlo-  
dyegem K. — <sup>7)</sup> Kdyz K. — <sup>8)</sup> Avmaczechu wele K. —

vosku tvé včely nanesú:  
 ta mně, chlape, voly otdaj  
 a jiné vše zboží rozdaj.  
 735 Budta tvá voly, pane mój,  
 jazť sem boží člověk a tvój!  
 Toť páni dobře umějí,  
 svej chudině zle hovějí,  
 na ně vinu nalezují  
 740 a je jich zboží zbavují.  
 Zlodě(je)m ho písmo vzývá,  
 ktož tak zle zboží dobývá.  
 A ti, jenž v zákoně chodie,  
 již také zlodějstvo plodie,  
 745 když zpovědi poslúchají  
 a když pokánie dávají;  
 kradú ot mateře děti,  
 v macechu veléc slušeti,  
 macechu velé ploditi  
 750 a svú matku zahubiti;  
 kázúce na každý sňatek,  
 však kradú kněžu desátek.  
 Ješče kradú více toho,  
 a těch jest mnichów přemnoho,  
 755 kdyžto koho zpoviedají  
 a čie tajenstvie zviedají.  
 Když mnichu die který derce  
 a cuzého zboží berce:

9) Swoy zakon K. — 10) Ageho farru K. — 11) nawfaky  
 fwatek K. — 12) knyezy K. — 13) Agych K.

Day my dobru radu ztoho  
 ucz|ynyl sem zleho mnoho.  
 Dessiet sem | kostelow <sup>1)</sup> wybył.  
 Knyezy oblupil | iprzibil. <sup>2)</sup>  
 10 kradl sem przywedl <sup>3)</sup> iprzie|brgal.  
 Zehl sem <sup>4)</sup> swu ruku wybi|yal. <sup>5)</sup>  
 Tot prawim otcziku myly. |  
 Byl sem kewfey cz zlofti czyly. |  
 Byl gmyel diedyny fyroke. <sup>6)</sup>  
 nez|platil sye <sup>7)</sup> nykake.  
 15 Czo <sup>8)</sup> sem otgy|mal newynnym.  
 Iztrawil zle <sup>9)</sup> zy wotem swym.  
 Bych chtiel wfech|nao <sup>10)</sup> nawratiti.  
 Muffyl bych sdiet|my zebratí. <sup>11)</sup>  
 111\* Bych chtiel take wfiē | platiti <sup>12)</sup>  
 Kto <sup>13)</sup> by gie mohl wfiē wiedie|ti.  
 proto zawfe zawynenye.  
 proffy | bratr day my <sup>14)</sup> pokanye.  
 Nemohut | sye nycz <sup>15)</sup> postiti.  
 5 any nakteru put | gití.  
 Nayutrzny wftati <sup>16)</sup> nemohu |  
 vczynyz <sup>17)</sup> czoz libo bohu.  
 apaterziew | nerad piegy.  
 agynych modlitw <sup>18)</sup> neumyegy.  
 Snadno synku toho | zbudes.  
 acz inne posluchati budes |

<sup>1)</sup> Cztyrzy sem kostely K. — <sup>2)</sup> Krady. knyezy oblupil yprzyebyl K. — <sup>3)</sup> przyelys K. — <sup>4)</sup> *sem* vynechano v K. — <sup>5)</sup> ywybyyal K. — <sup>6)</sup> Verš 767 vynechán v K. — <sup>7)</sup> bych sye K. — <sup>8)</sup> Czoz K. — <sup>9)</sup> sem zle K. — <sup>10)</sup> Bycho

760      Daj mi dobrú radu z toho,  
          učnil sem zlého mnoho:  
          desť sem kostelov vybil,  
          kněží oblúpil i př(e)bil,  
          kradl sem (prieliš) i přebíjal,  
          žehl sem, svú rukú vybíjal.  
 765      Toť pravím, otčíku milý!  
          byl sem ke vsej zlosti čilý;  
          by(ch) jměl dědiny široké,  
          nezplatil (bych) se nikake,  
          co sem otjímal nevinným  
 770      i ztrávil zle životem svým.  
          Bych chtěl všechno navrátiti,  
          musil bych s dětmi žebrati;  
          bych chtěl také všem platiti,  
          kto by je mohl vše věděti?  
 775      Proto za vše zavin(ě)nie,  
          proši, bratr, daj mi pokánie:  
          nemohuť se nic postiti  
          ani na kterou púť jíti;  
          na jutřní vstáti nemohu,  
 780      učiniž, což libo Bohu;  
          a páteřev nerád pěji  
          a jiných modlitv neuměji.  
          Snadno, synku, toho zbudeš,  
          ač mne poslúchatí budeš:

---

chtyel wfeczko K. — <sup>11)</sup> zebrat gyty K. — <sup>12)</sup> Verš 773  
 vynechán v K. — <sup>13)</sup> A kto K. — <sup>14)</sup> Prošly rowneh K. —  
<sup>15)</sup> *nycz* vynecháno v K. — <sup>16)</sup> Nagytrznýt wzftawaty  
 K. — <sup>17)</sup> otzeny K. — <sup>18)</sup> modlytew K.

- 10 My gŕmy bratrze welmy chudy<sup>1)</sup> |  
 Nam gynak nycz neprzychody.<sup>2)</sup>  
 ied|no czoz wy<sup>3)</sup> pomahate.  
 Swu almuz|nu nam dawate.  
 Zbawugy tye | hrziechu<sup>4)</sup> toho.  
 15 Czoz fy kdy uczy|nyl wŕeho.<sup>5)</sup>  
 Day my zaty hrziechy | iednu.  
 kmemu odienyczy<sup>6)</sup> hrziw|nu.  
 Takt<sup>7)</sup> czynye zli zpowiedny|czy.  
 Mnohych lidi przieludnyczy |  
 111<sup>b</sup> wŕwatem piŕmye chtiece bludie.  
 Krzy|wie nazpowiedi ŕudie.  
 Sylne<sup>8)</sup> przie|lis zprawugycze  
 Snadnye<sup>9)</sup> hrziechow | zbawugicze.  
 5 Czo<sup>10)</sup> piŕmo welı przigie|ti.  
 Toho ŕye nechtie drrzietı.  
 Snad|nye. Zpowiednyczy znamenayte.  
 do|bre przyklady wzymayte<sup>11)</sup>  
 wy ŕye le|karzy wzywate.  
 Hrzieŕnych dus<sup>12)</sup> to do|brzie znate.  
 10 wizte<sup>13)</sup> zet lekarz znemo|czy.  
 Kdyz myŕli wiernye<sup>14)</sup> ŕpomoczy |  
 Gynako nemocz ŕtudenu.  
 agynak | nemocz czrwenu.  
 Gynak wodne | tele leczy.<sup>15)</sup>  
 agynako bolnyey<sup>16)</sup> oczy |

---

<sup>1)</sup> chuda K. — <sup>2)</sup> nycz przychody K. — <sup>3)</sup> wy nam K. — <sup>4)</sup> hrzycha K. — <sup>5)</sup> Gehoz gŕy vczynyl mnoho K. —  
<sup>6)</sup> odyewczy K. — <sup>7)</sup> Kak K. — <sup>8)</sup> Wkrczmye K. —

- 785 my jsmy bratřie velmi chudí,  
 nám jinak nic nepřichodí,  
 jedno což vy pomáháte,  
 svú almužnu nám dáváte.  
 Zbavuji tě hřiechu toho,  
 790 což si kdy učinil, všeho;  
 daj mi za ty hřiechy jednu  
 k mému oděnici hřivnu.  
 Takť činie zlí zpovědníci,  
 mnohých lidí přeludníci:  
 795 v svatém písmě chtěie blúdie,  
 křivě na zpovědi súdie,  
 silně přieliš zpravujíce,  
 snadně hřiechóv zbavujíce;  
 co písmo velí přijéti,  
 800 toho se nechtie držeti.  
 Zpovědníci, znamenajte,  
 dobré příklady vzímajte!  
 Vy se lékaři vzýváte  
 hřiešných duš, to dobře znáte;  
 805 vizte, žeť lékař, z nemoci  
 když myslí věrně spomoci,  
 jinak nemoc studenú  
 a jinak nemoc červenú,  
 jinak vodné tele léčí  
 810 a jinak bolněj oči;

<sup>9)</sup> Snadno K. — <sup>10)</sup> Czoz K. — <sup>11)</sup> dawayte K. — <sup>12)</sup> duffy K. — <sup>13)</sup> Wyeztez K. — <sup>14)</sup> Kdyz chce moz ty K. — <sup>15)</sup> Verše 808 a 809 vynechány v K. — <sup>16)</sup> Agynak bo-lywye K.

- Gyny trank kkaždy<sup>1)</sup> nemeczy.  
 15 Kdiz | myšlī wiernye spomoczy  
 Snad | by uczynyl uczynyl wieczy strast |  
 By kladl nemocznemu tuz mašt |  
 namdle neb nabolnyey oczy.<sup>2)</sup>  
 112\* gizto || giezweneho leczy.  
 Takez lekarzy<sup>3)</sup> du|chowny.  
 daway upokany czyn | rowny.  
 Kazde lidſke zawynenye.<sup>4)</sup> |  
 Chcze gmyetī rowne pokanye. |  
 5 Kaz ſye lakomym<sup>5)</sup> poſtiti.  
 Neczyſtym kaz czyſtu<sup>6)</sup> bytī.  
 Kaz złodiego | nawrati.  
 aſſweho kaz ſczedru bitī<sup>7)</sup> |  
 Kazde lidſke zawynenye.  
 Chcze | gmietī rowne pokanye.  
 10 Zna|menay czot<sup>8)</sup> piſmo prawī.  
 Zet boh | tiech hrziechow nezbawī.  
 Gieliz | bude wraczeno to.<sup>9)</sup>  
 Czoſt geſt bez|prawnye otgato.<sup>10)</sup>  
 aty ſam dobrze | znamenay.  
 15 Tento przyklad wſiem | powieday.<sup>11)</sup>  
 zet lekarz spomoczy<sup>12)</sup> ne|moz.  
 Giezwenemu donydz wnem | noz.  
 Gieliz bude nebo<sup>13)</sup> ſtrziela  
 wy|nata zgiezweneho tiela.

<sup>1)</sup> kazde K. — <sup>2)</sup> Verš 815 vynechán v K. — <sup>3)</sup> ty  
 lekarz K. — <sup>4)</sup> V K. jeſt pořádek veršů tento: 818, 823,  
 821, 822, 824, 825; verše 819 a 820 jſou vynechány. —  
<sup>5)</sup> lakomczy K. — <sup>6)</sup> Necyſtemu kaz czyſtym K. — <sup>7)</sup> Smyl-

- jiný trank k každej nem(o)ci,  
 když myslí věrně spomoci.  
 Snad by učinil větší strast,  
 by kladl nemocnému túž masť  
 815 na mdlé neb na bolněj oči,  
 jízto jézveného léčí.  
 Takéž, lékaři duchovní,  
 dávaj v pokání čin rovný.  
 Každé lidské zavin(ě)nie  
 820 chce jmieti rovné pokánie:  
 kaž sě lakomým postiti,  
 nečistým kaž čistu býti;  
 kaž zloději navráti(ti)  
 a z svého kaž šcedru býti.  
 825 Každé lidské zavin(ě)nie  
 chce jmieti rovné pokánie.  
 Znamenaj, coť písmo praví,  
 žeť Bóh těch hřiechów nezbaví,  
 jeliž bude vráceno to,  
 830 což jest bezprávně otjato.  
 A ty sám dobře znamenaj,  
 tento příklad všem poviedaj,  
 žeť lékař spomoci nemóz  
 jézvenému, donidž v nem nóž;  
 835 jeliž bude nebo střela,  
 vyňata z jézveného těla,

---

nykom kaz wczystotu wnyty K. — <sup>8)</sup> czoz K. — <sup>9)</sup> na-  
 wraczeno K. — <sup>10)</sup> zayato K. — <sup>11)</sup> wyyedyety day K. —  
<sup>12)</sup> Ze lekarz pomoczy K. — <sup>13)</sup> nuoz neb K.



- 112<sup>b</sup> Toliz le<sup>1</sup>karz wfelikeho.  
 Tak uleczy wfelikeho <sup>1)</sup> |  
 Takt<sup>2)</sup> krade mnych iknyez wfaky. <sup>3)</sup>  
 da|wayucz <sup>4)</sup> szchedre otpustky.  
 Ktoz fye wye|ho paterz wlozy.  
 5 Tomut<sup>5)</sup> tiffucz hrzie|chow flozy.  
 alet bych welmy rad to|mu  
 By fye tez stalo takemu.  
 Zpowi|ednyku wfelikemu.  
 yako kaplanu | yednomu.  
 Genz zpowiedaw przeboy|nyka.  
 mnohych lidy nassyl|nyka. |  
 10 weczye chcesz fye hrziechow katí.  
 Ch|czut dobru kupí prodátí. <sup>6)</sup>  
 Czoż gfy | ukradl zffwe mladostí.  
 zbawugy | tie te wfye <sup>7)</sup> zlostí.  
 Acz fy komu otyal <sup>8)</sup> | zlato.  
 Day my yeden fylínk zato |  
 15 Auwech <sup>9)</sup> knyeze chce <sup>10)</sup> welmy rad. |  
 Kromye nynye neymam nasnad |  
 przíd kemnye wles <sup>11)</sup> upondielí |  
 zdat mye dotud buoh nadieli  
 113<sup>a</sup> Tentí <sup>12)</sup> || fylínk chce rad datí.  
 atak fye wiecz | hrziechow katí.  
 akdyz wles przigie|de | knemu.  
 Ten filínk zaplatí <sup>13)</sup> ye|mu.

<sup>1)</sup> ranyeneho; mezi verši 838 a 839 nalezají se tyto dva verše: Takez mnych beznawraczenye - Neda praweho pokanye. K. — <sup>2)</sup> Tak K. — <sup>3)</sup> swyetfky K. — <sup>4)</sup> Dawagycze K. — <sup>5)</sup> Tomu K. — <sup>6)</sup> Chczt prawe po-

toľiž lékař všelikého  
 tak uléčí (raněného).  
 Takť krade mnich i kněz všaký,  
 840 dávajúc šcedré otpustky;  
 ktož se v jeho páteř vloží,  
 tomuť tisúc hřiechów složí.  
 Aleť bych velmi rád tomu,  
 by se též stalo takému  
 845 zpovědníku všelikému,  
 jako kaplanu jednomu,  
 jenž zpoviedav přebojníka,  
 mnohých lidí násilníka,  
 vece: Chceš se hřiechów káti,  
 850 chcuť dobrú kúpi prodati:  
 což jsi ukradl z své mladosti,  
 zbavuji tě t(v)é všie zlosti;  
 ač si komu otjal zlato,  
 daj mi jeden šilink za to.  
 855 Auvech, kněže, chci velmi rád,  
 kromě nynie nejším na snad;  
 přidě ke mně v les u pondělí,  
 zdať mě dotud Buoh nadělí,  
 ten ti šilink chci rád dáti  
 860 a tak se viec hřiechów káti.  
 A když v les přijede k nemu,  
 ten šilink zaplati(v) jemu,

---

kanye daty K. — 7) wfyte tve K. — 8) vkradl komu K. —  
 9) Auwe K. — 10) *chczy* vynecháno v K. — 11) Przygyed  
 kemnye K. — 12) Tent K. — 13) zaplatyw K.

weczye<sup>1)</sup> knyeze druhy wezmí |  
 5 Silínk<sup>2)</sup> atento kon day mí.  
 atoto | fwe<sup>3)</sup> rucho ktomu.  
 Berziz fye pies<sup>4)</sup> | kšwemu domu.  
 Dalt sem zatento | hrziech wiecze.  
 nez zawfye<sup>5)</sup> praw|du mluwiecze.  
 10 Daway wiecz<sup>6)</sup> knie|ze wiecz<sup>7)</sup> mudrzegie.  
 zahrziechy | lidem pokanye.  
 wiezto knyeze | iboffaku.  
 Krzizownyku ity zaku |  
 Czoz kdy<sup>8)</sup> nalidech wyludis..  
 Zlo|diey<sup>9)</sup> gfy asmyflem bludis.  
 15 Okup|czich take powiedie..  
 Gesto ogich | zlofti wiedie  
 Ti kradu take prze|mnóho.  
 awfak gich newieffye | ztoho.  
 Ti giz<sup>10)</sup> sukno prodawagí ||  
 113<sup>b</sup> Ti przietele ukradagy.  
 vczyne kmo|tra znyekoho.<sup>11)</sup>  
 Rad by wydrziel sbo|zie ieho.  
 Kdiz fye snym utka umie|stie.<sup>12)</sup>  
 anebo wnyekterey<sup>13)</sup> cziestye |  
 5 Dobroytro<sup>14)</sup> neb dobry den wzda |  
 Kak fye gma nazdrawie zwie|da.<sup>15)</sup>  
 Gefcze otieze ho<sup>16)</sup> ftogie.  
 akak<sup>17)</sup> | fye gma kmoska<sup>18)</sup> mogie.

1) Weczye fylynk K. — 2) *Silínk* vynechán v K. —  
 3) *fwe* vynecháno v K. — 4) precz K. — 5) ze zawířý  
 K. — 6) Dawayz K. — 7) *wiecz* vynecháno v K. — 8) *kdy*  
 vynecháno v K. — 9) zlodygem K. — 10) genz K. —

.vece: Kněže, druhý vezmi  
 šilink, a tento kón daj mi  
 865 a toto své rúcho k tomu;  
 beřiž se pěš k svému domu.  
 Dalf sem za tento hřiech viece  
 než za vše, pravdu mluviece.  
 Dávaj, kněže, (viec) múdreje  
 870 za hřiechy lidem pokánie!  
 Věz to, kněže i bosáku,  
 křižovníku i ty žáku,  
 což kdy na lidech vylúdíš,  
 zloděj jsi a smyslem blúdíš.  
 875 O kupcích také povědě,  
 ježto o jich zlosti vědě:  
 ti kradú také přemnoho  
 a však jich nevěsie z toho.  
 Ti, již sukno prodávají,  
 880 ti přieteľe ukrádají.  
 Učině kmotra z někoho,  
 rád by vydřel zbožie jeho;  
 když se s ním utká u městě  
 anebo v některej cestě,  
 885 dobrojtro neb dobrý den vzdá,  
 kak se jmá na zdravie, zviedá;  
 ješče otieže ho stoje:  
 A kak se jmá kmoška moje?

---

<sup>11)</sup> Ty cynye K. — <sup>12)</sup> kde vmeštye K. — <sup>13)</sup> wnectereyz  
 K. — <sup>14)</sup> Dobre gytro K. — <sup>15)</sup> sye wzepta K. — <sup>16)</sup> gyho  
 K. — <sup>17)</sup> Kaaka K. — <sup>18)</sup> kmotra K.

- ayakz | ta ťlowa otmluwí<sup>1)</sup>  
 10 Inhed gmu ofuknye wzmluwí.<sup>2)</sup>  
 Rzka kmotrze | kake<sup>3)</sup> ťukno gmam.  
 Trziebalit | at gehu prodam.  
 Dawno nebyl | lepťy ťarlat.  
 vmieťtie iakiz mām | brunat.<sup>4)</sup>  
 15 Kropenyna prziťleche|tna.<sup>5)</sup>  
 pruhatyna newidana<sup>6)</sup>  
 Ta | welmy kraťnye odiewa.  
 Te|mí ťťukny aťťplaťcz<sup>7)</sup> zbywa |  
 Tohu zbytka kupowachu.  
 Of|mí<sup>8)</sup> kroťťiew nedodawachu. ||  
 114<sup>a</sup> acz ťye kmotrze libi tobie.  
 wezmy to | ťukencze ťobie  
 Radiegy prziťeteli<sup>9)</sup> ťwe|mu.  
 Tobie kmotrze nez gynemu.  
 tiech | ofťm kroťťiew chcey ťpuťtiti.  
 5 znychz | my buďes diekowati.  
 Kmotr mńie | by tak ibylo to.<sup>10)</sup>  
 Nemluwie nycz da|le zato.<sup>11)</sup>  
 wezme prziťdraho ťukno | zle.  
 wierzie kmotru amnye dobre |  
 Takot kraďu ťukennyczy.  
 10 pohrze|chu bezmale wťiczczy.<sup>12)</sup>  
 Czoz gyny | nekupí haďie.<sup>13)</sup>  
 wtu kupi prziťele | wťaďie.<sup>14)</sup>

1) domlwuy K. — 2) zmwuy K. — 3) take K. —  
 4) yaco mam abrwnat K. — 5) kropenynu przyťlechetnu  
 K. — 6) Prwhatynu newydanu K. — 7) Tey my plaťcz  
 aťwknye K. — 8) Omťy my K. — 9) Radyegyt przyegy

A jakž ta slova otmluví,  
 890 inhed j'mu o sukně vzmluví,  
 řka: Kmotře, kaké sukno jmám!  
 třeba-liť, ať jeho prodám;  
 dávno nebyl lepší šarlat  
 u městě, jakýž mám brunat:  
 895 kropenina přešlechtná,  
 pruhatina nevidaná,  
 ta velmi krásně odievá,  
 té mi s sukni a s plášč zbývá.  
 Toho zbytku kupováchu,  
 900 osmi krošev nedodáváchu.  
 Ač se, kmotře, líbí tobě,  
 vezmi to sukence sobě.  
 Raději příteli svému,  
 tobě, kmotře, než jinému  
 905 těch osm krošev chci spustiti,  
 z nichž mi budeš děkovati.  
 Kmotr mně, by tak i bylo to,  
 nemluvě nic dále za to,  
 vezme předraho sukno zlé,  
 910 věre kmotru a mně dobré.  
 Takot kradú súkenníci  
 po hříechu bez mále všicei;  
 což jiní nekúpí, hadie,  
 v tu kúpi přítele vsadie.

---

K. — <sup>10)</sup> by bylo to gyſto K. — <sup>11)</sup> Verš 908 vynechán  
 v K. — <sup>12)</sup> Verše 910—912 vynechány v K. — <sup>13)</sup> rady  
 K. — <sup>14)</sup> On wtu kupy kupy kmotra wfady K.

- Tez czynye wfichny<sup>1)</sup> konfe|rzy.  
 Koczownyczy y ownyerzy.  
 Sczi|walnyczy y walcharzy.  
 15 wfichny<sup>1)</sup> | kupczy ikramarzy.  
 wierugycze | prziffahagy.  
 Toto mi zato dawa|gy.  
 Mnoho tak wyprziffahagy.<sup>2)</sup> |  
 aproto tiezky hrziech gmagy |  
 Mlynarzy take znamenay.<sup>3)</sup>  
 114<sup>b</sup> Kdyz || Kdyz meles czuzeho nechay.  
 Mnys by | nebyl zlodiey proto.  
 vkradagie malo | czaſto.  
 Mozes dobrze znamenati.  
 we|mlynye gla to widati.<sup>4)</sup>  
 5 Ze rzieka czy|ny ſye wodna.  
 Czaſto gluczy lidem | ſkodna.<sup>5)</sup>  
 Kdyz zmalych potoczkw<sup>6)</sup> | bywa.  
 wnychz<sup>7)</sup> czlowiek czaſto<sup>8)</sup> | oplywa.  
 Tez<sup>9)</sup> ty zly mlynarzy czy|nys.  
 10 Zmalych hrziechow hrziech | ſhromazdis.  
 aproten upekle poto|nes.  
 acz ſye toho kati nechcesz<sup>10)</sup> |  
 Kraiczy ſyekali wtemz kalu.  
 ukra|da ſukna pomalu.  
 Neotpusti ny|komemu.  
 Krade iprzieteli<sup>11)</sup> ſwemu |

---

<sup>1)</sup> wfyczkny K. — <sup>2)</sup> take przyſſahagy K. — <sup>3)</sup> po-  
 ſuchay. — <sup>4)</sup> wyedyety K. — <sup>5)</sup> Verše 929 a 930 opakují  
 se za veršem 932 v K. — <sup>6)</sup> potokow K. — <sup>7)</sup> wnych U. —

- 915 Též činie všichni konieři,  
 ko(t)covníci i ovnieři,  
 ščívalníci i valcháři,  
 všichni kupci i kramáři;  
 věrujíce přísahají,  
 920 toto mi za to dávají,  
 mnoho tak vypřisahají  
 a proto těžký hřiech jmají.  
 Mlynáři, také znamenaj:  
 (když) meleš, cuzého nechaj.  
 925 Mníš, by nebyl zloděj proto,  
 ukrádaje málo často?  
 Móžeš dobře znamenati,  
 ve mlýně jsa, to vídati,  
 že řeka činí se vodna,  
 930 často jsúci lidem škodna,  
 když z malých potóčkóv bývá,  
 v nichž člověk často oplývá.  
 Též ty, zlý mlynáři, činíš,  
 z malých hřiechóv hřiech shromáždíš,  
 935 a pro ten v pekle potoneš,  
 ač se toho káti nechceš.  
 Krajčí se kalí v témž kalu,  
 ukrádá sukna po málu;  
 neotpustí nikomému,  
 940 krade i přieteli svému,

<sup>8)</sup> *czasto* vynecháno v U. — <sup>9)</sup> *Czaſto tez U. Takez K.* —

<sup>10)</sup> *Wnemz wyecznye tapaty budes K.* — <sup>11)</sup> *yprzycelczy K.*



- 15 yako ieden kraicy bieffe.  
 Kdiz | plašč swe zeny<sup>1)</sup> kragieffe.  
 Nemohl | otrpieti toho.  
 vkrade ieho<sup>2)</sup> nem|noho.  
 To uzrziw syn otczy we|czye.
- 115<sup>a</sup> nekrad ten plašč kragies || matczye.<sup>3)</sup>  
 Kraicy gemu odpowiedie |  
 To gaz synu<sup>4)</sup> dobrze wiedie.  
 Kro|mye propamiet czynym<sup>5)</sup> to.  
 abich | weřdy pomnyel nato.<sup>6)</sup>
- 5 To gaz p<sup>6</sup>|wym<sup>7)</sup> kraicy tobie.  
 Nepomyřliřli | ofřobie.  
 Smlynarzem upekle poto|nes  
 wnemz<sup>8)</sup> tapati wiecznye budes |  
 acz ťye toho neofřawis.  
 aczoz gřy | ukradl newratıs.<sup>9)</sup>
- 10 Křrczmarz ma | tiech mnoho. zlořti.  
 Gymyz ťwey<sup>10)</sup> duřřy pakofři.  
 Sam krade řdiewku řřzenu.  
 Nedawagicz<sup>11)</sup> uprawu<sup>12)</sup> mřeru |  
 Sweho pitie iaku<sup>13)</sup> řuffie<sup>14)</sup>  
 proto | poyde<sup>15)</sup> wkazn gich duřřy.
- 15 ktomu | przigyma zlodieyřtwo.  
 przepuřcie<sup>16)</sup> | wřwem domu řmyřtwo.  
 upořtu<sup>17)</sup> | wemnohy patek.<sup>18)</sup>  
 wzdy<sup>19)</sup> uneho | czřrtow<sup>20)</sup> řnatek.<sup>21)</sup>

<sup>1)</sup> plašč ťwey zenye K. — <sup>2)</sup> yukrade gyey K. —  
<sup>3)</sup> materzye K. — <sup>4)</sup> To ya ťyncu K. — <sup>5)</sup> czyny K. —  
<sup>6)</sup> Aby weřdy chynyl to K. — <sup>7)</sup> prawy K. — <sup>8)</sup> wnemzto  
 K. — <sup>9)</sup> Verř 955 vynechán v K. — <sup>10)</sup> ťwe K. — <sup>11)</sup> Ne-

jako jeden krajčí bieše,  
 když plášč své ženy krájéše,  
 nemohl otrpěti toho,  
 ukrade jeho nemnoho.

945 To uzřev syn, otcí vece:  
 Nekrad, ten plášč krájěš matce!  
 Krajčí jemu odpovědě:  
 To jaz, synu, dobře vědě;  
 kromě pro paměť činím to,  
 950 abych vezdy pomněl na to.  
 To jaz pravím, krajčí, tobě:  
 Nepomyslíš-li o sobě,  
 s mlynářem v pekle potoneš,  
 v nemž tápati věčně budeš,  
 955 ač sě toho neostavíš  
 a, což jsi ukradl, nevrátíš.

Krčmář má těch mnoho zlostí,  
 jimiž svej duši pakostí:  
 sám krade s děvkú i s ženú,  
 960 nedávajíc v pravú mieru  
 svého pitie, jakú slušie,  
 proto pójde v kázň jich duše.  
 K tomu přijímá zlodějstvo,  
 přepúšcie v svém domu smilstvo;  
 965 u postu, ve mnohý pátek,  
 vždy u neho črtóv s(ň)atek

dawage K. — <sup>12)</sup> naprawu U. — <sup>13)</sup> jako U. — <sup>14)</sup> Verš  
 961 vynechán v K. — <sup>15)</sup> wendu K. — <sup>16)</sup> prz(y)epuŝtye  
 U., przyepuŝty K. — <sup>17)</sup> vpoŝt(y)e U. a K. — <sup>18)</sup> ywemnohy  
 ſwatec K. — <sup>19)</sup> Wefdy K. — <sup>20)</sup> czrtowy K. — <sup>21)</sup> ſwatek U.

- Zlodiegiew iprze|boynykow.<sup>1)</sup>  
 115<sup>b</sup> . zlych zen izlych kostecz|nykow.<sup>2)</sup>  
 Netba nykda<sup>3)</sup> na|sswaty czas |  
 wedy<sup>4)</sup> gma fopilczy fwoy kwas |  
 wzdy<sup>5)</sup> pie snymy prziczitagie  
 na|swatu mfy<sup>6)</sup> nycz netbagie.  
 5 Ora|cziew<sup>7)</sup> take nemynu.  
 Gmagy na|fye hroznu<sup>8)</sup> wynu.  
 Swatokradczy | fye wzywagy.  
 ze deffatka nedaw|agy.  
 wiesz czlowieczy<sup>9)</sup> czieft defata |  
 Tweho fbozie tat<sup>10)</sup> gest fwata. |  
 10 Gyztot gest<sup>11)</sup> buoh zwolil fobie. |  
 Iprzikazal<sup>12)</sup> wiernye tobie.  
 aby da|wal fluham bozym.  
 acz chcesz by|ty wnebeffiech snym.  
 Nedafli gie | tiezky hrziech gmas.  
 15 a|sswatokr|adcem fye wzywwas.  
 By kral czef|fky nyekteremu.  
 dawal kazde<sup>13)</sup> | leto fwemu  
 paddeffat hrzywen | czlowieku.  
 Bral by gie uweh|ku<sup>14)</sup> dieku.  
 116<sup>a</sup> aiemu piet rad by || dawal<sup>15)</sup>  
 anebo<sup>16)</sup> naieho czest wfka|dal.  
 anam buoh prawdu mlu|wiece.  
 dawa darmo<sup>17)</sup> welym wie|cze.

<sup>1)</sup> y kostecznykow U. a K. — <sup>2)</sup> przyeboyownykow U., przyebodnykow K. — <sup>3)</sup> nykdy K. — <sup>4)</sup> wzdy U. — <sup>5)</sup> wedy K. — <sup>6)</sup> na|sswaty czas U. — <sup>7)</sup> Verše 973—1014 nalezaji se v K. před veršem 957. — <sup>8)</sup> na|foby hrzyessnw

zlodějev i přeborníkův,  
 zlých žen i zlých kostečníkův.  
 Netbá nikda na svatý čas,  
 970 vězdy jmá s opilci svůj kvas;  
 vždy pie s nimi, přičítaje,  
 na svatú mši nic netbaje.  
 Oráčev také neminu,  
 jmají na sě hroznú vinu:  
 975 svatokrádci sě vzývají,  
 že desátka nedávají.  
 Věz, člověče: čiesť desátá  
 tvého zbožie — tať jest svata,  
 jižtoť jest Buoh zvolil sobě  
 980 i prikázal věrně tobě,  
 aby dával slúhám božím,  
 ač chceš býti v nebesiech s ním;  
 nedáš-li jé, těžký hřiech jmáš  
 a svatokrádcem sě vzýváš.  
 985 By král český některému  
 dával každé léto svému  
 padesát hřiven člověku,  
 bral by je v velikú dieku  
 a jemu pět rád by dával  
 990 anebo na jeho česť vzk(l)ádal;  
 a nám Buoh, pravdu mluviece,  
 dává darmo velím více:

---

K. — <sup>9)</sup> clowyeczye ze K. — <sup>10)</sup> ta K. — <sup>11)</sup> Gyſtye gy  
 K. — <sup>12)</sup> y prycazal gy K. — <sup>13)</sup> nakazde K. — <sup>14)</sup> ſweliku  
 K. — <sup>15)</sup> wydawal K. — <sup>16)</sup> aneb U. a K. — <sup>17)</sup> darow K.

Tielo duffy czeſt izdrawie.<sup>1)</sup>  
 5 kra|ſu cznoſt<sup>2)</sup> czeſt ſbozie.<sup>3)</sup>  
 Igyneho kto|mu mnoho.  
 awſak my hrzieſny|czy ztoho.  
 nechczmy<sup>4)</sup> wiernye | diekowatí.  
 any deſſatka dawatí |  
 Chczetel<sup>5)</sup> wiernye czſtítí boha |  
 10 Dawagte<sup>6)</sup> malo zemnoha.<sup>7)</sup>  
 Neniet | waſſe<sup>8)</sup> wſet geſt<sup>9)</sup> ieho.  
 Czſtietez | gey<sup>10)</sup> ſbozym ieho.  
 Kterziz gey | budu<sup>11)</sup> chwalítí.  
 azgeho ſbozie gey | krzſtítí.<sup>12)</sup>  
 Tomut<sup>13)</sup> ſbozie nebeſſke da |  
 15 wnomzto<sup>14)</sup> nebude chud nykda |  
 Swiedczy<sup>15)</sup> to ſwaty lukas nam |  
 zet tomu die hoſpodyn<sup>16)</sup> ſam. |  
 wierny ſluho gmyey<sup>17)</sup> weſſele |  
 Dalt ſem byl ſbozye newele<sup>18)</sup>  
 116<sup>b</sup> atof mnye<sup>19)</sup> weſdy poznawal.  
 zes mu | czieſt wiernye<sup>20)</sup> wydawal.<sup>21)</sup>  
 weydy | wſbozie<sup>22)</sup> ſweho pana.  
 Iwradoſt | tat wiecznye<sup>23)</sup> dana.  
 5 Mezy kowarzy | zlodiegiew.<sup>24)</sup>  
 Mnoho geſt ſwatokra|dczow.

---

<sup>1)</sup> yzbózye K. — <sup>2)</sup> mocz U. a K. — <sup>3)</sup> take yzdra-  
 wye K. — <sup>4)</sup> nechczeme U., Nechczemy K. — <sup>5)</sup> chczelſy  
 U. a K. — <sup>6)</sup> daway U. — <sup>7)</sup> Daway gemu deſatek znowa  
 K. — <sup>8)</sup> naſſe U. — <sup>9)</sup> ye K. — <sup>10)</sup> Cztyz gye K. —  
<sup>11)</sup> Ktery gye bude K. — <sup>12)</sup> gye czyty K. — <sup>13)</sup> Tomu  
 K. — <sup>14)</sup> Wnyemzto U., wnemzto K. — <sup>15)</sup> Swyedczyt

- tělo, duši, česť i zdravie.  
krásu, cnosť, (moc) i zbožie  
995 i jiného k tomu mnoho;  
a však my hriešníci z toho  
nechcmy verně děkovati  
ani desátka dávati.  
Chcete-l' verně čstíti Boha,  
1000 dávajte málo ze mnoha;  
nenieť vaše, všet jest jeho,  
čstítež jej zbožím jeho.  
Kteříž jej budú chváliti  
a z jeho zbožie jej (č)stíti,  
1005 tomuž zbožie nebeské dá,  
v n(e)mžto nebude chud nikdá.  
Svědčí to svatý Lukáš nám,  
žeť tomu die Hospodin sám:  
Věrný sluho! jměj veselé;  
1010 dalť sem byl zbožie nevele,  
a tos mně vezdy poznával,  
žeš mú čiesť verně vydával;  
vejdi v zbožie svého pána  
i v radosť, tať věčně dána.  
1015 Mezi kováři zlodějev  
mnoho jest i svatokrádcov:

---

K. — <sup>16)</sup> Ze tobye hospodyn K. — <sup>17)</sup> me K. — <sup>18)</sup> Dal  
sem sbozye neuelike K. — <sup>19)</sup> my U., Wtom smy sye K. —  
<sup>20)</sup> *wiernye* wynecháno v U. — <sup>21)</sup> Amu czyešť desatu  
dawal K. — <sup>22)</sup> weľbozye K. — <sup>23)</sup> wyernye U., Wradosť  
ta gešť wyrnye K. — <sup>24)</sup> yzlodyeyow K.

- Ti giz zlodiegiem hotugy<sup>1)</sup> |  
 Kliczie kozie nohy<sup>2)</sup> kugy.  
 Nozye pi|ly iwiecz gynu.  
 proto<sup>3)</sup> zlodiegy po|hynu.<sup>4)</sup>  
 10 Okoťtecznyczyech prawym<sup>5)</sup> | wam.  
 To moz kazdy wiediet| sam |  
 Ze gmagy wfobie zlu wlohu.<sup>6)</sup>  
 Mrr|zie wfiem lidem<sup>7)</sup> ibohu.  
 Ze wzdy | lzy aprziffahagy.<sup>8)</sup>  
 Bohem affwaty|my<sup>9)</sup> ťpilegy.<sup>10)</sup>  
 15 Druhy<sup>11)</sup> nepllny ťedme ho.  
 Kazanye yenz czo<sup>12)</sup> czuzeho.  
 nalez|na nechce wratit|.   
 proto moz duffy | ztratit|. <sup>13)</sup>  
 Czoz geťt nalezl acz newra|ti. <sup>14)</sup>  
 any ťye toho chce<sup>15)</sup> kat|.   
 \* apakli | by wratit|<sup>16)</sup> tbal.  
 117\* atoho genz ztra|ti| neoptal.  
 Gma to ťprawem wťe | nachude.  
 wloziti<sup>17)</sup> neb iakz gmu | bude.  
 Raditi zpowiednyk yeho<sup>18)</sup> |  
 Czo gmu<sup>19)</sup> uczynyti ztoho.

1) Verš 1017 vynechán v K. — 2) Tluťte kuozye nohy gym K. — 3) Protoz K. — 4) zahynu K. — 5) prawi K. — 6) wťyemu lydu K. — 7) wlahu U. a K. — 8) crzyewu przyťahagy K. — 9) ageho ťwatymy K. — 10) Za veršem 1026 nalezaj| se tyto verše v K.: Ktoz pomťy pye aneb ťnyeda - Platno gehu pz przyrozeny - y gehu duťy kťpaťeny - Neb ktoz przyeďmťy rano ťnyeda - pokrm wczeraťyťy zagyeda - Pronz caťto wnemocz vpadane - Ayako flama vťwadne — SEťtyt dar dawam| wyedyety - Aby ťye gmyel

ti, již zlodějem hotují  
klíče, kozie nohy kují,  
nože, pily i věc jinú;  
1020 proto zloději pohynú.

O kostečníciach pravím vám,  
to můž každý věděti sám,  
že jmají v sobě zlú vlohu;  
'mrzie všem lidem i Bohu,  
1025 že vždy lží a přísahají,  
Bohem a svatými spflejí.

Druhý neplní sedmého  
kázanie, jenž co cuzého  
nalezna, nechce vrátiti;  
1030 proto můž duši ztratiti,  
což jest nalezl, ač nevrátí,  
ani se toho chce káti.

A pak-li by vrátiti tbal  
a toho, jenž ztratil, neoptal;  
1035 jmá to s právem vše na chudé  
vložití, neb jakž j'mu bude  
raditi zpovědník jeho,  
co j'mu učiniti z toho.

---

napamyety - Pozbuda lenosty wšye - Poŕluchayz wkazdy  
den mšŕy - Lepšyt gedua zde ŕlyŕyety - Nez poŕmrty ty-  
ŕycz gmyety - Mšŕy zatwu dm dwŕy pyely - Menšyt by od-  
platu gmyely - Tot dawam gyeŕte wyedyety - Na zzenw  
ny naŕwe dyety - Ne wbezpecyz ŕye waznye - At by ty po-  
mohly ŕnaznye — <sup>11)</sup> Mnozy K. — <sup>12)</sup> coz K. — <sup>13)</sup> zatra-  
tyty K. — <sup>14)</sup> Coz nalezna newratyŕŕ K. — <sup>15)</sup> chceŕŕ K. —  
<sup>16)</sup> (Pak)ly by nawratyty K. — <sup>17)</sup> hotlozyty K. — <sup>18)</sup> geho  
ktomu K. — <sup>19)</sup> gemv K.



- 5 Trzety | genz przigyma kradbu.  
 Ten wey|de dopekla whanbu.  
 Nebylo by | złodiegikow.<sup>1)</sup>  
 By nobylo przigem|nykow.
- Osmemu kazany zywy<sup>2)</sup> |  
 vczytie buoh nebud krzywy.<sup>3)</sup>  
 10 Swie|dek nadruzczye nassweho.<sup>4)</sup>  
 acz ch'czes zbyti czrrta zleho.  
 Troy lid | toto prziestupuge.  
 prrwy yenzto | potwrrzuye.<sup>5)</sup>  
 zlu rziecz flyssaw<sup>6)</sup> ot'nyekoho.  
 15 anewieda prawie<sup>7)</sup> to ho. .  
 Druhy gesto<sup>8)</sup> sam powieda |  
 Nieczo<sup>9)</sup> zleho anewieda.  
 Trzeti gez<sup>10)</sup> | swiedczy krzywemu.  
 Atratye pra|wo prawemu.<sup>11)</sup>  
 Ten proto pekla | nezbude.  
 117<sup>b</sup> wnemzto wiecnye who||rzi bude<sup>12)</sup>

Toto kazanye deuante  
 Czy|zie wieczy nezadayte.<sup>13)</sup>  
 Troy lid fye | nedrrzy toho.<sup>14)</sup>  
 prwy genzto hrozu | koho.<sup>15)</sup>

---

<sup>1)</sup> złodyegyew K. — <sup>2)</sup> vczy K. — <sup>3)</sup> Boh rzka ne-  
 bud krywym K. — <sup>4)</sup> Swyedkem nadrwzczye sweho K. —  
<sup>5)</sup> Atyem swu dwfy ranyge K. — <sup>6)</sup> Zlw ryecz flyfye K. —  
<sup>7)</sup> cyele K. — <sup>8)</sup> genz K. — <sup>9)</sup> Nyeczto K. — <sup>10)</sup> Trzczy.

1040 Třetí, jenž přijímá kradbu,  
ten vejde do pekla v hanbu;  
nebylo by zlodějkův,  
by n(e)bylo příjemníkův.

*(Osmé kázanie.)*

Osmému kázání živý  
učí tě Buoh: Nebuď křivý  
1045 svědek na družce na svého,  
ač chceš zbýti črta zlého.  
Trój lid toto přestupuje:  
Prvý, jenžto potvrzuje  
zlú řeč, slyšav ot někoho  
1050 a nevěda právě toho;  
druhý, ježto sám poviedá  
něco zlého a nevěda;  
třetí, jež svědčí křivému  
a tratě právo pravému;  
1055 ten proto pekla nezbude,  
v nemžto věčně v hoři bude.

*(Deváté kázanie.)*

Toto kázanie deváté:  
Cizie věci nežádajte.  
Trój lid se nedrží toho:  
1060 Prvý, jenžto hrózú koho

---

genz K. — <sup>11)</sup> Verš 1054 vynechán v K. — <sup>12)</sup> horzyety  
K. — <sup>13)</sup> nezadaty K. — <sup>14)</sup> Za veršem 1059 následuje  
v K. tento verš: Genz czyny toho przyemnoho. — <sup>15)</sup> Prwny  
genz koho hrozye K.

Sdiedynczye sgeho spuzie<sup>1)</sup> |  
 5 aczynye gmu<sup>2)</sup> mnoho nuzie.  
 Dru|hy genz sweho suffieda  
 przipra|wi gey<sup>3)</sup> nycz niewieda.  
 Krziwye | knyekteremu platu.  
 aczynye | gmu proto<sup>4)</sup> ztratu.  
 10 aby nessiediel | wśwem domu.  
 Agey<sup>5)</sup> spieffe pro|dał gemu.  
 Otakem wam zlem | suffyedie.  
 Drahnu powieſtku po|wiedie.  
 Geſto myſleſſe<sup>6)</sup> chudeho |  
 Kſkodie prziprawiti sweho  
 15 Su|fieda yenz prziffed knemu.  
 Tato | ſłowa weczye iemu.  
 vſlys ſuſie|de proſbu<sup>7)</sup> mu.  
 Otpuſtmy wſwē | domu.<sup>8)</sup>  
 at poſtawym<sup>9)</sup> lahwicz y | dwie.  
 Olegie anapllye gye<sup>10)</sup> ||  
 118\* Suffied chudy niewieda lſti.  
 Tomu | bohacz y otpuſti.  
 Tehdy<sup>11)</sup> ten lahwicz y plnu.  
 Zadnyw<sup>12)</sup> adruhu neplnu. |  
 Gſa vmyſla<sup>13)</sup> welmy zleho.  
 5 Schowa | uſſufieda sweho.  
 Potom tento po|puol roczye.  
 Chudemu ſuffiedu | weczye.  
 nedoſtatky ſuffiede gmam |

1) Zdiedyn gehu zapuzye. — 2) gemu K. — 3) nán  
 K. — 4) gemu zato K. — 5) Agye K. — 6) Genzto myſle  
 K. — 7) ſluzbu K. — 8) dobrem domu K. — 9) poſtawy

- s dedinice s jeho spúzie  
 a činie j'mu mnoho núze;  
 druhý, jenž svého súsěda  
 pripraví, (naň) nic nevěda,  
 1065 křivě k některému platu  
 a činie j'mu proto ztrátu,  
 aby neséděl v svém domu  
 a jej spieše prodal jemu.  
 O takém vám zlém súsědě  
 1070 drahnú pověstku povědě,  
 ježto mysléše chudého  
 k škodě pripraviti svého  
 súsěda, jenž přišed k nemu,  
 tato slova vece jemu:  
 1075 Uslyš, súsěde, prosbu mú,  
 odpusť mi v svém domu,  
 ať postavím láhvici dvě  
 oleje a naplně je.  
 Súsěd chudý, nevěda lsti,  
 1080 tomu bohatci odpusti.  
 Tehdy ten láhvici plnú  
 zadniv a druhú neplnú,  
 jsa úmysla velmi zlého,  
 schova u súsěda svého.  
 1085 Potom tento po puol roce  
 chudému súsědu vece:  
 Nedostatky, súsěde, jmám,

---

K. — <sup>10)</sup> Olegye naplnyeny obye K. — <sup>11)</sup> Tehda K. —  
<sup>12)</sup> Zabeđnyw K. — <sup>13)</sup> Zmyřla K.

wrat mnye moy olej at<sup>1)</sup> prodam |  
 akdyz lahwiczy othrady.  
 10 Inhed<sup>2)</sup> sye | ssuffiedem swady.  
 Ipoczcie nan zalo|wati  
 Chtie gmu sbozicze<sup>3)</sup> ztratity. |  
 arzka zlehos obycziegie.  
 ukradl sy<sup>4)</sup> | meho olegye.  
 Ibieffe wtom mieście | dobry.  
 yeden czlowiek czfny y mudry<sup>5)</sup> |  
 15 Ten newynnym pomahafe.<sup>6)</sup>  
 ado|bru radu dawaffe.  
 Ten<sup>7)</sup> newynu | ieho wzwiędzie.<sup>8)</sup>  
 ato<sup>9)</sup> poprawczy | powiedie.  
 Gaz chczu prawy sud wy|dati.  
 Kaz olegi tuto stati.<sup>10)</sup>  
 118<sup>b</sup> at czyfty || olej skydagy  
 akwasnyczy ohledagi |  
 Budelit wfudie wnepllnem.  
 Tolik | kwasnycz iako upllnem.  
 wiezte | zet gest olej kraden.  
 5 Ottud kdesto | byl postawen.  
 Paklit gest me|nye wnepllnem.  
 fudie kwasnycz | nez upllnem.  
 wiezte zet gest zle | zalowal.  
 Suffieda lstiwie obuzal |  
 Aproto mudrzy bywayte.  
 10 Sobie do|mow dobywayte.

<sup>1)</sup> Wrate my oleyg at gey K. — <sup>2)</sup> Ahned K. — <sup>3)</sup> gehofoby K. — <sup>4)</sup> Wkradlšmy K. — <sup>5)</sup> czny mudry K. — <sup>6)</sup> spomahšye K. — <sup>7)</sup> kdyz K. — <sup>8)</sup> vzrzye K. — <sup>9)</sup> Tako K. —

vrať mně můj olej, ať prodám.  
 A když láhvicí othradi,  
 1090 inhed se s susedem svadi.  
 I poče naň žalovati,  
 chtě j'mu zbožice ztratiti  
 a řka: Zléhos obyčeje!  
 ukradl si mého oleje.  
 1095 I bieše v tom městě dobrý  
 jeden člověk, čsný i múdrý,  
 ten nevinným pomáháše  
 a dobrú radu dáváše;  
 ten nevinu jeho vzvědě  
 1100 a to popravci povědě:  
 Jaz chcu pravý súd vydati:  
 kaž oleji tuto státi,  
 ať čistý olej skydají  
 a kvasnicí ohlédají.  
 1105 Bude-liť v sudě neplném  
 tolik kvasnic jako v plném,  
 vězte, žeť jest olej kraden  
 ottud, kdežto byl postaven;  
 pak-liť jest méně v neplném  
 1110 sudě kvasnic než u plném,  
 vězte, žeť jest zle žaloval,  
 suseda lstivě obúzal.  
 A proto múdři bývajte,  
 sobě domóv dobývajte

---

<sup>10)</sup> Kaz olej tuto poštauyty K. Veršem tímto (1102) končí se kapitulní rukopis.

Mezy fuffiedy do|brymy.  
 Mezy czŃnymy y mudrymy |  
 Trzeti geŃt radi komu.  
 LŃtiwye | achcie. Ńkodie tomu.  
 Sprrrwym y|Ńdruhym tohoto.  
 15 Dyabel wezme | upeklo proti.

Znamenayte Ńlo wa bozie.  
 Gmiejte wczystotye | Ńwa lozie.  
 Tot kazanye defate | geŃt.  
 Ktoz ge drrzy bŃlazię gmu | geŃt.  
 20 wŃak to troy lid przieŃtupu|ge.  
 Gymz Ńobie peklo kupuge ||  
 119\* prwy yenz zeny neymagie.  
 NaŃŃwu duŃy nyczs netbagie  
 Toto | kazanye przieŃtupa.  
 Kdysto wczy|ze loze wŃtupa.  
 5 Druhy genz ma|gie zenu Ńwu.  
 Ibude wiliti Ńgynu |  
 ata bude gmietti Ńwoy muz.  
 Ta | oba czrrt poyme wŃwu huz  
 Trze|ti genzto gmagie zenu.  
 Krafnu | zmnohych wylozenu.  
 10 Ipoyde kmr|zutey robie.  
 Ten wezme zly przii|klad Ńobie.  
 ChruŃtem gehu chce | nazwatii.  
 Dam gey wŃiem dobrȳ | poznatii.  
 GeŃto Ńluky otkrafne|ho.  
 Kwietta leti ot wonneho.

1115 medzi súsědy dobrými,  
mezi čsnými i múdrymi.  
Třetí jest, (jenž) radí komu  
lstivě a chtě škodě tomu;  
s prvním i s druhým tohoto  
1120 ďábel vezme v peklo prot(o).

*(Desáté kázanie.)*

Znamenajte slova božie:  
Jmějte v čistotě svá lože.  
Toť kázanie desáté jest,  
ktož je drží, blaze j'mu jest.  
1125 Však to trój lid přestupuje,  
jímž sobě peklo kupuje:  
Prvý, jenž ženy nejmaje,  
na svú duši ničs netbaje,  
toto kázanie přestúpá,  
1130 kdyžto v cizé lože vstúpá.  
Druhý, jenž maje ženu svú  
i bude viliti s jinú  
a ta bude jmieti svůj muž;  
ta oba črt pojme v svú hůž.  
1135 Třetí, jenžto jmaje ženu  
krásnú, z mnohých vyloženú,  
i pójde k mrzutej robě,  
ten vezme zlý příklad sobě;  
chrústem jeho chci nazvati,  
1140 dám jej všem dobrým poznati,  
ježto s lúky ot krásného  
květa letí od vonného



15 Ihle|da sobie pokogie.  
 prostrzied smr|duteho hnogie.  
 Tiech chruſtow | pohrzechu doſtí  
 Geſto ſye drrzie | te zloſty.  
 Netbagy okraſnem lo|zy.  
 Gdu kbiednyciem narohozy |  
 20 Zamyeczucze ſłowa božie.  
 119<sup>b</sup> Iru||ſiegyu ſwa czſna ložie.  
 wſtarem zako|nye ten bieſſe.  
 Obycziey ktoz nedrr|zieſſe.  
 Czſnye wczíſtotie ložie ſwe|ho.  
 vkamenowachu takeho.  
 5 apo|naſſem hrziechu nynye.  
 wnyekte|rem kragy kamenye.  
 Nemohl by | tolik ſhledatí.  
 By chtiel wſie uka|menowatí.

---

Ktoz chce wrayſku | radoſt wnytí.  
 10 Muſſy kazanye pll|nytí.  
 Toto deſſatero božie.<sup>1)</sup>  
 Tak<sup>2)</sup> | przyde wnebeſſke ſbožie |  
 Prrwe miluy tworczie ſweho |  
 awel dy<sup>3)</sup> czſtí nawrrch wſeho |  
 wdruhem kazanyu buoh kazal |  
 aby człowiek wtom mudr bywal |  
 15 aby gmene<sup>4)</sup> negmenowal.

---

<sup>1)</sup> To geſt deſſatero božie kazanye. - Ktoz deſſatero

- i hledá sobě pokoje  
 prostřed smrdutého hnoje.  
 1145 Těch chrústov po hříechu dosti,  
 ježto se držíe té zlosti,  
 netbají o krásném loži,  
 jdú k biedniciem na rohoži,  
 zamiecúce slova božie  
 1150 i rúšejú svá čsná lože.  
 V starém zákoně ten bieše  
 obyčej: ktož nedržieše  
 čsně v čistotě lože svého,  
 ukamenováchu takého;  
 1155 a po našem hříechu nynie  
 v některém kraji kamenie  
 nemohl by tolik shledati,  
 by chtěl vše ukamenovati.

- 1160 Ktož chce v rajskú radost vníti,  
 musí kázanie plniti  
 toto desatero božie,  
 tak přide v nebeské zbožie.

- Prvé: miluj tvorce svého  
 a vezdy čsti na(d) vrch všeho.  
 1165 V druhém kázaniu Buoh kázal,  
 aby člověk v tom múdr býval,  
 aby jmene nejmenoval

drzy kazanye bozie W. — <sup>2)</sup> Ten W. — <sup>3)</sup> A wzdi W. —  
<sup>4)</sup> goho W.

Geho | wgieffiut<sup>1)</sup> any wzywal.  
 wtrzetiem<sup>2)</sup> | kazal napamyeti.  
 Swe fwate | dny wezdy<sup>3)</sup> gmyeti.  
 120\* Gie<sup>4)</sup> fwym na|bozenstwym czstiti.  
 Awten czas | wiecze chwaliti.<sup>5)</sup>  
 To<sup>6)</sup> gest niediele | den ieho  
 Gyny czfny dnye<sup>7)</sup> podle | toho.  
 Cztwrrte kazanye bozie gest |  
 5 Czyn otcziku amaczye czeft.<sup>8)</sup>  
 Pate | kazanye pomnyete.  
 Druh druzczye | nezabigieyte.  
 any skutkem any ra|du.  
 ny lakomstwem any fwadu |  
 To starzy ymlady flyfte.  
 10 Totot<sup>9)</sup> gest | kazanye fefte  
 • Smylstwa fye wefdy | chowagte.<sup>10)</sup>  
 awtom fwoy zywoť | fkonayte.<sup>11)</sup>  
 Napllynys<sup>12)</sup> fedme kaza|nye.  
 acz fye uchowas. kradenye |  
 aktomu fczedr zfweho budes  
 15 Tak | wieczneho pekla zbudes.  
 Ofme | kazanye gest krzywy.  
 nebud fwie|dek any lftiwy.  
 Wdewatem gest | buoh przikazal.  
 By czuzeho nycz | nezadal.  
 Toto<sup>13)</sup> kazanye defate

<sup>1)</sup> w gyefytney rzyecy W. — <sup>2)</sup> W czwrtem W. —  
<sup>3)</sup> wzdy W. — <sup>4)</sup> Geho W. — <sup>5)</sup> Verš tento (1172) vyne-  
 chán v W. — <sup>6)</sup> Tot W. — <sup>7)</sup> gyne dny czfti W. — <sup>8)</sup> Verš

jeho v ješuf ani vzýval.

1170 V treťom kázal na paměti  
své svaté dni vezdy jmieti,  
je svým náboženstvím čštíti  
a v ten čas viece chváliti:  
to jest neděle, den jeho,  
jiní čsní dnie podle toho.

1175 Čtvrté kázanie božie jest:  
čiň otčíku a matce česť.

Páté kázanie pomněte:  
druh družce nezabíjejte  
ani skutkem ani radú  
1180 ni lakomstvem ani svádú.

To staří i mladí slyšte,  
totož jest kázanie šesté:  
smilstva se vezdy chovajte  
a v tom svůj život skonajte.

1185 Naplníš sedmé kázanie:  
ač se uchováš kradenie  
a k tomu šcedr z svého budeš,  
tak věčného pekla zbudeš.

Osmé kázanie jest: křivý  
1190 nebuď svědek ani lstivý.

V devátém jest Buoh přikázal,  
by cuzého nic nežádal.

Toto kázanie desáté:

---

tento (1176) vynechán v W. — <sup>9)</sup> to W. — <sup>10)</sup> wzdy  
chowati W. — <sup>11)</sup> schowati W. — <sup>12)</sup> Naplnyz W. —  
<sup>13)</sup> To W.

120<sup>b</sup> Genz vmanzelstwie przebywate |  
 wedy<sup>1)</sup> wczistotie bydlite.<sup>2)</sup>  
 Tak sye | kbohu prziblizete<sup>3)</sup>  
 amen |



Zdrawa myla matko bozye |  
 5 Tys wfiech swych<sup>4)</sup> sluh giste | sbozie.  
 ty czynys zchudich knyeza|ta.  
 Sym otworzis<sup>5)</sup> rayfka wrata |  
 profym tebe bozie matko.  
 protwe | zmilitke dietatko.  
 10 ty (s)mnye<sup>6)</sup> racz | spomoczna byti  
 Bych mohl twu | czest wzdy chwaliti.  
 Matko pro|twych sedm radoſti.  
 Racz byty | vme ſrrdcze<sup>7)</sup> hoſti.  
 abych tie ify|na tweho.  
 15 Chwalil podle ſmyſla | czſneho.  
 Prwu radoſt tehdys<sup>8)</sup> gmiela.  
 Kdyz uſlyſſye ot andiela.  
 zdra|wa bud plna miłoſti.  
 Studu kaz|ny iwy czynoſti.  
 Buoh chce | ſtobu przebywati.  
 121<sup>a</sup> aty budes ie|ho matí.  
 Tot uczyny<sup>9)</sup> ſwatym duchē |  
 zet<sup>10)</sup> wtie wſtupi prawym uchem |

---

<sup>1)</sup> Wzdi W. — <sup>2)</sup> bidlte W. — <sup>3)</sup> przyblyzite W. —  
<sup>4)</sup> ty gfy swych K. — <sup>5)</sup> ſwym otewrzefſ K. — <sup>6)</sup> my

1195 jenž v manželstvie přebýváte,  
vezdy v čistotě bydlíte,  
tak se k Bohu přiblíž(i)te.

Amen.



## Zdrávas Maria.

Zdráva milá matko božie,  
tys všech svých sluh jisté zbožie;  
ty činíš z chudých kniežata,  
sim otvoříš rajská vrata.  
5 Prosím tebe, božie matko,  
pro tvé zmilitké dieťátko,  
ty mně rač spomocna býti,  
bych mohl tvú česť vždy chváliti.  
Matko, pro tvých sedm radostí,  
10 rač býti v mé(m) srdc(i) hostí,  
abych tě i syna tvého  
chválil podle smysla čsného.  
Prvú radost tehdys jměla,  
když uslyše ot anděla:  
15 zdráva buď plna milosti,  
studu, kázni i všie čsnosti!  
Buoh chce s tobú přebývati  
a ty budeš jeho máti.  
Toť učiní svatým duchem,  
20 žeť v tě vstúpí pravým uchem.

---

K. — 7) wmem srdczy K. — 8) Protwu radost gyestos  
K. — 9) vczyny to K. — 10) gyenz K.

Powiez my to posle bozy.  
 Kto my | to vme srrdeze wlozy.  
 5 aya sem | muzie neznala.  
 anyt<sup>1)</sup> sem ho na|myśl brala.  
 Boh chce swoy diw | uczynytí.  
 Budes gey lehczye no|ssytí.  
 bezbolestí gey porodís  
 swe'mu diewstwu<sup>2)</sup> neuskodís.  
 10 Gazt<sup>3)</sup> | sem bozie poselnyczye.  
 ieho wier|na sluzebnyczye.  
 Stan sye podle | slowa tweho.  
 wole krale nebeskeho.  
 Dobrzes sestro uczynyla |  
 zes andielu uwierzila.  
 15 Wierz zet | bude naplneno  
 To czoz andielē | rzeczeno.<sup>4)</sup>  
 Cztwrrtu radošt tehdy | gmiessē.  
 Kdyz kalzbietie przísła | bieffe.  
 zawítanye napoczatku |  
 Tut<sup>5)</sup> gy nazwa bozy matku.  
 121<sup>b</sup> Arz||kucz tys blahoslawena.  
 zewsiech nay|swietieysye zena.  
 Tot<sup>6)</sup> me dietie ukazu|ge.  
 genz<sup>7)</sup> sye vmem brzissie<sup>8)</sup> raduge |  
 Tehdy ynhed<sup>9)</sup> natom czassu.  
 5 Gakz | zaslyssye<sup>10)</sup> tweho hlassu.  
 poczie sye | wemnye metati.  
 Swemu tworczy | chwalu<sup>11)</sup> vzdawati.

<sup>1)</sup> any K. — <sup>2)</sup> dyeweczstwu K. — <sup>3)</sup> Ia K. — <sup>4)</sup> Verše  
 33—36 vynechány v K. — <sup>5)</sup> tu K. — <sup>6)</sup> to K. — <sup>7)</sup> ze

Pověz mi to, posle boží,  
 kto mi to v mé srdce vloží;  
 a já sem muže neznala  
 aniť sem ho na mysl brala.  
 25 Bóh chce svůj div učiniti,  
 budeš jej lehce nositi;  
 bez bolestí jej porodíš,  
 svému děvstvu neuškodíš.  
 Jazť sem božie poselnice,  
 30 jeho věrná služebnice;  
 staň se podle slova tvého  
 vóle krále nebeského!  
 Dobřes, sestro, učinila,  
 žes andělu uvěřila;  
 35 věř, žeť bude napln(ě)no  
 to, což andělem řečeno.  
 Čtvrtú radost tehdy jmieše,  
 když k Alžbětě přišla bieše.  
 Za vítanie ná počátku,  
 40 tuť ji nazva boží matkú  
 a řkúc: Tys blahoslavena,  
 ze všech najsvětějšíe žena;  
 toť mé dítě ukazuje,  
 jenž se v mém břiše raduje.  
 45 Tehdy inhed na tom času,  
 jakž zaslyše tvého hlasu,  
 poče se ve mně metati,  
 svému tvorci chválu vzdávati.

K. — <sup>8)</sup> tyele K. — <sup>9)</sup> Inhed rychle K. — <sup>10)</sup> zaslyšlyech  
 K. — <sup>11)</sup> tobye synem czeť K.



- Chwal<sup>1)</sup> ma dus|fye hospodyna.  
 tot gest<sup>2)</sup> flechetna | nowyna.  
 10 Moy fye duch ubozie<sup>3)</sup> radu|ge.  
 Genz nadwřym řwietem kra|lige.<sup>4)</sup>  
 Kdyz maria řyn<sup>\*</sup> porody.  
 tat<sup>5)</sup> | fye gley radořt przyhody.  
 przygiedu | przedny trzie<sup>6)</sup> krali.  
 pohwiezdye | zwelike dali.<sup>7)</sup>  
 15 akdyz przedny przy|giediechu.<sup>8)</sup>  
 wřichny<sup>9)</sup> zagedno klek|nyechu.  
 dietatko bohem nazwachu |  
 ařwe gemu dary wzdachu.<sup>10)</sup>  
 Kady dlo mirru řzlato.  
 Rzkucz człowiecz|řtwie bořřtwym<sup>11)</sup> řwato.  
 122<sup>\*</sup> ablazye || nam toho czaffu.  
 hledagicz<sup>12)</sup> nabozy | krafu.  
 Tu<sup>13)</sup> fye řmatku namluwichu |  
 Dietatka fye napatřzichu.  
 Day | gym řýnu<sup>14)</sup> gích zadanye.  
 5 day gym | myle<sup>15)</sup> pozehnanye.  
 abychu řl dořwich<sup>16)</sup> | wlařti.  
 Bezboleřti<sup>17)</sup> ibeřřtrařti.  
 adie|kugicz<sup>18)</sup> hospodynu.  
 Igeho mylemu<sup>19)</sup> | řynu.

<sup>1)</sup> Před verřem 49 nalezají se v K. jeřřtě tyto verře:  
 Sestro dobrzyes vczynyla Sestro dōbrzyes vczynyla Zes  
 angyelu vwyerzyla wyez zet bude naplneno to czot od-  
 nyeho rzyeczeno. — <sup>2)</sup> to tye K. — <sup>3)</sup> buohu K. — <sup>4)</sup> ten  
 genz nadřwyetem kraluge K. — <sup>5)</sup> ta K. — <sup>6)</sup> Przygy-

- Chval, má duše, hospodina!  
 50 Toť jest šlechetná novina:  
 můj se duch v Božě raduje,  
 jenž nad vším světem kralije.  
 Když Marja syn(a) porodi,  
 tať se jej radost přihodi:  
 55 přijedú před ni tři králi  
 po hvězdě z veliké dáli;  
 a když před ni přijediechu,  
 všichni za jedno klekniechu,  
 dieťátko Bohem nazvachu  
 60 a své jemu dary vzdachu:  
 kadidlo, mirru i zlato,  
 řkúc: Člověčstvie božstvím svato  
 a blazě nám toho času,  
 hledajíc na boží krásu.  
 65 Tu se s matkú namluvichu,  
 dieťátka se napatřichu.  
 Daj jim, synu, jich žádanie,  
 daj jim milé požehnánje,  
 abychu šli do svých vlastí  
 70 bez bolesti i bez strasti  
 a děkujíc Hospodinu  
 i jeho milému synu.

---

dechu kny trzy K. — 7) hwyezdarzy fwyelykymy dary K. — 8) Inhed yakz przyedny wendyechu K. — 9) wślyczny K. — 10) daču K. — 11) wbožstwu K. — 12) hledagyz K. — 13) Tut K. — 14) naplny buoh K. — 15) da gym fwe K. — 16) aby dośly dośwe K. — 17) bezvrazu K. — 18) dyekugycze K. — 19) fwatemu K.

- akdyz to zmiłitke<sup>1)</sup> dietie  
 byw | mnoho let nassem<sup>2)</sup> swietie.  
 10 wftupil | nakrziz<sup>3)</sup> trrpiel zany.  
 nasswem tiele | hrozne<sup>4)</sup> rany.  
 Tut gey zidie<sup>5)</sup> vmuczí|chu.  
 potom gey whrob polozichu |  
 Trzeti den pogide zhrobu.  
 anessa | koruhew ssobu.  
 15 Tut gey maticzka | postrziete.<sup>6)</sup>  
 Rzkucz witay moy myli<sup>7)</sup> | kwiete.  
 witay ma myla radoſty<sup>8)</sup> |  
 witay moy zmiłitky hoſti.<sup>9)</sup>  
 ablazie | mnye tie widucze.  
 ablazie mnye | stobu gfucze.  
 122<sup>b</sup> Giz sem wſye truch loſti<sup>10)</sup> zbyla.  
 wſie sem<sup>11)</sup> radoſti nabyła.  
 Mat | ſpllnymt twogy<sup>12)</sup> zadost.  
 Obnowy<sup>13)</sup> twu | ſedmu radoſt.  
 wftupymt<sup>14)</sup> nanebe przed|tobu.  
 potom tie poymu zaſſobu :  
 5 Sied|nes ſemnu<sup>15)</sup> naſtoliczy.  
 V otczika<sup>16)</sup> naprawici |  
 Gfucz kralowna wſeho ſwieta.  
 gfucz | wſiech andielow<sup>17)</sup> oſſwieta.  
 proſſym<sup>18)</sup> | tebe myly ſynu.  
 otday my wſyech | hrziefnych wynu.  
 10 aby ch gye mirzila | stobu.

<sup>1)</sup> Kdysz to przyezaduczye K. — <sup>2)</sup> naſwem K. — <sup>3)</sup> nakrz K. — <sup>4)</sup> ywzpodyal welyke K. — <sup>5)</sup> zyde K. — <sup>6)</sup> matka vſtrzyete K. — <sup>7)</sup> zaduczy K. — <sup>8)</sup> muoy hoſty zaduczy K. — <sup>9)</sup> ma radoſty welyka K. — <sup>10)</sup> zaloſty K. —

A když to zmilitké dietě,  
 byv mnoho let na sém světě,  
 75 vstúpil na kříž, trpěl za ny  
 na svém těle hrozné rány;  
 tuť jej židie umučichu,  
 potom jej v hrob položichu.  
 Třetí den pojide z hrobu  
 80 a nesa korúhev s sobú,  
 tuť jej matička postřete,  
 řkúc: Vítaj, mój milý květe,  
 vítaj, má milá radosti;  
 vítaj, mój zmilitký hosti!  
 85 A blazě mně, tě vidúce;  
 a blazě mně, s tobú jsúce.  
 Již sem všie truchlosti zbyla,  
 všie sem radosti nabyła.  
 Máť, splnímť tvoji žádost,  
 90 obnovi tvú sedmú radost:  
 vstúpímť na nebe před tobú,  
 potom tě pojmu za sobú.  
 Sědneš se mnú na stolici  
 u otčíka na pravici,  
 95 jsúc královna všeho světa,  
 jsúc všech andělów osvěta.  
 Prosím tebe, milý synu,  
 otdaj mi všech hřiešných vřnu,  
 abych je mířila s tobú

<sup>11)</sup> ywŕŕye K. — <sup>12)</sup> Matko protwu ſylnu K. — <sup>13)</sup> obnow  
 K. — <sup>14)</sup> wſtupugy K. — <sup>15)</sup> Syedeſſ vmne K. — <sup>16)</sup> vwo-  
 czyka K. — <sup>17)</sup> Agſucz'andyelfka K. — <sup>18)</sup> Verſe 97—112  
 jsou v K. v tomto pořádku: v. 109—112, 105—108 a 97—104.

Izanye stała przedtobu.  
 Mat|ko wewfems uflyffana.  
 Bud tobie | ta prośba<sup>1)</sup> dana.  
 zakohoz<sup>2)</sup> budes pro|fiti.  
 Chczy to<sup>3)</sup> wśe rad uczynyti.  
 Die|kugit myly fynaczku.  
 15 I moy mily<sup>4)</sup> | gedynaczku.  
 zes my raczył ten dar | dati.  
 Ez sem twa dczy itwa matí<sup>5)</sup> |  
 Tys zlate zrrno<sup>6)</sup> wybrane.  
 hrzief|nym nautiechu dane.  
 aty gfy wśi|ech bludnych<sup>7)</sup> cziefta.  
 123• az donebeffke<sup>8)</sup> ho miefta.  
 Nuz my hrziefny<sup>9)</sup> nebozat|ka.  
 Tot geft nas otecz<sup>9)</sup> y matka |  
 wolaymy knyey wedne wnoczy |  
 bynam raczyła fpomoczy.  
 5 Miłofti | uffweho fyna.  
 nepodle naffeho czy|na  
 ale podle<sup>10)</sup> fmyłowanye.  
 prziey | nam fśobu kralowanye.  
 Matko | krale nebeffkeho.  
 wezrziz namíe | nahrziefneho.<sup>11)</sup>  
 10 ty mye racz hrzie|chow zbawiti.<sup>12)</sup>  
 Křwemu fynu przy|prawiti.<sup>13)</sup>  
 Amen. |



<sup>1)</sup> radość K. — <sup>2)</sup> zacz ty mne K. — <sup>3)</sup> to vynecháno v K. — <sup>4)</sup> muoy zmylytky K. — <sup>5)</sup> Ze slowu twa dczy ymaty K. — <sup>6)</sup> zrnice K. — <sup>7)</sup> tys wśfych bludnych gyfta

- 100 i za ně stála před tobú.  
 Matko, ve všems uslyšána,  
 buď tobě ta prosba dána:  
 za kohož budeš prositi,  
 chci to vše rád učiniti.
- 105 Děkujiť, milý synáčku  
 i můj milý jedináčku,  
 žes mi ráčil ten dar dáti,  
 ež sem tvá dci i tvá máti.  
 Tys zlaté zrno vybrané,  
 110 hříšným na útěchu dané,  
 a ty jsi všech bludných cesta  
 až do nebeského města.  
 Nuž my hříšní, nebožátka,  
 toť jest náš otec i matka!
- 115 Volajmy k něj ve dne v noci,  
 by nám ráčila spomoci  
 milostí u svého syna,  
 ne podle našeho čina,  
 ale podle smilování,
- 120 přej nám s sobú kralování.  
 Matko krále nebeského,  
 vezřiž na mě na hříšného,  
 ty mě rač hříechóv zbaviti,  
 k svému synu připraviti!

Amen.



K. — <sup>8)</sup> Sluz my hrzyešna K. — <sup>9)</sup> totye náš otczyk K. —  
<sup>10)</sup> podle tweho K. — <sup>11)</sup> wezrzy namye hrzyešneho K. —  
<sup>12)</sup> zbawiti vynecháno v K. — <sup>13)</sup> ydny wecšty mnye pro-  
 dlyty K.

- 123<sup>b</sup> Swaty giene apofftole |  
 Gefftos fziheziffem przifftole |  
 Weliky cztwrtek fedyal |  
 Tut tagenftwie fwe powydial |  
 5 Ynakrzizi ftogye opiet |  
 Porucziltye ten drahy kwiet |  
 Matku milu fwemu fluzye |  
 Snyztos bidlyl zde nadluzye |  
 Wtom poruczeny zaczyelo |  
 10 Porucziemt fwu duffy ytyelo |  
 yfwe wffye przately ktonu |  
 by kazdy potrzebu wdomu |  
 Skrze tye mohl dobru gmyety |  
 Amnye gye take racz prziety |  
 15 Yeffczet wiecze proffy tebe |  
 Wolagie wzdy ktobyne wnebe |  
 by obezrziel mu wiecz prawye |  
 ydal mi wftupity (w)zdrawye |  
 Wdobry ftaw awnem ftaty ||  
 124<sup>a</sup> Awiernye fye hrziechow katy |  
 bich nycz nemohl vczynyty |  
 Gymz by mye chtiel buoh winyty |  
 Gedno fwemu tworczy kchwale |  
 5 ywfflyem swatym nenamale  
 Donazd duffye wmem tyele |  
 Takez wnoczi ywdny vbyele |  
 bich wzdy vftawnye fluzyl bohu |  
 Zaby poprzal mnye nebohu |

**Svatý Jan apoštol.**

Svatý Jene apoštole,  
ježtos s (J)ežíšem při stole  
veliký čtvrtek sěďal,  
tuť tajenstvie své pov(ě)ďal.  
5 I na kříži stoje opěť,  
poručiltě ten drahý květ,  
matku milú, svému sluzě,  
s nížtos bydlil zde na dlúzě.  
V tom poručení za celo  
10 porúciemť svú duši i tělo  
i své vše přátely k tom(u),  
by každý potřebu v domu  
skrzě tě mohl dobrú jmieti  
a mně je také rač přieti.  
15 Ješčeť více proši tebe,  
volaje vždy k tobě v nebe,  
by obezřel mú věc právě  
i dal mi vstúpiti zdravě  
u dobrý stav a v nem státi  
20 a věrně sě hřiechóv káti,  
bych nic nemohl učiniti,  
jímž by mě chtěl Buoh viniti,  
jedno svému tvorci k chvále,  
i všem svatým ne na mále.  
25 Do(ň)a(dž) duše u mém těle,  
takéž v noci i v dni v biele,  
bych vždy ustavně slúžil Bohu,  
za by popřál mně nebohu,



10 Kdyz my bude odřad gyty |  
 yřtohoto řwieta řnyty |  
 Wierne řpowiedy řkruffenye |  
 Awřřyem hrziechom odpuffcenye |  
 Wřřiczku bozy prawdu wzyety |  
 15 Awiecz bozi mylořř gmyety |  
 Kdyz wiřtupy duřřye řztyela |  
 Aby gyřtye cziele gmyela |  
 Wiecznu radořř bezřkonczenye |  
 Syey radořřty konczie nenye ||  
 124<sup>b</sup> Tu kdez bydly buoh wtrogicz |  
 Sedy votczie naprawiczi |  
 AMEN geřř |



125<sup>a</sup> SEwczy diwnye przebywagyu. |  
 Czafřo řwym zenam zle lagyu |  
 Kdyz ho zena gme trefřtatř. |  
 Nedařducz gmu wkofřtky ghratř. |  
 5 an řye | rozhnyewagie zřoho. |  
 Czafřřt gley | przibigie mnoho. |  
 yako ředen řwecz | czynyeffe. |  
 Ten řwey zenye rařřlagieře |  
 ana weczye wgednu dobu |  
 Czo mř | uczynyřř řřobu. |  
 10 Racř řlyřřietř moy | mily muzy. |  
 wřak wiřis mu řřwu | nuzy |

30 když mi bude odsad jíti  
 i s tohoto světa sníti,  
 věrné zpovědi skrušenie  
 a všem hříechóm odpuščenje,  
 všicku boží pravdu vziati  
 a věč boží milost jmieti;  
 35 když vystúpí duše z těla,  
 aby jistě cele jměla  
 věčnú radost bez skončenie,  
 sěj radosti konce nenie,  
 tu kdež bydlí Buoh v trojici,  
 40 sedí u otce na pravici.

Amen.



## S a t y r y:

### 1. O ševcích.

Ševci divně přebývajú,  
 často svým ženám zle lajú:  
 když ho žena jme tresktati,  
 nedadúc j'mu v kostky jhráti,  
 5 an se rozhněvaje z toho,  
 častoť jej přibije mnoho.  
 Jako jeden švec činieše,  
 ten svej ženě rá(d) lajéše;  
 ana vece v jednu dobu:  
 10 Co mi učiniti s tobú?  
 Rač slyšeti, můj milý muži!  
 však vidíš mú i svú núzi,

ze chczes wzdy wkrrczmye | lezietí.  
 Dietky chtie hladem zemrze|tí.  
 powíz offwych dietkach zahe |  
 widis gie boffe inahe.  
 15 aby gym | mohl prziodietí.  
 Iztrawiczye utie|zietí.  
 Swecz powiedie zenye dwor|nye.  
 Rzka gmain prodayne cztwe|ry fkornye.  
 Ty fkornye zawier|dunk prodam.  
 125<sup>b</sup> atobie ty pe|nyezie dam.  
 Obratiz gie nasswe diety. |  
 Gazt gych nechczy kfobie wziety.  
 Ona | poczie diekowatí.  
 Rzkucz kdy fye chczwie | natrrh bratí  
 Ty fkornye spieffe prodatí |  
 5 Adel tiem neotkladatí.  
 Chczewiel gytí | upondielí.  
 zdalı nagy buoh nadiely |  
 Tehdy on swey zenye weczye.  
 Zeno | mnye fye naten trrh nechcze.  
 Poyde|wie wecztwrtek rano.  
 10 Tut bude lepe | prodano.  
 akdyz fye naten trh bra|sta.  
 Skornye zawierdunk prodasta |  
 Swecz weczye czoy uczynytí.  
 Gyzt | my fye chce welmy pítí.  
 zeno chczes | dokrrczmy gití  
 15 Gedyny halerz propí|tí.  
 Ona gemu wtom powoli  
 Rzku|czy stan fye potwey woli.

- že chceš vždy v krčmě ležeti,  
dietky chtějí hladem zemřieti;  
15 poviz o svých dietkách záhe,  
vidíš je bosé i nahé,  
aby jim mohl přiodieti  
i stravice utěžeti.  
Švec povědě ženě dvorně,  
20 řka: Jmám prodajné čtvery škorně,  
ty škorně za věrdunk prodám  
a tobě ty peníze dám;  
obratíš je na své děti,  
jazť jich nechci k sobě vzieti.  
25 Ona poče děkovati,  
řkúc: Kdy se chceš na trh bráti,  
ty škorně spíšeš prodati  
a dél tiem neotkládati,  
chcevě-l' jíti u pondělí,  
30 zda-li nají Buoh nadělí?  
Tehdy on svej ženě vece:  
Ženo, mně se na ten trh nechce;  
pojdevě ve čtvrtek ráno,  
tuť bude lépe prodáno.  
35 A když se na ten trh brasta,  
škorně za věrdunk prodasta.  
Švec vece: Coj' učiniti?  
jižť mi se chce velmi píti;  
ženo, chceš do krčmy jíti,  
40 jediný haléř propiti?  
Ona jemu v tom povoli,  
řkúci: Staň se po tvej vůli.

akdyz | dokrrczmy gideſta.  
 Brrzo trzy kroſie | propiſta.  
 Inhed poczie ſwecz hleda|ty.  
 126<sup>a</sup> z<sup>d</sup>a by mohl ſkym wkoſtky || ghrati.  
 Akdyz to uzrzie hoſpodarz.  
 po|wiedie ſewczy ten krrczmarz.  
 Hoſti chcz|eſli wrrczy krichle.  
 Neb ty neb gaz zy|ſczes rychle  
 5 Swecz bezewſeho pota|za.  
 Zenye wierdunk .dati kaza.  
 Po|czie ſnym krichle metati.  
 Chtie na|krrczmarzy wyghrati.  
 Prſiſtupiwy | zena knemu.  
 Powiedie tak muzy | ſwemu.  
 10 Muzy weczye nedamt ghra|ti.  
 Slibiſ mnye ten wierdunk da|ti.  
 Gyz ſſwie trzy kroſſie propila |  
 Bychwie wiecz neutrati.  
 Swecz | ſwey zenye tak ottuſſy.  
 arzka ze|no wierz mey duſſy.  
 15 prwe nez trzy | kroſſie ztraczy.  
 az drzewnye trzy | wſye nawraczy.  
 Nechat nan ſadym | pokroſſy.  
 Tohot yaz natobie proſſy |  
 plat weczye ieden kros iemu.  
 Ipro|wrrze ten kros knemu.  
 126<sup>b</sup> Iſſady dru|hy nan ſpieſſe.  
 Ten kros opiet prowrr|zieſſe.  
 Oſm wrrhow weſdy poſpolu.  
 ztrati | ſwecz utoho ſtolu.

A když do krčmy jidesta,  
brzo tři kroše propista.  
45 Inhed poče švec hledati,  
z(d)a by mohl s kým v kostky jhráti.  
A když to uzře hospodář,  
povědě ševci ten krčmář:  
Hosti, chceš-li vrci krychle?  
50 neb ty neb jaz zíščeš rychle.  
Švec beze všeho potaza  
ženě věrdunk dáti káza;  
poče s ním krychle metati,  
chtě na krčmáři vyjhrati.  
55 Přistúpivši žena k nemu,  
povědě tak muži svému:  
Muži, vece, nedámť jhráti,  
slíbils mně ten věrdunk dáti;  
již své tři kroše propila,  
60 bychvě viac neutratila.  
Švec svej ženě tak ottuši  
a řka: Ženo, věř mej duši,  
prvé než tři kroše ztraci,  
až dřevnie tři vše navraci;  
65 nechať naň sadím po kroši,  
tohoť jaz na tobě proši.  
Plať, vece, jeden kroš jemu  
i provrže ten kroš k nemu;  
i sadí druhý naň spieše —  
70 ten kroš opěť provržíeše.  
Osm vrhóv vezdy pospolu  
ztrati švec u toho-stolu.

Zena uzrziwŷy to we|czye.  
 Mily muzy neyhray wiecze.  
 5 New|iernyet nakostku mecze.  
 any kdy ko|stku zaklekcze.  
 On weczie poczakay | malo.  
 Gefczet my piet krofflow ostalo |  
 Nebt tu .piet knemu prowru.  
 nebo | drzewnych offm uywrrhu.  
 10 zena | gmu poczie branyti.  
 Rzkucz muffys | mie drzew zabiti.  
 Nedamt ostatka | proyhrati.  
 Muffys my gey ynهد datı |  
 On weczye zla zeno prziestan.  
 Neb wet|czas budu nekazan.  
 15 Krrczmarz weczye | bud kazana.  
 pany neb budes swaza|na  
 Ghray prony precz neymyey pe|czie.  
 Nechay at ŷye horzem wŷtecze |  
 Akdyz ho keyhrzie przípawí.  
 In|hed gey wŷiech penyez zbawi  
 127 Swecz || chtieffe nazaklad ghrati.  
 zena ŷemu | poczie lati.  
 Rzkucz ba hubencze hu|beny.  
 Kemnye ŷwe wiery neplny. |  
 Tys byl mnýe ten wierdunk otdal |  
 5 agýzs gey hanebnye proyhrat.  
 ye|ŷcze chcesz nazaklad ghrati.  
 Buoh | dayt ŷye dyablu doŷtati.  
 On weczie | nemluwíz mnoho.  
 Nebot mye bude | hnyew ztoho.

Žena, uzřevši to, vece:  
Milý muži! nehraj více;  
75 nevěrněť na kostku mece  
ani kdy kostkú zaklekce.  
On vece: Počakaj málo,  
ještěť mi pět krošův ostalo;  
neboť tu pět k nemu provrhu,  
80 nebo dřevních osm vyvrhu.  
Žena j'mu poče brániti,  
řkúc: Musíš mě dřiev zabiti,  
nedámť ostatka projhráti,  
musíš mi jej inhed dáti.  
85 On vece: Zlá ženo, přestaň!  
neb vetčas budu nekázán.  
Krčmář vece: Buď kázána,  
paní, neb budeš svázána!  
Jhraj pro ni přeč, nejměj péče;  
90 nechaj, ať se hořem vzteče.  
A když ho ke jhře připraví,  
inhed jej všech peněz zbavi.  
Švec chtieše na základ jhráti,  
žena jemu poče láti,  
95 řkúc: Ba, hubenče hubený,  
ke mně své viery neplný!  
tys byl mně ten věrdunk otdal  
a jižs jej hanebně projhrál;  
ještě chceš na základ jhráti?  
100 Buoh dajť se ďáblu dostati.  
On vece: Nemluviž mnoho,  
neboť mě bude hněv z toho;



- 10 Razut berz ſye přecz | bĕdnycze.  
 Nebt wten čas ofſigĭ lĭcze |  
 Ona přĭſkocĭwſy knemu  
 Iwytrr|ze koſtky ĭemu.  
 Swecz ſye rozhnye|wagie nany.  
 I da gĕy policzek dla|ny.  
 Tu gy přĭeſtol zawrch ſklony |  
 15 Dĭw ze gĕy hlawy neſlomy.  
 poczie | gy tlaczĭtĭ nohu.  
 ana upie kžywemv | bohu.  
 Nabĭw ſye gĕe wyeho domu |  
 Iweczye krrczmarzy tomu.  
 Hoſpoda|rzy buoh tie zehnay.  
 127<sup>b</sup> probuoh na|mye ſye nehnyeway.  
 Muſſyl ſem to uczynyť |  
 wtwem domu nekazan byť.  
 To wſe pro|tuto zlu kozy.  
 yazt gĕy toho doma zho|zy.  
 akdyz czyeſtu ſpolu gdięſta.  
 5. wten čas | ſye ſpolu ſmyrzieſta.  
 poczie ſwe zeny | proſſyť.  
 Rzka racz mnye to otpuſťtĭ.  
 Ona | ĭemu odpowĕdie.  
 Rzkuczy yaz to dobrz|ie wĕdie.  
 ze ty welmy zly obyczĕy mas |  
 Czo dobudes to wſe proyhras.  
 10 welecht | natrh upondielĭ  
 Rzkucz tut nagy boh | nadielĭ.  
 aty poczie otkladatĭ.  
 achťie do|czſtwrtka nechatĭ.

- razuť, beř sě preč, biednice,  
nebf v ten čas ošiji líce.  
105 Ona přiskočivši k nemu  
i vytrže kostky jemu.  
Švec sě rozhněvaje na ni  
i da jej políček dlaní;  
tu ji pře(s) stól za vrch skloni,  
110 div že jej hlavy nezlomi;  
poče ji tlačiti nohú,  
ana úpie k živ(u) Bohu.  
Nabiv sě jé v jeho domu  
i vece krčmáři tomu:  
115 Hospodáři, Buoh tě žehnaj!  
Pro Buoh na mě sě nehněvaj;  
musil sem to učiniti,  
v tvém domu nekázán býti,  
to vše pro tuto zlú kóži,  
120 jazť jej toho doma zhozi!  
A když cestú spolu jdiesta,  
v ten čas sě spolu smířiesta.  
Poče své ženy prositi,  
řka: Rač mně to otpustiti.  
125 Ona jemu odpovědě,  
řkúci: Jaz to dobře vědě,  
že ty velmi zlý obyčej máš;  
co dobudeš, to vše projhráš.  
Velechť na trh u pondělí,  
130 řkúc: tuť nají Bóh nadělí;  
a ty poče otkládati  
a chtě do č(t)vrтка nechati.

Kdyz ty gdes natrh | wecztwrtek.  
 T<sup>ch</sup>dy wtie wstupi malý | czrrtek.  
 I oslepi twogy oczy.  
 15 ze otko|stek nebudes moczy.  
 Ongiey weczye | myla zeno.  
 Gyzt gest wfechno pro|wrrzeno.  
 Ty nerod nato nycz tbatí |  
 Muffymt twu potrebieu datí  
 Tu so|bie wfe otpustísta.  
 128\* adobra przietele || bysta.  
 Tak swecz díwoczye przebywa |  
 zet swych penyez wkrzczmye zbywa |  
 Iczasto gmu sye przihodi.  
 zet ízakladow | otchodi.  
 ant zlu plachtu prodra nasie |  
 5 vzrzís ho zkrczmy wytassye.  
 pobiehne | iako bezsmysla.  
 aplachta nanem ot|wisla.  
 Zatiem nan lide wzwolagy |  
 Mnozy nan blatem wzkydagy.  
 przíbie|hnat doffwych katrczy.  
 10 Tu gey ze|na donych wstrczy.  
 Isswyne sye zakā|namy.  
 yako zly pes prostrzied fla|my.  
 prziehubene ieho bydlo.  
 Mohlby | radiegy zwatí mydlo.  
 nez tak ha|nebnye bydliti.  
 15 nycs dobreho ne|uzity

Když ty jdeš na trh ve čtvrtek,  
t(eh)dy v tě vstoupí malý črtek  
135 i oslepí tvoji oči,  
že ot kostek nebudeš moci.  
On jej vece: Milá ženo!  
jižť jest všechno provrženo;  
ty neroď na to nic tbáti,  
140 musímť tvú potřebu dáti.  
Tu sobě vše otpustista  
a dobrá přieteľe bysta.

Tak švec divoce přebývá,  
žeť svých peněz v krčmě zbývá;  
145 i často j'mu se přihodí,  
žeť i základov otchodí;  
anť zlú plachtu prodra na se,  
uzříš ho z krčmy vytasě;  
poběhne jako bez smysla  
150 a plachta na nem otvisla.  
Zatím naň lidé vzvolají,  
mnozí naň blátem vzkydají.  
Přiběhnať do svých katrčí,  
tu jej žena do nich vstrčí;  
155 i svine se za kamnami  
jako zlý pes prostřed slámy.  
Přehubené jeho bydlo;  
mohl by raději žvátí mýdlo,  
než tak hanebně bydliti,  
160 ničs dobrého neužiti.

---

*Okonšelech newiernych* |

- Konsele raczte flyssietí.  
 amnye | wtom zazle neymietí.  
 Gmate | nassobie zlu wadu.  
 Krziwym dawas | dobru radu.  
 128<sup>b</sup> Pohrzechu wtō mnoho || bludie.  
 Ze prawe krziwelnye sudye |  
 Przida chudy człowiek knemu.  
 ibude | tak rzeczy iemu.  
 Dobry druze tebet | proffy.  
 uczyn zasswe matky duffy |  
 5 pomoz my newyny zbyti.  
 Chczut | twoy modlitewnyk byti.  
 By tye | myli buoh uzdrawil.  
 I tie wfyech | twych hrziechow zbawil.  
 Konfel | sye nycz nepotiezie.  
 10 Inhed yeho | sam otieze.  
 Rzka mozli czo zamoy | trud byti.  
 Snadt bych pomohl toho | zbyti.  
 Tento chudy tu rzecz flyssye |  
 Stane przednym frrdczem wzdy|ssie.  
 15 Rzka b(v)oh wie neymamt czo | dati.  
 probuoh racz mi pomahati |  
 Kdyz konfel uflyssi czo gest.  
 wten | czas nalezne sobie tu lest.  
 Rzka | susiede prawit tobie.  
 Teprw sem | wzpomanul sobie.  
 129<sup>a</sup> Gmamt byty || zaitra naroczye.  
 proffeno mne yme|ho otczye.  
 Tu gnam przywesti kup|wu.

(2.) *O konšelech nevěrných.*

Konšelé, račte slyšeti  
a mně v tom za zlé nejmieti:  
jmáte na sobě zlú vadu,  
křivým dáváš dobrú radu.  
5 Po hříechu v tom mnoho blúdie,  
že pravé křivelně súdie.  
Přída chudý člověk k nemu  
i bude tak říeci jemu:  
Dobrý družel! tebeť proši,  
10 učiň za své matky duši,  
pomoz mi nevinu zbýti;  
chcuť tvůj modlitevník býti,  
by tě milý Buoh uzdravil  
i tě všech tvých hříechóv zbavil.  
15 Konšel se nic nepotieže,  
inheď jeho sám otieže,  
řka: Móz-li co za můj trud býti,  
snadť bych pomohl toho zbýti.  
Tento chudý, tu řeč slyše,  
20 stane před ním, srdcem vzdýše,  
řka: Buoh vie, nejmámť co dáti,  
pro B(ó)h rač mi pomáhati.  
Když konšel uslyší, co jest,  
v ten čas nalezne sobě tu lešť,  
25 řka: Súsěde, praviť tobě,  
teprv sem vzpomanul sobě:  
jmámť býti zajtra na roce,  
prošeno mne i mého otce.  
Tu jmám přivést ku právu:

Suffied fuffiedu ukradl krawu |  
 popros nyekoho gyneho.  
 5 atie przie|flyffy newynneho.  
 Tento poyde pre|cz otneho.  
 przide druhy ptagie ieho |  
 akdyz fye gehu doptage.  
 nyeczo fbo|zie ffobu ffobu gmagie.  
 Bude rzeczy | racz flyffietí.  
 10 pane czot chcey powie|dietí.  
 Slyffal sem zes mudry konfel |  
 proto sem siem ktobie prziffel |  
 aby my dal ztoho radu.  
 vczynyl | sem hroznu fwadu.  
 yednoho sem | obelhawil.  
 Druheho dofmrrti zabil |  
 15 proffymt by fye wto uwazal.  
 dalt | bych rad czo by sam kazal.  
 Kdyzt | konfel uflyfy toto.  
 weczye gmu | nemut fye proto.  
 Chczut pomocy | toho zbyti.  
 ale hrziwnyt my dobití  
 129<sup>b</sup> Muffymt myffiti priemnoho.  
 Abych tie | wyprawil ztoho.  
 On weczye moy mily | pane  
 Tot natwey miłofti ftane.  
 weczie | neulewymt ikroffie.  
 5 By stal dopuol | leta proffye.  
 Muffymt gmietí hroznu | pracy  
 I ffwehot fpanye ukraczy.  
 zet | tie wzdy ktomu przywedu.

- 30 súsěd súsědu ukradl krávu.  
Popros někoho jiného,  
a(ť) tě přeslyší nevinného.  
Tento pójde přeč ot neho,  
příde druhý, ptaje jeho,  
35 a když se jeho doptaje,  
něco zbožie (s sobú) jmaje,  
bude říeci: Rač slyšeti,  
pane, coť chci pověděti.  
Slyšal sem, žes múdrý konšel,  
40 proto sem sém k tobě přišel,  
aby mi dal z toho radu,  
učinil sem hroznú svádu:  
jednoho sem obelhavil  
druhého do smrti zabil.  
45 Prosímť, by se v to uvázal;  
dať bych rád, co by sám kázal.  
Kdyžť konšel uslyší toto,  
vece j'mu: Nemuť se proto,  
chcuť pomoci toho zbýti,  
50 ale hřivnyť mi dobyti;  
musímť mysliti přemnoho,  
abych tě vypravil z toho.  
On vece: Mój milý pane!  
toť na tvej milosti stane.  
55 Vece: Neulevímť i kroše,  
by stál do puol léta, proše.  
Musímť jmieti hroznú práci  
i svéhoť spanie ukráci,  
žeť tě vždy k tomu přivedu,



Zet dam | ztoho dobru radu  
 Ten gifty sye ne|potazaw.  
 10 Hned hrziwnu zklyna wy|wazaw.  
 weczye racziz hrziwnu wz|ietı.  
 Atu praczy omnye gmyetı.  
 Takt | konfel pohrzechu bludy.  
 Zet mnoho | listıwie wyludy.  
 ny probuoh ny pro|wıye fwate.  
 15 yedno profbozıce klate |  
 Ktoz sye skolaczem utecze.  
 Ten gyuz | neyma nato peczie.  
 powies gmu prz|ıhodu fwogy.  
 Kdyz on uslyssy rzıecz | twogy.  
 naleznet tolik chytrostı.  
 Kon|fel sobie ymudrostı.  
 130\* Zet tie uczyny || praweho.  
 azpraweho krzıwedlneho |  
 Tı su tak zuffalı lıdie  
 Tak fwym | smyslem dıwnye bludie  
 vmye mno|hym radu datı.  
 5 affam nato nechcze | tıbatı.  
 By toho spokoıem nechal |  
 By krzıwych kolaczıew nebral.  
 hu|beny bude twoy kolacz.  
 azth Rzku | tobie dopkła racz.  
 Rad by wratıl | ty penyezıye.  
 10 Kdyz powıfnes ulemıe|zıe  
 upekelneho rzetıezıe.  
 Kdez budes | nıwıeky wıezıye



- 60      žeť dám z toho dobrú radu.  
Ten jistý sě nepotázav,  
hned hřivnu z klína vyvázav,  
vece: Račiž hřivnu vzieti  
a tu práci o mně jmieti.  
65      Takť konšel po hříechu blúdí,  
žeť mnoho l(s)tivě vylúdí,  
ni pro Buoh ni pro vše svaté,  
jedno pro zbožice klaté.  
Ktož sě s koláčem uteče,  
70      ten juž nej má na to péče:  
povieš j'mu příhodu svoji,  
když on uslyší řeč tvoji,  
nalezneť tolik chytrosti  
konšel sobě i múdrosti,  
75      žeť tě učiní pravého  
a z pravého křivedlného.  
Ti sú tak zúfalí lidie,  
tak svým smyslem divně blúdie,  
umie mnohým radu dáti  
80      a sám na to nechce tbáti,  
by toho s pokojem nechal,  
by křivých koláčev nebral.  
Hubený bude tvój koláč,  
ažť řkú tobě: Do p(e)kla rač!  
85      Rád by vrátil ty peniezě,  
když povisneš u lemiezě,  
u pekelného řetězě,  
kdež budeš n(a) věky vězě.



## Olisczie aoczbanu |

- Liska iednu biehagiczy.  
 Giefti sobie | hledagiczy.  
 vbieze dogednyech | puftek.  
 ano wnych iedyny chrusstek |  
 15 weczye powiez my to chruszte  
 Czie | gfu toto chyffie puste.  
 On gley tako | odpowiednie.  
 Rzka gazt sam newie|die.  
 Teprw sem yedno prziffel siem |  
 Neymam nycze czynyti stiem.  
 130<sup>b</sup> Liska || poczie fye tōcziti  
 By mohla czo uhonyty |  
 Toczywfy fye siemo itam  
 Iubieze kp|uftym kamnam.  
 Adkdysz fye wnyey|stiegi wtoczy.  
 5 Inhed wkamnach czba|na zoczy.  
 weczle dobry weczter czba|ne.  
 Kak fye gmas moy myly pane |  
 Czban lisczye nycze neweczye.  
 aona | wzemfy gey naplecze.  
 potiesczy fye | snym wen zpustek.  
 10 Tu gi potka onē | chrusstek.  
 weczye liska czo to neffes.  
 ze | nohamy iedwa pletes.  
 Ona weczye | neffu czbana.  
 Meho miłoftneho pa|na.  
 zdasse fye gley nesti tiezek.  
 wzne|sfy gey naieden brziezek.  
 15 Ipufti gey | dolow opak.

**O lišce a o čbánu.**

Liška jednu běžající,  
jísti sobě hledající,  
uběže do jedněch pústek,  
ano v nich jediný chrústek.

5      Vece: Pověz mi to, chrúste,  
čie jsú toto chyše pusté?

On jej tako odpovědě,  
řka: Jazť sám nevědě;  
teprv sem jedno přišel sěm,  
10      nej mám niče činiti s tiem.

Liška poče sě točiti,  
by mohla co uhoniti;  
točivši sě sěmo i tam  
i uběže k pustým kamnám;  
15      a když sě v niejstěji vtoči,  
in hed v kamnách čbána zoči.

Vece: Dobrý večer, čbáne!  
kak sě jmáš, mój milý pane?  
Čbán lišce niče nevece;  
20      a ona vzešši jej na plece,  
potěšči sě s ním ven z pústek.

Tu ji potka onen chrústek,  
vece: Liška, co to neseš,  
že nohami jedva pleteš?

25      Ona vece: Nesu čbána,  
mého milostného pána.  
Zdáše sě jej nésti těžek,  
vznesši jej na jeden březek  
i pusti jej dolóv opak,

- Rzkucz iazt tobie uczy|ny tak.  
 weczye poydiz dolow czba|ne.  
 Tiezeks my neſtí moy pane |  
 Czban ſye dolow ſhory pokotí.  
 Liſka | ſye ponyeý· bieziecz upotí.  
 131<sup>a</sup> wecze || czbane· procz bieziſ prudczie.  
 przieſa|diſ my ſkoro ſrrdcze.  
 akdyz czban | narowny bieſſe.  
 wiecz ſye kotití ne|mozieſſe..  
 5 weczye liſka. kde gdes czba|ne.  
 zdaliſ uſtał mily pane.  
 pakly | nechczes ſemnu gití.  
 Gaz chczy tobie | uczynyť.  
 ze poydes ſemnu bezdieky |  
 Kdez ſie newratiſ nawieky.  
 przywa|zawſy czban kuoczaſſu.  
 10 weczye iaz | tie tam doneſſu.  
 Budes upití naſſ|we horze.  
 plawagie iako proſied | morzie.  
 Akdyz przibieze kſtudnyczy |  
 Bieda liſczye hubenyczy.  
 Mnyeſe | oklamagicz czbana.  
 15 Nałit ſye ob|ludy ſama.  
 weczye czbane ke ſie mod|liſ.  
 zlehoſ vmyſle ze tiem dliſ.  
 ona | nycz nepomeſkawſy.  
 Czban koczaſ|ſu przywazawſy.  
 wzleze wzhoru na|ohlubnyczy.  
 Ipuſtí czbana wſtudníci ||  
 131<sup>b</sup> weczye kdyz ſye nechczes modlití.

- 30 řkúc: Jazť tobě učini tak,  
vece, pójdiž dolóv, čbáne;  
těžeks mi nésti, mój pane!  
Čbán sě dolóv s hory pokoti,  
liška sě, po něm běžiec, upoti,  
35 vece: Čbáne, proč běžíš prudce?  
přesadíš mi skoro srdce.  
A když čbán na rovni bieše,  
viec sě kotiti nemožieše.  
Vece liška: Kde jdeš, čbáne,  
40 zda-lis ustal, milý pane?  
Pak-li nechceš se mnú jíti,  
jaz chci tobě učiniti,  
že pójdeš se mnú bezděky,  
kdež sě nevrátíš na věky.  
45 Přivázavši čbán k uocasu,  
vece: Jaz tě tam donesu,  
budeš úpiti na své hoře,  
plavaje jako pros(tř)ed moře.  
A když přiběže k studnici,  
50 běda lišce hubenici!  
Mnieše oklamajíc čbána,  
nalit sě oblúdi sama.  
Vece: Čbáne, ké sě modlíš;  
zléhos úmysle, že tiem dlíš.  
55 Ona, nic nepomeškavši,  
čbán k ocasu přivázavši,  
vzleze vzhóru na ohlubnici  
i pusti čbána v studnici,  
vece: Když sě nechceš modliti,

Gaz tie | muffym utopití  
 Czban poczie swrchu | plawatí.  
 poczie lifka nan wolatí.  
 Rzkucz | czbane brrzo wiz ofsobie  
 5 Gyzt geft wel|mi zle otobie.  
 Razut pokorz my fye | iedynu.  
 aotpuſtymt wfy twu wynu |  
 Czban a lzye mluwití nebieffe.  
 Nebo | zhlyny ſlepen bieffe.  
 Tehdy fye lifka | rozhnyewawſy.  
 10 Czban a uwodu wra|zywſy.  
 weczye gízt ſem doſtí howieła | tobie.  
 Czoſ vhoneſy gmyey to ſobie |  
 Czban fye poczie zalewatí.  
 wody fye | wen nalewatí.  
 Liſky kſobie potaha|tí.  
 Liſka fye poczie ottahatí.  
 15 weczye | liſka netak czbane.  
 Gazt ſpilegi mily | pane  
 Tehdy czban poczie bobtatí.  
 wo|dy fye wen nalewatí.  
 hlube fye poh|rziziewatí.  
 Liſka poczie wzdy wolatí |  
 Rzkucz bieda czo my ſie chce ſtaty ||  
 132 weczye myly czbane otpuſt my to |  
 ayaz tobie ſlibugí to.  
 zet nechczy | tobie ſkodití.  
 Racz mye nebozku | zywití.  
 Ona toho rzeczy netaze.  
 5 az gy | czban kſobie przítaze.

- 60 jaz tě musím utopiti.  
Čbán poče svrchu plavati,  
poče liška naň volati,  
řkúc: Čbáne, brzo vřz o sobě;  
jiřř jest velmi zle o tobě.
- 65 Rázuř, pokoř mi sě jedinú  
a otpustímř vši tvú vinu.  
Čbán(u) lzě mluviti nebieše,  
nebo z hlíny slepen bieše.  
Tehdy sě liška rozhněvavři,  
70 čbána u vodu vrazivři,  
vece: Jiřř sem dosti hověla tobě,  
cos uhonil, jměj to sobě!  
Čbán sě poče zalévati,  
vody sě veň nalévati,  
75 lišky k sobě potáhati.  
Liška sě poče ottáhati.  
Vece liška: Ne tak, čbáne,  
jazř spřleji, milý pane!  
Tehdy čbán poče bobtati,  
80 vody sě veň nalévati,  
hlúbe sě pohřřžievati;  
liška poče vřdy volati,  
řkúc: Běda, co mi sě chce státi!  
vece, milý čbáne! otpuřř mi to  
85 a jaz tobě slibuji to,  
žeř nechci tobě škoditi,  
rač mě nebořku živiti.  
Ona toho řieci netaže,  
ař ji čbán k sobě přitaže;



Ona fye wftud|nyczy wrze.  
 Inhed gy czban nadno | wtr(r)ze.  
 Tu gley neda wiecz wznyk|nuti  
 Muffy bezdrekky utonuty.  
 Tak | fie lifka priemudrzila.  
 10 Swoy ziwot | marnye ztratila  
 Otczbana zhlyny | flepeneho.  
 zbyla lifka zywota fwe|ho



*Ozlych kowarzech |*

Kowarzy wy znamenayte.  
 zleho | fie diela chowayte.  
 15 Gaz wy wy|strziehagy ztoho  
 Byfte fye chowali | toho.  
 Gesto mnozy to czynyte.  
 wy | ztoho hrziechu nemnyte.  
 By ztoho | kdy mohl hrziech byti.  
 Ze chcesz zle | sbozie dobyti.  
 132<sup>b</sup> wzwieda zlodiey two|gie chyffie.  
 przide ktobie wnoczy tiffye |  
 Idie myly mistrze racz fyem wftati  
 Chczi | tobie dobri dar dati.  
 By tie mnye to | taynye fkowal.  
 5 Czoż bych yaz tobie | rozkazal.  
 By my mocnu pilu fkoual |  
 Bych gyu wfie zeleza lamal.  
 By nycz | przednyu neoftalo.  
 any mnoho any | malo.  
 Czoż bych otzeleza uzrziel.

90 ona se v studnici vrže,  
 inhed ji čbán na dno vtrže;  
 tu jej nedá viac vzniknúti,  
 musí bezděky utonúti.  
 Tak se liška přemúdrila,  
 95 svůj život marně ztratila;  
 ot čbána z hlíny slepeného  
 zbyla liška života svého.



(Satyry: 3.) *O zlých kovářích.*

Kováři, vy znamenajte:  
 zlého se diela chovajte;  
 jaz vy vystřiehaji z toho,  
 byste se chovali toho.  
 5 Ježto mnozí to činíte,  
 vy z toho hříechu nemníte,  
 by z toho kdy mohl hříech býti,  
 že chceš zle zbožie dobyti.  
 Vzvěda zloděj tvoje chyše,  
 10 přijde k tobě v noci tiše  
 i die: Milý mistře, rač sém vstáti,  
 chci tobě dobrý dar dáti,  
 bytě mně to tajně skoval,  
 což bych jaz tobě rozkázal:  
 15 by mi mocnú pilu skoval,  
 bych já vše železa lámal,  
 by nic před ňú neostálo,  
 ani mnoho ani málo;  
 což bych ot železa uzřel,

aby | to wše pílú přietrziel.  
 10 aktomu zoczie|lí nozie.  
 Gymyz přiestrzihl wše czo | ye.  
 Ktomu škuy my klicziew defiet |  
 aby gym neostal wes świet.  
 Czoz | bych chtiel kde otmykatí.  
 By to ne|mohlo oftatí.  
 15 akdyz mu to wše rozka|za.  
 yakot mut šrdczie pomaza  
 Tut | rziecz kowarz rad uslyšsie  
 Hned by zlo|diegy ottušsie.  
 Rzka tot mile wše | rad šdiegy.  
 Nozie pílí přihotugy. |  
 Gedno ty pomyšlí omnye.  
 133• aby my || zaplatíł rownye.  
 Tehdy zlodiey to | wše myna.  
 wygma wierdunk zšwe|ho klyna.  
 Tentotí weczye wierdúk | dam.  
 adruhy az przigiedes knam |  
 5 Naleznes ny prostrzied.  
 Przides pílí | nozie neffa.  
 Tut tobie wšechno za|placzy.  
 Twe ušile itwu pracy.  
 Takt | kowarz šbozie dobywa.  
 zet rad šzlo|diegy przebywa.  
 10 Druhet iaz doneho | wiedie!  
 Ikazdemut nan powiedie |  
 Kdyztot komu kon ukuge.  
 Mno|hemut to rad šlibuge.  
 Rzka dobrze | sem twoy kon ukowal.

- aby to vše pilú přetřel,  
a k tomu z oceli nože,  
jimiž (bych) přestříhl vše, co (sě může).  
K tomu skuj mi klíčov desěť,  
aby jim neostál veš svět;  
25 což bych chtěl kde otmykati,  
by to nemohlo ostati.  
A když mu to vše rozkáza,  
jakof muť srdce pomaza,  
tuť řeč kovář rád uslyše,  
30 hned by zloději ottuše,  
řka: Toť mile vše rád sději,  
nože, pily přihotuji;  
jedno ty pomysli o mně,  
aby mi zaplatil rovně.  
35 Tehdy zloděj, to vše mina,  
vyjma věrdunk z svého klína:  
Tento ti, vece, věrdunk dám  
a druhý, až přijedeš k nám.  
Nalezneš ny prostřed (lesa),  
40 přideš, pily, nože nesa;  
tuť tobě všechno zaplaci,  
tvé úsilé i tvú práci.  
Takť kovář zboží dobývá,  
žeť rád s zloději přebývá.  
45 Druhét jaz do neho vědě  
i každémuť naň povědě:  
kdyžtoť komu kónh ukuje,  
mnohémuť to rád slibuje,  
řka: Dobře sem tvój kónh ukoval,

Bezpecz|nye by ťsto myl prziehnal.  
 15 Netah|nes. otneho gietí.  
 azt mrrcha pocz|ne kleczyetí.  
 Ba by my to boh ra|cziel datí.  
 zadar czoz bych chtiel za|datí.  
 Bych iaz byl kowarzie moczē |  
 wzdyt by polezal nemoczen.  
 133<sup>b</sup> Chtiel || bych to prawo naleťtí.  
 Ze by mufyl | cztwernoh leťtí.  
 Kteremu by kony | zagal.  
 Bych ten hrziebi zaťťye wy|nal.  
 Iwrazil mu wyeho nohu.  
 5 wzdyt | by upíl kziwū<sup>cmv</sup> bohu.  
 aby kowal | rōzhledage.  
 akonyem nezagymagíe |

---

*oťladownycziech |*

Sladownykom tez powiedie.  
 Mnoho zleho do|nych wiedie.  
 10 Chtie brrzo bohata | byti.  
 Acz ťye gym da ťbozie zítí.  
 Ale | kdyz kto zle dobude.  
 Tomut nera|do probude.  
 Czaťto gym pohrzechu | ťhorzy.  
 potomt mufy byti whorzy |  
 Tent obyczíey wťobie gmagy.  
 15 zet | nerady nato tbagy.  
 Kdyz gmu ťed|lak da trh rowny.  
 wneťťa obile do|ťladowny.

50 bezpečně by sto mil přehnal.  
Netáhneš ot neho jeti,  
ažť mrcha počne kleceti.  
Ba by mi to Bóh ráč(i)l dáti  
za dar, což bych chtěl žádati:  
55 bych jaz byl kováře mocen,  
vždyť by poležal nemocen.  
Chtěl bych to právo nalézti,  
že by musil čtvernoh lézti,  
kterému by koni zajal,  
60 bych ten hřebí zasě vyňal  
i vrazil mu v jeho nohu;  
vždyť by úpěl k živ(u) Bohu,  
aby koval rozhlédaje,  
a koněm nezajímaje.

---

(4.) *O sladovníciech.*

Sladovníkóm též povědě;  
mnoho zlého do nich vědě:  
chtie brzo bohati býti,  
ač sě jim dá zbožie žíti.  
5 Ale když kto zle dobude,  
tomuť nerádo probude;  
často jim po hříechu shoří,  
potomť musí býti v hoři.  
Tent obyčej v sobě jmají,  
10 žeť nerádi na to tbají,  
když j'mu sedlák dá trh rovný,  
vnesa obilé do sladovny,

- Budet snym lecz czo mlu|witi.  
 zatiem hleda wystawiti |  
 Kdez by gmiel naywieczsy mieru ||  
 134<sup>a</sup> wtomt ukaze swu newieru.  
 Akdyz to | obile zmierzy.  
 an mu natom dobrze | wierzy.  
 Budet znych slady dielati |  
 Chtie mnoho krossow nabrati.  
 5 aktoz | poslad knemu.  
 Sladownyk wysta|wi remu.  
 nalezna mieru naymenši |  
 agynde schowa naywieczsy.  
 Rzka | tot yaz беру namu wieru.  
 zet gaz | gmam sprawedlnu mieru.  
 10 Tot sla|downyk dobrze vmye.  
 Ktoz remu | wtom nerozumie.  
 Druhet opiet | dwornye czyny.  
 Rziedkit sie nan | toho domny.  
 Ktoz mu da obile | mnoho.  
 By gmu dielal slady ztoho |  
 15 On uczyny welmy dwornye.  
 ale | stane sye nerownye.  
 wyspa swoy | slad nahromadu.  
 Ospe gey yako | zahradu.  
 okolo czuzymy slady |  
 az kswemu nebude kady.  
 134<sup>b</sup> zname||nayz czot czyny potom.  
 yaz wam nailep | powiem otom.  
 Dosahna hrzebla dluheho |  
 Nepomnye swiedomye sweho.

budeť s ním leč co mluviti;  
zatiem hľadá vystaviti,  
15 kdež by jměl největší mieru;  
v tomť ukáže svú nevěru.  
A když to obilé změří,  
an mu na tom dobře věří,  
budeť z nich slady dělati,  
20 chtě mnoho krošív nabrati.  
A ktož po slad (přide) k nemu,  
sladovník vystaví jemu,  
nalezna mieru najmenší  
a jinde schová největší(i),  
25 řka: Toť jaz беру na mú vieru,  
žeť jaz jmám spravedlnú mieru.  
Toť sladovník dobre umie,  
ktož jemu v tom nerozumie.  
Druhét opět dvorně činí,  
30 řiedkýť se naň toho domní:  
ktož mu dá obilé mnoho,  
by j'mu dělал slady z toho;  
on učiní velmi dvorně,  
ale stane se nerovně:  
35 vyspa svůj slad na hromadu,  
ospe jej jako zahradu  
okolo cuzími slady,  
až k svému nebude kady.  
Znamenajž, coť činí potom,  
40 jaz vám najlíp poviem o tom:  
dosáhna hřebľa dlúhého,  
nepomnie svědomie svého,



- Budet | okolo hrabatı.  
 5 Kšwey hromadie při|tahatı.  
 weřdyt hrabe neuffada.  
 azt bude | hrozna hromada.  
 zewřiech tiech hro|mad naywieczřy.  
 Genz bieřře zewřiech | naymenřy.  
 Takt umiegy falřowatı |  
 Dobrymy lidmy klamatı.  
 10 Nebozat|ka ořřawte řy.  
 Dluheho hrzebla zb|awte řy.  
 proiedyne dluhe hrzeblo |  
 Muřřy twa duřřy gıtı upeklo
- 

*olazebnny|cziech*

- Lazebnyczy tı gřu řpraw|ny.  
 15 vřřwych penyez welmy ztra|wny.  
 Chce řy wezdy dobrze gmietı |  
 Mezy dobrymy ředietı.  
 Bohatým řy | rownagicze.  
 podle nych picze giedu|cze.  
 Nemoz gmu tak brrzo prřıtı |  
 Az muřřy wřechno propıtı.  
 135 Ty řy || hornykom wrownagy.  
 Geřřto złata | mnoho gmagy.  
 hornyk tento oby|cziey gma.  
 Kehdyzto penyez drahnıe | gma.  
 Nechczet nykdy utrpiety.  
 5 Mu|řřy dobru ztrawu gmietı.  
 Byt wı|ediel zet gmu zebratı.

budeť okolo hrabati,  
k svej hromadě přitáhati;  
45 vezdyť hrabe, neusada,  
ažť bude hrozná hromada,  
ze všech těch hromad největš(ie),  
jenž bieše ze všech nejmenšie.  
Takť umějí falšovati,  
50 dobrými lidmi klamati.  
Nebožátka, ostavte se,  
dlúhého hřebľa zbavte se:  
pro jediné dlúhé hřeblo  
musí tvá duše jíti v peklo.

---

(5.) *O lazebnících.*

Lazebníci ti jsú správní,  
u svých peněz velmi stravni;  
chce se vezdy dobře jmieti,  
mezi dobrými seděti,  
5 bohatým se rovnajíce,  
podle nich píce, jedúce;  
nemóž j'mu tak brzo příti,  
až musí všechno propíti.  
Ti se horníkóm vrovnejí,  
10 ježto zlata mnoho jmají.  
Horník tento obyčej jmá:  
kehdyžto peněz drahně jmá,  
nechceť nikdy utrpěti,  
musie dobrú stravu jmieti;  
15 byť věděl, žeť j'mu žebrati,

zaytra fye | sdiety precz brati.  
 Natot fye ne|rozpomyna.  
 Muffyt wzdy byti pln | wyna.  
 Rziedkit fye nato rozmyſly |  
 10 Die zaytra mye boh omyſli.  
 Ty | gfu nayſprawnyeſy lidie.  
 ze nali|dech nycz neludie.  
 Tez yaz prawy | lazebnykom.  
 przyrownagy gye | khornykom.  
 15 ze gfu take ſprawny | lidie.  
 Nalidech zle nycz neludie.  
 ob|chodie fye porzemelle.  
 natomt | welmy neczyne zle.  
 wfak by ye|dyneho nechal.  
 By fye welmy | neopigal.  
 Adruheho fye warowal ||  
 135<sup>b</sup> Aby proto bit nebywal.  
 Kdiz zlu | brzitu koho holi.  
 Czasto welmy | ponem boli.  
 aczaſtot uczyny ho|rze.  
 zet tie chwatagie urzieze |  
 5 Druhehot fye rad dopuſczie.  
 Kdiz | komu krew zruku puſczie.  
 Zet | fye zily rad chybuge.  
 Rziedkyt | gmu ztoho dziekuge.  
 vczynyt | czlowieku boleſt.  
 10 ato gehu | hrozna neczeſt.  
 Czo by to ſko|dilo komu.  
 Bych yaz fye przí|mluwił ktomu.  
 aby prawo na|lezeno.

zajtra sě s dětmi preč bráti,  
na toť sě nerozpomína,  
musíť vždy býti pln vína.  
Řiedkýť sě na to rozmyslí,  
20 die: Zajtra mě Bóh omyslí.  
Ti jsú najsprávnejší lidie,  
že na lidech nic nelúdie.  
Též jaz pravi lazebníkóm,  
přirovnaji je k horníkóm,  
25 že jsú také správni lidie,  
na lidech zle nic nelúdie;  
obchodie sě po řemesle,  
na tomť velmi nečinie zle.  
Však by jediného nechal:  
30 by sě velmi neopíjal;  
a druhého sě varoval,  
aby proto bit nebýval.  
Když zlú břitvú koho holí,  
často velmi po nem bolí  
35 a častot učiní hoře,  
žeť tě, chvátaje, uřeže.  
Druhéhoť sě rád dopúšcie:  
když komu krev z rukú púšcie,  
žeť sě žíly rád chybuje,  
40 řiedkýť j'mu z toho děkuje;  
učiníť člověku bolest  
a to jeho hrozná nečesť.  
Co by to škodilo komu,  
bych jaz sě přimluvil k tomu,  
45 aby právo nalezeno

Bilo nan i ustaweno. |  
 Kdyz by koho hole urziezal.  
 15 By | gmu ten dobry policzek dal. |  
 Druhe bych chtiel wymyslití |  
 To bych gmu chtiel naplnití |  
 Kdiz by my zyly chibil.  
 Bych | gmu piešti zuby wybil.  
 136<sup>a</sup> Snadt by puszczal rozhledagie.  
 wieczfy | natie peczy gmagie.

— / —  
*Rzeźnyk* |

Rzeźnyk fye takto obchodí |  
 5 Dobrym lidem často sko|dí.  
 Kdyz biezy powfy wolagie |  
 Naprodayne brawy ptagie. |  
 Budet kupowati brawy.  
 Chtie | fnych utiezietí ztrawy.  
 Kdyz ho | uzrzy dobytczatko.  
 10 vzieffnet | fye nebozatko.  
 Neb gma rziez|nyk ruczye racziey.  
 Kdyz on | dobytczatko zmaczye.  
 nelziet | fye gmu poprawiti.  
 Muffyt | wzdy churawo byti.  
 15 atu lib | kup lib nekupí.  
 Gyzt bezsko|dy neotstupí.  
 wzdit škodu uczy|ny tomu.  
 Kdistot brawy ma|czye komu.  
 Druhut gma ne|wieru wfobie.  
 136<sup>b</sup> Tut chcey wy|prawiti tobie.

bylo naň i ustaveno:  
když by koho, hole, uřezal,  
by j'mu ten dobrý políček dal.  
Druhé bych chtěl vymysleti,  
50 to bych j'mu chtěl naplniti:  
když by mi (sě) žíly chybil,  
bych j'mu pěstí zuby vybil;  
snadť by púščal, rozhlédaje,  
větší na tě péči jmaje.

---

(6.) *Řezník.*

Řezník se takto obchodí,  
dobrým lidem často škodí:  
když běží po vsi, volaje,  
na prodajné bravy ptaje,  
5 budeť kupovati bravy,  
chtě z nich utěžeti stravy.  
Když ho uzří dobytčátko,  
užesneť se nebožátko,  
neb jmá řezník ruce račiej:  
10 když on dobytčátko zmacie,  
nelžeť se j'mu popraviti,  
musíť vždy churavo býti.  
A tu lib kup lib nekupi,  
jižť bez škody neotstúpí;  
15 vždyť škodu učiní tomu,  
kdyžtoť bravy macie komů.  
Druhůť jmá nevěru v sobě,  
tuť chci vypraviti tobě:

Ktoz dobytek natrh | wody.  
 Sedlakom rad natō · škodí |  
 Budet snym lidmíe trrzití.  
 Bra|nye kazdemu kupití.  
 5 wto mu | czyný mnoho nuzye  
 Zet gemu | wśe kupczye zapuzye.  
 az utrrzí | pośwey woli.  
 yaksto iemu libo | koli.  
 Trzetíet gaz wiedie doneho. |  
 Ktoz maffa kupí vneho  
 10 ze gmu | prodawa kozýnu  
 zanaylepśfy | škopcziewynu.  
 Aczaśtokrat byko|wynu.  
 zanaylepśfy | howiedynu.  
 Czt|wrtehot ſye rad przigyma.  
 Kdiśtot | geśt naywieczſye zyma.  
 15 Budet wo|du oblewati.  
 Maśfo rozny rozpiera|ti.  
 aby ſemu zmrrzli wnoczy.  
 Ho|wiedyna iti ſkopczy.  
 Takt poie|ho woli bude  
 Trzi czieśti gemu | ho przibude.  
 137<sup>a</sup> Mnohot lidu okla|mawa.  
 Kdyz on to maśfo prodawa |  
 Takt gfu newierny rzieznyczy. |  
 Horſit gfu nezli wieznyczy.  
 wiez|nyk nemoz tak zly byti.  
 5 Kdyz ſye | uda kde wdwor wnýtí.  
 wzdit po|ſczeka prwe natie.  
 Chtíe ſye przy|hrabatí kpatie.'

ktož dobytek na trh vodí,  
20 sedlákóm rád na tom škodí,  
budeť s ním lidmĕ tržiti,  
bránĕ každĕmu kúpiti;  
v to(m) mu činí mnoho núze,  
žeť jemu vše kupce zapúzie,  
25 až utrží po svej vóli,  
jakžto jemu libo koli.  
Třetieť jaz vědě do neho:  
ktož masa kúpí u neho,  
že j'mu prodává kozinu  
30 za najlepšĕ skopcevinu,  
a častokrát býkovinu  
za najlepšĕ hovĕdinu.  
Čtvrtéhoť sĕ rád přijímá:  
kdyžtoť jest največšie zima,  
35 budeť vodú oblĕvati  
maso, rožny rozpierati,  
aby jemu zmrzli v noci  
hovĕdina i ti skopci.  
Takť po jeho vóli bude:  
40 tři čiesti jemu ho přibude;  
mnohoť lidu oklamává,  
když on to maso prodává.  
Takť jsú nevěrnĕ řezníci,  
horšĕť jsú než-li věžníci.  
45 Věžník nemóž tak zlý býti:  
když sĕ udá kde v dvór vnĕti,  
vždyť poščeká prvé na tě,  
chtĕ sĕ přihrabati k patĕ;



akdyz gmas drzie|wo prziffobie.  
 Tut sie nestane | nycs tobie.  
 10 ale rzieznyka nezbu|des.  
 kdyz maffa ieho kupuges |  
 Muffys dobrze chytrí bytí.  
 By | ho mohl befkody zbytí.  
 protoz | iaz prawym rzieznykom.  
 Gych | panoffiem gielitnykonym.  
 15 Czoż | nalidech zle dobudu.  
 ze proto | pekla nezbudu.  
 acz sie toho neof|tawie  
 zasweho .ziwota zdrawie |

Pekarz naduffy nepomny |  
 Rziedky sye nan toho dōny ||  
 137<sup>b</sup> Geho zloftiu czoż gma wfobie.  
 Giezto | yaz wyprawym tobie.  
 Kdyz on chce | chleba napeczy.  
 Tak to bude zenye | rzeczy.  
 zeno kdyz poydes namiesto |  
 5 Dobudes my kwasnycz wtiefto.  
 azt | muky napytligy.  
 akwas wdiezy | przyhotugy.  
 Tut gmu zena kwas|nycz przymczie.  
 Dobywfy gich | podkray hrnczye.  
 10 akdyz tiefto uř|wichu.  
 Hrrnecz kwasnycz wn'e | nalichu.  
 vmiefywe gidu kftolu |

a když j máš dřevo při sobě,  
50 tuť se nestane niěs tobě.  
Ale řezníka nezbudeš:  
když masa jeho kupuješ,  
musíš dobře chytrý býti,  
by ho mohl be(z) škody zbýti.  
55 Protož jaz pravím řezníkóm,  
jich panošiem, jelitníkó(m):  
což na lidech zle dobudú,  
že proto pekla nezbudú,  
ač se toho neostavie  
za svého života zdravie.

(7. Pekař.)

Pekař na duši nepomní;  
řiedký se naň toho domní  
jeho zlostú, což jmá v sobě,  
ježto jaz vypravím tobě.  
5 Když on chce chleba napéci,  
takto bude ženě říci:  
Ženo, když pójdeš na město,  
dobudeš mi kvasnic v těsto,  
ažť múky napytlíji  
10 a kvas v dieži přihotuji.  
Tuť j'mu žena kvasnic přimče,  
dobyvši jich pod kraj hrnce.  
A když těsto upravichu,  
hrnec kvasnic v n(ě) nalichu;  
15 umiesivše, jidú k stolu,

Chtiece obiedwatı spolu.  
 zena | pomeřkawřy weczye.  
 Muzı tieřto | kynutı nechce.  
 15 Muffy wiece kw|ařnycz bytı.  
 Toz bude tieřto kynutı |  
 akdyz pokwařnyczye biezie.  
 przi|neřsy y naı puol dzieie.  
 po`bie|die pecz zapalichu.  
 Kwaleny řye | pripravichu.  
 20 Ona weczye mu|zy wieřto.  
 138\* Kdyz budes waletı || tieřto.  
 By toho nezapomynal.  
 zes | trzy krořsy zamyeru dal.  
 padeřat | kolacziew ztoho.  
 nawales nebu|det mnoho.  
 5 Gmař wtieřtie kwa|řnycz trzetynu.  
 Tiem wyberzes | wřy gıřtynu.  
 agynet wřıřku ořtane.  
 Czoř kolı potom ořtane |  
 Kdyz tiech kolacziew napeku. |  
 Hned gie namieřto powleku.  
 10 Ktoz | przięde kupowat knemu.  
 pekarz | bude rzechy gemu.  
 podte řiem | kemnye ktoz raczy.  
 zdet gřu | naywieczřy kolaczy.  
 Slany dob|řzie upeczeny.  
 15 Inawřem dořrze | udieny.  
 Deřřetkrat gym wrze | wzhoru  
 Rzka wıř kakt `gma | peczenu koru.  
 aktoz tiech kola|cziew kupı.

chtiece obědvati spolu.  
Žena, pomeškavši, vece:  
Muži, těsto kynúti nechce;  
musí více kvasnic býti,  
20 tož bude těsto kynúti.  
A když po kvasnice běže,  
přinesši, i nali puol dieže.  
Po (o)bědě pec zapálíchu,  
k válení se připravíchu.  
25 Ona vece: Muži, věz to,  
když budeš váleti těsto,  
by toho nezapomínal,  
žeš tři kroše za mieru dal;  
padesát koláčev z toho  
30 naválíš, nebudeš mnoho.  
Jmáš v těstě kvasnic třetinu,  
tiem vybereš vši jistinu  
a jinéf v zisku ostane,  
což koli potom ostane.  
35 Když těch koláčev napekú,  
hned je na město povlekú.  
Ktož přijde kupovat k nemu,  
pekař bude říci jemu:  
Podte sém ke mně, ktož ráčí,  
40 zdeť jsú největší koláči:  
slaní, dobře upečení  
i na všem dobře udění.  
Desětkrát jím vrže vzhóru,  
řka: Viz, kaktť jmá pečenú kóru!  
45 A ktož těch koláčev kúpí,

Kazdy nasswe horze | wzupi.  
 neieden sprostny sedlaczek |  
 20 Kupi zahalerz kolaczek  
 138<sup>b</sup> newie da ieho newiery.  
 vzrzy wnem prz|iehrozne diery.  
 prziekrogie gey | nadwie czieští.  
 az by wen wlozil | trzy pieští  
 5 Takt pekarz sbozie | dobywa  
 zet swe kolacze nady|ma.  
 wiesz to pekarzy wfeliky |  
 ze gmas ztoho hrziech weliky |  
 proty hubene kwafnyczye.  
 gfi | otłuczen bozieho liczye.  
 10 pakly | wiecz toho oftanes.  
 Tehdy fye | gemu dostanes.  
 Snymz wnebe|siech przebywagie  
 Budes fye | wieczny radugie

~~~~~

**obohatczy |**

15 **W**izte swieta obludneho |  
 Nenyet<sup>1)</sup> nanem nycz giste|ho.<sup>2)</sup>  
 Nemoz byti<sup>3)</sup> czo takeho<sup>4)</sup>  
 yēz | by<sup>5)</sup> bylo czo<sup>6)</sup> wieczneho.<sup>7)</sup>  
 vzrzys | czlowieka zdroweho.  
 welmy | dobrze<sup>8)</sup> weseleho

---

<sup>1)</sup> Neny U. a O. — <sup>2)</sup> gineho O. — <sup>3)</sup> by K. —  
<sup>4)</sup> Nemozt biti nycz takeho U., nycz takoweho O. — <sup>5)</sup> Aby

každý na své hoře vzúpí.  
 Nejedem sprostný sedláček  
 kúpí za halér koláček,  
 nevěda jeho nevěry;  
 50 uzří v nem přehrozné diery,  
 překroje jej na dvě čiesti,  
 až by veň vložil tři-pěsti.  
 Takť pekař sbožie dobývá,  
 žeť své koláče nadýmá.  
 55 Věz to, pekaři všeliký,  
 že jmáš z toho hříech veliký;  
 pro ty hubené kvasnice  
 jsi otlúčen božieho líce.  
 Pak-li viac toho ostaneš,  
 60 tehdy se jemu dostaneš,  
 s nímž v nebesiech přebýváje  
 budeš, se věčn(ě) raduje.

### O bohatci.

Vizte světa obludného,  
 nenieť na nem nic jistého.  
 Nemóž býti co takého,  
 jenž by bylo co věčného:  
 5 uzříš člověka zdravého,  
 velmi dobře veselého;

---

K. a O. — <sup>6)</sup> Bi bilo czo kde U. — <sup>7)</sup> wyerneho K. —  
<sup>8)</sup> *dobrze* vynecháno v K., owšem O.

- 139<sup>a</sup>    yakz smrřt při de wrah kazdeho.  
           iednozt<sup>1)</sup> diegi | neny<sup>2)</sup> ieho.  
           Tot<sup>3)</sup> geřt bozie uřta|wenye.  
           ze cřlowiecie prziroze|nye.  
       5    Sweho newie nycz řkoncz|ienye  
           Tak<sup>4)</sup> nam řwiedczy řwa|te cřtenye.  
           protoz<sup>5)</sup> lidem geřt wie|dieta.  
           Iwzdy<sup>6)</sup> nato peczi<sup>7)</sup> gmyety. |  
           aby řtarzy iako<sup>8)</sup> dieta.  
           wzda<sup>9)</sup> řmrt | gmieli napamietí.  
       10    Nebo cřlowiek | zdraw gřa chody.<sup>10)</sup>  
           Akdyz gemu | nycz<sup>11)</sup> neřřkody.  
           Nato<sup>12)</sup> pomnyety | nerody.  
           nali<sup>13)</sup> řye g<sup>u</sup>mu<sup>14)</sup> řmrt naho|dy.  
           akdyz gemu | dozze<sup>15)</sup> roha.  
           vzařna<sup>16)</sup> řye hrziechow mnoha.  
       15    wzpomí|nati bude boha.  
           Czoz<sup>17)</sup> neczynyl do brzie moha.<sup>18)</sup>  
           Kehdyz bude zboku<sup>19)</sup> | klanye.  
           aofřrdczy zpodpieraní<sup>20)</sup> |  
           Rad by plnyl řwe<sup>21)</sup> pokanye.  
           Kdiz | bude gřz<sup>22)</sup> nedořpanye.  
 139<sup>b</sup>    pomny na|buoh prziřtwem zdrawi.<sup>23)</sup>

---

<sup>1)</sup> Gřednot K., Gędnot U., gednoz O. — <sup>2)</sup> nenyet K., U. a O. — <sup>3)</sup> To O. — <sup>4)</sup> tott O. — <sup>5)</sup> Neb to U., Proto O. — <sup>6)</sup> awzdy O. — <sup>7)</sup> pamiet O. — <sup>8)</sup> ywřře O. — <sup>9)</sup> wzdy K., U. a O. — <sup>10)</sup> ychody K. — <sup>11)</sup> nycz K., U. a O. — <sup>12)</sup> nařmrt O. — <sup>13)</sup> nali O. — <sup>14)</sup> mu K. — <sup>15)</sup> dotkne K. a O., dogde U. — <sup>16)</sup> vzařne ře O. — <sup>17)</sup> ze O. — <sup>18)</sup> a moha O. Verře 23 a 24 vynechány

jakž smrt přide, vrah každého,  
 jednožť ději, nenie jeho.  
 Toť jest božie ustavenie,  
 10 že člověcie přirozenie  
 svého nevie nic skončenie;  
 tak nám svědčí svaté čtenie.  
 Protož lidem jest věděti  
 i vždy na to péči jmieti,  
 15 aby staří jako děti  
 vždy smrt jměli na paměti.  
 Nebo člověk, zdrav jsa, chodí  
 a když jemu ničs neškodí,  
 na to pòmneti nerodí,  
 20 naliť sě (j')mu smrt nahodí.  
 A když jemu dožže roha,  
 užasna sě hřiechóv mnoha,  
 vzpomínati bude Boha,  
 což nečinil, dobře moha.  
 25 Kehdyž bude z boku klánie  
 a o srdci zpodpíeranie,  
 rád by plnil své pokánie,  
 když bude již ne do spanie.  
 Pomni na Buoh při tvém zdraví,

---

v U. — <sup>19)</sup> kdyžt gyz bude wboku K., když to bude  
 wboku U. a O. — <sup>20)</sup> Aufrdczye wzpodpyeranye K., Apod  
 frdczem wpozdwihanye U., a vřdcze podgımanie O. —  
<sup>21)</sup> trpiel wřfe U. — <sup>22)</sup> kdyžt gyz bude K., kdyžtt giz  
 nebude dořpanie O. — <sup>23)</sup> když ři wzdrawie U., při  
 řwem zdrawij O.



- poprawdie | tie buoh opravie.  
 Nasse<sup>1)</sup> swietie | peczie zbawi.  
 Iwtwey duffy<sup>2)</sup> bla|hoflawi.  
 5 Buoh czlowieka spra|wedlneho.  
 Ktoz wen wierzy wfe|lkeho.<sup>3)</sup>  
 yako oka strzieze sweho |  
 nezahubi<sup>4)</sup> nykdý ieho.<sup>5)</sup>  
 zaziwota | zazdraweho.  
 Ktoz pomny nat'worczye<sup>6)</sup> sweho.  
 10 Bude gmietí my|loft gehó  
 Ostrzieze ho<sup>7)</sup> wfeho zle|ho.  
 procz czlowieczce pyssen<sup>8)</sup> chodís |  
 proti bohu pychu plodís  
 Tiem swey<sup>9)</sup> | duffy welmy<sup>10)</sup> skodís.  
 nabuoh<sup>11)</sup> pom|nyeti nerodís.  
 15 procz napychoft<sup>12)</sup> to|lik wzkla|das.  
 aboha fye nedo|kladas.<sup>13)</sup>  
 wedy<sup>14)</sup> chwaly swietlke | zadas.<sup>15)</sup>  
 aoduffy nycz nehladas.<sup>16)</sup> |  
 Radilty bych wiernye tobie<sup>17)</sup> |  
 aby zahe przízzriel kfobie.  
 140<sup>a</sup> Gyz || sy prawie natey dobie.  
 neyffy | welmy mlade robie.  
 azda dies | gmam czassu dosti.  
 pokati fye | vmey mladosti.

---

<sup>1)</sup> Nawssyem K. a O., Natom U. — <sup>2)</sup> Itwu duffy U., y twu duffi zblahoflawij O. — <sup>3)</sup> ykazdeho K. a O., kazdeho U. — <sup>4)</sup> Nezahanbi U. — <sup>5)</sup> ny ktereho K. — <sup>6)</sup> naboha U. — <sup>7)</sup> gehó U. — <sup>8)</sup> pissnye U. a O. — <sup>9)</sup> swe K. a O. — <sup>10)</sup> mnoho O. — <sup>11)</sup> Nasmrt K., U. a O. —

- 30 po pravdě tě Buoh opravie,  
 na sěm světě péče zbaví  
 i v tvej duši blahoslaví.  
 Buoh člověka spravedlného,  
 ktož veň věří, všelikého  
 35 jako oka střeže svého,  
 nezahubí nikdy jeho.  
 Za života za zdravého  
 ktož pomní na tvorce svého,  
 bude jmieti milost jeho,  
 40 ostřeže ho všeho zlého.  
 Proč, člověče, pyšen chodíš,  
 proti Bohu pýchu plodíš?  
 Tiem svej duši velmi škodíš,  
 na Buoh pomnieti nerodíš.  
 45 Proč na pychosť tolik vzkládáš  
 a Boha sě nedokládáš?  
 Vezdy chvály světské žádáš  
 a o duši nic nehladáš.  
 Radil ti bych věrně tobě,  
 50 aby záhe přizřel k sobě;  
 již si právě na tej době,  
 nejsi velmi mladé robě.  
 A zda dieš: jmám času dosti  
 pokáti sě v mej mladosti.

---

<sup>12)</sup> napichu U. a O. — <sup>13)</sup> Verš 46 vynechán v K. —

<sup>14)</sup> wzdy O. — <sup>15)</sup> świeczke chwały hledaŕ U. — <sup>16)</sup> Ana-  
 duŕi nicz netbaŕ U. — <sup>17)</sup> Toby byla lepŕŕye rada K.,  
 U. a O.

- 5      Buoh tie twich | nezprofti.  
       Kdyz nehledas gehu | mylofty.  
       Nebo czlowiek gfa mlad | chody.  
       ano iemu nycz neskody |  
       Swiet wzdy zaoboyek wody |  
       anot sye gmu zle przyhody |  
 10     akdyz mu swiet naylep sta|ne.  
       proknyy gemu rzeka pa|ne.  
       yednozt nemocz nan uka|ne.  
       Terprw nahrziechy wzpo|mane.  
 15     Gako ieden bohatecz | bieffe.  
       Ten mnoho sbozie gmie|gieffe.  
       probuoh dati nycz nech|tieffe.  
       wzdy sye sswym sbozym | wadieffe.  
       Bieffe dworneho | vmyfla.  
 140<sup>b</sup> Gmyegieffe sbozye || bezczyfla.  
       akdyz nemocz knemu | przifla.  
       Mluwieffe iako bezfmy|fla.  
       Onem uslyfyte powiest  
       Kdiz | gehu nadgide boleſt.  
 5      wypra|wym wam wſechno kak geſt |  
       Kak dwornu wfobie gmieſe leſt |  
       weczye mile sbozie racz ſlyſſietí |  
       Czo chczu tobie powiedietí.  
       Racz | meho ziwota przietí.  
 10     Nech|tiel bych nykdy vmrzietí |  
       Bych to mohl czyele wzwiēdietí |  
       Ez mī sye tomu nadietí.  
       Chtiel | bych to wſe rad trrrietí.  
       Iwtobie | nadiegy gmietí.

- 55 Buoh tě tvých (hřiechóv) nezproští,  
když nehledáš jeho milosti;  
nebo člověk, jsa mlad, chodí,  
ano jemu nic neškodí;  
svět vždy za obojek vodí,  
60 anoť sě (j')mu zle přihodí.  
A když mu svět najlěp stane,  
prokn(ý) jemu říká: pane!  
jednožť nemoc naň ukane,  
t(e)prv na hřiechy vzpomane.  
65 Jako jeden bohatec bieše,  
ten mnoho sbožie jmějéše,  
pro Buoh dáti nic nechtieše,  
vždy sě s svým sbožím vadieše;  
bieše dvorného úmysla,  
70 jmějéše sbožie bez čísla  
a když nemoc k nemu přišla,  
mluvieše jako bez smysla.  
O nem uslyšíte pověšť,  
když jeho nadjide bolest;  
75 vypravím vám všechno, kak jest,  
kak dvornú v sobě jmieše lest.  
Vece: Milé sbožie, rač slyšeti,  
co chcu tobě pověděti;  
rač mého života přieti,  
80 nechtěl bych nikdy umřieti.  
Bych to mohl cele vzvěděti,  
ež mi sě tomu nadieti,  
chtěl bych to vše rád trpěti  
i v tobě náději jmieti.

- 15 Gelsze bych cht|el wessel bytí.  
 Bych natobie | mohl dobytí.  
 Kteru chytrofty | toho zbytí.  
 Kdez bych sye mohl | smrti skriti.  
 wedie ezs gly | my welmy mylo.  
 141<sup>a</sup> Kdyz by my || toho dobylo.  
 Moy zywoť y mo|gie fylo.  
 Snad bych sobie ottuřilo |  
 procze kemnye nepromluwis |  
 wfak mye podle sebe widis.  
 5 wel|my natom zle my czynys.  
 pakli | sye mne naczem řtydis.  
 Tehdy řbo|zie odpowiedie.  
 yaz to weczye | dobrze wfedie.  
 Itobie take po|wfedie.  
 10 ze mnozy řwu wiecz | mnu řřiedie.  
 Gazt řem řbozie po|řiczené.  
 Tobie naczas zyti dane |  
 akdyz gmas řbozie prořtrane. |  
 Kazdyt promye řřieka pane |  
 Kdyz iaz řbozie tie rozmohu.  
 15 Aute|be byti mohu.  
 Tupas pyřnye | chodie nohu.  
 awiecz nycz net|bas obohu.  
 Neymas gyne kra|tochwile.  
 Kdyz wfwem zdrawi | iwfwey řyle.  
 141<sup>b</sup> Semnu sye obcho||dis myle.  
 Nebt gyneho nenye pile |  
 Ty mnu cřřten gla pychu plodis |  
 wten czas nabuoh řbatu nerodis |

- 85 Ješče bych chtěl vesel býti,  
bych na tobě mohl dobytí,  
kterú chytrostí toho zbýti,  
kdež bych se mohl smrti skryti.  
V(ě)dě, e(ž) jsi mi velmi milo,  
90 když by mi toho dobylo:  
můj život i moje sílo!  
snad bych sobě ottušilo.  
Proč že ke mně nepravluvíš?  
však mě podle sebe vidíš.  
95 Velmi na tom zle mi činíš,  
pak-li se mne na čem stydíš.  
Tehdy sbožie odpověď:  
Jaz to, vece, dobře vědě  
i tobě také povědě,  
100 že mnozí svú věc mnú řiedie.  
Jazť sem sbožie požičené,  
tobě na čas žití dané;  
a když jmáš sbožie prostranné,  
každýť pro mě říká: pane!  
105 Když jaz, sbožie, tě rozmohu  
a u tebe býti mohu,  
tupáš, pyšně chodě, nohú  
a viac nic netbáš o Bohu.  
Nejmáš jiné kratochvíle,  
110 když v svém zdraví i v svej síle  
se mnú se obchodíš mile,  
nebť jiného nenie píle.  
Ty mnú čst(ě)n jsa, pýchu plodíš,  
v ten čas na Buoh tbáti nerodíš.

Tiem fwey duffy welmy škodys |  
 5 Kdyz mne uffebe mnoho pobdys |  
 wczemz my naywiecz wynu da|was  
 aty gmas wfe czoz pozadas |  
 aty fye boha nedokladas.  
 ze fye | semnu darmo hadas.  
 10 Gaz tobie ne|mohu fpomoczy.  
 ztwych neduhow | yztwe nemoczy.  
 any twoey drazi | koczy.  
 Kdyz nebude bozie moczy. |  
 Neymas mnye wczem wyny datí |  
 any my procz ztoho latí.  
 15 Chtiels | fye semnu wzdy kochatí.  
 aobozie | nycz netbatí.  
 akdyz on tu rziecz | ufflyffie.  
 Tehdy naffwem fr(r)dczy | wzdyffie.  
 ach by fye nepoftalo | vme chyffie.  
 142 Snad bych był utíe||fen wyfe.  
 Slyffym totoy zla nowína |  
 Ktera geft byla ma wyna.  
 Talí ne|bo ktera gyna.  
 Ez mye luczís ot|hofpodyna  
 5 Ze mnye protie tako | hrozíe.  
 Radiegy bych kopal hlo|zíe.  
 ach weczý hubene fbozíe  
 Ez | my protie zbyті myloftí buozye |  
 Gaz sem fye ftobu rad obchodil |  
 Gakz sem fye koli narodil.  
 10 wzdicz|ky vmem domu plodil.  
 Nykdy na|nyczemz nefkdyl.

- 115      Tím svej duši velmi škodíš,  
když mne u sebe mnoho pobdíš.  
V čemž mi najviece vinu dáváš?  
A ty j máš vše, což požadáš;  
a ty se Boha nedokládáš,  
120      že se se mnú darmo hádáš.  
Jaz tobě nemohu spomoci  
z tvých neduhův i z tvé nemoci,  
ani tvo(ji) drazí ko(t)ci,  
když nebude božie moci.  
125      Nej máš mně v čem viny dáti  
ani mi proč z toho láti;  
chtěls se se mnú vždy kochati  
a o Božě nic netbati.  
A když on tu řeč uslyše,  
130      tehdy na svém srdci vzdýše:  
Ach, by se nepostalo u mé chyše,  
snad bych byl utěšen výše!  
Slyším, toto j' zlá novina,  
která jest byla má vina,  
135      ta-li nebo která jiná,  
ež mě lúčíš ot Hospodina?  
že mně pro tě tako hrozie,  
raději bych kopal hložie.  
Ach, vec(e), hubené sbožie,  
140      ež mi pro tě zbýti milosti buožie!  
Jaz sem se s tobú rád obchodil;  
jakž sem se koli narodil,  
vždycky u mém domu plodil,  
nikdy na ničemž nešk(o)dil.



Czaſto ſem pro|tie nemohl ſpatí.  
 Mýſle kak tebe | dobywatí.  
 agyz ſye gynak nemoz | ſtatí.  
 15 Muſſym ſwu duſſy protye | datí.  
 Kdyz ſobie tak zle tuſſieſſe |  
 Obozie nycz netbagieſſe.  
 Sſboz̃y | ſye wezdy wadieſſe.  
 anemocz ſie | przyblizieſſe.  
 T<sup>h</sup>dy on chtieſſe ſye | tulatí.  
 zatíem poczie omdlewatí  
 142<sup>b</sup> an leh íctieſſe poſpatí.  
 wiecz nemoze | wzhoru wſtatí.  
 Akdyz gey popade | klanye.  
 an lezy naprawey ſtranye |  
 weczye dobudte ſiem me panye |  
 5 Gyz my nebude doſpanye.  
 akdyz | poſlý poſpieſichu.  
 pany yeho po|wiediechu.  
 neb to nanem gyz wí|diechu.  
 zet gmu nebieſſe doſmie|chu.  
 akdyz pany knemu chtieſe |  
 10 weczye poſlom podte ſpieſe.  
 ne|bo ſie uzaſla bieſſe.  
 Az ſie horzem | wſie trzieſſieſſe.  
 akdyz by prie|den pozwana  
 an gýz zczrnal | iako wrana.  
 15 akdyz uzrzie ſweho | pana.  
 ano nanem bozie rana |  
 weczye pane mýly kak ſie mas |  
 Kak <sup>na</sup>mý<sup>mye</sup> neweſele wzhledas |

- 145 Často sem pro tě nemohl spáti,  
mysle, kak tebe dobývati;  
a již sě jinak nemóž státi,  
musím svú duši pro tě dáti.  
Když sobě tak zle tušieše,  
150 o Božě nic netbajése,  
s sbožím sě vezdy vadieše  
a nemoc sě přiblížieše;  
t(eh)dy on chtieše sě túlati,  
zatiem poče omdlévati,  
155 an leh i chtieše pospati,  
viec nemože vzhóru vstáti.  
A když jej popade klánie,  
an leží na pravej straně,  
vece: Dobudte sěm mé panie,  
160 již mi nebude do spanie.  
A když posli pospěšichu,  
paní jeho pověděchu;  
neb to na nem již vidiechu,  
žeť j'mu nebieše do smiechu.  
165 A když paní k nemu chtieše,  
vece poslóm: Podte spieše;  
nebo sě užasla bieše,  
až sě hořem vše třesieše.  
A když by předeň pozvána,  
170 an již zčrnal jako vrána,  
a když uzře svého pána,  
ano na nem božie rána,  
vece: Pane milý, kak sě máš,  
kak (mi) nevesele vzhledáš,

- zdali czo pogieſti zadas.  
 procz | nekazes wfak doſti gmas ||  
 143<sup>a</sup> On ſwey pany tak'o weczie.  
 Obra|tiw giey lewe plecze.  
 proboleſt | ſie ſiem? tam meczye.  
 auwech | weczye horze dietczye.  
 5 Tot geſt | daremne tazanye.  
 Gyzt geſt ſta|lo me giedenye.  
 Bych gmyel | ſwe drahe kamenye.  
 zda by my | pomohło nynye.  
 On wſwe ſbozie | uffaffe.  
 10 nawſem ſyeho doklada|ſe.  
 Pany ſye ieho protiwno zda|ſe.  
 ze tak nepodobnye paſſe |  
 Pany ſlyſſiecz rziecz o'tneho  
 Ipo|cze proſſiti ieho.  
 Rzkucz pros | hoſpodyna ſweho.  
 15 Giezu|kriſta | laſkaweho.  
 zdatby raczil otle|hcziti.  
 wtwem tie zdrawi oblep|ſiti.  
 aby gemu mohl ſluzyty |  
 potom wieczneho horzie zbyty |  
 On nato nepoczcie tbatí.  
 143<sup>b</sup> Bý ſie || chtiel hrziecha pokatí.  
 Gednã na|to wzpomynati.  
 ze gmu zſiel ſbozie | oſtati.  
 To ſbozie tak mylowaſſe. |  
 aobozye nýcz netbaſſe.  
 5 Swey | pany porokowaſſe.  
 ze gey ona | ztoho treſktaſſe.

- 175      zda-li co pojésti žádáš?  
Proč nekážeš, však dosti j máš?  
On svej paní takto vece,  
obrátiť jej levé plece,  
pro bolest sě sěm i tam mece:  
180      Auvech, vece, hoře, dietce!  
toť jest daremné tázanie,  
jižť jest stalo mé jedenie;  
bych jměl své drahé kamenie,  
zda by mi pomohlo nynie?  
185      On u své sbožie úfáše,  
na všem sě ho dokládáše.  
Paní sě jeho protivno zdáše,  
že tak nepodobně páše.  
Paní slyšiec řeč o(t) neho  
190      i poče prositi jeho,  
řkúc: Pros Hospodina svého,  
Jezu Krista laskavého,  
zdať by ráčil otlehčiti,  
v tvém tě zdraví oblepšiti,  
195      aby jemu mohl slúžiti,  
potom věčného hoře zbýti.  
On na to nepočebáti,  
by sě chtěl hřiecha pokáti;  
jedn(o) na to vzpomínati,  
200      že j'mu žel sbožie ostati.  
To sbožie tak milováše  
a o Božě nic netbáše,  
svej paní porokováše,  
že jej ona z toho tresktáše,

- Rzka czo zato ta|ku peczy gmas.  
 ze mne tak kto|mu ponukas.  
 aty strziera, złata | dofta gmas.  
 10 Genzto wle zamu du|ffy das.  
 On toho netaze rzeczy  
 az | mu wftupi wobie pleczy.  
 Tu gmu | nedodadiesse uleczy.  
 Az fye chtiefe | horzem wfteczy.  
 On fye poczie ot|gymati.  
 Nechtie dati neffye znati |  
 15 By fye chtiel wnemocz poddati |  
 ano fye nemoz gynak ftati.  
 za|ciem ruczye nozye obie.  
 Biefta | uwelikey mdlobie  
 Tu leziessie | wezley utrobie.  
 144<sup>a</sup> Nemoha pomoczi || sobie.  
 whlawie neduh nemocz | woczfu.  
 wnoffye wliczu iwobo|czy(u)  
 wfy kofti fye wnem trofko|czy(u).  
 To czynyechu bozy moczy(u). |  
 5 Toho gistebo bohatczye.  
 Bieffe | hrozna ieho praczye.  
 an fie ta|mo siemo kaczye.  
 zywota gmu | fye ukraczye.  
 akdyz tak trudnie | leziessie.  
 wfak oduffy netbagiese |  
 10 pany geho tak mluwieffe.  
 pan|ku myfl ofobie spieffe.  
 aby fie | mohl zpowiedati.  
 awseho zleho | oftati.

- 205 řka: Co za to takú péči jmáš,  
že mne tak k tomu ponúkáš?  
a ty stříbra, zlata dosti jmáš,  
jenžto vše za mů duši dáš.  
On toho netaže řeci,  
210 až mu vstúpi v obě pleci;  
tu j'mu nedodadieše uléci,  
až se chtieše hořem vztéci.  
On se poče otjímati,  
nechtě dáti n(a) se znáti,  
215 by se chtěl v nemoc poddati,  
ano se nemož jinak státi.  
Zatím ruce, nožě obě  
biesta u velikej mdlobě;  
tu ležieše ve zlej útrobě,  
220 nemoha pomoci sobě.  
V hlavě neduh, nemoc v očů,  
v nosě, v lícu i v obočů;  
vše kosti se v nem troskoců,  
to činiechu boží moců.  
225 Toho jistého bohatce  
bieše hrozná jeho práce,  
an se tamo sěmo kácie.  
života j'mu se ukrácie.  
A když tak trudně ležieše,  
230 však o duši netbajěše;  
paní jeho tak mluvieše:  
Pánku, mysl o sobě spieše,  
aby se mohl zpoviedati  
a všeho zlého ostatí,

- Tworczye sweho milowati |  
 potom gemu fye dostati.  
 15 Kdycz | gmu tu radu dawasse.  
 Kdobre|mu gho ponukasse.  
 wfak on | nato nycs netbasse.  
 wedy fye | gmu spile zdasse.  
 poczie gley ot|powiedati.  
 144<sup>b</sup> welmy fye ztoho || hnyewati  
 Rzka czo mne gmas po|nukati.  
 Gmam dosti czassu fye po|kati.  
 pany sobie tak wymyli.  
 By | posly kprzatelom dosli.  
 5 Tu gfu sie | przietele selsi.  
 potom pak su kne|mu welsi.  
 akdycz fye snydechu kne|mu.  
 Iako kprzieteli wiernemu |  
 pocziechu tussiti iemu.  
 Iako przy|rozenyu milemu.  
 10 Neb mnozy ten | obyczey gmagy.  
 Kdycz nemoczneho | widagy.  
 Ez gmu nerady styfkagi |  
 acz nanem czo takeho znagy |  
 Geden znych weczye kak sie mas |  
 procz ze nam witanye nedas.  
 15 az<sup>d</sup>ali | swych przatel neznas.  
 wfak nas | dosti uzrziś wten czas.  
 Mý wiemy | ze nepokoy gmas.  
 zes tak dale|ko trudil nas.  
 wypust wesele knā | swoy hlas.  
 145<sup>a</sup> agmyey snamy wesely || kwas.

235 tvorce svého milovati,  
potom jemu se dostati.  
Když j'mu tu radu dáváše,  
k dobrému j'ho ponúkáše,  
však on na to ničs netbáše,  
240 vezdy se j'mu spíle zdáše.  
Poče jej odpoviedati,  
velmi se z toho hněvati,  
řka: Co mne jmáš ponúkati?  
Jmám dosti času se pokáti!  
245 Paní sobě tak vymysli,  
by posli k přátelóm došli.  
Tu jsú se přietelé sešli,  
potom pak sú k nemu vešli.  
A když se snidechu k nemu  
250 jako k přieteli věrnému,  
počechu tušiti jemu  
jako přirozeníu milému;  
neb mnozí ten obyčej jmají,  
když nemocného vídají,  
255 ež j'mu nerádi stýskají,  
ač na nem co takého znajú.  
Jeden z nich vece: Kak se máš,  
proč že nám vítanie nedáš  
a z(d)a-li svých přátel neznáš?  
260 Však nás dosti uzříš v ten čas.  
My viemy, že nepokoj jmáš,  
žes tak daleko trutil nás;  
vypušť vesele k nám svůj hlas  
a jměj s námi veselý kvas.



On<sup>se</sup> swych przatel lecze.  
 wiecze | nez ostreho meczie.  
 Ktoy was poz wal on gým weczye  
 Díw ze sye | horzem newstecze.  
 5 Ktoy sye utekl | stu nowynu.  
 ze siem pozwał mu | rodynu.  
 To sye stalo nemu wynu |  
 Bud ziel toho hospodynu.  
 Ten gífti rad by to uzrziel.  
 aby mśe czrt | skoro rozdrziel.  
 10 Anebo bych skoro | vmrziel  
 By on me sbozicze pozrziel.  
 Przatelom by to protiwno | bieffe  
 ze on gym takto mluwie|se.  
 ato psbozie czynieffe.  
 ze gym | datí nycz nechtieffe.  
 15 Geden wecze | sbozie tweho.  
 myt nycz nezada|my ieho.  
 yedno popros twor|czye sweho.  
 zdaht prodli zdra|wie tweho.  
 akdyz to tiem wfyē | dospiechu.  
 145<sup>b</sup> Taynye oto radu || wziechu.  
 Naieho rziecz nycz netba chu.  
 Inhed poknyezie poslachu.  
 a|kdyz knemu knyez przigide.  
 aw|yeho dom knemu wnyde.  
 5 akdyz | podle neho fyede.  
 diw ze horzem | neufwiede.  
 Knyez mu wecze racz | znamenatí  
 Racziłiz sye zpowie|datí.

- 265 On sě (tu) svých přátel leče  
viece než ostrého meče.  
Kto j' vás pozval, on jim vece;  
div že sě hořem nevzteče.  
Kto j' sě utekl s tú novinú,  
270 že sěm pozval mú rodinu?  
To sě stalo ne mú vinú,  
buď žel toho Hospodinu!  
Ten jistý rád by to uzřel,  
aby mě črt skoro rozdřel  
275 anebo bych skoro umřel,  
by on mé sbožice požřel.  
Přátelóm to protivno bieše,  
že on jim takto mluvieše;  
a to pro sbožie činieše,  
280 že jim dáti nic nechtieše.  
Jeden vece: Sbožie tvého —  
myť nic nežádámy jeho,  
jedno popros tvorce svého,  
zda-liť prodlí zdravie tvého.  
85 A když to tiem všiem dospěchu,  
tajně o to radu vžechu;  
na jeho řeč nic netbachu,  
injed po knězě poslachu.  
A když k nemu kněz přijide  
290 a v jeho dóm k nemu vnide  
a když podle neho sěde,  
div že hořem neusvěde.  
Kněz mu vece: Rač znamenati,  
ráciš-liž sě zpoviedati?

- Chczu tobie tu radu daty |  
 Kak fye budes hrziechow katí |  
 10 On weczye netr(s)ieba my toho |  
 Mily knyeze zbaw mye toho |  
 Neymam takych hrziechow | mnoho  
 Bych lupil neb zabil | koho.  
 15 Neysem knyeze taky hrz|iefnyk.  
 any sem byl czyzolz nyk.  
 any sem ktery kostecz|nyk.  
 ny sem byl krzywy przí seznyk.  
 Raciz knyeze polu chatí.  
 amnye neporokowatí  
 146" Neymamt fye nycz zpowiedaty |  
 Any gnam czo tobie datí.  
 Kniez | rad chtieffe pomefkatí.  
 zda by | fye chtiel zpowiedatí.  
 5 On knye|zye poczie ponukatí.  
 Rzka | myly knyeze racz fye prycz bratí |  
 Knyez prospie(t)í nycz nemoze |  
 Gide prycz ot(ie)ho lozie.  
 Rzka | racz tie uzdrawí(t)í boze.  
 10 yma'ria swietla roze.  
 (Te)hdyz on | pomalem czassu.  
 pro(mý)eny. | swu wfichnu krasu.  
 wfichny | udy wnem fye wztrzasu.  
 Tu | prokny gich uzassu.  
 15 pany ie|ho poczie plakatí.  
 przietele ieho | pykatí.  
 Dietky sie snym czielo watí.  
 Otneho otpuszczenye bratí |

295 Chcu tobě tu radu dáti,  
kak se budeš hřiechów káti.  
On vece: Netřeba mi toho,  
milý kněže, zbav mě toho;  
nejmám takých hřiechów mnoho,  
300 bych lúpil neb zabil koho.  
Nejsem, kněže, taký hřiešník,  
ani sem byl cizoložník  
ani sem který kostečník  
ni sem byl křivý přísežník.  
305 Račiž, kněže, poslúchati  
a mně neporokovati;  
nejmámť se nic zpoviedati  
ani jmám co tobě dáti.  
Kněz rád chtieše pomeškati,  
310 zda by se chtěl zpoviedati.  
On kněze poče ponúkati,  
řka: Milý kněže, rač se pryč bráti.  
Kněz prospě(t)i nic nemože,  
jide pryč ot (je)ho lože,  
315 řka: Rač tě uzdravi(t)i Bože  
i Maria, světlá róže!  
(Te)hdyž on po malém času  
pro(mě)ni svú všichnu krásu;  
všichni údi v nem se vztřasú.  
320 Tu (se) prokní jich užasú.  
Paní jeho poče plakati,  
přietelé jeho pykati,  
dietky se s ním celovati,  
ot neho otpuščenje bráti;

- pocziechu nadnym upi<sup>ti</sup>.  
 Rzkucz | komu ny ch<sup>^</sup>czes poruczi<sup>ti</sup>.  
 146<sup>b</sup> Czo : (nam ztoho) uczynyty  
 Kto bude twe | sbozie zity.  
 Tu fye dietky napla|kachu.  
 przietele fye (u)pastowa|chu.  
 Toho nanem wzdy zadachu |  
 5 Rzkucz (promluv knam) myly | brachu.  
 (On knym) nycz nepro|mluw(ieffe.)  
 (naswem horzy) dofti | gmiegieffe  
 (Nebo) hluch gy(z) | y nyem (byeffe.)  
 10 (any kte)reho | znag(ieffe).  
 (Akdyz fye) prziblizy | (knoczy)  
 (Bieda mu w)yeho ne:(moczy)  
 (Przidu) knemu kratczy | (roczy)  
 (Stanut) ieho wfichny | (foczy.)  
 15 akdyz fye iako zefna p|budy  
 dwa affedmdessat fye | (wnem nem)oczy  
 wzbudy  
 Smrt | wfied(fy) nageho hrudy.  
 Hned | zneho duffy wypudy.  
 Tak fie | on fwych hrziechow poka |  
 amen



- 325 počechu nad ním úp(i)ti,  
řkúc: Komu ny chceš poručiti,  
co (nám z toho) učiniti,  
kto bude tvé sbožie žíti?  
Tu se dietky naplakáchu,  
330 prietelé se (v)pastováchu,  
toho na nem vždy žádáchu,  
řkúc: (Promluv k nám,) milý brachu!  
(On k nim) nic nepromluv(ieše),  
(na svém hoři) dosti jmějěše,  
335 (nebo) hluch ji(ž) i něm (bieše)  
(ani kte)rého znaj(ěše).  
(A když se) přibliži (k noci),  
(běda mu v) jeho ne(moci);  
(přidú) k nemu krátčí (roci),  
340 (stanúť) jeho všichni (soci).  
A když se jako ze sna probudi,  
dva a sedmdesát se (v nem nem)ocí  
vzbudi;  
smrt vsěd(ši) na jeho hrudi,  
hned z neho duši vypudi.  
345 Tak se on svých hříchův poká!  
Amen.



# Dodatky.

## I.

239<sup>a</sup> sl. 2 Omelia Origenis super ewangelium secundum Iohannem,  
feria V. post pascha, de planctu beate Marie Magdalene  
super domino.

In illo tempore Maria stabat ad monumentum  
foris plorans. Et reliqua. De presenti sollempnitate  
locuturus auribus uestre caritatis, dilectissimi, amor  
239<sup>b</sup> sl. 1 uenit ad memoriam, quo(mod)o beata Maria Mag|da-  
lena dominum nostrum Ihesum Christum super omnia  
diligendo, discipulis fugientibus, eum ad mortem eun-  
tem sequebatur, ac ueri amoris igne succensa, nimio  
ardens desiderio, indesinenter plorans a monumento  
non recedebat. Maria enim, ut euuangelista testatur,  
stabat ad monumentum foris plorans. Audiui~~m~~, fra-  
tres, Mariam ad monumentum foris stantem, audiui-  
mus et Mariam plorantem; uideamus, si possumus,  
cur staret, uideamus, et cur ploraret. Prosit nobis  
239<sup>b</sup> sl. 2 (et) illius stare, prosit nobis et illius plorare. |  
Amor faciebat eam stare et dolor coge~~b~~at eam  
plorare. Stabat et circumspiciebat, si forte uideret,  
quem diligebat. Plorabat uero, quia sublatum esti-  
mabat, quem querebat. Dolor renouatus erat, quia,  
quem prius doluerat defunctum, nunc dolebat abla-  
tum. Et iste dolor maior erat, quia nullam consola-  
tionem habebat. Prim(a) fuit causa doloris, quia uiuum  
perdiderat; sed de hoc dolore consolationem aliquan-  
tulam habebat, quia mortuum se retinere credebat.  
240<sup>a</sup> sl. 1 Nunc autem de | illo dolore se consolari non poterat,  
quia corpus defuncti non inueniebat metuebatque, ne

amor magistri sui in pectore suo tepesceret, si corpus eius non inueniret, quo uiso recalesceret. Venerat autem Maria ad monumentum, deferens secum aromata et unguenta, que parauerat, ut sicut pedes uiuentis antea unguento pretioso unxerat, sic (et) nunc totum corpus defuncti et unguento ungeret et aromatibus condiret; et sicut prius ad pedes Ihesu lacrimas fuderat, ita et nunc | ad monumentum eius 240<sup>a</sup> sl. 2 lacrimas funderet, fleuerat prius et lacrimis suis pedes eius rigauerat pro morte anime sue, ueniebat nunc (ad) monumentum lacrimis rigare pro morte magistri sui. Cum autem non inuenisset corpus in monumento, labor periit unguenti, sed dolor creuit lugenti, defuit obsequio, qui non defuit dolori, defuit, quem condiret, sed non defuit, quem ploraret, eoque magis plorabat, quo ille magis deerat. Plorabat enim uehementer Maria, quoniam additus erat dolor super dolorem eius, duosque dolores eximios uno gestabat in corde, quos | mitigare lacrimis uolebat, sed non uale- 240<sup>b</sup> sl. 1 bat. Et ideo tota posita in dolore, mente et corpore deficiebat et, quid ageret, nesciebat. Quid enim mulier ista poterat agere nisi plorare, que et intolerabilem habebat dolorem et nullum inueniebat consolatorem? Petrus quidem et Iohannes uenerant cum ea ad monumentum, sed non inuento corpore abierunt ad semetipsos; Maria autem stabat ad monumentum foris plorans et quasi desperando sperans et sperando persenerans. Petrus et Iohannes timuerunt (et ideo non steterunt); Maria (autem) non timebat, quia nil suspicabatur sibi superesse, pro quo | timere deberet. Perdiderat enim magistrum suum, quem (ita) singulariter diligebat, ut praeter ipsum nichil posset diligere, nil posset sperare. Perdiderat uitam anime sue, et iam melius arbitrabatur fore sibi mori quam uiuere, quia forsan inueniret moriens, quem inuenire non poterat uiuens, sine eo tamen uiuere non ualebat. Fortis enim ut mors est dilectio. Quid enim aliud faceret mors in Maria? Facta erat exanimis, facta erat insensibilis, sentiens non sentiebat, uidens | non 241<sup>a</sup> sl. 1 uidebat, audiens non audiebat; sed neque ibi erat, ubi erat, quia tota ibi erat, ubi magister suus erat, de quo tamen, ubi esset, nesciebat. Querebat (eum) et non inueniebat, et ideo stabat ad monumentum et plorabat, tota lacrimabilis, tota miserabilis. O Maria, quid spei, quid consilii, (aut) quid cordis erat tibi,



- ut sola stares ad monumentum discipulis abeuntibus? Tu ante illos nenisti, cum ipsis non red(i)isti et post illos remansisti. Cur hoc fecisti? Sapiebas plus illis,
- 241<sup>a</sup> sl. 2 aut diligebas plus quam illi, quia non | timebas ut illi? Certe nichil (modo) sapiebat Maria non nisi diligere et pro dilecto dolere. Oblita erat timere, oblita erat gaudere, oblita erat semetipsam, oblita erat denique omnia preter illum, quem diligebat super omnia; et quod mirabile est, sic erat oblita, ut etiam ipsum non cognosceret. Credite michi, si ipsum cognosceret, in monumento (eum) non quereret; et si uerba eius corde retineret, non de mortuo doleret, sed de uiuente gauderet nec de sublato ploraret, sed de resurgente exultaret. Dixit enim Ihesus, quod sic moreretur (et) quod tertia die resurgeret; sed pro-
- 241<sup>b</sup> sl. 1 dolor, nimius dolor cor eius | repleuerat et memoriam horum uerborum deleuerat, sensus nullus in ea remanserat, omne consilium ab ea perierat, spes omnis defecerat, solummodo flere supererat. Flebat ergo, quia flere poterat, et dum flebat, (inclinauit se et) respexit in monumentum et uidit duos angelos in albis sedentes, unum ad pedes et unum ad caput. Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? O Maria, ecce multam consolationem inuenisti, et forsitan melius tibi contigit, quam sperasti. Nam tu querebas unum et duos inuenisti, querebas hominem et angelos inuenisti, querebas mortuum et uiuentes reperisti. Repe-
- 241<sup>b</sup> sl. 2 risti | eos, qui de te uidentur curam habere, et qui uolunt dolorem tuum lenire; ille uero, quem querebas, uidetur dolorem tuum negligere, lacrimas tuas non uidetur respicere. Vocas illum et non audit, oras et non exaudit, queris illum et non inuenis, pulsas et non aperit tibi, sequeris illum et fugit. Heu, quid est hoc? Heu, quam magna mutatio? Heu, quomodo mutata est res in contrarium? Iste (enim est Ihesus), qui modo recessit a te et qui modo forte nescio, si diligit te, olim te diligebat, olim te a Phariseo defendebat et a sorore tua te diligenter excusabat. Olim
- 242<sup>a</sup> sl. 1 lauda|bat te, quando pedes suos unguento ungebas, (lacrimis rigabas) et capillis tergebas, dolorem tuum mulcebat, peccata tua dimittebat. Olim querebat te, cum adesses, uocabat te, cum abesses; mandabat tibi per sororem tuam, ut ad se uenires. Magister adest et uocat te. O quam cito surrexit Maria, ut audiuit, quam cito uenit et solito more cecidit ad

pedes tuos, bone Ihesu. Tu quoque, cum uidisti eam contristantem, contristatus es, dum uidisti plorantem, lacrimatus es. O quam pie consolando eam <sup>242<sup>a</sup> sl. 2</sup> dixisti: Ubi posuisti eum? Denique pro dilectione eius, que multum dilexit te, fratrem eius Lazarum suscitasti et planctum eius in gaudium conuertisti. O dulcissime magister, quid post hec peccauit in te hec discipula tua, aut in quo postea offendit dulcedinem cordis tui hec amatrix tua, quia sic recedis ab ea? Nos post hec nullum aliud peccatum audiui-  
mus de ea, nisi quia, quando sepultus fuisti, ante omnes (ualde mane) uenit ad monumentum tuum, ferens unguenta, quibus ungeret corpus tuum; sed cum non inuenisset te in monumento, cucurrit | et <sup>242<sup>b</sup> sl. 1</sup> nunciauit hoc discipulis tuis. Illi uenerunt, uiderunt et abierunt; hec autem stabat et plorabat. Si hoc peccatum est, negare non possum, quin ipsa faciebat hoc; si autem hoc peccatum non est, sed (est) amor tu(i) et desiderium, quod habet de te, quare sic recedis ab ea et abscondis te, (tu, qui diligis omnes diligentes te et) qui inueniris ab omnibus querentibus te? Tu (enim) dicis: (Ego diligentes me diligo et) qui mane uigilauerint ad me, inuenient me. Ergo mulier ista, que ualde mane uigilat ad te, cur non inuenit te? Quare non consolaris lacrimas, quas pro te, domino suo, fundit, sicut | consolatus es lacrimas, quas fudit pro fratre <sup>242<sup>b</sup> sl. 2</sup> suo. Si (enim) tu solito more eam diligis, cur desiderium (eius) tamdiu protrahis? O uere magister et testis fidelis, recordare testimonii, quod olim de Maria reddidisti Marthe, sorori (eius). Dixisti enim: Maria optimam partem elegit, que non auferetur ab ea. Vere optimam partem elegit Maria, quia elegit stare ad pedes tuos et audire sermones tuos. Vere optimam partem elegit, quia te elegit. Sed quomodo uerum est: quia non auferetur ab ea, si tu es ablat-  
us ab ea? | Quod si ab ea non es(t) ablata optima <sup>243<sup>a</sup> sl. 1</sup> pars, quam elegit, quare plorat et quid querit? Certe Maria nichil (aliud) querit, nisi quod elegit et propter hoc solum plorare non desinit, quia, quod elegit, nunc perdidit. Ergo, o custos hominum, aut tu partem, quam elegit, custodi in ea, aut ego nescio, quomodo uerum sit: que non auferetur ab ea. Nisi et hoc (ita) intelligatur, quod licet, tu sis ablat-  
us ab oculis eius, tamen non es ablat-  
us de corde eius. Sed, o Maria,

- 243<sup>a</sup> sl. 2 quid iam amplius moraris, quid turbaris, quid | ploras? Ecce habes angelos, sufficiat tibi angelorum uisio, quia forsitan ille, quem queris, quem ploras, aliquid sentit in te, propter quod non uult uideri a te. Pone iam finem dolori tuo, sit modus lacrimis tuis. Recordare, quia ipse dixerit tibi et aliis mulieribus: Nolite flere super me. Ergo quid est hoc, quod facis? Ipse prohibuit flere et tamen tu flere non desinis. Timeo, ne plorando ipsum offendas, pro quo sic incessanter ploras. Nam si ipse amaret lacrimas tuas. non posset fortassis ut olim continere lacrimas suas.
- 243<sup>b</sup> sl. 1 Nunc ergo | audi consilium meum: sufficiat tibi angelorum consolatio; mane cum illis, interroga illos, si forte sciant, quid factum sit de illo, quem et queris et ploras. Ego certe credo, quia ipsi ad hoc uenerunt, ut testimonium de illo perhibeant, et credo, quod ipse, quem ploras, misit illos pro se et pro te, ut annuncient resurrectionem suam et consolentur plorationem tuam. Dicunt (enim) ei: Mulier, quid ploras? que est causa tanti doloris tui? Non abscondas a nobis lacrimas tuas, aperi nobis animum tuum
- 243<sup>b</sup> sl. 2 et nos indicabimus tibi desiderium tuum. | Maria nimio dolore confecta, tota in excessu mentis posita, nullam recipit consolationem (et) ad nullum tendit consolatorem, sed intra se cogitat dicens: Proh dolor, qualis est ista consolatio, qualis est ista uisitatio? Onerosi sunt michi omnes consolatores, grauant me et non consolantur. Ego enim quero creatorem (et) ideo grauis est michi ad uidendum omnis creatura. Nolo angelos uidere, nolo cum eis manere, quia possunt dolorem meum augere et non possunt penitus delere. Si ceperint michi multa narrare et si uoluerō
- 244<sup>a</sup> sl. 1 eis ad omnia respondere, | timeo, ne amorem meum magis inpediant, quam expediant. Denique ego non quero angelos, sed eum, qui et me fecit et angelos. Non quero angelos, sed meum et angelorum dominum. Tulerunt dominum meum; ipsum solum quero, ipse solus potest me consolari. Sed nescio, ubi posuerunt eum. Circumspicio, si uiderem illum, et non uideo; vellem inuenire locum, ubi positus est, et non inuenio. Heu, me miseram! Quid agam, quo i|bo, quo enim abiit dilectus meus? Quesiui eum in monumento et non inueni, vocaui et non respondit michi. Heu me, ubi illum iam queram, ubi iam inueniam? Surgam certe et circuibo omnia loca, que potero, non

dabo sompnum oculis meis, non dabo requiem pedibus meis, donec inueniam illum, quem diligit anima mea. Effundite lacrimas oculi mei, plorate et nolite deficere. Ambulate pedes mei, discurrite et nolite quiescere. Heu, heu, quo abiit gaudium meum, vbi latet amor meus? Ubi est dulcedo mea? O | car dereliquisti 244<sup>b</sup> sl. 1  
me salus mea? O dolores, o angustie intolerabiles! Angustie michi sunt undique et, quid eligam, ignoro. Si iuxta monumentum maneo, ego illum non inuenio; si a monumento recessero, nescio, infelix, quo uadam, nescio, ubi eum queram. Discedere a monumento mors michi est, stare ad monumentum irremediabilis dolor est. Melius est autem michi sepulchrum domini mei custodire, quam (ab eo) longius abire. Si enim longius abiero, forte cum rediero et ipsum sublatum inueniam aut destructum sepulchrum. | Stabo igitur 244<sup>b</sup> sl. 2  
et hic moriar, ut saltem iuxta sepulchrum domini mei sepeliar. O quam beatum corpus meum erit, si fuerit sepultum iuxta magistrum meum! O quam felix anima mea, que egrediens de fragili uase corporis mei, mox poterit ingredi sepulchrum domini mei! Corpus meum fuit semper anime mee labor et dolor, sepulchrum domini mei erit illi requies et honor. Hoc (ergo) sepulchrum (non deseram, quia) in uita mea erit consolatio mea (et in morte mea erit requies mea). Viuens iuxta illud manebo et moriens illi adherebo, nec uiuens nec mortua ab illo se|parabor. Heu, me infelicem! Quare ego tunc non 245<sup>a</sup> sl. 1  
prospexi, quando dominum meum sepeliri conspexi? Quare tunc non steti, quare monumentum et corpus eius tunc non perseueranter custodiui? Nunc certe non plorarem sublatum, quoniam aut prohibuissem aut subsecuta fuisset sublatores. Sed, proh dolor, ego uolui obseruare legem et dimisi dominum legis. Legi obediui et eum, cui lex obedit, non custodiui, quamuis cum ipso manere non fuisset legem transgredi, sed adimplere. Pas|cha (enim) ab isto defuncto non conta- 245<sup>a</sup> sl. 2  
minatur, sed renouatur. Mortuus ille non polluit mundos, sed mundat imundos. Sanat omnes se tangentes et illuminat omnes ad se accedentes. Sed quid recolo dolorem meum? Abii, redii, monumentum apertum inueni; ipsum, quem querebam, non inueni. Stabo itaque et expectabo, si forte alicubi appareat. Sed quomodo stabo sola? Abierunt discipuli et me solam plorantem reliquerunt. Nusquam apparet, qui

- mecum doleat, nusquam apparet, qui mecum ma-  
 245<sup>b</sup> sl. 1 gistrum requirat. Apparuerunt angeli, sed | nes-  
 cio, pro qua causa apparuerunt. Si consolari me  
 uellent, causam, pro qua ploro, non ignorarent; si  
 enim non ignorarent, quid ploro, cur dicunt michi,  
 quid ploras? An ideo interrogant, ut me plorare  
 prohibeant? Queso, non hec michi suadeant, non  
 hec moneant, alioquin me interficient. Quid plura?  
 Ego illis non obediam et dum uiuam, plorare non  
 desinam, donec dominum meum inueniam. (Sed  
 quid faciam, ut illum inueniam?) Quo me uertam,  
 ad quem ibo, a quo consilium petam? Quem percun-  
 ctabor? Quis mei miserebitur? (Quis me consolabi-  
 245<sup>b</sup> sl. 2 tur?) Quis indicabit michi, quem diligit anima mea,  
 ubi positus | sit, ubi cubet (in meridie), ubi requies-  
 cat? Queso, nunciate illi, quia amore langueo et do-  
 lore deficio, nec est dolor sicut dolor meus. Reuer-  
 tere, dilecte mi, reuertere, dilecta, uotorum meorum.  
 O admirabilis, o desiderabilis, redde michi letitiam  
 salutaris presentie tue. Ostende michi faciem tuam,  
 sonet uox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis  
 et facies tua decora. O spes mea, ne confundas me  
 ab expectatione mea. Demonstra michi faciem tuam  
 et sufficit anime mee. Dum Maria sic doleret et fle-  
 246<sup>a</sup> sl. 1 ret, (cum hec dixisset,) conuersa est retrorsum et  
 uidit Ihesum stantem et nesciebat, quia Ihesus est.  
 Dicit ei Ihesus: Mulier, quid ploras, quem queris?  
 O desiderium anime sue, cur interrogas eam; quid  
 ploras (et quem queris)? Ipsa paulo ante (coram)  
 oculis suis cum magno dolore cordis sui uiderat te,  
 spem suam, suspendi in ligno, et tu nunc dicis, quid  
 ploras? Ipsa (die tertia) uiderat manus tuas, quibus  
 benedicta (sepe) erat, et pedes tuos, quos deosculata  
 fuerat et lacrimis rigauerat, .(cruce) clauis affigi, (et  
 tu dolor eius nunc dicis, quid ploras?). Viderat te  
 expirantem spiritum tuum, et tu dicis, quid ploras?  
 246<sup>a</sup> sl. 2 Nunc insuper corpus tuum sublatum existimat, | ad  
 quod ungendum, ut se quodammodo consolaretur, ue-  
 niebat et tu nunc dicis, quid ploras, quem queris? (Tu  
 scis, quia te solum querit, te solum diligit, pro te omnia  
 contemnit, et tu dicis, quid queris?) Dulcis magister,  
 ad quid, queso, prouocas spiritum huius mulieris, ad  
 quid prouocas animum eius? Tota pendet a te et tota  
 manet in te et tota sperat de te et tota desperat de  
 se. Ita querit te, ut (querens) nichil querat, nichil

cogitet preter te. Ideoque forsitan non cognoscit te, quia non est in se, sed pro te est extra se. Cur ergo dicis, quid ploras, quem queris? An putas, quod ipsa 246<sup>b</sup> sl. 1 dicat, te ploro, te quero, nisi tu prius inspiraueris et dixeris in corde | suo: ego sum, quem ploras et quem queris? An putas, quod ipsa cognoscat te, quamdiu uolueris celare te? At illa existimans, quia (h)ortulanus esset, dixit ad eum: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam. O dolor miserabilis, o amor inenarrabilis! Mulier ista quasi densa nube doloris obtecta non uidebat solem, qui mane surgens iam irradiabat per fenestras eius, qui per aures corporis sui iam in- 246<sup>b</sup> sl. 2 trabat domum cordis sui; sed quoniam amore languebat, isto languore sic oculi cor|dis eius caligabant, ut non uideret, quem uidebat; uidebat enim Ihesum, sed nesciebat, quia Ihesus esset. O Maria, si queris Ihesum, cur non cognoscis Ihesum? Et si non cognoscis Ihesum, cur queris Ihesum? Ecce Ihesus uenit ad te et, quem queris, querit te, et tu (eum) (h)ortulanum existimas? Verum quidem est, quod existimas, sed tamen tu in hoc erras, dum sic eum (h)ortulanum existimas, ut eum non cognoscas. Est enim Ihesus, est et (h)ortulanus, quia ipse seminat omne semen bonum in (h)orto anime tue et in 247<sup>a</sup> sl. 1 cordibus fidelium suorum. Ipse omne (h)olus bonum | plantat et rigat in animabus sanctorum, et ipse est Ihesus et qui tecum loquitur. Sed forsitan ideo eum non cognoscis, quia tecum loquitur; mortuum enim eum queris, sed uiuentem eum non recognoscis. Nunc in ueritate comperi hanc esse causam, pro qua a te recedebat et pro qua tibi non apparebat? Cur enim tibi appareret, quem non querebas? Tu certe querebas, qui non erat, et non querebas, qui erat. Tu querendo Ihesum nesciebas Ihesum. O dulcis, o pie magister, non possum omnino excusare hanc discipulam tuam, non audeo libere defendere hunc errorem suum, si tamen | errabat, quia talem te querebat, (qualem te 247<sup>a</sup> sl. 2 uiderat, et qualem in monumento positum reliquerat). Viderat quippe defunctum corpus tuum de cruce deponi et in monumento reponi, tantusque dolor inuaserat eam de morte tua, ut nichil posset sperare de uita tua; et tantus dolor inuaserat eam de sepultura tua, ut nichil posset sperare de resurrectione tua. Cum Ioseph posuit in monumento corpus tuum, Ma-


- ria pariter ibi sepeliuit spiritum suum et ita indissolubiliter iunxit et quodammodo uniuert eum cum corpore tuo, ut facilius posset separare animam se uiuificantem a uiuente corpore suo, quam spiritum
- 247<sup>b</sup> sl. 1 (suum) te | diligentem a defuncto corpore tuo. Spiritus enim Marie magis erat in corpore tuo, quam in corpore suo; cumque requirebat corpus tuum, requirebat pariter et spiritum suum, et ubi perdiderat corpus tuum, perdidit et cum eo spiritum suum. Quid igitur mirum, si sensum non habebat, (que spiritum amiserat? Quid mirum, si te nesciebat, que non habebat spiritum), quo scire debebat? Redde itaque ei spiritum suum, quem in se habet corpus tuum. Mox recuperabit sensum suum et derelinquet errorem suum. Sed quomodo errabat, que sic pro te dolebat et sic te amabat? Certe, si errabat, indubitanter dico, quod
- 247<sup>b</sup> sl. 2 (ipsa) errare se ignorabat et hic error | non procedebat ab errore, sed potius ab amore et dolore. Igitur misericors et iuste iudex, amor, quem habet in te, et dolor, quem habet pro te, excuset eam apud te, si forsitan errat de te. Ne attendas ad mulieris errorem, sed ad discipule amorem, que non pro errore, sed pro amore et dolore plorat et dicit tibi: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, (ubi posuisti eum,) ut ego eum tollam. O quam scienter nescit et quam docte errat! Angelis dixit: tulerunt et posuerunt, et non dixit: tulistis et posuistis, quoniam angeli neque
- 248<sup>a</sup> sl. 1 de monumento te tulerant, neque in | alio loco te posuerunt. Tibi uero dicit: Si tu sustulisti (eum) et (ubi) posuisti; quia reuera tu te ipsum de monumento sustulisti et in loco, ubi es, te posuisti. Angelis tuis non dixit: dicite michi, quoniam angeli non poterant ex toto dicere, quod de te factum fuerat et ut factum fuerat. Tibi uero dicit: dicito michi, quia non est impossibile tibi dicere, quod possibile erat tibi facere. Tu enim uirtute tua surrexeras et quod de te factum fuerat et ut factum fuerat, tu ipse feceras. Quid est autem hoc domine, quod Maria tam crebro dicit et repetit uerbum istud: | ubi posuisti eum? Dixerat enim prius apostolis, ubi posuerunt eum, (hoc idem postmodum dixit angelis, ubi posuerunt eum,) et nunc tibi (dixit) de te: ubi posuisti eum. Multum dulcescit hoc uerbum in corde suo, quod sic habundat in ore suo. Certe, dulcis magister, hoc facit dulcedo tua et hoc facit ipsa pro amore tuo, quia meminit te dixisse de
- 248<sup>a</sup> sl. 2

fratre suo: ubi posuistis eum? Ex quo enim audiuit hoc uerbum ab ore tuo, conseruauit illud diligenter in corde suo et delectata est uti eo in sermone suo. O quantum diligit personam tuam, que sic diligit uocem tuam! O quantum desiderat uidere uultum tuum, que sic desideranter pronuntiat uerbum tuum; 248<sup>b</sup> sl. 1 et quam libenter oscularetur pedes tuos, que tam libenter loquitur sermones tuos! Quid est (hoc) etiam, o bone Ihesu, quod dicit ad te de te: et ego eum tollam? Ioseph timuit et non fuit ausus tollere corpus tuum de cruce, nisi in nocte et nisi hoc peteret a Pilato; Maria uero noctem non prestolatur nec Pilatum reueretur, sed audacter promittit dicens: ego eum tollam. O Maria, si corpus Ihesu forte positum est in atrio principis sacerdotum, nisi (in quo) apostolorum princeps calefaciebat se ad ignem, quid factura es? Ego eum tollam. O admirabilis mulieris audacia! O mulier non mulier! Et si ancilla ostiaria interrogauerit te, quid facies? Ego eum tollam. O ineffabilis huius mulieris amor! Nullum locum excipit, nichil anteponit, sine tremore dicit, absolute promittit: dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam. O mulier, magna est fides tua, magna est constantia tua! Tu ergo, bone domine, cur oblitus es dicere: fiat tibi, sicut uis, et confide, filia, fides tua te saluam fecit? (Nunquid oblitus es misereri?) Cur igitur non dicis ei, ubi posuisti te, ut ipsa tollat te super corpus suum et portet te in corpore suo et annunciet te discipulis tuis? Noli, queso, dulcis magister, illius iam ultra protrahere desiderium, quia ecce iam tri- 249<sup>a</sup> sl. 1 duo sustinet te, nec habet, (quid manducet, neque habet,) unde possit esurientem animam suam reficere, nisi tu manifestando porrigas illi panem corporis tui et de fragmentis eius repleas cophinum cordis sui. Si ergo non uis, ut deficiat in uia, refrigera et conforta uiscera anime sue dulcedine saporis tui. Tu es enim panis uiuus, qui habes in te omne delectamentum et omnem saporem suauitatis. Non enim diu poterit retinere uitam corporis sui, nisi tu manifestes cito sibi te uitam anime sue. Dicit ei Ihesus: Maria! Conuersa illa dicit ei: Raboni, quod dicitur magister. Dicit ei Ihesus: Noli me | tangere. O mutatio dextere 249<sup>a</sup> sl. 2 excelsi! Conuersus est dolor magnus in gaudium magnum, mutatae sunt lacrimae doloris in lacrimas amoris. Vbi Maria audiuit: Maria! — sic enim consueuerat



- eam uocare magister suus, — presensit in ipsa uoce quandam singularem uocatoris dulcedinem et per eam cognouit ipsum, a quo uocabatur, magistrum suum esse. Tunc reuixit spiritus eius et reuersus est sensus eius. Cum Ihesus adhuc uellet uerba adiungere, non potuit Maria hec patienter expectare, sed pre nimio gaudio irruit in eum dicens: Raboni! Non (enim) arbitrabatur, se indigere uerbis, que inuenerat uerbum, et longe utilius fore existimabat tangere uerbum, quam audire auribus uerbum. O amor fortis |  
 249<sup>b</sup> sl. 1 et inpatiens! Non sufficebat illi uidere Ihesum et loqui cum Ihesu, nisi et tangeret Ihesum. Sciebat enim, quia uirtus de illo exibat et sanabat omnes. O piissime domine et dulcissime magister, quam bonus es hiis, (qui recto sunt corde, et quam suavis es hiis, qui recto sunt corde et humiles sunt spiritu. O quam beati sunt, qui in simplicitate cordis querunt te, et quam felices, qui sperant in te! Verum certe est et indubitanter verum est, quod tu diligis omnes diligentes te et nunquam derelinquis sperantes in te), qui diligunt te. Ecce enim illa dilectrix tua simpliciter querebat te et ueraciter inuenit (te). (Sperabat in te) et non est derelicta a te, sed plus est consecuta per te, quam expectabat a te. Sequamur igitur, fratres, huius mulieris affectum, (ut perueniamus ad effectum). Ploret unusquisque ad Ihesum et querat confidenter I(h)esum, qui non celabat se querenti peccatrici. Disce, peccator homo, a peccatrice muliere, cui tamen dimissa sunt peccata sua, disce plorare Dei absentiam (et) amare  
 249<sup>b</sup> sl. 2 Dei presentiam. Disce a Maria | Ihesum amare et (in) Ihesum sperare et in querendo Ihesum perseuerare, nulla aduersa formidare, nullam consolationem extra Ihesum recipere, omnia pro(pter) Ihesum contempnere. Disce a Maria et quere(re) Ihesum in monumento cordis tui. Reuolue lapidem ab ostio monumenti Dei, amoue omnem duritiam et repelle omne obstaculum a fide tua. (Tolle) omnem concupiscentiam mundi a corde tuo et diligenter scrutare, si Ihesus est in eo. Si autem non inueneris in eo Ihesum, sta foris et plora. Permane in fide et respice foris ad illos, si forte in aliquo loco uideris eum, et plorando ora Ihesum, ut  
 250<sup>a</sup> sl. 1 dignetur intrare ad te et ha|bitare in te. Et ne forte erecta ceruice repellas eum a te, humiliando inclina te. Et iterum prospice in monumentum Dei, quod est in te, et si uideris ibi angelos, unum ad caput

et unum ad pedes, id est si cognoscis esse in corde tuo quasi celestia desideria, tam ad actiuam quam ad contemplatiuam uitam pertinentia, per que tamen adhuc non possis uidere et habere Ihesum, noli hiis contentus esse, noli adhuc deficiendo quiescere, sed plora Ihesum et quere in te, donec inuenias. Et si (forte) aliquo modo tibi appareat et desiderio tuo se 250<sup>a</sup> sl. 2 representauerit, noli de te presumere tamquam tu eum agnoscas, sed interroga illum et ora, ut indicet tibi se ipsum. Audeo tibi confidenter promittere, si in fide (ad monumentum cordis tu steteris, si plorando) Ihesum perseueraueris, si te cum humilitate inclinaueris et si exemplo Marie nullam aliam consolationem de Ihesu quam Ihesum recipere uolueris, ipso reuelante ipsum inuenies et ipsum cognosces, ita ut non sit tibi necesse querere ab aliis, ubi est Ihesus, sed tu magis indicabis eum nuncians aliis: Quia uidi dominum et hec dixit michi; cui est honor et gloria cum patre et spiritu | sancto in secula se- 250<sup>b</sup> sl. 1 culorum Amen.



## II.

### Incipit planctus sancte Marie.

Rkps. XII. D. 10., fol. 30—34.

30<sup>a</sup> Qui per uiam pergitis,  
hic mecum sedete,  
si est dolor similis,  
ut meus, uidete;  
meum dulcem filium  
per iter lugete.

Videte spectaculum!  
Uidete spectaculum  
in cruce pendentis,  
more dampnatici  
crimina luentis,  
pro peccato populi  
mortem patientis.

Ordo iuris uertitur!  
Ordo iuris uertitur,  
equitas turbatur,  
iustitia leditur,  
ratio mutatur,  
sine causa filius  
mens morti datur.

Vertite iudicium!  
30<sup>b</sup> Quid commisit genitrix,  
cur orbatur prole,  
me, Iudea, filio,  
mundum priuas sole,  
patre pio pauperes,  
egros adiutore?

Vertite iudicium!  
Iniustum iudicium  
iudices tractastis,  
meum dulcem filium  
inuide dampnastis,  
quem patibulo crucis  
mori iudicastis.

Vertite iudicium!  
Uertite iudicium  
et uidete iura!  
Creatorem perimit  
eius creatura  
et condempn(a)t<sup>1)</sup> dominum  
suum morte dura.

31<sup>a</sup> Quod crimen, que scelera  
com|misit gens effera,  
uincla, uirgas, uulnera,  
sputa, spinas, cetera  
sine causa<sup>2)</sup> patitur.

Nato, queso, parcite,  
matrem crucifigite  
aut in crucis stipite  
nos simul affigite,  
male solus moritur.

<sup>1)</sup> V rukopise psáno *condempnet*. — <sup>2)</sup> culpa M.

Sed quid prodest, misera,  
loquar induratis?  
Non absoluent penitus,  
quem dampnarunt gratis.  
Mens Ihesus moritur  
mundo pro peccatis.

Vertite iudicium!  
Mi Iohannes, proximos  
tuos deprecare,  
ut me sinant uulnera  
31<sup>b</sup> sal|tim alligare,  
que uides tam fortiter  
sanguine manare.

Proch dolor! hinc color  
effugit oris,  
hinc ru(i)t, <sup>1)</sup> hinc fluit  
unda cruoris.

Non sperabam, misera,  
taliam uidere,  
sed credebam penitus  
de Ihesu gaudere,  
quem crucis patibulo  
uideo pendere.

Fili, dulcor unice,  
singulare gaudium,  
matrem flentem respice,  
confer <sup>2)</sup> solatium.

Pectus, mentem lumina  
torquent tua uulnera:  
que mater, que <sup>3)</sup> femina  
32<sup>a</sup> tam felix, tam mi|sera?

Flos florum, dux morum,  
uenie uena,  
quam grauis in clauis  
est tibi pena.

O quam sero de(d)itus <sup>4)</sup>  
quam cito me deseris,  
o quam digne editus <sup>5)</sup>  
quam <sup>6)</sup> abiecte moreris!

O quis amor corporis  
tibi fecit talia, <sup>7)</sup>  
o quam dulcis pignoris  
quam amara premia!

Fili, dulcor unice!  
Fili, dulcor unice,  
respice parentem  
et uide discipulum  
iam deficientem,  
dum uidet te Deum  
suum morientem.

32<sup>b</sup> Fili dulcor | unice,  
in sero recubuit  
supra tuum pectus  
et nunc ita remanet  
miser et abiectus,  
fratre, patre, domino  
priuatus dilectus.

Vbi rex amabilis,  
ubi rex amabilis!  
Omnes fugierunt,  
a timore maximo  
furtim abierunt,  
te solum patibulo  
crucis reliquerunt.

Vbi rex amabilis  
solus hic remansit  
atque tua uulnera  
mecum solus planxit,  
cuius dolor potius  
piam mentem transit.

<sup>1)</sup> V rukopise *rugit*. — <sup>2)</sup> conferens M. — <sup>3)</sup> quam M. — <sup>4)</sup> V ruk. detitus; editus M. — <sup>5)</sup> genitus M. — <sup>6)</sup> hic M. — <sup>7)</sup> spolia M.

Consolare, domina,  
mater et regina,  
33<sup>a</sup> cur merore deficis,  
stella matutina;  
tuus leuat filius  
mundum a ruina.

Consolare, genitrix!  
Consolare genitrix,  
et sileto michi,  
quem dampnatum conspicias  
nunc in forma rei,  
uere nosti filium  
uerum esse Dei.

Consolare, genitrix,  
dolet tuus filius  
magis te dolente,  
sursum tollit lumina  
te respiciente  
et intendit gemitus  
tanto te gemente.

Consolare, genitrix!  
Mi, Iohannes, qualiter  
possum consolari,  
dum infelix orbitor<sup>1)</sup>  
33<sup>b</sup> lumine solari  
et sic tantum dominum  
uideo necari.

Sed doleo, adeo  
quod deberem mori  
nec sic modo penitus  
nunc parcerem ori  
nec doleo, quanta<sup>2)</sup> debeo  
crimina dolere<sup>3)</sup>

Vtinam sic doleam,  
quod<sup>4)</sup> dolore peream!  
nam plus est dolori  
sine morte mori  
quam perire citius.

Detur nunc<sup>5)</sup> mestissime  
corpus uel exanime,  
ut sic moriatur minoratus<sup>6)</sup>  
cesset cruciatus  
o(s)culis,<sup>7)</sup> amplexibus.

Ihesus matri loquitur  
totus vulneratus:  
34<sup>a</sup> cur tam doles, | mulier,  
ecce tuus natus,  
unus assit alteri  
iam recommendatus.

Postquam (autem)<sup>8)</sup> taliter  
piam soluit horam,<sup>9)</sup>  
iunge matrem uirginem  
et ex illa iam hora  
su(s)cepit in propria  
omni pulsa mora.

Qui pro nobis uoluit  
mortem sustinere,  
non sinat nos miseras  
ignibus ardere,  
sed cum suis ancillis<sup>10)</sup>)  
semper congaudere.  
Amen.

<sup>1)</sup> Nejspíše za *orbis*. — <sup>2)</sup> Nejspíše chybně za *quam*  
aneb *quantum debent*. — <sup>3)</sup> Snad za *dolori*. — <sup>4)</sup> *ut M.* —  
<sup>5)</sup> Reddite *M.* — <sup>6)</sup> *ut sic minoratus M.* — <sup>7)</sup> v rukopise  
*oculis*. — <sup>8)</sup> V rukopise vynecháno. — <sup>9)</sup> Tého věty jest  
těžko porozuměti, snad má býti „*pia soluit (h)ora*“. —  
<sup>10)</sup> Rukopis náležel a byl sepsán pro ženský klášter sv.  
Jiří na hradě pražském.

### III.

#### De inexecrabili dolo vetularum.

Imperatrix quedam erat, in cujus imperio erat quidam miles, qui nobilem uxorem et castam atque decoram habebat. Contingit, quod miles ad peregrinandum perrexit, sed prius uxori dixerat: Nullum custodem ultra tibi dimitto, quia satis credo, quod non indiges. Parato comitatu abiit, uxor vero caste vivendo domi remansit. Accidit semel, quod precibus compulsa cujusdam sue vicine epulandi causa domum suam egrederetur, quo peracto ad propria remeavit. Quam quidam juvenis aspectam ardenti amore cepit amare et plurimos nuncios ad eam direxit cupiens ab illa, quantum ardebat amari. Quibus contemptis eam penitus sprexit. Ille vero se omnino contemptum videns adeo dolens efficitur, quod infirmabatur. Sepe tamen illuc ibat, sed nichil ei valuit eo, quod domina per omnia eum sprexit. Accidit quodam die, quod versus ecclesiam perrexit dolens ac tristis, et obviam habuit quandam vetulam in proposito sanctam reputatam. Que cum juvenem tristem vidisset, causam tante tristicie ab eo quesivit. At ille: Quid prodest michi tibi narrare? At illa: O carissime, quamdiu infirmus abscondit a medico suam infirmitatem, non poterit curari. Ideo ostende michi causam tanti doloris! Cum dei adjutorio te curabo. Juvenis cum hoc audisset, ostendit ei, quomodo dominam dilexit. Ait vetula: Perge cito ad domum tuam, quia infra breve tempus te curabo. Hiis dictis juvenis ad domum perrexit et vetula ad propria remeavit. Vetula ista quandam caniculam habebat, quam duobus diebus jejuna coegit et die tertia panem synapi confectum canicule jejunanti dedit. Quem cum gustasset, pre amaritudine oculi ejus lacrimabantur tota die. Tunc vetula ad domum domine perrexit cum canicula, quam juvenis dilexit tantum. Statim a domina est honorifice suscepta eo, quod reputabatur sancta. Dum

autem adinvicem sederent, domina parvam caniculam lacrimantem respexit, admirabatur multum et quesivit causam. Ait vetula: O carissima amica, noli querere, quare lacrimatur, quia tantum dolorem habet, quod vix poterit tibi intimari. Domina vero magis ac magis instigabat, ut diceret. Cui vetula: Hec canicula erat filia mea casta nimis et decora, quam juvenis quidam vehementer adamavit, sed adeo casta erat, ut omnino sperneret ejus amorem, unde juvenis tantum dolens pre dolore mortuus est, pro qua culpa Deus convertit filiam meam in caniculam, sicut tu vides. His dictis incepit vetula flere dicens: Quociens filia mea recolit, quod tam pulchra puella erat, et modo est canicula, flet et consolari nequit, immo omnes ad fletum excitat pre nimio dolore. Audiens hec domina intra se cogitabat: Heu me! simili modo me quidam juvenis diligit et pro amore meo infirmatur. Et totum processum vetule narravit. Vetula hec audiens ait: O carissima domina, noli amorem juvenis spernere, ne forte et tu muteris in caniculam sicut filia mea, quod esset dampnum intolerabile. Ait domina vetule: O bona matrona, date michi sanum consilium, ut non sim canicula. Que ait: Cito pro illo juvene mitte et voluntatem suam sine ulteriori dilacione facias. At illa: Rogo sanctitatem tuam, ut pergas ad eum et tecum ducas. Scandalum enim posset esse, si alius ad eum accederet. Cui vetula: Tibi compacior et libenter tibi eum adducam. Perrexit et juvenem secum duxit, et cum domina dormivit. Et sic per vetulam domina adulterium commisit.

## Seznam a výklad slov méně známých.

(Slova podáváme v transkripci a sice dle veršů jednotlivých skládání. Užité zde skratky jsou následující: *P.* = Legenda o sv. Prokopu; *M.* = Pláč Marie Magdalény; *Pl.* = Pláč sv. Maříe; *R.* = Radosti sv. Maříe; *U.* = Umučení Páně; *D.* = Desatero; *Z.* = Zdrávas Maria; *J.* = Svatý Jan apoštol; *S.* = Satyry a sice: *SŠ.* = o ševcích; *SC.* = o konšelech; *SK.* = o kovářích; *SS.* = o sladovnících; *SL.* = o lazebnících; *SŘ.* = řezník; *SP.* = pekař; *L.* = o lišce a čbánu; *B.* = Bohatec.)

*ande, an, když P.* 460, 872. *U.* 78, 141, 201, 227, 282, 382, 457.

*as, aspoň Pl.* 397.

*bánie, bání, bázeň Pl.* 253.

*běhař, běhoun D.* 634.

*belhavý, kulhavý P.* 732.

*berce, krádce, zloděj D.* 758.

*běs, čert, daemon P.* 731. *D.* 200.

*bláznice, nemoudrá ženštin D.* 533.

*blskot, bleskot M.* 638.

*bobtati, vlhkostí se nadýmati, bubřeti L.* 79.

*bočiti se, na bok čili na stranu se chýliti, nahýbati se P.* 240.

*boleti, bolestí se trápit R.* 478.

*bolný, bolavý D.* 810, 815.

*bořiti se, klesati Pl.* 144.

*bosák, mnich, nosící trepky (sandalia) místo obyčejné obuvi D.* 871.

*božic, excelsus, syn boží M.* 848.

*brádka, vousy na bradě, barba P.* 910.

*bratř, bratřie, coll. bratří, fratres P.* 372, 396, 666, 697, 701, 717, 809, 956, 1042.

*bratřec, bratřík D.* 231. *Pl.* 249; — *bratrovec P.* 768.

*brav, stádo drobného dobytka, zvláště ovcí U.* 501. *SŘ.* 4, 5.

*břežek, malý břeh, zde stráňka, úboč L.* 28.

*brunat, sukno brunatné barvy D.* 894.

*brusec, šátek, utěrák U.* 132.



*bydlo*, obydlí, příbytek *P.* 160, 489, 1034, 1062, 1071.

*býkovina*, maso býkové *SŘ.* 31.

*celenie*, hojení: to mi bolest bez celenie (irremediabilis dolor est) *M.* 439.

*celo*, *za celo*, zajisté, jistě *M.* 43, 97, 251, 460, 592, 681, 714, 753. *D.* 111, 242, *Z.* 9.

*čiesť*, část, díl, podíl *U.* 138, *D.* 709, 977, 1012, *SŘ.* 40, *SP.* 51.

*číti*, *čúti*, cítiti, pozorovati: čijíci již nečujěše (sentiens non sentiebat) *M.* 111; čije tě k sobě ne na čem (aliquid sentit in te) *M.* 326.

*čiž*, totiž *P.* 4, 550, *Pl.* 235. Viz *čuž*.

*čřevíce*, střevíce *P.* 920.

*črnutí*, černiti, špiniti, *P.* 704; *D.* 40.

*črt*, čert *P.* 460; *D.* 364, 594, 612, 966, 1046, 1134. *B.* 274; — *črtek*, čertík *SŠ.* 134.

*čso*, co *P.* 402, 561, 1005, 1048, 1075; *M.* 107, 781; *Pl.* 59; *U.* 33.

*čščenje*, ctění *Pl.* 253.

*čtvrtýnáct*, čtrnáct *R.* 342; sr. druhýnácti.

*čuž* (povstalo z čujž), totiž *Pl.* 351; *R.* 78, 169, 238, 248, 477, 526.

*dci*, dcera *R.* 296; *D.* 507, 515, 545, 565; *Z.* 108.

*dědic*, patron *P.* 3.

*dědina*, dědičný statek, pozemek *P.* 282, 1104; *D.* 248, 658, 661, 767.

*dědinice*, dědina, statek dědičný *D.* 1061.

*derce*, dráč *D.* 757.

*dieblí*, ďábelský *P.* 428.

*dieka*, dík *D.* 988.

*dietce*, dítě *B.* 180.

*dieti*, konati, činiti *R.* 237, 485; *U.* 494; *D.* 390, 392; — *pláč diti* plakati (plorare) *M.* 76.

*dieti*, nazývati, říkati *P.* 11, 203, 242, 246, 493; *B.* 8, 53.

*div*, *v div*, k podivení, neobyčejně *P.* 572; *M.* 709.

*dievka* (muž. rodu) panic *Pl.* 428; *R.* 29.

*doba*, čas, časný život *P.* 91; *D.* 228.

*dobrojtro*, dobré jitro *D.* 885.

*dočakati*, dočekati *U.* 208.

*doňavadž*, dokud, dokavadž, donec *P.* 886; *M.* 417; *J.* 25; — *doněvadž* *M.* 622; — *doňadž*, *M.* 417, 984; — *donidž*, *P.* 509; *M.* 423, 532, 980; *Pl.* 170; *D.* 834.

*dospěti*, k dokonalosti přijíti, prospěti *P.* 73; dokonati *B.* 285.

*dotavad*, dotud *P.* 157, 886.

*doždati*, dočkat *Pl.* 157.

*dožže*, když jemu dožže roha *B.* 21 (do živého došlo.)

*dráha*, množství, zástup: tu s nimi v tejž dráze bieše *R.* 404.

*drahný*, veliký, vážný: drahnú pověstku povědě *D.* 1070; — *drahně*, mnoho *SL.* 12.

*dřevní*, dřívější, předešlý *SŠ.* 64, 80.

- drochet*, drobet, fragmentum *M.* 823.  
*druhynácti*, dvanáctý *R.* 489.  
*družec*, druh, přítel *U.* 160; *D.* 33, 236, 1045, 1178.  
*dřvi*, dvěře *P.* 999, 1035; *M.* 780.  
*dušice*, dušička *M.* 98, 466.  
*dvorný*, spůsobný, zdvořilý *D.* 476; *B.* 76; — *dvorně* *SŠ.* 19; *SS.* 29, 33.  
*ež*, že *P.* 102, 726, 971; *M.* 58, 68, 134, 662, 678; *Pl.* 324; *R.* 178, 216, 362; *U.* 136, 303, 318, 335; *D.* 214; *Z.* 108; *B.* 82, 89, 136, 140, 255.  
*haditi*, haněti, tupiti *U.* 94; *D.* 913.  
*hladat*, hledati *M.* 147, 614, 650, 670; *B.* 48.  
*hlahol*, nářečí, mluva *P.* 969.  
*hlasec*, hlásek *D.* 286.  
*hložie*, hlohoví *B.* 138.  
*hluk*, zástup, hromada lidí *P.* 420.  
*hody*, veliké výroční svátky *P.* 685; *U.* 401.  
*hodina*, hodiny, hodinky, horae canonicae *P.* 85, 370, 1024.  
*hospoda*, pán *D.* 55, 59.  
*hosták*, host, cizinec, zvláště obchodník *P.* 647.  
*hovědce*, hovádko, hovězí dobytek *D.* 729.  
*hovědina*, hovězí maso *SŘ.* 32, 38.  
*chověti*, opatrovati, hleděti *D.* 738.  
*hřada*, na hředě, trám, žerď *D.* 108; bidélce v kurníku *U.* 378, 382.  
*hřebí*, hřeb, hřebík *M.* 589; *SK.* 60.  
*hřiesti*, zahrabati, pochovati *U.* 495.  
*hrnúti*, hrnouti, snášeti: Hrněchu k nemu *P.* 328.  
*hubenec*, ubožák *SŠ.* 95.  
*hubenice*, ubohá, misera *Pl.* 204, 378; *L.* 50.  
*hubenost*, bída *Pl.* 207.  
*hubený*, ubohý, bídny, chatrný *Pl.* 102, 148, 203; *D.* 206, 355, 546; *SŠ.* 95; *SC.* 83; *B.* 139.  
*hudenie*, hudba *D.* 178.  
*húž*, houžev *D.* 1134.  
*hynšt*, z středoněm. Hengst, hřebec *P.* 240.  
*chlap*, nevolník, poddaný *D.* 102, 103, 659, 665, 687, 697, 713, 733.  
*chlapstvo*, coll. nevolníci, sedláci *D.* 599.  
*chovati*, opatrovati, ošetřovati, šetřiti *P.* 744, 776; *M.* 482; — *chovati se*, vystříhati se, chrániti se *P.* 652, 710, 724, 1086; *D.* 118, 259, 1183; *SK.* 2, 4.  
*chudinice*, chudina *D.* 628.  
*inhed*, ihned *P.* 235; *M.* 457, 792; *R.* 166, 323; *D.* 380, 382, 421, *Z.* 45; *SŠ.* 84, 92; *SC.* 16; *B.* 288.  
*jaz*, já *P.* 2, 11, 144 atd.  
*jazyk*, národ *P.* 1017.  
*jedno*, jenom, jen *P.* 85, 162, 196, 226, 342, 640, 654, 916, 1068, 1070; *M.* 122, 136, 163, 606; *U.* 148; *D.* 120, 469, 656, 787; *J.* 23; *SC.* 68; *L.* 9; *SK.* 33; *B.* 199, 283; jednož *B.* 8, 63.

- jelitník*, dělající neb prodávající jelita *SŘ.* 56.  
*jeliž*, až, leda, leč *D.* 829;  
*jeliž-toliž*, když-tedy *D.* 578 a 579, 835 a 837.  
*ješit*, v *ješit*, nadarmo *D.* 117, 1168; — *ješutně*, marně, daremně *D.* 119.  
*ješutnosť*, marnost, vanitas *M.* 942, 960.  
*jhra*, hra *SŠ.* 91.  
*jhranie*, hraní *R.* 224.  
*jhрати*, hráti *P.* 84; *SŠ.* 3, 46, 57, 74, 89, 93, 99.  
*jhřec*, hráč *D.* 91.  
*jinoše*, jinoch *D.* 559, 580.  
*jistice*, nádoba *P.* 261.  
*jmě*, jméno *P.* 34, 150; *R.* 27; *D.* 13, 692, 680.  
*káceti*, váletí se *B.* 227.  
*kak*, jak *M.* 227, 297, 315, 489, 743 atd.  
*kaký*, jaký *P.* 965, 966; *M.* 243; *D.* 499, 576, 891 atd.  
*karnáček*, z franc. cornette, lat. med. corneta = capitis tegumentum, šat ženský, kryjící plece a někdy až dolů k patám visící, rouška *D.* 282.  
*katrče*, chatrč *SŠ.* 153.  
*kázanie*, prikázanie *P.* 320, 617, 1033 atd.  
*kázati*, káratí, trestati *U.* 196; *SŠ.* 86; — *kázati se*, káti se *D.* 545.  
*kázň*, trest *P.* 712, 1022; *D.* 962.  
*kazovati*, prikazovati *P.* 480, 592, 1019.  
*ké*, kéž, kýž utinam *U.* 559; *L.* 53; — kéž *U.* 284, 428.  
*kehdy*, kdy, když *P.* 69; — *kehdyž* 299, 615, 817; *R.* 344, 506; *B.* 25; *kehdyžto* *P.* 352; *SL.* 12.  
*kláda*, vydlabaný peň, do něhož u vězení za nohy sázeli *U.* 475.  
*klánie*, píchání, bodání *B.* 25, 157.  
*klatý*, prokletý *R.* 545.  
*kleceti*, kulhati *SK.* 52.  
*klejnot*, klénot *D.* 340, 360.  
*kmeť*, stařec *P.* 35; *R.* 370; sedlák *D.* 653, 661, 670, 674, 683.  
*kmoška*, kmotra *D.* 888.  
*kněz*, kníže *P.* 216, 219, 234 atd.  
*kněžie*, coll. knězi *P.* 94; *D.* 184.  
*kochati*, milovati *R.* 433; — *kochati se*, těšiti se *R.* 300, 430; *D.* 260; *B.* 132.  
*kokot*, kohout *M.* 778; *U.* 187, 378, 382.  
*koláč*, dar, odměna *D.* 464, 468, 580; *SC.* 69, 82, 83.  
*kolence*, kolínko, koleno *P.* 438.  
*konieř*, kdo koňmi kupčí *D.* 915.  
*konšel*, radní pán *SC.* 1, 15, 23 atd.  
*kostečník*, kdo kostky metá *D.* 968, 1021; *B.* 303.  
*kotcovník*, kramář v kotci, t. v boudě *D.* 916.  
*kotec*, bouda kramářská *B.* 23.  
*kotiti se*, převracovati se, kutáletí se *L.* 38.  
*kotní*, porodní *R.* 281.  
*kořina*, kozí maso *SŘ.* 29.  
*kra*, celistvý kus *P.* 191.  
*kradba*, krádež, kradená věc *D.* 1039.

- křikati*, křičeti *Pl.* 77; *U.* 431.  
*křivedlný*, nepravý, křivý *SC.* 76; *křivelně* *SC.* 6.  
*kropenina*, kropené, strakaté sukno neb plátno *D.* 895.  
*krópě*, krápě *D.* 207.  
*krutně*, ukrutně *M.* 590.  
*krychle*, kostka *SŠ.* 49, 53.  
*krýti se*, skrývati se *M.* 266.  
*ktvu*, kvetu *P.* 66; *Pl.* 209.  
*kumplet*, completorium, poslední večerní modlitba v brevíři *P.* 837.  
*kúpe*, zboží *D.* 388, 390, 850.  
*kyjevý*, *kyjevá rána*, rána holí daná *D.* 324.  
*kvas*, hody *B.* 264.  
*latiník*, kdo bohoslužbu latinsky vykonává *P.* 983.  
*leč*, sotva *SŠ.* 13; — *leč-leč*, buď-neb *P.* 626.  
*lejchér*, z středoněm. *Leih*, locator, lichvář *P.* 648.  
*lemiez*, břevno, trám *U.* 490; *SC.* 86.  
*leň*, leniv *P.* 756.  
*lepota*, dobrota *P.* 537.  
*lib-lib*, buď-buď *SŘ.* 13; *libo-libo* *D.* 648.  
*lice*, osoba *U.* 270.  
*líciti*, dokazovati *U.* 297.  
*lidmě*, klamně *SŘ.* 21.  
*lotr*, loupežník, zbojník *D.* 625 a 626.  
*lutostivý*, milosrdný *P.* 345.  
*macati*, makati, hmatati *SŘ.* 16.  
*manstýř*, monasterium, klášter *P.* 607.  
*masný*, tlustý *P.* 220.  
*matera*, matka *D.* 225.  
*mdlěti*, languere, deficere, nemocněti, mdlým býti *M.* 73, 547, 717, 812.  
*měděnec*, měděný peníz *D.* 188.  
*měch*, pytel *U.* 612; *D.* 369.  
*měšček*, pytlíček, tobolka *D.* 285.  
*měščky*, měštanky *U.* 516.  
*mět*, zmatek *M.* 289.  
*milosrdenství*, láska *R.* 543.  
*milost*, láska, amor *M.* 15, 105, 426, 547, 600 atd.; milosrdenství *U.* 512, 580; *D.* 359.  
*milostivý*, milostný *M.* 852.  
*milostník*, miláček *M.* 554.  
*minúti se*, ztratiti *Pl.* 216.  
*mlazší*, učenníci, Jünger *U.* 20.  
*modlba*, modlitba *M.* 985.  
*modlitevník*, modlicí se: Chcuť tvůj modlitevník býti = chci se za tebe modliti *SC.* 12.  
*mřiti hlad*, hladem mřiti *P.* 440.  
*mrkati*, smrkati se *U.* 201.  
*mrzatý*, mrzutý, mrzký *U.* 626.  
*mrzutý*, mrzký, nečistý *D.* 432, 1137.  
*mútiti se*, rmoutiti se *Pl.* 414; *U.* 116, 586, 594; *SC.* 48.  
*mužebojce*, kdo zabil muže, homicida *D.* 235, 245.  
*myslce*, dem. mysl, mens *M.* 73.  
*náboženství*, pobožnost *P.* 669, 680, 716; *R.* 267, 542; *D.* 1171.  
*nábožnička*, nábožná žena *D.* 483.

- nadjíti, najíti, potkati* *B* 74.  
*nadtrutiti, zarmoutiti* *R*. 61.  
*nalít, rychle, náhle* *D*. 294;  
*L*. 52; *B*. 20.  
*napytlovati, napodsívati*  
*SP*. 9.  
*narázeti se, na svět přijíti,*  
*naroditi se* *U*. 98.  
*nebožka, nebohá* *L*. 87.  
*nědas kde, ledas kde* *P*.  
1072.  
*nedodati, nedati, nedopřáti*  
*B*. 211.  
*nedužný, neduživý* *R*. 551.  
*někaký, nějaký* *U*. 412, 580.  
*nekázaný, nezvedený, ne-*  
*mravný* *D*. 174; *SŠ*. 86,  
118.  
*některde, někam* *P*. 482.  
*nelenovati se, nemeškati,*  
*neváhati* *P*. 451.  
*nematný, řádný, bezúhon-*  
*ný* *U*. 642; — *nematně*  
*M*. 787.  
*neostávati, nezanechati* *P*.  
1063.  
*neostaviti se, nepřestati* *SŘ*.  
59.  
*neosvědčiti, neodkázati* *D*.  
690.  
*nepíle, nepéče: ano j'mu*  
*tiem nic nepíle (= ne-*  
*dbá o to)* *D*. 128.  
*nepodobně, neslušně* *U*. 325;  
*B*. 188.  
*nepokryti se, neskryti se,*  
*M*. 922.  
*nepostati se, nestáti se, B*.  
126.  
*nepotázati se, nerozmýšleti*  
*se* *SC*. 15, 61.  
*nepřepíščeti, nedovolovati*  
*P*. 968.  
*nepřezlíti se s kým, nepře-*  
*moci jeho zlostí* *P*. 1044.  
*nepronésti, nezraditi* *D*. 449.  
*neroditi, nechťiti* *M*. 334,  
810, 977, 983; *U*. 233,  
552, 596, 607; *D*. 148,  
562; *SŠ*. 139; *B*. 19, 44,  
114.  
*nerozpačiti se, nerozpako-*  
*vati se, nepochybovati*  
*P*. 803.  
*nerospačně, bez rozpaků*  
*M*. 991.  
*nesličný, nespůsobný, ne-*  
*vhodný, nepěkný* *D*. 173,  
189.  
*nesmierný, nemírný* *D*. 112,  
114.  
*nestrpělný, nesnesitelný* *M*.  
430.  
*netáhnúti, neváhati, ne-*  
*meškati, sotva: netaže*  
*Ježúš slova skonati (=*  
*sotva skonali slova)* *U*.  
236; ona toho řieci ne-  
taže (= sotva to řekla)  
*L*. 88; netáhneš ot neho  
jeti (= sotva odjedeš od  
něho) *SK*. 51; on toho  
netáže řieci (= sotva to  
řekl) *B*. 209.  
*neumiera, nemíra* *M*. 833.  
*nevěra, nepoctivosť* *SŘ*. 17;  
*SP*. 49.  
*nevzdál, nedaleko* *M*. 170.  
*nezajímati, zasáhnouti: ko-*  
*něm nezajímaje (t. hře-*  
*bíkem kovaje, nepích-*  
*nouti ho do živého)* *SK*.  
64.  
*nic, tváří k zemi skloněný:*  
*ti chodie svú vierú nici*  
*D*. 42; — *nice, sklopeně:*  
*jenž již pro tě hořem*  
*nice* *M*. 734; *jež črt*  
*vnese v peklo nice* *D*.  
364.

- niče**, nic *U.* 426, 578; *D.* 104, 458, 715; *L.* 10, 19; — **ničs** *M.* 691; *D.* 682, 692, 1128; *SŘ.* 50; *B.* 18, 239; — **ničse** *D.* 217.
- niejstěj**, kamna, prsk *L.* 15.
- nikake**, nijak *D.* 730, 768.
- nikte**, nikdo *M.* 816; *Pl.* 261, 262; *R.* 196; *D.* 442.
- niž**, aniž *M.* 194, 404, 411;
- noha kozie**, klíč zlodějský, paklíč *D.* 1018.
- notiti**, notovati, zpívati *P.* 688.
- nožnice**, pochva *U.* 269.
- nrav**, mrav *P.* 52.
- nunvice**, z něm. Nonne, jep-tiška *D.* 396.
- núze**, bída, úzkost, tíseň *P.* 833; *M.* 429, 488; *Pl.* 117, 238, 245; *D.* 1062; *SŘ.* 23.
- nýti**, mříti, chřadnouti *M.* 27.
- obake**, však, jednak, předce *M.* 331, 355, 445.
- obec**, společnost, tovařistvo *P.* 492.
- oběcati**, slíbiti *U.* 38; *D.* 578.
- oběthaviti**, kulhavým učiniti, ochromiti *SC.* 43.
- obchoditi**: že ji tak slavně obchodil (staral se o ni, *R.* 232; žebráním se obchodieše (pomahal) *P.* 889; kacieřskyť se obchodie (chovají) *P.* 971; ktož se s mečem rád obchodí (zachází) *U.* 271; obchodie se po řemesle (živí se řemeslem); *SL.* 27; řezník se takto obchodí (obchod vede) *SŘ.* 1; se mnú se obchodíš mile (obcuješ) *B.* 111; jaz sem se s tobú rád obchodil (obcova) *B.* 141.
- obid**, pohanění, oprobrium: Však tě ona málo před tiem viděla v obid všem *M.* 580.
- oblúdití**, oklamati *L.* 52; — **oblúzena**, oklamána *M.* 280.
- obrtnúti se**, obrátiti se *M.* 843.
- obúzeti**, haněti, tupiti, osočovati *Pl.* 19; *D.* 1112.
- očivěstvie**, zřejmost, viditelnost *M.* 794.
- oděnice**, oděv *D.* 792.
- odiva**, divadlo, spectaculum *Pl.* 9.
- ohař**, lovčí pes *D.* 604.
- ohladatai**, spatřiti *R.* 388.
- ohlubnice**, roubení okolo studně *L.* 57.
- omladky**, šestinedělí, kout *R.* 149, 164.
- omračiti**, zatmíti *U.* 610.
- oplákati**, omyti *U.* 136, 140.
- oplaniti**, obnažiti *U.* 322.
- oplest**, opletení *M.* 72.
- opravovati**, řídití, spravovati *P.* 621; *D.* 430.
- opsěti**, v psa se proměnití *D.* 512.
- opsovati**, zacházeti jako se psem, plísňiti *P.* 975.
- optati**, ptáním vyhledati *D.* 1034.
- oruží**, zbraň *U.* 245.
- osa**, kůl *Pl.* 75.
- osázati**, posaditi *D.* 274.
- oslnúti**, oslepnouti *Pl.* 259.
- ospati**, osypati: ospe jej *SS.* 36.
- ostati**, opustiti, nechati *P.* 216, 655, 661, 1063; *SP.* 59; *B.* 234.

- ostaviti*, opustiti *M.* 82, 428; — *ostaviti se*, přestat *SS.* 51.
- osvěta*, světlost, světlo *P.* 860; *Z.* 96.
- ošiti líce*, zpoličkovati: nebť v ten čas ošiji líce *SŠ.* 104.
- otjímati se*, zpěčovati se *U.* 138; *B.* 218.
- otčik*, dem. otec *D.* 219, 765, 1176; *Z.* 94.
- otchoditi*, opustiti *SŠ.* 146.
- otěžovati*, těžké činiti, obtěžovati *M.* 380.
- otjěti*, odejmouti *M.* 686; *U.* 266, 465; — *otjěti se* zbaviti *U.* 226; chtě se těm slovům otjěti (vyhnouti) *U.* 361.
- otjinovad*, odjinad *M.* 722.
- otlúčiti*, uděliti *P.* 1016; odloučiti *M.* 432, 470.
- otmlúvati*, slovy odpírati *P.* 938.
- otpoviedati*, vypovídati, odříkati *P.* 330.
- otpraviti*, vykonati, odbyti *R.* 451.
- otpuščenje*, dovolení k odjiti *P.* 745, 842; *M.* 769; *R.* 158; *B.* 324.
- otпустiti*, dovoliti *U.* 644, *D.* 1076, 1080.
- otrzn*, číhání, chytání ptáku: letie jako na otrzn k nim *D.* 293.
- otspíleti*, žert odplatiti *D.* 130.
- otstúpiti*, opustiti koho, odpadnouti od koho *U.* 179, 181.
- ottavadto*, odtudto *P.* 7, 788.
- ottucha*, potěcha, odpověď *R.* 66.
- ottušiti*, odpověděti *SŠ.* 61; *SK.* 30; ulehčiti *B.* 92.
- ovnier*, z něm. Ofner, hrnčíř *D.* 916.
- ovšem*, zcela, zúplna, vůbec *P.* 79, 82, 906, 951; *U.* 535.
- ozříeti se*, ohlédnouti se *U.* 517.
- pakesť*, škoda, zlé, protivnost *D.* 499.
- pakostiti*, škoditi *D.* 958.
- pánek*, panáček *B.* 232.
- pasec*, pásek *D.* 285.
- pasobříšec*, břichopásek *D.* 80.
- páter*, z lat. pater noster, modlitba *P.* 85; *D.* 781, 841.
- pěstovati*, na rukou nositi, chovati *R.* 393.
- pěš*, pěšky *D.* 866.
- pěšiti*, pěchovati, bušiti: mé srdéčko v túhách pěšie *M.* 376.
- pěticát*, padesát *P.* 858.
- píle*, pilnost; co píle (na pilno) mým smutkem tobě *D.* 431; nebť jiného nenie píle (na pilno, potřebí) *B.* 112.
- pisati*, psáti *U.* 552; *D.* 267.
- piščba*, pískání *D.* 178.
- piščec*, píškač *D.* 183.
- pivnice*, sklep *D.* 98.
- plémě*, potomek *R.* 463.
- ploditi*, konati, činiti, páchat, množiti *P.* 680, 972; *D.* 744, 749; *B.* 143.
- plvati*, plivati *Pl.* 74; *U.* 340.
- pněvie*, coll. puě, pařezy *P.* 189.
- pobdieti*, mysliti mnoho na něco *B.* 116.
- počen*, počav *U.* 394.
- počiti*, pocítiti *M.* 857.

- podboj*, práh *P.* 1030.  
*podjítmatí*, zmocniti se, uchvátiti *M.* 786.  
*podláženyj*, podlážděný *U.* 64.  
*podlinka*, široké oblemování sukně *D.* 284.  
*podobnýj*, hodící se, spůsobný *P.* 90, 130.  
*pohrabati*, pochovati, pohřbiti *M.* 449.  
*pohřiesti*, pohřbiti *U.* 645, 648.  
*pochovati se*, schovati se, ukliditi se *P.* 546.  
*pojěti se*, zhrnouti se v jedno *P.* 492.  
*poklínati*, proklínati *D.* 131.  
*pokotiti se*, pokutáletí se *L.* 33.  
*pomknúti se*, jíti, ubíratí se: tehdy se zástup židovský z města pomče *U.* 229.  
*pomluva*, rozmlouvání, úmluva *D.* 549.  
*pomocitel*, pomocník, pomahatel *Pl.* 41.  
*poně*, snad, aspoň *M.* 829.  
*ponidž*, poněvadž *P.* 340.  
*ponožka*, pták za nožku uvázaný, aby jiné vábil, volavec *D.* 272, 296.  
*ponúkati*, vybízeti *B.* 311.  
*popravce*, soudce *D.* 246, 1100.  
*popraviti*, utratiti, odpraviti *U.* 514, 531.  
*poprsek*, paprsek *M.* 637.  
*pořád*, po pořádku, jedno do druhém *P.* 779.  
*porocstvie*, pohanění, tupení *P.* 967.  
*porokovati*, domlouvati, haněti *P.* 1000; *U.* 135, 517; *B.* 203, 306.  
*porúhati se*, posmívati se *U.* 557, 569.  
*poselkyni*, služka *U.* 348.  
*poselnice*, služka *Z.* 29.  
*pospěti*, prospěti, pospíšiti *P.* 812; *Pl.* 46.  
*pospíletí*, posmívati se, posměch míti *D.* 127.  
*postřetnutí*, potkati *Z.* 81.  
*potaz*, potázaní, rozvaha, rozmysl *SŠ.* 51.  
*potěšiti se*, povléci se *L.* 21.  
*potvrzovati*, schvalovati, stvrditi *D.* 1048.  
*pověst*, povídka *D.* 89; *B.* 73.  
*pověstka*, povídka *D.* 1070.  
*povismúti*, zůstatí viseti *SC.* 86.  
*požičenýj*, půjčený *B.* 101.  
*práce*, starost *M.* 272; bolest, nemoc *B.* 226.  
*pracnýj*, nemocný *P.* 316, 411, 414, 430, 743, 867, 894; *Pl.* 41, 197.  
*pravenie*, vypravování *P.* 125; *D.* 177.  
*prázden*, bez práce, nezaměstnaný *P.* 75.  
*přebojník*, zbojník *D.* 847, 967.  
*přebyti*, pobyti, setrvati *M.* 116.  
*preč*, pryč *P.* 471; *SŠ.* 89, 103; *SL.* 16.  
*předvornýj*, předivný *P.* 237.  
*přehubenýj*, přebídný *SŠ.* 157.  
*přelest*, přeluzení, klam *P.* 120.  
*přeluda*, lákání, lest *P.* 724.  
*přelúdití*, přelstíti *D.* 397, 472.  
*přeludník*, podvodník *D.* 794.



- přeludstvie*, klam, šalba *P.* 1026.  
*přeluzovati*, klamati *D.* 353.  
*prepúščetí*, dovoliti *D.* 964.  
*přesaditi*, strhati *L.* 36.  
*přestat*, přestání *M.* 195.  
*preváženie*, odvaha, audacia *M.* 783.  
*přezmilelý*, velice milý, nejmilejší *Pl.* 230.  
*přibiti*, zbiti, vybiti *SŠ.* 6.  
*přičiniti*, přidati *M.* 845, 866.  
*přijěti se*, ujíti se, přichytiti se *U.* 253; *D.* 339; — *přijímati se* *SŘ.* 33.  
*přielišený*, přílišný *M.* 629.  
*přiložiti*, připojiti *P.* 10; *přikryti* *U.* 654; *přičítati* *D.* 247.  
*přilúčiti*, připojiti *M.* 698.  
*prima*, první hodinka: Tu mši po primě zpívají *P.* 677.  
*přimknúti*, přistrčiti *SP.* 11; — *přimknúti se*, přiblížiti se *P.* 384.  
*\*přirozenie*, rod: člověče přirozenie svého nevie nic skončenie *B.* 10; přibuzenství: jako přirozeniu milému *B.* 252.  
*přivinúti*, k sobě přijmouti *P.* 332.  
*projhráti*, prohráti *SŠ.* 83, 98, 128.  
*prokný*, *prokné*, každý *U.* 72; *B.* 62, 320.  
*promluvenie*, řeč *P.* 913.  
*prorada*, zrada *U.* 97.  
*proradce*, zrádce *U.* 120, 231, 234.  
*proraditi*, zraditi *U.* 7, 93, 104.  
*prospěšenstvie*, prospěch, štěstí *P.* 954.  
*protiva*, protivenství *U.* 10, 12.  
*provláčiti*, odkládati, protrahere *M.* 811.  
*provrhnúti*, vrhnutím kostek prohráti *SŠ.* 68, 70, 79, 138.  
*pruhatina*, pruhaté sukno neb tkanina *D.* 896.  
*prvėnec*, prvorozený *R.* 350, 354.  
*ptáti*, tázati se *P.* 363; *U.* 240; *D.* 46; hledati *P.* 160; *M.* 706, 944, 979; *D.* 188; *SC.* 34.  
*pústky*, pusté, opuštěné místo, obydlí *L.* 3, 21.  
*pychosť*, pýcha *B.* 45.  
*pytati*, ptáti *M.* 1001.  
*ranie*, *za ranie*, časně ráno *M.* 247; *D.* 158.  
*roba*, služka, děvka *R.* 117; *D.* 432, 1137.  
*rodíč*, příbuzný *U.* 372.  
*rodíčka*, příbuzná *D.* 547.  
*rodina*, příbuzenství *B.* 270.  
*roditeli*, rodičové *P.* 54, 59.  
*rok*, shromáždění, lhůta, čas *U.* 12; *SC.* 27; *B.* 339.  
*rotiti se*, přísáhati *U.* 373.  
*rovný*, spravedlivý, slušný *P.* 134.  
*rozhlédati*, pozorně prohlídati *SS.* 63; *SL.* 53.  
*rozkázati*, vypravovati *M.* 256.  
*rozpíerati*, roztáhnouti *SŘ.* 36.  
*rozpranie*, zpírání, spor *M.* 232.  
*rozpravovati*, vypravovati *R.* 443.

- rozum dávaťi*, dáti na vědomí, na srozumění *P.* 226.  
*rozžieci se*, rozpáliti se *P.* 257.  
*rúči*, rychlý *P.* 383; — *rúče* rychle *P.* 298, 586; *M.* 215, 791, 837.  
*rúšiti*, porušiti, pošpiniti *D.* 1150.  
*sbožie*, jmění, bohatství *P.* 22, 40, 122, 138, 282, 590, 621 atd.  
*sbožice*, jmění, bohatství *D.* 1092; *SC.* 68; *B.* 276.  
*sdiati*, učiniti, udělati *M.* 781; *P.* 237; *R.* 474; *U.* 19, 576 atd.  
*sedě*, hle, ecce: a sedě mě jmáte *U.* 242; a sedě, vece, učenník Ježúšev stojí *U.* 358.  
*sěň*, ten *P.* 600; *U.* 167, 179, 187; *Z.* 4, 74, *J.* 38.  
*shlédati se*, pohlížeti *U.* 101.  
*shlučiti*, shromážditi *P.* 297, 977.  
*shon*, konec: ptav do poslednieho shona *P.* 300.  
*shrnutí se*, shromážditi se, zastaviti se: shrnu se při jedné skále *P.* 172.  
*scházeti*, zahynouti, umříti *U.* 271.  
*schovati*, pochovati, pohřbiti *P.* 866, 928.  
*sirý*, opuštěný *Pl.* 89.  
*skázati*, ukázati, říci, vzkázati *M.* 312, 364, 541, 982; *U.* 413.  
*skopcevina*, skopové maso *ŠŘ.* 30.  
*skoro*, brzo, rychle *P.* 811, 992; *U.* 44; *D.* 377; *L.* 36; *B.* 274, 275; *v skoře* *P.* 113, 209.  
*sláti*, poslati *P.* 62.  
*sleptati*, pohliti *P.* 990.  
*sličný*, slušný, vhodný *P.* 163, 401, 721; *sličně* *D.* 672.  
*smiera*, míra, modus *M.* 330.  
*smierný*, mírný, skrovný *R.* 537.  
*smútiti*, zbouřiti *U.* 394; *smútiti se*, nepokojnu býti, zarmoutiti se *Pl.* 356; *R.* 62, 456.  
*snad*, na snad míti, snadno, lehkost to míti moci *D.* 856.  
*sňatek*, sbor, shromáždění *P.* 578, 603, 676; *R.* 448; *D.* 751, 966.  
*snieti*, sníti, dolů vzíti *U.* 649; *D.* 360.  
*sníti*, sejíti, pojíti *P.* 94, 755, 777; *M.* 32, 56; *U.* 9; *J.* 30; *B.* 249.  
*socha*, kůl *U.* 499.  
*sok*, nepřítel, hance, žalobník *P.* 962, 987, 993, 1005, 1020, 1037, 1057; *D.* 633, *B.* 340.  
*spas*, spása, spasenie *R.* 102.  
*spile*, ze středoněm. spil, žert, hříčka *P.* 1040, 1047; *B.* 240.  
*spíletí*, posmívati se, žertovati *U.* 420, 506; *D.* 1026. *L.* 78.  
*spieti*, přispěti, pomoci *U.* 363.  
*spoluvěk*, téhož věku, vrstevník *P.* 51.  
*spořiti*, množiti *Pl.* 146.  
*spósobovati*, připravovati *P.* 622.  
*sprostenstvie*, sprostnost, simplicitas *M.* 896, 909.  
*spustiti*, odpustiti *P.* 830; *D.* 904.

- spúzeti, sháněti D. 1061.*  
*stav, postava P. 904.*  
*stěhnúti, přinášeti, přivážeti P. 411.*  
*stolec, trůn P. 550.*  
*strádati, postrádati, pohřešovati R. 390.*  
*strast, bída, trápení M. 903; Pl. 207; D. 813; Z. 70.*  
*strastný, ubohý, bídny Pl. 89, 122, 201, 379.*  
*strava, pohřební kvas U. 534.*  
*stravice, strava, potrava SŠ. 18.*  
*stravný, hodovný SL. 2; —*  
*stravně: tu sobě stravně utěžieváše (živil se) P. 190.*  
*strážň, starost M. 137.*  
*stráž můj, strážce můj R. 477.*  
*střed, prostřed R. 466.*  
*stýskati, tesklivost jeviti, bédovati B. 255.*  
*sukně, vrchní oděv, talár P. 758, 868, 870, 915; U. 535, 537; D. 898.*  
*světlý, vidomý, vidoucí R. 549.*  
*svobodstvo, nadání, privilegium P. 590.*  
*sznámě, zřejmě: kromě ač ty svú tvář sznámě podáš chleba tvého těla M. 819.*  
*sžímati, smačkati P. 418; sžímaje své zuby i pleci.*  
*šarlat, tkanina hedvábná, červená D. 893.*  
*ščívalník, obuvník (z něm. Stiefel) D. 917.*  
*šilink, peníz, solidus D. 854, 859, 862, 864.*  
*škaplér, scapulare, krátký šat mnišský P. 917.*  
*škorně, bota sedlská SŠ. 20, 21, 27, 36.*  
*šos, z něm. Schoss, daň z domu neb statku, poplatek D. 609.*  
*tako, takto L. 7; B. 137.*  
*tále, zástava: dávajit svůj život vtáli D. 96.*  
*t'dy, tehdy P. 153, 484; M. 679, 863 atd.*  
*téci, běžeti P. 224; D. 159.*  
*tele vodné, vodnatelnost D. 809.*  
*temný, slepý P. 523, 525.*  
*těžměř, téměř, skoro M. 530.*  
*točuž, totiž M. 319, R. 59, 348, 518; točiž M. 971.*  
*Viz čuž.*  
*toliž, viz jeliž.*  
*tovarišie, coll. tovariši P. 491.*  
*trank, z něm. Trank, nápoj D. 811.*  
*tráti, trvati M. 836.*  
*trestkati, trestati Pl. 69; SŠ. 3; B. 204.*  
*tretovali, z něm. treten, šlapati D. 198.*  
*trh dieti, smlouvati se D. 390, 392; trh rovný, míra rovná SŠ. 11.*  
*tříedník, vicarius, náměstek P. 110.*  
*trud, práce úsilná, namáhání: když proň činie také trudy D. 156; móż-li co za můj trud býti SC. 17.*  
*truditi, namáhati, trmáceti U. 320; B. 262.*  
*trudně, bídne, bolestně B. 229.*  
*truchlý, truchlivý, smutný, Pl. 201.*  
*trúp, trubec, samec včelní D. 646, 647, 651.*

- tryšceti*, činiti zvláště něco zlého *Pl.* 84, 413, 416.  
*tráti*, smlouvati se *SŘ.* 21.  
*tudiež*, zde, tudy, sem *P.* 188, 358; *M.* 695, 706, 708, 917; *U.* 590.  
*túha*, hoře, smutek, zármutek *P.* 832; *M.* 376, 430, 512 atd.  
*tupati*, dupati *B.* 107.  
*tušiti*, naději dávat *B.* 149, 251.  
*túžice*, hoře *Pl.* 205.  
*tvář*, podoba *D.* 345, 356;  
*tvář hlupá*, zvíře, hovado *D.* 122.  
*tvorec*, stvořitel *P.* 47; *D.* 15, 17, 21, 24 atd.  
*úfati*, doufati, *M.* 84, 94, 175, 603 atd.  
*uhlédati*, nalézti *M.* 910.  
*ujímati*, utíkat, běžeti *P.* 1064.  
*uklid*, pokoj *U.* 41.  
*uléci*, ulehnutí *M.* 664; *B.* 211.  
*ulíčený*, vyličený *D.* 278.  
*uloženie*, ustanovení *R.* 94.  
*umařiti*, umořiti *D.* 236.  
*umeniti*, umenšiti *P.* 794.  
*umníti*, umenšiti *M.* 186, 384; *Pl.* 305.  
*umyšlenie*, úmysl *P.* 286.  
*úpiti*, úpěti, *B.* 325.  
*úpor*, pažit, trávník *U.* 177.  
*úrok*, ustanovení, uzavření *R.* 108.  
*ustati*, unaviti se *L.* 40.  
*ustavenie*, ustanovení, nařízení *P.* 145, 321, 618; *M.* 493; *B.* 9.  
*ustavičstvie*, stálost, vytrvalost *M.* 793.  
*ustaviti*, ustanoviti, uložit *P.* 1056; *R.* 352; *SL.* 46.  
*ústavný*, ustavičný, stálý *P.* 154; *ústavně*, *P.* 648, 672; *M.* 164, 476; *Z.* 27.  
*utéci se*, přijíti *SC.* 69; *B.* 269.  
*utěkovati se*, utíkat se *P.* 502.  
*utěžiti*, získati, vydělati, vytěžiti *P.* 190; *SŠ.* 18; *SŘ.* 6.  
*utkati*, potkati *U.* 239; *D.* 883.  
*útroba*, vnitřnost, srdce, mysl *M.* 368; *R.* 457; *B.* 219.  
*utrpenie*, utrpení, trpělivost *P.* 140, 183, 199, 437.  
*uvázati se veň slovy*, počal s ním mluvit *D.* 425.  
*valchař*, kdo valchuje sukno *D.* 97.  
*vdieti*, zastrčiti *U.* 269.  
*vece*, *vecechu*, řekl, řekli *U.* 573; *M.* 359; *U.* 538 atd.  
*věc*, příčina, causa *M.* 361.  
*več*, v co *P.* 84.  
*věč*, věčně, na věky *U.* 142; *J.* 34.  
*vědmo*, vědomě, scienter *M.* 743.  
*věhlasný*, moudrý, opatrný *D.* 520.  
*velbiti se*, vynášeti se, chlubiti se *P.* 511, 669.  
*velím*, mnohem *D.* 992.  
*venda*, vejda *U.* 201.  
*věrdunk*, z něm. Vierdung, t. j. čtvrt hřivny, asi 16 grošů pražských *D.* 578; *SŠ.* 20, 36, 52, 58; *SK.* 36, 37.  
*věrovati*, na víru přijímati, zaklínati se, dušovati se, *U.* 366; *D.* 919.

- vet*: buď s tobů *vet* (budiž tak s tebou věc srovnána) *D.* 662.
- vetčas*, v ten čas, hned *SŠ.* 86.
- vezdy*, vždy *P.* 53, 56, *M.* 103, 320 atd.
- věžník*, pes *SŘ.* 44, 45.
- viliti*, smilniti *D.* 1132.
- vítanie dáti*, přivítati *B.* 258
- vládanie*, vláda, panování *P.* 594.
- vlast*, země, krajina *M.* 904; *Z.* 69.
- vlaščí*, vlastní, zvláštní, singularis *M.* 859.
- vloha*, vlastnost, jakost *D.* 1023.
- vložití*, odevzdati *D.* 841, 1036; *Z.* 22.
- ónada*, návštěví, poučení *P.* 292.
- vníti*, vejíti *R.* 40, 166, 185, 465; *D.* 1159; *SŘ.* 46; *B.* 290.
- vňuž*, jako *P.* 450; *M.* 84, 366, 611, 633, 872; *Pl.* 118; *R.* 191; — *vniž*, *M.* 72, 169.
- vpastovati se*, pásti se, nahleděti se: přítelě se vpastovachu *B.* 330.
- vrovnati*, rovnati, podobati *U.* 328, 335, 574; *SL.* 9.
- vsloniti*, zasloniti *U.* 118.
- všaký*, každý *P.* 24, 459; *M.* 276, 832 atd.
- vše*, vždy, stále *P.* 468.
- všeckerný*, každý *P.* 505, 873; *M.* 935; *Pl.* 417; *R.* 499.
- všitek*, všecken *U.* 515.
- vtočiti se*, vniknouti, vlézt *L.* 15.
- vyjhráti*, vyhráti *SŠ.* 54.
- vykládati se*, vynímati se, odtahovati se *D.* 311.
- vyložený*, vyňatý, nad jiné předčící *U.* 63; *D.* 1136.
- vyňata z uma*, zbláznila se *M.* 611.
- vyнем*, vyňav: Vynem kus z vína *U.* 125.
- vynda*, vyjda *U.* 384.
- vyndi*, vyjdi *M.* 218.
- vyspati*, vysypati *SS.* 35.
- vytasiti*, vytáhnouti, vyhoditi: uzříš ho z krčmy vytasě *SŠ.* 148.
- vyvřieti*, vypustiti *D.* 604.
- vz*, opak dolů: ten chce vz vodu *D.* 132.
- vzbránievati*, zbraňovati *M.* 202.
- vzbydliti*, bydliti *R.* 488.
- vzhladati*, hledati *R.* 458.
- vzchod*, východ *R.* 308.
- vzímati*, bráti, vybíрати *D.* 802.
- vzmluviti*, promluviti *D.* 572, 574.
- vzniknúti*, vydobyti se vstáti *M.* 651; vzhůru vyjíti *L.* 92.
- vzníti*, vzejíti *M.* 57.
- vzpreč*, vzpoura, odpor *R.* 114.
- vztrhati*, vzhůru trhati *U.* 338; *D.* 273.
- vzývati se*, nazývati se *R.* 416; *D.* 984.
- vžda*, vždy *B.* 16.
- za*, zda, zdaž *P.* 707; *U.* 102; *Z.* 28.
- zabylý*, bláznivý, nemoudrý *Pl.* 58.
- zadniti*, dnem zabiti, zandati *D.* 1082.
- zádušie*, nadání *P.* 575, 582.
- zahynúti*, umřiti *P.* 1023.

- zajutrie*, rano, mane *U.* 388.  
*základ*, sázka *SŠ.* 46, 93, 98.  
*zákon*, řád, řehole *P.* 6, 7, 132, 139, atd.  
*založenie*, přirozená povaha: v založeníu věrně zbudi *M.* 949.  
*zamietati*, zamítati, zavrlovati *D.* 1149.  
*zamúcenie*, zarmoucení *Pl.* 93.  
*zamútiti*, znepokojiti, turbare *Pl.* 23; — *zamútiti se*, zarmoutiti se *U.* 100.  
*zmutný*, zarmoucený *M.* 223.  
*zasloniti*, zastíniti *R.* 98.  
*zatratiti*, zahubiti, ztratiti *U.* 23.  
*zčrnati*, zčernati *B.* 170.  
*zdíti se*, zdáti se *M.* 610.  
*zhoditi*, nahraditi: jazyk jej toho doma zhozi *SŠ.* 120.  
*zloděj*, zločinec *U.* 530, 568, 925.  
*zlodějstvo*, kradené věci *D.* 963.  
*zlost*, nešlechtnost, hřích *P.* 176, 177; *D.* 852, 957, 1146.  
*zmacati*, zmaceti, omakati *SŘ.* 10.  
*zmilelý*, milý, přemilý *Pl.* 116, 130, 139, 164 atd.  
*zmilitký*, milý *Z.* 6, 73, 84.  
*zpodliniti*, podlinky obsaditi *D.* 283.  
*zprostiti se*, rozvázati se *P.* 381.  
*ztkaničiti*, tkanicemi ozdobiti *D.* 281.  
*ztratiti*, utratiti, promrhati *D.* 1092.  
*ztvrďalý*, zatvrzelý *Pl.* 109.  
*zvěstě*, jistě *M.* 403, 789, 952.  
*zvlášti*, zvláště *R.* 468.  
*zvolenník*, vyvolený *Pl.* 255.  
*zvyčej*, zvyk, obyčej *P.* 355.  
*zžiti*, strávití *D.* 630.  
*žák*, jahan, clericus *D.* 872.  
*žakovstvo*, nižší světské duchovenstvo *D.* 600.  
*ždáti*, čekati *M.* 103, 117, 121, 190.  
*žehnati*, zažehnavati *D.* 503.  
*žíti*, užívatí *P.* 341; 637; *SS.* 4; *B.* 328.  
*živenie*, život *M.* 463.  
*živiti*, při životě nechatí *L.* 87.  
*živótek*, život *D.* 238.  
*žváti*, žvýkati *SŠ.* 158.

FRANT. POŠL.

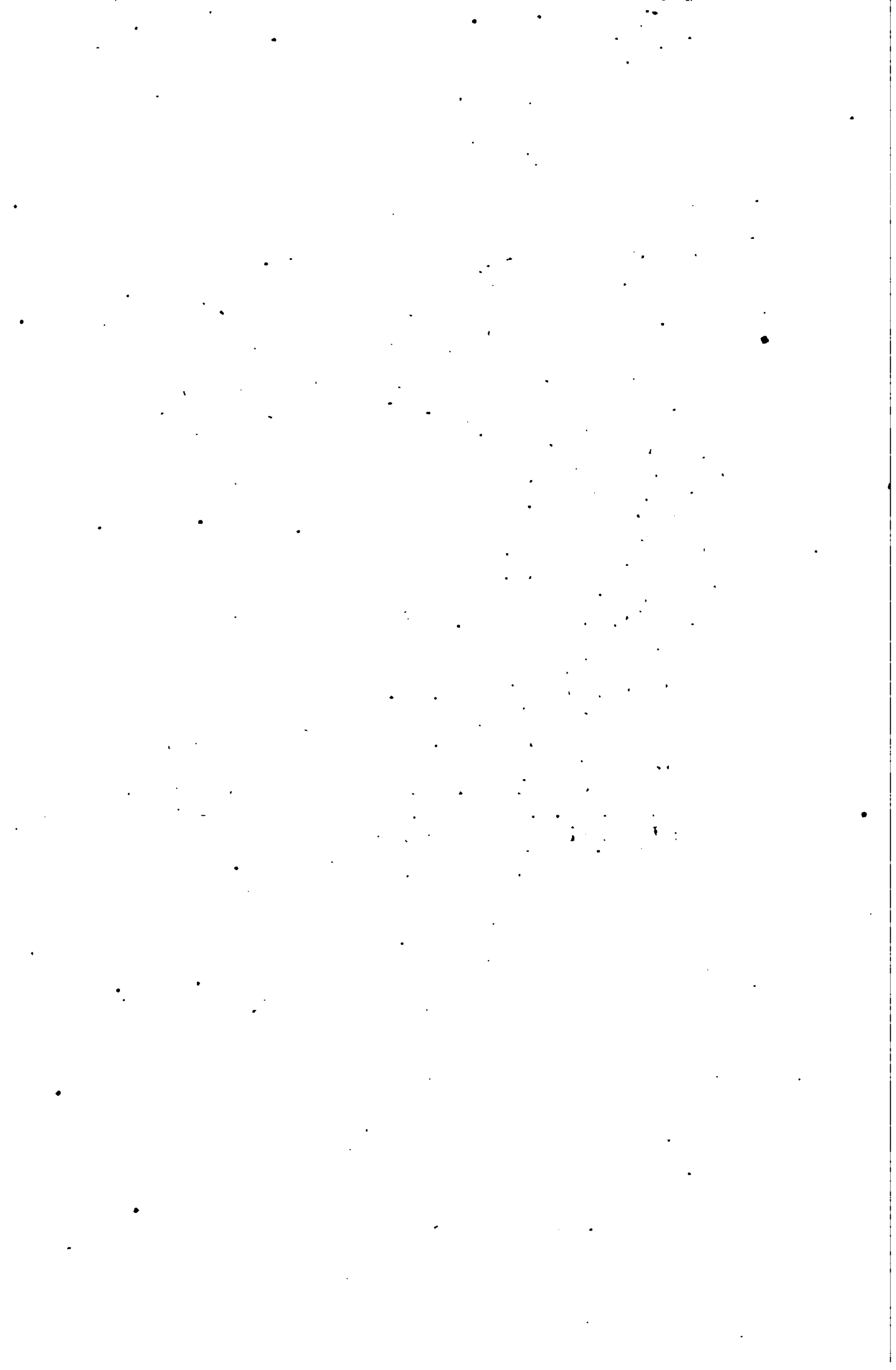
## Opravy tiskových chyb.

Na str.	3	ve verši	4	stojí	ciž	za	čiž.
" "	13	" "	162	"	seděl	"	sěděl.
" "	15	" "	181	"	Nelze	"	Nelzě.
" "	17	" "	216	"	kněze	"	kněžě.
" "	19	" "	233	"	jmějieše	"	jmějěše.
" "	29	" "	402	"	co	"	čso.
" "	33	" "	457	"	Prokopu	"	Prokopě.
" "	39	" "	550	"	ciž	"	čiž.
" "	39	" "	561	"	co	"	čso.
" "	45	" "	631	"	skrze	"	skrzě.
" "	56	na l. 22 <sup>a</sup>	6	"	czty	"	czſty.
" "	57	ve verši	826	"	sedě	"	sědě.
" "	59	" "	843	"	uzřev	"	uzřev.
" "	79	" "	35	"	tuž(e)nie	"	túž(e)nie.
" "	85	" "	126	"	otešla	"	(ne)otešla.
" "	96	na l. 35 <sup>b</sup>	6	"	Marnie	"	Martie.
" "	97	ve verši	313	"	čest	"	čiesť
" "	99	" "	319	"	točuž	"	točuž.
" "	99	" "	331	"	obaké	"	obake.
" "	101	" "	355	"	obaké	"	obake.
" "	107	" "	445	"	obaké	"	obake.
" "	124	na l. 45 <sup>a</sup>	6	"	tě	"	tie.
" "	129	ve verši	776	"	až	"	a(č).
" "	131	" "	803	"	čini	"	činy.
" "	172	na l. 61 <sup>a</sup>	19	"	gest	"	geſt.
" "	179	ve verši	84	"	nerušetí	"	nerúšeti.
" "	200	na l. 71 <sup>a</sup>	9	"	poczye	"	poczie.
" "	205	ve verši	451	"	dokonce	"	do konce.
" "	237	" "	317	"	sědě	"	sedě.
" "	281	" "	226	"	buoh	"	Buoh.
" "	287	" "	294	"	nalit	"	nalit.
" "	295	" "	402	atd.	zbožie	"	sbožie.
" "	341	" "	1016	"	svatokrácov	"	svatokrácóv.
" "	367	" "	27	"	ustavně	"	ústavně.
" "	371	" "	37	"	Coj'	"	Co j'.

## O b s a h.

	Strana.
Úvod . . . . .	V—XXXI
<u>Legenda o sv. Prokopu</u> . . . . .	2— 77
<u>Pláč Marie Magdalény</u> . . . . .	76—145
Pláč svaté Maříe . . . . .	144—173
Radosti svaté Maříe . . . . .	174—211
Umučení Páně . . . . .	212—263
<u>Desatero kázanie božie</u> . . . . .	264— 357
<u>Zdravas Maria</u> . . . . .	356—365
Svatý Jan apoštol . . . . .	366—369
<u>Satyry: 1. O ševcích</u> . . . . .	368—379
2. O konšelech nevěrných . . . . .	380—385
3. O zlých kovářích . . . . .	392—397
4. O sladovnicích . . . . .	396—401
5. O lazebnících . . . . .	400—405
6. Řezník . . . . .	404—409
7. Pekař . . . . .	408—413
<u>Báika o lišce a o čbánu</u> . . . . .	386—393
<u>O bohatci</u> . . . . .	412—437
Dodatky: I. Omelia Origenis de planctu beate	
Marie Magdalene . . . . .	438—449
II. Planctus sancte Marie . . . . .	450—452
III. De inexecrabili dolo vetularum . . . . .	453—454
Seznam a výklad slov . . . . .	455—469









Stanford University Libraries



3 6105 001 736 185

**DATE DUE**


**STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES**  
**STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004**

